

ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU

neuradno prečiščeno besedilo
(ZPIZ-1)

Uradni list RS, št. 104/05-UPB3 in 69/06 (03.07.2006).

**PRVI DEL
SPLOŠNE DOLOČBE****1. člen****(Ureditev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja)**

Sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji obsega:

- obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi medgeneracijske solidarnosti;
- obvezna in prostovoljna dodatna pokojninska in invalidska zavarovanja;
- pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi osebnih pokojninskih varčevalnih računov.

1.a člen**(Predpisi Skupnosti)**

(1) S tem zakonom se v slovenski pravni red prenašajo naslednje direktive:

1. Direktiva Sveta 79/7/EGS z dne 19. decembra 1978 o postopnem izvrševanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v zadevah socialne varnosti (UL L št. 6 z dne 10. januarja 1979, str. 24);
2. Direktiva Sveta 80/987/EGS z dne 20. oktobra 1980 o približevanju zakonodaje držav članic o varstvu delavcev v primeru plačilne nesposobnosti njihovega delodajalca (UL L št. 283 z dne 28. oktobra 1980, str. 23);
3. Direktiva Sveta 86/378/EGS z dne 24. julija 1986 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v poklicnih sistemih socialne varnosti (UL L št. 225 z dne 12. avgusta 1986, str. 40);
4. Direktiva Sveta 86/613/EGS z dne 11. decembra 1986 o uporabi načela enakega obravnavanja moških in žensk, ki se ukvarjajo z dejavnostjo, vključno s kmetijstvom, ali pa so samozaposleni, ter o varstvu samozaposlenih žensk med nosečnostjo in materinstvom (UL L št. 359 z dne 19. decembra 1986, str. 56);
5. Direktiva Sveta 96/34/ES z dne 3. junija 1996 o okvirnem sporazumu o starševskem dopustu, sklenjenem med UNICE, CEEP in ETUC (UL L št. 145 z dne 19. junija 1996, str. 4);
6. Direktiva Sveta 96/97/ES z dne 20. decembra 1996 o spremembah Direktive 86/378/EGS o uresničevanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v poklicnih sistemih socialne varnosti (UL L št. 46 z dne 17. februarja 1997, str. 20);
7. Direktiva Sveta 98/49/ES z dne 29. junija 1998 o zaščiti pravic iz dodatnega pokojninskega zavarovanja zaposlenih in samozaposlenih oseb, ki se gibljejo v Skupnosti (UL L št. 209 z dne 15. julija 1998, str. 46);
8. Direktiva Sveta 2000/43/ES z dne 29. junija 2000 o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na raso ali narodnost (UL L št. 180 z dne 19. julija 2000, str. 22);
9. Direktiva Sveta 2000/78/ES z dne 27. novembra 2000 o splošnih okvirih enakega obravnavanja pri zaposlovanju in delu (UL L št. 303 z dne 2. decembra 2000, str. 16);
10. Direktiva 2001/23/ES z dne 12. marca 2001 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z ohranjanjem pravic delavcev v primeru prenosa podjetij, obratov ali delov podjetij ali obratov (UL L št. 82 z dne 22. marca 2001, str. 16);
11. Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2003/41/ES z dne 3. junija 2003 o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje (UL L št. 235 z dne 23. septembra 2003, str. 10).

(2) S tem zakonom se ureja izvajanje naslednjih uredb:

1. Uredba Sveta (EGS) št. 1408/71 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti (UL L št. 149 z dne 5. julija 1971, str. 2);
2. Uredba Sveta (EGS) št. 574/72 z dne 21. marca 1972 o določitvi postopka za izvajanje Uredbe (EGS) št. 1408/71 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti (UL L št. 74 z dne 27. marca 1972, str. 1);
3. Uredba Sveta (ES) št. 3604/93 z dne 13. decembra 1993 o opredelitvi pojmov za uporabo prepovedi

privilegiranega dostopa iz člena 104.a Pogodbe (UL L št. 332 z dne 31. decembra 1993, str. 4);

4. Uredba Sveta (ES) št. 1223/98 z dne 4. junija 1998 o spremembi Uredbe (EGS) št. 1408/71 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, ter Uredbe (EGS) št. 574/72 o določitvi postopka za izvajanje Uredbe (EGS) št. 1408/71 (UL L št. 168 z dne 13. junija 1998, str. 1);
5. Uredba Sveta (ES) št. 1606/98 z dne 29. junija 1998 o spremembah Uredbe (EGS) št. 1408/71 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, in Uredbe (EGS) št. 574/72 o določitvi postopka za izvajanje Uredbe (EGS) št. 1408/71 zaradi razširitve njune veljavnosti na posebne sisteme za javne uslužbenke (UL L št. 209 z dne 25. julija 1998, str. 1).

2. člen **(Namen zakona)**

- (1) S tem zakonom se ureja sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja na podlagi medgeneracijske solidarnosti (v nadaljnjem besedilu: obvezno zavarovanje).
- (2) V tem zakonu je urejeno tudi dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje oseb, ki so vključene v obvezno zavarovanje.

3. člen **(Temeljna načela)**

- (1) Z obveznim zavarovanjem se zavarovancem na podlagi dela, prispevkov, ter po načelih vzajemnosti in solidarnosti, zagotavljajo pravice za primer starosti, invalidnosti, smrti, telesne okvare ter potrebe po stalni pomoči in postrežbi.
- (2) Obvezno zavarovanje temelji na odgovornosti države in delodajalcev za njegovo delovanje in na osebni odgovornosti zavarovancev.
- (3) V obvezno zavarovanje se lahko v primerih, določenih s tem zakonom, prostovoljno vključijo tudi osebe, ki ne izpolnjujejo pogojev za obvezno zavarovanje.

4. člen **(Vrste pravic)**

(1) Z obveznim zavarovanjem se zagotavljajo:

- a) pravica do pokojnine:
 - starostna pokojnina,
 - invalidska pokojnina,
 - vdovska pokojnina,
 - družinska pokojnina,
 - delna pokojnina;
- b) pravice iz invalidskega zavarovanja:
 - pravica do poklicne rehabilitacije,
 - pravica do nadomestila za invalidnost,
 - pravica do premestitve in dela s krajšim delovnim časom od polnega,
 - pravica do drugih nadomestil iz invalidskega zavarovanja,
 - pravica do povrnitve potnih stroškov;
- c) dodatne pravice:
 - pravica do dodatka za pomoč in postrežbo,
 - pravica do invalidnine,
 - varstveni dodatek k pokojnini;
- d) druge pravice:
 - odpravnina,
 - oskrbnina,
 - pravica do letnega dodatka.

- (2) Razen pravic iz obveznega zavarovanja se s tem zakonom ureja tudi pravica do državne pokojnine.
- (3) Zavarovancem, ki se vključijo v dodatno pokojninsko zavarovanje, se poleg pravic iz obveznega zavarovanja zagotavljajo tudi pravice iz dodatnega pokojninskega zavarovanja.

5. člen **(Značilnosti pravic)**

- (1) Pravice iz obveznega zavarovanja so neodtujljive osebne pravice, ki jih ni mogoče prenesti na drugega in ne

podedovati. Zapadli denarni zneski, ki niso bili izplačani do smrti uživalca, se podedujejo.

(2) Pravice iz obveznega zavarovanja ne zastarajo, razen dospelih neizplačanih zneskov pokojnin in drugih denarnih prejemkov v primerih, določenih s tem zakonom.

(3) Pravic iz obveznega zavarovanja ni mogoče odvzeti, zmanjšati ali omejiti, razen v primerih, ki jih določa ta zakon.

6. člen (Naloga države)

(1) Država zagotavlja delovanje in razvoj obveznega zavarovanja z:

- določitev stopnje prispevkov,
- določitev obveznosti plačevanja prispevkov delodajalcev in zavarovancev,
- pravili, ki urejajo obveznost prijave v zavarovanje, način odmere, plačila in izterjave prispevkov ter pogoje za priznanje, odmero in uživanje pravic,
- urejanjem sistema matične evidence ter nadzora nad zagotavljanjem individualnih pravic.

(2) Država zagotavlja upravičencem izplačevanje pokojninskih prejemkov iz obveznega zavarovanja po tem zakonu tudi v primeru, ko izdatki Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije presegajo prihodke iz prispevkov za obvezno zavarovanje. V tem primeru se razlika pokrije iz državnega proračuna oziroma iz drugih virov.

(3) Država določa pravila za delovanje dodatnega zavarovanja, nadzoruje poslovanje nosilcev dodatnega zavarovanja in zagotavlja jamstvo za obvezno dodatno zavarovanje.

7. člen (Obveznost zavarovanja)

(1) V obvezno zavarovanje so vključeni državljani Republike Slovenije in tujci ob izpolnjevanju pogojev, ki jih določa ta zakon ali mednarodni sporazum.

(2) Zavarovalno razmerje nastane na podlagi zakona z vzpostavitvijo pravnega razmerja, ki je podlaga za obvezno zavarovanje.

(3) Nastanek pravnega razmerja iz prejšnjega odstavka sporoči delodajalec ali drug zavezanec za prijavo nosilcu zavarovanja z obvezno prijavo v zavarovanje.

(4) Zavarovanci in delodajalci so dolžni sporočiti podatke, ki so potrebni za odmero oziroma obračun in plačilo prispevkov ter za nadzor nad plačevanjem in izterjavo prispevkov. Evidence, vzpostavljene za nadzor nad plačevanjem javnih dajatev, tvorijo

(5) Pravice iz obveznega zavarovanja pridobi zavarovanec izključno na podlagi plačila prispevkov, če za posamezne primere zakon ne določa drugače.

(6) Če zakon ne določa drugače, so pravice iz obveznega zavarovanja sorazmerne zavarovančevi plači ali drugim dohodkom in vplačanim prispevkom.

8. člen (Pomen izrazov)

Brezposelni: zavarovanec, ki prejema denarno nadomestilo za primer brezposelnosti ter zavarovanec, ki mu manjka do tri leta do izpolnitve pogojev za upokojitev in mu Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (v nadaljevanju: zavod za zaposlovanje) plačuje prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje;

Delavec: fizična oseba, zaposlena v skladu s predpisi o delovnih razmerjih;

Delna pokojnina: starostna pokojnina, ki se delavcu, ki je po upokojitvi ostal oziroma ponovno vstopil v delovno razmerje s skrajšanim delovnim časom, izplačuje v sorazmerju s skrajšanjem polnega delovnega časa;

Delodajalec: pravna ali fizična oseba, ki zaposluje delavce v skladu s predpisi o delovnih razmerjih;

Delovna doba: zavarovalna doba, brez upoštevanja dokupljene dobe študija in vojaškega roka ter dodane dobe;

Delovni invalid: zavarovanec, ki je pridobil katero od pravic iz invalidskega zavarovanja;

Dodana doba: čas zunaj zavarovanja, ki se upošteva pri ugotavljanju minimalne pokojninske dobe za pridobitev pravice do starostne pokojnine;

Dodatek za pomoč in postrežbo: denarni prejemek, ki ga upravičenec pridobi v primeru, ko ne more samostojno opravljati vseh ali večine osnovnih življenjskih potreb;

Dokupljena doba: obdobje, določeno z zakonom, v katerem zavarovanec ni bil vključen v obvezno ali prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, šteje pa se v zavarovalno dobo ob pogoju plačila prispevkov;

Državna pokojnina: prejemek, ki se ob dopolnitvi določene starosti zagotavlja osebam, določenim s tem zakonom, ki niso dopolnile minimalne zavarovalne dobe za priznanje pravice do pokojnine, in izpolnjujejo pogoje v skladu s tem zakonom;

Družinska pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada družinskim članom umrlega upokojenca ali zavarovanca, ki je dopolnil določeno pokojninsko dobo, če izpolnjujejo pogoje, ki jih določa ta zakon;

Invalidnina: denarni prejemek, do katerega je zavarovanec upravičen v primeru telesne okvare;

Invalidska pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada zavarovancu ob nastanku invalidnosti, če izpolnjuje pogoje v skladu s tem zakonom;

Kmet: zavezanec za plačevanje davka iz kmetijske dejavnosti in člani kmečkih gospodarstev ter druge osebe, ki v Republiki Sloveniji samostojno opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic, skladno z določbo 16. člena tega zakona;

Minimalna plača: najnižji znesek plače za polni delovni čas po predpisih o minimalni plači;

Najnižja pokojninska osnova: najnižji znesek, od katerega se odmeri pokojnina v primeru, če je bil zavarovanec zavarovan od plač ali zavarovalnih osnov, ki ne omogočajo odmere pokojnine, ki upokojencu zagotavlja ustrezno socialno varnost;

Najvišja pokojninska osnova: najvišji znesek, od katerega se odmeri pokojnina, ne glede na višino plač ali zavarovalnih osnov;

Osebn pokojninski račun: račun za vplačila, na podlagi katerih se obračuna bilanca na računu člana sklada v zavarovalnem obdobju oziroma se odmeri članov pokojninski prejemek ob upokojitvi;

Plača: prejemek iz naslova delovnega razmerja, od katerega se obračunavajo prispevki za obvezno zavarovanje;

Poklicna pokojnina: prejemek iz dodatnega obveznega pokojninskega zavarovanja;

Pokojnina: redni mesečni prejemek, ki uživalcu zagotavlja materialno in socialno varnost za primer starosti, invalidnosti ali smrti zavarovanca;

Pokojninska osnova: mesečno povprečje plač in zavarovalnih osnov v določenem obdobju, ki se skladno s tem zakonom valorizira na raven zadnjega koledarskega leta pred upokojitvijo;

Pokojninska doba: zavarovalna in posebna doba, glede na katero se ugotavljajo pogoji za pridobitev pravice do pokojnine in glede na katero se določi odstotek za odmero pokojnine;

Polna starost: starost, ki zagotavlja zavarovancu odmero pokojnine v višini, odvisni le od dopolnjene pokojninske dobe;

Posebna doba: obdobja, ki se v skladu z zakonom štejejo v pokojninsko dobo ne glede na plačilo prispevkov;

Povečanje pokojnine: povečanje pokojnine, odmerjene glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, zaradi odložitve upokojitve po dopoljnjeni polni starosti;

Prispevki: zneski, ki jih zavarovanec oziroma delodajalec vplača v korist zavarovanca v obvezno, obvezno dodatno ali prostovoljno dodatno zavarovanje in ki se upošteva pri določanju pravic iz zavarovanja;

Prišteta doba: del obdobja med nastankom invalidnosti in določeno starostjo, ki se upošteva pri odmeri invalidske pokojnine kot fiktivna pokojninska doba;

Samozaposleni: osebe, ki kot svoj edini ali glavni poklic v Republiki Sloveniji opravljajo samostojno dejavnost iz 15. člena tega zakona in z njo ustvarjajo dohodek, ki dosega vsaj minimalno plačo;

Starostna pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada zavarovancu ob dopolnitvi določene starosti in pokojninske dobe, če izpolnjuje pogoje v skladu s tem zakonom;

Šolanje: čas, v katerem je oseba vključena v javno priznani sistem dodiplomskega oziroma podiplomskega izobraževanja in v katerem ni vključena v obvezno zavarovanje;

Tujec: oseba, ki se šteje za tujca v skladu z zakonom o tujcih;

Uživalec poklicne pokojnine: fizična oseba, ki v skladu z zakonom in pokojninskim načrtom prejema poklicno pokojnino;

Uživalec pokojnine: oseba, ki ima v skladu z zakonom ali mednarodnim sporazumom pravico do uživanja: starostne pokojnine (vključno s predčasnimi pokojninami ali pokojninami delavcev, ki se jim je zavarovalna doba štela s povečanjem in so se upokojili pri nižji starosti, pokojninami borcev NOB, administrativnimi in izjemnimi starostnimi pokojninami), invalidske pokojnine ali družinske pokojnine;

Vajenec: zavarovanec, ki se na podlagi sklenjene učne pogodbe poklicno izobražuje pri delodajalcu in je dopolnil najmanj 15 let starosti;

Varstveni dodatek: denarni dodatek upokojencu s pokojninsko dobo, ki je krajša od **40 let (moški)** oziroma **38 let (ženske)**, ki izpolnjuje premoženjski cenzus in katerega pokojnina je nižja od osnove za odmero dodatnih pravic;

Vdovska pokojnina: pokojninski prejemek, ki pripada preživelemu zakonskemu partnerju, oziroma ob izpolnjevanju določenih pogojev tudi razvezanemu zakoncu ali partnerju v zunajzakonski skupnosti, umrlega zavarovanca ali uživalca pokojnine, če izpolnjuje pogoje, ki jih določa ta zakon;

Zavarovalna doba: obdobje, ko je bil zavarovanec vključen v obvezno ali prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter obdobja, za katera so bili plačani prispevki;

Zavarovalna osnova: osnova, od katere se plačujejo prispevki za zavarovanca, ki se mu ne izplačuje plača;

Zavarovanec: oseba, ki je v skladu s tem zakonom obvezno ali prostovoljno vključena v pokojninsko in invalidsko zavarovanje;

Zavarovanje za ožji obseg pravic: zavarovanje, izključno za pridobitev pravice do starostne, invalidske, vdovske ali družinske pokojnine ter za pridobitev pravice do dodatka za pomoč in postrežbo v primeru slepote, ki ga lahko izberejo zavarovanci iz 34. člena tega zakona, ki plačujejo prispevke od osnove, ki je nižja od najnižje osnove iz 209. oziroma 210. člena tega zakona, vendar ni nižja od zajamčene plače;

Zmanjšanje pokojnine: znižanje pokojnine, odmerjene glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, zaradi upokojitve pred dopolnjeno polno starostjo.

9. člen (Financiranje)

- (1) Obvezno zavarovanje financirajo zavarovanci, delodajalci in Republika Slovenija. Obvezno zavarovanje se financira tudi iz kapitalnega sklada pokojninskega in invalidskega zavarovanja in drugih virov v skladu z zakonom.
- (2) Dodatno zavarovanje financirajo zavarovanci oziroma delodajalci.

10. člen (Nosilec in izvajalec obveznega zavarovanja)

- (1) Nosilec in izvajalec obveznega zavarovanja je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju: zavod), ki ima status javnega zavoda.
- (2) Zavod je pravna oseba. Sedež zavoda je v Ljubljani.

11. člen (Nosilci dodatnega zavarovanja)

- (1) Nosilci obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja so sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja Republike Slovenije ali pokojninske družbe iz 291. člena tega zakona, ki so ustanovljene izključno za opravljanje dejavnosti obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.
- (2) Nosilci prostovoljnega dodatnega pokojninskega oziroma invalidskega zavarovanja so pokojninski skladi, če ni z zakonom drugače določeno.

12. člen (Postopek)

- (1) Pravice iz obveznega zavarovanja se uveljavljajo pri zavodu po zakonu o splošnem upravnem postopku, če s tem zakonom ni drugače določeno.
- (2) Sodno varstvo pravic je zagotovljeno po zakonu.

DRUGI DEL ZAVAROVANCI

1. Obvezno zavarovanje

13. člen (Zaposleni v Republiki Sloveniji)

- (1) Obvezno se zavarujejo delavci, zaposleni na območju Republike Slovenije.
- (2) Obvezno se zavarujejo izvoljeni ali imenovani nosilci javne ali druge funkcije v organih zakonodajne, izvršilne ali sodne oblasti v Republiki Sloveniji ali v organih lokalne samouprave, če prejemajo za to funkcijo plačo. Obvezno se zavarujejo tudi delavci, zaposleni pri delodajalcu s sedežem v Republiki Sloveniji, ki so bili poslani na delo v tujino in niso obvezno zavarovani po predpisih države, v katero so bili poslani, če z mednarodnim sporazumom ni drugače določeno.
- (3) Obvezno se zavarujejo tudi tujci, ki so na območju Republike Slovenije zaposleni pri mednarodnih organizacijah in ustanovah, tujih diplomatskih in konzularnih predstavništvih, kolikor mednarodni sporazum ne določa drugače.
- (4) Obvezno se zavarujejo tudi osebe, ki v okviru kakšnega drugega pravnega razmerja opravljajo delo, za katerega prejemajo plačilo najmanj v mesečnem znesku minimalne plače, kolikor niso obvezno zavarovane na drugi podlagi.

14. člen (Državljeni Republike Slovenije, zaposleni pri tujcih)

Obvezno se zavarujejo državljani Republike Slovenije, ki so:

- na ozemlju Republike Slovenije zaposleni pri tujih ali mednarodnih organizacijah in zavodih ali tujih konzularnih in diplomatskih predstavništvih, če mednarodni sporazum ne
- zaposleni v tujini, če so bili neposredno pred odhodom v tujino zavarovani na ozemlju Republike Slovenije oziroma so imeli pred odhodom v tujino stalno prebivališče na ozemlju Republike Slovenije in niso za ta čas obvezno zavarovani pri tujem nosilcu
- zaposleni pri tujem delodajalcu v državi, v kateri so obvezno zavarovani, pa z njo ni sklenjen mednarodni sporazum o socialnem zavarovanju, ali v njej ne morejo uveljavljati pravic do pokojnin oziroma do invalidnin določenih s tem zakonom, oziroma jih ne morejo uživati izven navedene države, če so bili neposredno pred odhodom v tujino zavarovani v Republiki Sloveniji oziroma so imeli neposredno pred

odhodom v tujino stalno prebivališče v Republiki Sloveniji.

15. člen (Samozaposleni)

(1) Obvezno se zavarujejo osebe, ki kot svoj edini ali glavni poklic v Republiki Sloveniji:

- kot samostojni podjetniki posamezniki po zakonu o gospodarskih družbah opravljajo pridobitno dejavnost, vključno s fizičnimi osebami, ki se štejejo za obrtnike ali zasebne trgovce v skladu z zakonodajo, veljavno pred uveljavitvijo zakona o gospodarskih družbah;
- z osebnim delom samostojno opravljajo umetniško ali kakšno drugo kulturno dejavnost ali dejavnost na področju medijev in so skladno z zakonom vpisane v register samostojnih dejavnosti, če je tak register predpisan;
- opravljajo samostojno dejavnost s področja zdravstva ali socialne varnosti: zdravstveno, klinično ali specialistično psihološko dejavnost, zasebno veterinarsko dejavnost ali drugo zasebno dejavnost s področja zdravstva, socialne varnosti ali farmacije, v skladu z zakonom;
- opravljajo duhovniško oziroma drugo versko službo;
- opravljajo odvetniško ali notarsko dejavnost v skladu z zakonom;
- samostojno opravljajo drugo dovoljeno dejavnost.

(2) Obvezno se zavarujejo družbeniki zasebnih družb in zavodov v Republiki Sloveniji, ki so poslovodne osebe in niso zavarovane na drugi podlagi.

16. člen (Kmetje)

(1) Kmetje in člani kmečkih gospodarstev ter druge osebe, ki v Republiki Sloveniji samostojno opravljajo kmetijsko dejavnost kot edini ali glavni poklic, se obvezno zavarujejo, če ob vložitvi prijave v zavarovanje:

- **niso mlajši od 15 let** in imajo zdravstveno sposobnost za opravljanje kmetijske dejavnosti, ki jo ugotavlja služba medicine dela, in
- na zavarovanega člana dosegajo najmanj tolikšen katastrski dohodek ali drug dohodek kmečkega gospodarstva, ki ustreza znesku minimalne plače.

(2) Kot kmečko gospodarstvo po prejšnjem odstavku se šteje življenjska skupnost, skupna proizvodnja in poraba prihodkov vseh članov kmečkega gospodarstva, ne glede na sorodstvene vezi, pod pogojem, da se najmanj en član gospodarstva ukvarja s kmetijstvom kot edino ali glavno dejavnostjo.

(3) Kot drugi dohodki kmečkega gospodarstva v smislu prvega odstavka tega člena se štejejo prihodki, od katerih se plačuje davek iz kmetijske dejavnosti, ter prihodki iz drugih dejavnosti, kot so prihodki iz perutninarstva, živinoreje, čebelarstva, ribištva in drugih kmetijskih dejavnosti.

(4) Minister, pristojen za delo, v soglasju z ministrom, pristojnim za kmetijstvo, določi cenzus iz druge alineje prvega odstavka tega člena.

17. člen (Edini ali glavni poklic)

(1) Šteje se, da samozaposleni in kmetje opravljajo samostojno dejavnost kot edini poklic, če niso v delovnem razmerju, ne opravljajo druge dejavnosti, na podlagi katere so zavarovani, ali niso na šolanju.

(2) Zavarovanci opravljajo samostojno dejavnost kot glavni poklic, če so v delovnem razmerju s polovico ali manj kot polovico polnega delovnega časa in niso na šolanju.

(3) Zavarovanci, ki so zavarovani na podlagi delovnega razmerja manj kot polni delovni čas, se lahko za preostali delovni čas do polnega delovnega časa zavarujejo na podlagi določb, ki urejajo zavarovanje samozaposlenih in kmetov.

18. člen (Pogoji, pod katerimi zavarovanje ni obvezno)

(1) Šteje se, da samozaposleni ne opravlja samostojne dejavnosti kot edini ali glavni poklic, če v obdobju zadnjih treh let, dobiček iz dejavnosti samozaposlenega - v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, razen razlike v obrestih, skladno z zakonom, ki ureja dohodnino - dosežen v posameznem letu in ugotovljen na podlagi odločbe davčnega organa, ne presega letnega zneska minimalne plače v tem letu.

(2) Šteje se, da samozaposleni oziroma kmet ne opravlja dejavnosti kot edini ali glavni poklic, če je izpolnil pogoje za pridobitev pokojnine in starost **63 let (moški)** oziroma **61 let (ženska)** in:

- ne opravlja dejavnosti z osebnim delom, ker ima zaposlenega vsaj enega delavca za opravljanje te dejavnosti ali
- je do uveljavitve pravice do pokojnine opravljal isto dejavnost v enakem obsegu, vendar je bil zavarovan na podlagi delovnega razmerja.

19. člen
(Izvezem iz obveznega zavarovanja oseb, ki so vključene v obvezno zavarovanje v tujini)

Osebe, ki so obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovane v tujini oziroma njihovi delodajalci, lahko pri ministrstvu, pristojnem za delo, predlagajo izvezem iz obveznega zavarovanja, če je tako določeno z mednarodnim sporazumom.

20. člen
(Vajenci)

Obvezno se zavarujejo vajenci, ki so v učnem razmerju in se na podlagi sklenjene učne pogodbe poklicno izobražujejo pri delodajalcu ter so dopolnili **najmanj 15 let starosti**.

21. člen
(Vrhunski športniki in šahisti)

(2) Obvezno se zavarujejo vrhunski športniki in šahisti - člani telesnokulturnih in šahovskih organizacij v Republiki Sloveniji, če niso obvezno zavarovani na drugi podlagi in so dopolnili najmanj 15 let starosti.

(3) Naziv vrhunškega športnika ali šahista si skladno z zakonom pridobi državljan Republike Slovenije, ki doseže vrhunski športni dosežek mednarodne vrednosti.

22. člen
(Brezposelni zavarovanci)

Obvezno so zavarovani brezposelni, ki prejemajo denarno nadomestilo za primer brezposelnosti in osebe, ki jim zavod za zaposlovanje plačuje prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje do izpolnitve pogojev za priznanje pravice do pokojnine.

23. člen
(Starševstvo)

(1) Obvezno se zavaruje eden od staršev - upravičencev do starševskega dodatka po predpisih o starševstvu, ki skrbi za otroka v prvem letu njegovega življenja, če ni obvezno zavarovan na drugi podlagi, če je njegovo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in je otrok državljan Republike Slovenije.

(2) Obvezno se zavaruje eden od staršev - upravičencev do delnega plačila za izgubljeni dohodek po predpisih o starševstvu.

(3) Obvezno se zavaruje eden od staršev - upravičenec do starševskega nadomestila, ki nima pravice do starševskega dopusta, če je bil zavarovan po predpisih o starševstvu najmanj dvanajst mesecev v zadnjih treh letih pred nastopom starševskega dopusta oziroma mu je delovno razmerje prenehalo med trajanjem starševskega dopusta, če
ni
obvezno zavarovan na drugi podlagi.

(4) Obvezno se za razliko do polnega delovnega časa zavaruje eden od staršev, ki neguje in varuje otroka do tretjega leta starosti oziroma neguje in varuje otroka s težko motnjo v duševnem razvoju ali težko gibalno oviranega otroka do 18. leta starosti in ima pravico delati krajši delovni čas.

23.a člen
(Družinski pomočnik)

Obvezno se zavaruje družinski pomočnik, upravičenec do delnega plačila za izgubljeni dohodek po predpisih o socialnem varstvu.

24. člen
(prenehal veljati)

24.a člen
(Prostovoljno služenje vojaškega roka in usposabljanja za zaščito)

Obvezno se zavarujejo vojaki naborniki na prostovoljnem služenju vojaškega roka in državljani med prostovoljnim usposabljanjem za zaščito in reševanje v skladu s predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami.

25. člen
(Podlaga za obvezno zavarovanje v primeru več pravnih razmerij)

Če oseba istočasno izpolnjuje pogoje za vključitev v obvezno zavarovanje po več podlagah, se obvezno zavaruje po tisti podlagi, ki je v tem zakonu navedena pred drugimi podlagami, po katerih bi bila vključena v zavarovanje.

26. člen **(Posebni primeri zavarovanja)**

(1) Za invalidnost, telesno okvaro ali smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, so obvezno zavarovani:

- dijaki in študenti pri praktičnem pouku, pri opravljanju proizvodnega dela oziroma delovne prakse in na strokovnih ekskurzijah;
- otroci in mladostniki z motnjami v telesnem in duševnem razvoju pri praktičnem pouku v podjetjih za usposabljanje ali na obveznem praktičnem delu;
- osebe, ki so po končanem šolanju na prostovoljni praksi, ne glede na to, ali za to prakso
- osebe, ki so uveljavile izvzem iz zavarovanja po 18. členu tega zakona;
- vojaški invalidi, civilni invalidi vojne in druge invalidne osebe na poklicni rehabilitaciji oziroma usposabljanju pri praktičnih delih in vajah;
- dijaki ter študenti na dodiplomskem in podiplomskem študiju pri opravljanju dela prek pooblaščenih študentskih servisov;
- osebe na prestajanju kazni zapora, ki niso obvezno zavarovane po tem zakonu, ter mladoletniki, proti katerim se izvršuje vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom, pri delu, poklicnem izobraževanju in pri opravljanju dovoljenih dejavnosti v skladu z zakonom.

(2) Osebe iz zadnje alineje prejšnjega odstavka so obvezno zavarovane tudi za primer invalidnosti, ki je posledica poškodbe izven dela, nastale zaradi višje sile.

27. člen **(Invalidsko zavarovanje oseb, ki opravljajo samostojno dejavnost)**

(1) Oseba, ki opravlja pridobitno oziroma poklicno dejavnost in je vpisana v razvid samostojnih podjetnikov posameznikov oziroma drug predpisan register, pa ni zavarovana po 15. členu tega zakona, je obvezno zavarovana za invalidnost, telesno okvaro ali smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni pri opravljanju navedene dejavnosti.

(2) Zavarovanec, ki v okviru kakšnega drugega pravnega razmerja opravlja delo za plačilo, je pri opravljanju tega dela obvezno zavarovan za invalidnost, telesno okvaro ali smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni.

(3) Oseba, ki opravlja kmetijsko dejavnost, pa ni zavarovana po 16. členu, po četrti alineji prvega odstavka 26. člena ali po šesti alineji prvega odstavka 34. člena tega zakona, se lahko zavaruje za invalidnost, telesno okvaro ali smrt, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni pri opravljanju kmetijske dejavnosti.

28. člen **(Posebni primeri zavarovanja za primer organizirane aktivnosti)**

Osebe, ki niso zavarovane na drugi podlagi, so obvezno zavarovane za invalidnost, telesno okvaro ali smrt kot posledico poškodbe pri delu, ko:

- sodelujejo pri organiziranih delovnih akcijah, pri reševalnih akcijah ali pri zaščiti in reševanju v primerih naravnih in drugih nesreč;
- kot udeleženci mladinskih taborov v Republiki Sloveniji sodelujejo pri opravljanju del oziroma nalog na mladinskem taboru;
- opravljajo naloge vojaške službe ali nadomestne civilne službe, civilne zaščite, službe za opazovanje in obveščanje, splošnih reševalnih služb ali enot za zveze ter pri usposabljanju za obrambo in zaščito;
- pomagajo policiji in pooblaščenim uradnim osebam državnih organov pri izpolnjevanju nalog s področja varstva ustavne ureditve, osebne varnosti občanov in varnosti premoženja, vzdrževanja javnega reda in miru, pri preprečevanju in odkrivanju kaznivih dejanj ter pri odkrivanju in prijemanju storilcev in pri varovanju pred kršitvami nedotakljivosti državne meje;
- opravljajo naloge policije kot osebe v rezervnem sestavu policije;
- opravljajo na poziv državnih in drugih pooblaščenih organov javno in drugo družbeno funkcijo ali državljsko dolžnost;
- kot športniki ali šahisti, trenerji ali organizatorji v okviru organizirane športne ali šahovske dejavnosti sodelujejo pri športnih ali šahovskih akcijah;
- kot člani operativnih sestavov prostovoljnih gasilskih organizacij opravljajo naloge pri gašenju požarov, zaščiti in reševanju pri drugih nesrečah, pri usposabljanju, zavarovanju na požarno nevarnih mestih in pri javnih prireditvah, naloge pri javnih nastopih in demonstracijah s prikazovanjem demonstrativnih vaj ter pri poučevanju ljudi o požarni varnosti;
- kot člani gorske reševalne službe ali potapljači opravljajo naloge reševanja življenj ali odvrnitve oziroma preprečitve nevarnosti, ki neposredno ogrožajo življenja ali premoženje oziroma se organizirano usposablja za navedene naloge.

29. člen **(Pasivno zavarovanje)**

Osebe, ki so bile obvezno zavarovane, so zavarovane za invalidnost in telesno okvaro, kot posledico bolezni ali poškodbe izven dela, še po prenehanju delovnega razmerja oziroma lastnosti, na podlagi katere so bile obvezno zavarovane, če ob nastanku invalidnosti ali telesne okvare izpolnjujejo pogoje pokojninske dobe za pridobitev pravic ali so uživalci starostne ali invalidske pokojnine.

30. člen **(Trajanje zavarovanja)**

Če ta zakon ne določa drugače, traja zavarovanje od začetka pravnega razmerja, ki je podlaga za obvezno zavarovanje, do prenehanja takšnega razmerja.

31. člen **(Prekinitev obveznega zavarovanja)**

Obvezno zavarovanje se prekine v obdobju:

- neplačanega dopusta, daljšega od 30 dni,
- suspenza pogodbe o zaposlitvi,
- začasne prekinitev pravnega razmerja, ki je podlaga za obvezno zavarovanje.

32. člen **(Obdobja zunaj dela, ko se obvezno zavarovanje ne prekine)**

Zavarovanje zaposlenih v Republiki Sloveniji, državljanov Republike Slovenije, zaposlenih pri tujcih, samozaposlenih in kmetov se ne prekine v obdobjih, ko:

- prejemajo nadomestilo plače za čas bolezni ali nadomestilo plače zaradi nege družinskega člana;
- prejemajo nadomestilo za čas starševskega dopusta, nadomestilo za varstvo in nego otroka, starševski dodatek;
- so na vojaških vajah ali na obrambnem usposabljanju oziroma na usposabljanju za delo v rezervni sestavi policije ali delovanje v silah za zaščito, reševanje in pomoč.

33. člen **(Trajanje obveznega zavarovanja samozaposlenih oseb)**

Obvezno zavarovanje samozaposlenih zavarovancev se začne:

- z dnem vpisa v razvid samostojnih podjetnikov posameznikov ali v drug register, ki je predpisan za določeno dejavnost oziroma z dnem izdaje dovoljenja za opravljanje samostojne dejavnosti in se zaključi z dnem vrnitve ali odvzema takšnega dovoljenja ali z nastopom pravnomočnosti prepovedi opravljanja dejavnosti;
- za odvetnike in notarje z vstopom v odvetniško oziroma notarsko zbornico in se zaključi s prenehanjem članstva;
- za družbenike zasebnih družb in zavodov z dnem vpisa v register kot poslovodna oseba in se zaključi z izbrisom iz takšnega registra;
- za samostojne kulturne delavce z dnem vpisa v razvid samostojnih kulturnih delavcev in se zaključi z dnem izbrisa iz takšnega razvida;
- v drugih primerih z dnem pričetka opravljanja samostojne dejavnosti in se zaključi s prenehanjem opravljanja te dejavnosti.

2. Prostovoljna vključitev v obvezno zavarovanje

34. člen **(Prostovoljna vključitev v zavarovanje)**

(1) Državljanji Republike Slovenije, ki so dopolnili 15 let starosti, in niso obvezno zavarovani, se lahko prostovoljno vključijo v obvezno zavarovanje po tem zakonu v času, ko:

- so na neplačanem dopustu;
- traja suspenz pogodbe o zaposlitvi;
- so na dodiplomskem oziroma na podiplomskem šolanju;
- služijo vojaški rok, opravljajo naloge nadomestne civilne službe ali se usposabljaajo za rezervni sestav policije;
- skrbijo za otroka, mlajšega od sedmih let oziroma za invalidno osebo, ki je nezmožna za samostojno življenje in delo, ali za uživalca dodatka za pomoč in postrežbo;
- opravljajo samostojno kmetijsko dejavnost in ne izpolnjujejo pogojev iz druge alineje prvega odstavka

16. člena tega zakona;

- so kot brezposelne osebe vpisani v katero od evidenc pri zavodu za zaposlovanje. Zavod za zaposlovanje obvesti zavod o izbrisu osebe iz evidence brezposelnih;
- bivajo v tujini kot zakonci oziroma kot zunajzakonski partnerji zavarovancev, poslanih na delo ali usposabljanje v tujino;
- so kot invalidi v varstvenih delavnicah;
- so na strokovnem izpopolnjevanju ali na specializaciji po prenehanju obveznega zavarovanja
- so zaposleni s krajšim delovnim časom od polnega, vendar le za razliko do polnega delovnega časa

(2) Osebe iz tretje, sedme in devete alineje prejšnjega odstavka se lahko vključijo v zavarovanje tudi, če so uživalci družinske pokojnine.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena se lahko državljan Republike Slovenije v roku šestih mesecev po prenehanju obveznega zavarovanja prostovoljno vključi v zavarovanje, če je bil v zadnjih desetih letih najmanj pet let vključen v obvezno zavarovanje.

(4) Tujec se lahko prostovoljno vključi v zavarovanje po prvem odstavku tega člena, če je tako določeno z mednarodnim sporazumom.

(5) Zavod lahko osebo iz prvega odstavka tega člena pred vključitvijo v zavarovanje pošlje na predhodni zdravstveni pregled, na katerem se ugotovi, ali je zmožna za delo po predpisih o zaposlovanju.

(6) Stroški pregleda iz prejšnjega odstavka bremenijo zavod.

(7) Zavarovanci iz prvega, tretjega in četrtega odstavka tega člena se lahko zavarujejo tudi po osnovi, ki je nižja od osnove iz 210. člena tega zakona, vendar znaša najmanj toliko kot zajemčena plača.

(8) Zavarovanec oziroma upokojenec, ki je pretežni del skupnega obveznega zavarovanja do pridobitve pravice do pokojnine dosegel v zavarovanju za ožji obseg pravic, nima pravice do delne pokojnine, odmere pokojnine od najnižje pokojninske osnove, do odpravnine in oskrbnine, do varstvenega dodatka, do dodatka za pomoč in postrežbo, do invalidnine, do pravic za primer invalidnosti, razen do invalidske pokojnine in do dodatka za rekreacijo.

(9) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka imajo pravico do dodatka za pomoč in postrežbo slepi in nepokretni zavarovanci iz 138. člena tega zakona.

TRETJI DEL **PRIDOBITEV IN ODMERA PRAVIC**

I. poglavje **Splošni pojmi**

35. člen **(Zavarovani primeri)**

Zavarovani primeri kot podlaga za pridobitev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja so:

- starost,
- invalidnost,
- potreba po stalni pomoči in postrežbi,
- telesna okvara,
- smrt.

II. poglavje **Starostna pokojnina**

36. člen **(Minimalni pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine)**

(1) Zavarovanec pridobi pravico do starostne pokojnine pri starosti **58 let**, če je dopolnil **40 let pokojninske dobe (moški)** oziroma **38 let pokojninske dobe (ženska)**.

(2) Zavarovanec pridobi pravico do starostne pokojnine pri starosti **63 let (moški)** oziroma **61 let (ženska)**, če je dopolnil **20 let pokojninske dobe**.

(3) Zavarovanec pridobi pravico do starostne pokojnine pri starosti **65 let (moški)** oziroma **63 let (ženska)**, če je dopolnil najmanj **15 let zavarovalne dobe**.

37. člen
(Znižanje starostne meje zaradi otrok)

(1) Zavarovancu se starostna meja iz prejšnjega člena tega zakona zniža za vsakega rojenega ali posvojenega otroka, ki ima državljanstvo Republike Slovenije, če ni z mednarodnim sporazumom drugače določeno, za katerega je skrbel in ga vzgajal vsaj pet let, in sicer se zavarovancu starostna meja zniža za osem mesecev za enega otroka, za 20 mesecev za dva otroka, in za 36 mesecev za tri otroke. Za vsakega nadaljnjega otroka se znižanje starostne meje poveča za 20 mesecev.

(2) Starša se o tem, kdo od njiju uveljavlja znižanje starostne meje za vsakega posameznega otroka, sporazumno dogovorita. Če do sporazuma ne pride, je do znižanja starostne meje upravičen tisti od staršev, ki je v pretežnem delu uveljavil pravico do starševskega dopusta. Če nobeden od staršev ni bil na starševskem dopustu, ali sta uveljavila pravico do starševskega dopusta v enakem delu, je do znižanja starostne meje upravičena ženska.

(3) V primerih iz prejšnjih odstavkov se ženski minimalna upokojitvena starost iz prejšnjega člena zniža največ do 56 let starosti, moškemu pa do 58 let starosti.

38. člen
(Znižanje starostne meje zaradi zaposlitve pred 18. letom starosti)

Ženski, ki se je v obvezno zavarovanje vključila, preden je dopolnila 18 let starosti, se starostna meja, določena v prvem odstavku 36. člena tega zakona, zniža za ves čas trajanja obveznega zavarovanja pred dopolnjenim 18. letom starosti, vendar največ do 55 let.

39. člen
(Pokojninska osnova)

(1) Starostna pokojnina se odmeri od mesečnega povprečja plač, ki jih je zavarovanec prejel, oziroma zavarovalnih osnov, od katerih so mu bili obračunani prispevki, v katerihkoli zaporednih 18 letih zavarovanja po 1. 1. 1970, ki so zanj najugodnejša (v nadaljnjem besedilu: pokojninska osnova).

(2) Za leto zavarovanja se upošteva koledarsko leto, v katerem je zavarovanec prejemal plačo oziroma nadomestilo plače za najmanj šest mesecev zavarovanja oziroma v katerem so bili najmanj za šest mesecev plačani prispevki od zavarovalne osnove.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se za izračun pokojninske osnove ne upoštevajo plače, nadomestila plače oziroma zavarovalne osnove iz koledarskega leta, v katerem zavarovanec uveljavlja pravico do pokojnine.

(4) Za izračun pokojninske osnove po tem zakonu se vzamejo plače oziroma osnove, od katerih so bili plačani prispevki, zmanjšane za davke in prispevke, ki se obračunavajo in plačujejo od plače po povprečni stopnji v Republiki Sloveniji.

(5) Povprečne stopnje davkov in prispevkov iz prejšnjega odstavka ugotovi in določi minister, pristojen za finance.

(6) Minister, pristojen za delo, predpiše metodologijo za določitev plač, ki se upoštevajo pri izračunu pokojninske osnove.

40. člen
(Določitev pokojninske osnove zavarovancem, ki nimajo vsaj enega leta zavarovanja)

(1) Zavarovancu, ki po 1. 1. 1970 ni imel najmanj enega leta zavarovanja, vendar je dosegel vsaj eno leto zavarovanja v obdobju od 1. 1. 1966 do 31. 12. 1969, se ne glede na določbo prvega odstavka prejšnjega člena, za izračun pokojninske osnove upoštevajo plače oziroma zavarovalne osnove po 1. 1. 1966.

(2) Zavarovancu, ki po 1. 1. 1966 ni imel najmanj enega leta zavarovanja, se pokojnina odmeri od pokojninske osnove v višini povprečne izhodiščne plače, ki bi mu bila glede na stopnjo dejanske strokovne izobrazbe, ki jo je imel v zadnjem letu zavarovanja pri zavodu, določena po kolektivni pogodbi dejavnosti ali po splošni kolektivni pogodbi za leto 1995, valorizirane na zadnje koledarsko leto pred letom, v katerem je uveljavil pravico do pokojnine.

(3) Osnova iz prejšnjega odstavka se poveča glede na dopolnjeno zavarovalno dobo v posameznem letu zavarovanja.

(4) Na način, določen v prejšnjih odstavkih, se določi pokojninska osnova tudi zavarovancu, za katerega ni mogoče ugotoviti plače, nadomestila plače oziroma zavarovalne osnove.

(5) Minister, pristojen za delo, objavi višino poprečnih izhodiščnih plač in način povečanja osnov iz tretjega odstavka tega člena.

41. člen
(Vštevnost nadomestil)

(1) Za izračun pokojninske osnove se štejejo tudi:

- nadomestila plače, izplačana po predpisih o delovnih razmerjih in predpisih o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti, razen nadomestil plače po predpisih o delovnih razmerjih za delavce, katerih delo ni več potrebno iz operativnih razlogov;
- nadomestila plače iz invalidskega zavarovanja, ki jih je zavarovanec prejel zaradi dela na drugem delovnem mestu, nadomestila plače za čas poklicne rehabilitacije iz drugega odstavka 89. člena tega zakona,

nadomestila za invalidnost in delne invalidske pokojnine, če je bil zavarovanec v času uživanja navedenih pravic obvezno zavarovan.

(2) Zavarovancem, ki so prejeli nadomestilo plače za čas začasne zadržanosti z dela po predpisih o zdravstvenem zavarovanju in predpisih o delovnih razmerjih, po predpisih o starševskem dopustu, oziroma po predpisih o zavarovanju za primer brezposelnosti, o delovnih razmerjih za delavce, katerih delo ni več potrebno, ali nadomestilo za čas poklicne rehabilitacije iz prvega odstavka 89. člena tega zakona, se za čas prejemanja nadomestila, za izračun pokojninske osnove upošteva plača oziroma osnova, od katere so bili plačani prispevki iz koledarskega leta pred začetkom prejemanja nadomestila.

(3) Kadar se v plačo za izračun pokojninske osnove vštevajo plača iz preteklega leta, se ta plača valorizira z istim valorizacijskim količnikom, kot bi se plača, ki je bila podlaga za izračun osnove za odmero nadomestila.

(4) Zavarovancu, ki v koledarskem letu pred začetkom prejemanja nadomestila plače ni imel plače, nadomestila plače iz invalidskega zavarovanja oziroma nadomestila iz drugega odstavka tega člena, se za izračun pokojninske osnove upošteva plača iz tekočega leta.

42. člen **(Prejemki, ki se ne vštevajo v pokojninsko osnovo)**

Za izračun pokojninske osnove se ne glede na obračunane prispevke, ne štejejo:

- prejemki, od katerih niso plačani prispevki, razen nadomestil iz invalidskega zavarovanja po tem zakonu;
- prejemki za delo, ki ga je delavec opravil zunaj okvira rednega dela (npr. delo preko polnega delovnega časa, ki presega omejitve, določene z zakonom, sodelovanje v izpitni komisiji, predavanja izven redne zaposlitve);
- prejemki, ki pomenijo povračilo materialnih stroškov (npr. dnevnice, kilometrine, terenski dodatki, dodatek za ločeno življenje, dodatek za prehrano, potni stroški, prevoz na delo);
- regres za letni dopust;
- nagrade ob delovnih jubilejih;
- prejemki v naravi, razen kadar pomenijo sestavni del plačila po pogodbi o zaposlitvi in so od njih plačani prispevki;
- odpravnine, prejemki zaradi upokojitve ali priprave na upokojitve;
- prejemki v obliki delnic, obveznic in drugih vrednostnih papirjev;
- osnove, od katerih so bili plačani prispevki za dokup pokojninske dobe.

43. člen **(Preračun plače na polni delovni čas)**

(1) Plača, ki jo doseže delavec z delom v času, krajšem od polnega delovnega časa v posameznem letu zavarovanja, se za ugotovitev pokojninske osnove preračuna na povprečni znesek, ki ustreza plači za polni delovni čas.

(2) Znesek, ki ustreza plači za polni delovni čas za posamezno leto zavarovanja, se izračuna tako, da se skupni znesek plače, ki se upošteva za izračun pokojninske osnove in ga je delavec prejel za leto zavarovanja, deli s številom ur, ki jih je prebil na delu s časom, krajšim od polnega delovnega časa. Tako dobljeni znesek se pomnoži z letnim številom ur polnega delovnega časa pri delodajalcu, določenega z zakonom oziroma kolektivno pogodbo. Preračunani znesek se vzame kot plača za leto zavarovanja, ki se upošteva za izračun pokojninske osnove.

44. člen **(Vštevaje plače za delo preko polnega delovnega časa)**

(1) Plača za delo preko polnega delovnega časa se za ugotovitev pokojninske osnove upošteva največ za toliko ur dela preko polnega delovnega časa, kolikor je dovoljeno po predpisih o delovnih razmerjih, in pod pogojem, da so od nje plačani prispevki.

(2) Plača, ki jo je delavec prejel za delo pri drugem delodajalcu, opravljenim v skladu s predpisi o delovnih razmerjih, se za ugotovitev pokojninske osnove upošteva v celoti, če so bili od nje plačani prispevki.

45. člen **(Upoštevanje zavarovalnih osnov)**

Zavarovancu, ki ne prejema plače, in ki mu osnova ni določena po določbah od 39. do 44. člena tega zakona, niti ni prejel nadomestila plače, se upošteva za izračun pokojninske osnove znesek, ki je bil podlaga za plačilo prispevkov za obvezno zavarovanje, zmanjšan za davke in prispevke, ki se plačujejo iz plač na način iz četrtega in petega odstavka 39. člena tega zakona.

46. člen **(Pokojninska osnova za detaširane delavce)**

Delavcem, ki so jih delodajalci poslali na delo v tujino in so ostali v tem času zavarovani pri zavodu, se vzame za izračun pokojninske osnove plača, od katere so bili plačani prispevki za obvezno zavarovanje, zmanjšana za davke in prispevke, na način iz četrtega in petega odstavka 39. člena tega zakona.

47. člen **(Valorizacija plač iz prejšnjih let)**

(1) Pri določitvi pokojninske osnove se plače oziroma zavarovalne osnove iz prejšnjih let preračunajo z valorizacijskimi količniki, tako da ustrezajo gibanjem povprečnih plač in pokojnin v koledarskem letu pred uveljavitvijo pravice do pokojnine.

(2) Valorizacijski količniki se vsako leto določijo na novo tako, da se povprečno plačo na zaposleno osebo v državi, izplačano za oktober 1990 in povečano za odstotek vseh uskladitev pokojnin po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona in po **150a** in **150.b**. členu, opravljenih od 1. 1. 1991 do konca koledarskega leta pred letom uveljavitve valorizacijskih količnikov, deli z zneskom povprečne plače na zaposleno osebo v državi, dosežene v letih, iz katerih se plače upoštevajo za izračun pokojninske osnove.

(3) Povprečno plačo na zaposleno osebo v posameznem koledarskem letu se izračuna tako, da se povprečno bruto plačo na zaposleno osebo, ugotovljeno po uradnih statističnih podatkih, preračuna s povprečno stopnjo davkov in prispevkov v koledarskem letu, za katero se izračunava.

(4) Višino povprečne stopnje prispevkov in davkov, veljavno v posameznem koledarskem letu, določi in objavi minister, pristojen za finance.

(5) Minister, pristojen za delo, v soglasju z ministrom, pristojnim za finance, predpiše metodologijo za izračun plač iz tretjega odstavka tega člena ter določa in objavlja valorizacijske količnike iz drugega odstavka tega člena.

48. člen **(Najnižja pokojninska osnova)**

(1) Najnižja pokojninska osnova se določi v višini najnižje pokojninske osnove, veljavne za zadnji mesec pred uveljavitvijo tega zakona.

(2) Najnižjo pokojninsko osnovo objavi zavod.

(3) Višina najnižje pokojninske osnove, določene po prvem odstavku tega člena, se nato spreminja v višini in rokih iz **150.a** in **150.b** člena tega zakona, v katerih se izvajajo uskladitve pokojnin.

(4) Zavarovancu se odmeri starostna pokojnina od najnižje pokojninske osnove, če starostna pokojnina, odmerjena glede na dopolnjeno pokojninsko dobo od zavarovančeve pokojninske osnove, skupaj s pripadajočimi uskladitvami, ne dosega zneska starostne pokojnine za enako pokojninsko dobo, odmerjene od najnižje pokojninske osnove.

49. člen **(Najvišja pokojninska osnova)**

(1) Najvišja pokojninska osnova se določi v višini štirikratnika najnižje pokojninske osnove.

(2) Znesek najvišje pokojninske osnove določi in objavi zavod.

(3) Zavarovancu se odmeri starostna pokojnina od najvišje pokojninske osnove, če starostna pokojnina, odmerjena glede na dopolnjeno pokojninsko dobo od zavarovančeve pokojninske osnove, skupaj s pripadajočimi uskladitvami, presega znesek starostne pokojnine za enako pokojninsko dobo, odmerjene od najvišje pokojninske osnove.

50. člen **(Določitev odstotka za odmero starostne pokojnine)**

(1) Starostna pokojnina se odmeri od pokojninske osnove v odstotkih, glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, in sicer za zavarovanca z zavarovalno dobo **15 let** v višini **35% pokojninske osnove (moški)** oziroma **38% pokojninske osnove (ženska)**, nato pa se za vsako nadaljnje leto pokojninske dobe odmerni odstotek poveča za **1,5%**.

(2) Če pokojninska doba ne znaša polno leto, vendar pa **vsaj 6 mesecev**, se odmerni odstotek iz prejšnjega odstavka poveča za **0,75%**.

(3) Zavarovancu, ki vključno z upoštevanjem več kot pet let dodane dobe pridobi pravico do starostne pokojnine z 20 leti pokojninske dobe, se starostna pokojnina odmeri v višini **35% pokojninske osnove (moški)** oziroma **38% pokojninske osnove (ženska)**.

51. člen
(Odmera pokojnine zavarovancu z delovno dobo, daljšo od polne delovne dobe)

(1) Pri odmeri starostne pokojnine se delovna doba nad **40 leti delovne dobe (moški)** oziroma **38 leti (ženska)**, ki jo je zavarovanec dopolnil do dopolnitve **63 let starosti (moški)** oziroma **61 let starosti (ženska)**, vrednoti na naslednji način:

Leto daljše delovne dobe od polne:

MOŠKI	ŽENSKA	Vrednost posameznega leta delovne dobe
41. leto	39. leto	3,0 %
42. leto	40. leto	2,6 %
43. leto	41. leto	2,2 %
44. leto	42. leto	1,8 %
45. in vsako naslednje leto	43. in vsako naslednje leto	1,5 %

(2) Če znaša daljša delovna doba manj kot eno leto, vendar pa vsaj šest mesecev, se pri odmeri starostne pokojnine vrednoti v polovični vrednosti, določeni v prejšnjem odstavku tega člena.

(3) Če zavarovanec uveljavlja pravico do starostne pokojnine po dopolnitvi **63 let starosti (moški)** oziroma **61 let (ženska)**, se mu pri odmeri starostne pokojnine daljša delovna doba od polne, ki jo je dopolnil do dopolnitve **63 let (moški)** oziroma **61 let (ženska) starosti**, vrednoti po prvem odstavku tega člena, vsako nadaljnje leto delovne dobe, dopolnjeno po dopolnitvi navedene starosti, pa se vrednoti v višini **1,5% pokojninske osnove**.

52. člen
(Polna starost)

(1) Polna starost, ki zagotavlja zavarovancu pokojnino v višini, odvisni le od dopolnjene pokojninske dobe, je za **moškega 63 let**, za **žensko pa 61 let**.

(2) Zavarovanki ali zavarovancu se polna starost iz prejšnjega odstavka zniža pod pogoji in na način, določen v prvem in drugem odstavku 37. člena tega zakona.

(3) Ženski, ki se je v obvezno zavarovanje vključila preden je dopolnila **18 let** starosti, se polna starost, določena v prvem odstavku tega člena, zniža za ves čas trajanja obveznega zavarovanja pred dopolnjenim **18. letom** starosti.

(4) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov polna starost ne more biti nižja od **60 let (moški)** oziroma **58 let (ženska)**.

53. člen
(Zmanjšanje oziroma povečanje starostne pokojnine)

(1) Zavarovancu, ki **nima 40 let (moški)** oziroma **38 let (ženska)** delovne dobe, in pridobi pravico do starostne pokojnine pred dopolnitvijo polne starosti iz prejšnjega člena, se pokojnina, odmerjena glede na dopolnjeno pokojninsko dobo in pokojninsko osnovo, zniža za vsak mesec starosti, ki mu manjka do dopolnjene polne starosti, na naslednji način:

Starost – v letih	Odstotek zmanjšanja na mesec
58	0,30 %
59	0,25 %
60	0,20 %
61	0,15 %
62	0,10 %
63	0,00%

(2) Polna starost iz prejšnjega člena se zniža za toliko mesecev, kolikor jih je zavarovanec pridobil na račun štetja zavarovalne dobe s povečanjem.

(3) Zavarovancu, ki je izpolnil pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine, in ostane v zavarovanju po dopolnitvi **63 let** starosti (**moški**) oziroma po dopolnitvi **61 let** starosti (**ženske**), se pokojnina, ki mu je odmerjena glede na pokojninsko dobo in pokojninsko osnovo, poveča za vsak mesec zavarovanja po dopolnitvi navedene starosti, na naslednji način:

Starost ob upokojitvi		Odstotek povečanja na mesec
Moški	Ženske	
od 63. do 64. leta	od 61. do 62. leta	0,3 %
od 64. do 65. leta	od 62. do 63. leta	0,2 %
od 65. do 66. leta	od 63. do 64. leta	0,1 %
66. let in več	64. let in več	0,0 %

(4) Zmanjšanje oziroma povečanje pokojnine po prejšnjih odstavkih je trajno.

54. člen **(Starostna pokojnina brez zmanjšanja zavarovancem s polno delovno dobo)**

(1) Zavarovancu, ki je dopolnil **58 let starosti** in **40 let delovne dobe (moški)** oziroma **38 let delovne dobe (ženska)**, se pokojnina odmeri v višini, odvisni le od dopolnjene pokojninske dobe, brez zmanjšanja zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti.

(2) Ženski, ki je dopolnila **38 let delovne dobe**, se starostni pogoj **58 let zniža** zaradi otrok pod pogoji iz 37. člena tega zakona največ do **56 let starosti**.

(3) Ženski z dopolnjenimi 38 leti delovne dobe, ki je bila vključena v obvezno zavarovanje pred 18. letom starosti, se starostni pogoj **58 let zniža** pod pogoji iz 38. člena tega zakona **največ do 55. leta starosti**.

55. člen **(Starostna pokojnina brez zmanjšanja v posebnih primerih)**

(1) Pravico do starostne pokojnine brez zmanjšanja zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti pridobi zavarovanec, ki je dopolnil minimalne pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine, če:

- mu je delovno razmerje prenehalo zaradi stečaja ali druge oblike prenehanja delodajalca in mu po mnenju zavoda za zaposlovanje ni možno zagotoviti druge zaposlitve;
- je delodajalec iz ekonomskih razlogov, zaradi katerih bi bil ogrožen obstoj večjega števila delovnih mest, pripravil finančno ovrednoten program razreševanja presežnih delavcev skladno s predpisi o delovnih razmerjih in kolektivnimi pogodbami, v katerega je vključenih najmanj pet presežnih delavcev pri velikih delodajalcih oziroma najmanj pet presežnih delavcev ali vsaj 30% vseh delavcev pri manjših delodajalcih;
- je pri zavarovancu podana invalidnost po tem zakonu;
- je zavarovancu prenehalo delovno razmerje na podlagi programa, po katerem je delodajalec dolžan na njegovo delovno mesto zaposliti mlajšo brezposelno osebo, v skladu s pogoji, ki jih ureja poseben zakon;
- je brezposeln in je bil v zadnjih 24 mesecih najmanj 12 mesecev kot brezposelna oseba vpisan v katero od evidenc, ki jih vodi zavod za zaposlovanje. Obdobje 24 mesecev se podaljša za čas, v katerem je bil zavarovanec vključen v program zaposlovanja, v katerega ga je napotil zavod za zaposlovanje.

(2) V primerih iz druge alineje prejšnjega odstavka tega člena pridobi zavarovanec pravico do starostne pokojnine brez zmanjšanja, če je:

- v postopku ugotavljanja presežnih delavcev delodajalec predhodno pisno predložil program zavodu za zaposlovanje,
- na podlagi predloženega programa presežnih delavcev zavod za zaposlovanje ugotovil, da navedenih delavcev ni možno zaposliti na drugih delovnih mestih pri delodajalcu, niti pri drugem delodajalcu.

(3) Pravico do starostne pokojnine brez zmanjšanja zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti, pridobi slepi zavarovanec, ki mu je prenehalo delovno razmerje po krivdi delodajalca in mu ni možno zagotoviti druge zaposlitve. Zavarovancu pripada najmanj pokojnina v višini osnove za odmero dodatnih pravic.

(4) O pravici iz drugega odstavka tega člena odloča komisija, ki je sestavljena iz predstavnikov ministrstva, pristojnega za delo, ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, Inšpektorata Republike Slovenije za delo, sindikatov in delodajalcev.

(5) Odločitev komisije iz prejšnjega odstavka je dokončna in zoper njo ni pritožbe. Pri izdaji odločbe o odmeri pokojnine

je zavod vezan na odločitev komisije iz prejšnjega odstavka.

(6) Vlada Republike Slovenije imenuje komisijo iz četrtega odstavka tega člena ter predpiše postopek za njeno delo.

(7) Stroški za delo komisije bremenijo zavod.

56. člen **(Najnižja pokojnina)**

Zavarovancu, ki pridobi pravico do starostne pokojnine po določbah tega zakona, je zagotovljena najnižja pokojnina v višini **35% najnižje** pokojninske osnove.

57. člen **(Osnova za odmero dodatnih pravic)**

(1) Osnova za odmero dodatnih pravic iz 4. člena tega zakona se določi v višini najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo, veljavne za zadnji mesec pred uveljavitvijo tega zakona.

(2) Znesek iz prejšnjega odstavka se usklajuje tako, kot se usklajujejo pokojnine po določbah **150.a, 150.b** in 151. člena tega zakona.

58. člen **(Delna pokojnina)**

(1) Zavarovanec, ki je izpolnil pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine, lahko pridobi pravico do delne pokojnine, če je v delovnem razmerju z največ polovico polnega delovnega časa.

(2) Delna pokojnina se zavarovancu odmeri v višini polovice starostne pokojnine, ki mu gre na dan uveljavitve delne pokojnine, glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, pokojninsko osnovo in starost in se potem usklajuje kot druge pokojnine.

(3) Po prenehanju uživanja delne pokojnine lahko zavarovanec zahteva:

- izplačilo usklajenega zneska starostne pokojnine, ugotovljene ob odmeri delne pokojnine ali
- odstotno povečanje starostne pokojnine, ugotovljene ob odmeri delne pokojnine, glede na dejansko dopolnjeno zavarovalno dobo v času prejemanja delne pokojnine in starost na dan uveljavitve odstotnega povečanja ali
- ponovno odmero starostne pokojnine ob upoštevanju dejansko dopolnjene zavarovalne dobe in plače v času prejemanja delne pokojnine in starosti na dan uveljavitve ponovne odmere.

III. poglavje **Pravica do državne pokojnine**

59. člen **(Državna pokojnina)**

(1) Oseba s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki nima pravice do pokojnine po tem zakonu, iz tujega javnega pokojninskega sistema oziroma po drugih predpisih, in katere lastni dohodki ne presegajo premoženjskega cenzusa za pridobitev pravice do varstvenega dodatka po tem zakonu, pridobi pravico do državne pokojnine, če:

- je dopolnila **65 let** starosti, in
- je med 15. in 65. letom starosti najmanj 30 let imela prijavljeno stalno prebivališče v Republiki Sloveniji.

(2) Državna pokojnina iz prejšnjega odstavka znaša 33,3% najnižje pokojninske osnove.

(3) Oseba, ki je upravičena do samostojne družinske oziroma vdovske pokojnine, ki ne dosega zneska državne pokojnine, lahko ob pogojih iz prvega odstavka tega člena namesto te pokojnine uveljavi pravico do državne pokojnine.

IV. poglavje **Pravice na podlagi invalidnosti**

1. Splošne določbe

60. člen **(Definicija invalidnosti)**

(1) Invalidnost po tem zakonu je podana, če se zaradi sprememb v zdravstvenem stanju, ki jih ni mogoče odpraviti z zdravljenjem ali ukrepi medicinske rehabilitacije in so ugotovljene skladno s tem zakonom, zavarovancu zmanjša zmožnost za zagotovitev oziroma ohranitev delovnega mesta oziroma za poklicno napredovanje.

(2) Invalidnost se razvršča v naslednje kategorije:

- kategorija – če zavarovanec ni več zmožen opravljati organiziranega pridobitnega dela ali, če je pri njem podana poklicna invalidnost, nima pa več preostale delovne zmožnosti;
- kategorija – če je zavarovančeva delovna zmožnost za svoj poklic zmanjšana **za 50% ali več**;
- kategorija – če zavarovanec z ali brez predhodne poklicne rehabilitacije ni več zmožen za delo s polnim delovnim časom, lahko pa opravlja določeno delo vsaj s polovico polnega delovnega časa oziroma če je zavarovančeva delovna zmožnost za svoj poklic zmanjšana **za manj kot 50%** ali, če zavarovanec še lahko dela v svojem poklicu s polnim delovnim časom, vendar pa ni zmožen za delo na delovnem mestu, na katerega je razporejen.

(3) Kot svoj poklic se šteje delo na delovnem mestu, na katero je zavarovanec razporejen in vsa dela, ki ustrezajo zavarovančevim telesnim in duševnim zmožnostim, za katera ima ustrezno strokovno izobrazbo, dodatno usposobljenost in delovne izkušnje, ki se zahtevajo za določena dela skladno z zakoni ali kolektivnimi pogodbami.

61. člen **(Preostala delovna zmožnost)**

(1) Preostala delovna zmožnost je podana,

- če zavarovanec lahko dela s polnim delovnim časom in z delovnim naporom, ki ne poslabša njegove invalidnosti, na drugem delovnem mestu, ki ustreza njegovi strokovni izobrazbi oziroma usposobljenosti, ali
- če se zavarovanec s poklicno rehabilitacijo lahko usposobi za delo s polnim delovnim časom na drugem delovnem mestu ali
- če zavarovanec lahko opravlja določeno delo vsaj polovico polnega delovnega časa.

(2) Preostala delovna zmožnost zavarovanca se ugotavlja pri invalidnosti II. in III. kategorije.

62. člen **(Vzrok za nastanek invalidnosti)**

Vzroki za nastanek invalidnosti so:

- poškodba pri delu,
- poklicna bolezen,
- bolezen,
- poškodba izven dela.

63. člen **(Poškodba pri delu)**

(1) Za poškodbo pri delu po tem zakonu se šteje:

- poškodba, ki je posledica neposrednega in kratkotrajnega mehaničnega, fizikalnega ali kemičnega učinka, ter poškodba, ki je posledica hitre spremembe položaja telesa, nenadne obremenitve telesa ali drugih sprememb fiziološkega stanja organizma, če je takšna poškodba v vzročni zvezi z opravljanjem dela ali dejavnosti, na podlagi katere je poškodovanec zavarovan;
- poškodba, povzročena na način iz prejšnje alineje, ki jo utрпи zavarovanec na redni poti od stanovanja do delovnega mesta ali nazaj, na službeni poti ali na poti, da nastopi delo;
- obolenje, ki je neposredna in izključna posledica nesrečnega naključja ali višje sile med opravljanjem dela oziroma dejavnosti, na podlagi katere je oboleli zavarovanec.

(2) Za poškodbo pri delu se šteje tudi poškodba, povzročena na način iz prve alineje prejšnjega odstavka, ki jo utrpijo zavarovanci iz 26., 27., 28. in 29. člena tega zakona.

64. člen **(Poškodba, nastala v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenega varstva)**

Za poškodbo pri delu po tem zakonu se šteje tudi poškodba, povzročena na način, določen v prvi alineji prvega odstavka prejšnjega člena, ki jo utрпи zavarovanec v zvezi z uveljavljanjem pravice do zdravstvenega varstva, če nastane:

- na redni poti od stanovanja oziroma delovnega mesta do kraja zdravniškega pregleda ali ob vrnitvi, ali pa med prebivanjem v kraju, kjer je pregled, če je zavarovanca poklical na pregled pristojni zdravnik, konzilij zdravnikov ali invalidska komisija zavoda, ali če ni bil napoten, pa je iskal potrebno nujno zdravniško pomoč;
- na redni poti od stanovanja oziroma delovnega mesta do zdravstvene organizacije, kamor je bil zavarovanec napoten na zdravljenje ali pri vrnitvi, ali pa med prebivanjem v zdravstveni organizaciji, v kateri se zdravi, pri čemer je z zdravljenjem mišljena tudi medicinska rehabilitacija;

- na redni poti od stanovanja oziroma delovnega mesta do kraja pregleda ali zdravljenja ali pri vrnitvi, kadar je pristojni zdravnik, konzilij zdravnikov ali invalidska komisija zavoda določil zavarovanca, naj spremlja bolnika, ki ga je poslal na zdravniški pregled ali na zdravljenje v drug kraj, ali pa med prebivanjem v tistem kraju, če pride do poškodbe v neposredni zvezi s spremljanjem bolnika;
- na redni poti od stanovanja oziroma delovnega mesta, ali od kraja, v katerem je bil zavarovanec na pregledu ali zdravljenju, do zavoda ali organizacije, kjer naj zavarovanec dobi proteze ali druge ortopedske pripomočke, katere mu je predpisal pristojni zdravnik ali ob vrnitvi, kakor tudi tisti čas, ko se mudi v teh zavodih ali organizacijah.

65. člen (Poklicna bolezen)

(1) Poklicne bolezni po tem zakonu so določene bolezni, povzročene z daljšim neposrednim vplivom delovnega procesa in delovnih pogojev na določenem delovnem mestu ali na delu, ki sodi v neposredni okvir dejavnosti, na podlagi katere je oboleli zavarovan.

(2) Poklicne bolezni in dela, na katerih se pojavljajo te bolezni, in pogoje, ob katerih se štejejo za poklicne bolezni, določi minister, pristojen za delo, v sodelovanju z ministrom, pristojnim za zdravstvo.

66. člen (Splošni pogoji za pridobitev pravic na podlagi invalidnosti)

(1) Če ni s tem zakonom drugače določeno, pridobi zavarovanec pravice na podlagi invalidnosti II. in III. kategorije, če ob nastanku invalidnosti še ni dopolnil starosti **63 let (moški)** oziroma **61 let (ženska)** in:

- je vključen v obvezno zavarovanje – ne glede na dopolnjeno pokojninsko dobo,
- ni vključen v obvezno zavarovanje – če izpolnjuje pogoje zavarovalne oziroma pokojninske dobe, določene s tem zakonom, za pridobitev pravice do invalidske pokojnine.

(2) Zavarovanci iz 20., 21., 23., 24.a, 26., 27., 28. in 34. člena tega zakona pridobijo pravice iz invalidskega zavarovanja le v primeru nastanka I. in II. kategorije invalidnosti.

(3) Zavarovanec iz 15. in 16. člena tega zakona pridobi pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja v primeru I. in II. kategorije invalidnosti, v primeru III. kategorije invalidnosti pa uveljavi pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega in pravico do delne invalidske pokojnine, če izpolnjuje pogoje, ki jih določa ta zakon, za pridobitev teh pravic.

2. Invalidska pokojnina

67. člen (Pogoji za pridobitev pravice do invalidske pokojnine)

Pravico do invalidske pokojnine pridobi:

- zavarovanec, pri katerem je nastala invalidnost I. kategorije;
- zavarovanec, pri katerem je nastala invalidnost II. kategorije, in ni zmožen za drugo ustrezno delo brez poklicne rehabilitacije, le-ta pa mu ni zagotovljena, ker je star **nad 50 let**;
- zavarovanec, pri katerem je nastala invalidnost II. ali III. kategorije, ki mu ni zagotovljena ustrezna zaposlitev oziroma prerazporeditev, ker je dopolnil **63 let** starosti (**moški**) oziroma **61 let** starosti (**ženska**).

68. člen (Minimalna pokojninska doba)

Zavarovanec iz prejšnjega člena pridobi pravico do invalidske pokojnine, če je invalidnost posledica:

- poškodbe pri delu ali poklicne bolezni – ne glede na pokojninsko dobo;
- poškodbe izven dela ali bolezni – pod pogojem, da je ob nastanku invalidnosti dopolnil pokojninsko dobo, ki pokriva najmanj tretjino razdobja **od dopolnjenega 20. leta starosti do nastanka invalidnosti** (v nadaljnjem besedilu: delovna leta), šteto delovna leta kot polna leta.

69. člen (Mlajši invalid)

(1) Zavarovanec, pri katerem je nastala I. kategorija invalidnosti pred dopolnjenim 21. letom starosti, pridobi pravico do invalidske pokojnine, če je bil ob nastanku invalidnosti vključen v obvezno zavarovanje ali, če je dopolnil najmanj tri mesece zavarovalne dobe.

(2) Zavarovanec, pri katerem je nastala I. kategorija invalidnosti po dopolnjenem 21. letu starosti, vendar pred dopolnjenim 30. letom starosti, pridobi pravico do invalidske pokojnine pod pogojem, da je pred nastankom invalidnosti dopolnil pokojninsko dobo, ki pokriva najmanj eno četrtno delovnih let.

70. člen **(Štetje delovnih let od višje starostne meje)**

(1) Zavarovancu, ki je pridobil višjo strokovno izobrazbo, se delovna leta štejejo od dopolnjenega 23. leta starosti. Zavarovancu, ki je pridobil visoko strokovno ali univerzitetno izobrazbo, se delovna leta štejejo od dopolnjenega 26. leta starosti.

(2) V delovna leta se zavarovancu ne šteje čas služenja vojaškega roka, opravljanja nadomestne civilne službe ali usposabljanja za rezervni sestav policije in čas, v katerem je bil prijavljen pri zavodu za zaposlovanje kot brezposelna oseba ali iskalec zaposlitve.

(3) Če se zavarovancu čas študija, čas služenja vojaškega roka, čas opravljanja nadomestne civilne službe ali usposabljanja za rezervni sestav policije, ali čas v katerem je bil prijavljen pri zavodu za zaposlovanje kot brezposelna oseba ali iskalec zaposlitve šteje v zavarovalno dobo, se mu starostna meja iz prvega odstavka tega člena zniža za toliko mesecev, kolikor znaša njegova zavarovalna doba po tem odstavku.

71. člen **(Nova invalidnost)**

(1) Če se zavarovancu, pri katerem je podana invalidnost II. ali III. kategorije, že ugotovljena invalidnost poslabša ali nastane nov primer invalidnosti zaradi bolezni ali poškodbe izven dela tako, da izpolnjuje pogoje za pridobitev nove pravice, pridobi to pravico, če na dan nastanka spremembe ali nove invalidnosti, izpolnjuje pogoje starosti in zavarovalne oziroma pokojninske dobe, določene s tem zakonom za pridobitev nove pravice.

(2) Za izpolnitev pogojev zavarovalne oziroma pokojninske dobe, se brezposelnim zavarovancem v delovna leta ne všttevajo obdobja brezposelnosti, ko so prejeli ustrezno nadomestilo na podlagi invalidnosti po tem zakonu.

(3) Delovni invalid II. ali III. kategorije invalidnosti, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, pridobi na podlagi nastanka sprememb v invalidnosti ali nove invalidnosti v primerih iz prvega odstavka tega člena, novo pravico, ne glede na dopolnjeno pokojninsko dobo.

72. člen **(Pokojninska osnova za odmero invalidske pokojnine)**

(1) Invalidska pokojnina se odmeri od pokojninske osnove, izračunane na enak način kot pokojninska osnova za odmero starostne pokojnine.

(2) Invalidska pokojnina, pridobljena s krajšo zavarovalno dobo, kot je obdobje, iz katerega se po 39. in 40. členu tega zakona upoštevajo plače oziroma zavarovalne osnove za izračun pokojninske osnove za odmero starostne pokojnine, se odmeri od pokojninske osnove, izračunane na podlagi plač oziroma zavarovalnih osnov, ki jih je zavarovanec prejel oziroma je bil na njihovi podlagi zavarovan v času trajanja zavarovanja, razen iz koledarskega leta, v katerem je uveljavljena pravica do invalidske pokojnine.

(3) Zavarovancu, ki razen v letu, v katerem uveljavlja pravico do invalidske pokojnine, ni bil zavarovan, se invalidska pokojnina odmeri od pokojninske osnove, določene v drugem odstavku 40. člena tega zakona.

73. člen **(Pokojninska osnova za odmero invalidske pokojnine v posebnih primerih)**

Osebam, pri katerih je invalidnost nastala v času trajanja zavarovanja po prvi alineji prvega odstavka 26. člena, po 27. členu oziroma po drugi alineji 28. člena tega zakona, se kot pokojninska osnova za odmero invalidske pokojnine upošteva povprečna plača na zaposleno osebo v državi, izplačana za zadnji mesec pred priznanjem pravice do invalidske pokojnine, za katerega so objavljeni uradni statistični podatki v mesecu nastanka invalidnosti.

74. člen **(Odmera invalidske pokojnine v primeru poškodbe pri delu ali poklicne bolezni)**

Invalidska pokojnina za primer invalidnosti, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, se odmeri od pokojninske osnove v enaki višini kot starostna pokojnina za pokojninsko dobo **najmanj 40 let (moški)** oziroma **38 let (ženska)**, brez zmanjšanja glede na starost ob upokojitvi.

75. člen **(Odmera invalidske pokojnine v primeru poškodbe izven dela ali bolezni)**

(1) Invalidska pokojnina za invalidnost, ki je posledica bolezni ali poškodbe izven dela, se odmeri od pokojninske osnove

v odstotku, določenem glede na dopolnjeno pokojninsko dobo na način, določen v 50. členu tega zakona, brez znižanja glede na starost ob upokojitvi.

(2) Invalidska pokojnina iz prejšnjega odstavka se odmeri zavarovancu, ki je postal invalid pred dopolnitvijo starosti **63 let (moški)** oziroma **61 let (ženske)**, najmanj v višini **45% (moški)** oziroma **48% (ženske) pokojninske osnove**.

(3) Če je invalidnost zaradi bolezni ali poškodbe izven dela nastopila po dopolnitvi starosti **63 let (moški)** oziroma **61 let (ženske)**, se invalidska pokojnina odmeri od pokojninske osnove najmanj v višini določeni za odmero starostne pokojnine **za 15 let zavarovalne dobe**.

75. člen

(Odmera invalidske pokojnine v primeru poškodbe izven dela ali bolezni)

(1) Invalidska pokojnina za invalidnost, ki je posledica bolezni ali poškodbe izven dela, se odmeri od pokojninske osnove v odstotku, določenem glede na dopolnjeno pokojninsko dobo na način, določen v 50. členu tega zakona, brez znižanja glede na starost ob upokojitvi.

(2) Invalidska pokojnina iz prejšnjega odstavka se odmeri zavarovancu, ki je postal invalid pred dopolnitvijo starosti **63 let (moški)** oziroma **61 let (ženske)**, najmanj v višini **45% (moški)** oziroma **48% (ženske) pokojninske osnove**.

(3) Če je invalidnost zaradi bolezni ali poškodbe izven dela nastopila po dopolnitvi starosti **63 let (moški)** oziroma **61 let (ženske)**, se invalidska pokojnina odmeri od pokojninske osnove najmanj v višini določeni za odmero starostne pokojnine za 15 let zavarovalne dobe.

76. člen

(Upoštevanje prištete pokojninske dobe)

(1) Višina odstotka za odmero invalidske pokojnine se določi ob upoštevanju dejanske pokojninske dobe zavarovanca in prištete pokojninske dobe, izračunane po 200. in 201. členu tega zakona.

(2) Invalidska pokojnina, odmerjena po prejšnjem odstavku, za invalidnost, ki je posledica poškodbe izven dela ali bolezni, ne more presegati zneska pokojnine za invalidnost, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, razen v primeru, če dejanska pokojninska doba presega 40 let pokojninske dobe (moški) oziroma 38 let pokojninske dobe (ženska).

77. člen

(Kombinirani vzroki invalidnosti)

(1) Če je invalidnost, na podlagi katere pridobi zavarovanec pravico do invalidske pokojnine, deloma posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, deloma pa posledica bolezni ali poškodbe izven dela, se invalidsko pokojnino odmeri kot eno pokojnino, ki je sestavljena iz sorazmernega dela invalidske pokojnine, odmerjene za poškodbo pri delu ali poklicno bolezen, in iz sorazmernega dela invalidske pokojnine, odmerjene za bolezen ali poškodbo izven dela.

(2) Sorazmerna dela za odmero invalidske pokojnine po prejšnjem odstavku se izračunata glede na to, koliko so vplivale na skupno invalidnost posledice poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, koliko pa posledice bolezni ali poškodbe izven dela.

78. člen

(Odmera invalidske pokojnine pri kombiniranih vzrokih invalidnosti)

(1) Invalidska pokojnina, ki gre zavarovancu po prejšnjem členu, se odmeri tako, da se posebej odmeri invalidska pokojnina, kot če bi bila skupna invalidnost posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, in posebej invalidska pokojnina, kot če bi bila skupna invalidnost posledica bolezni ali poškodbe izven dela.

(2) Od vsakega tako izračunanega zneska se odmeri odstotek, ki ustreza vplivu posameznega vzroka invalidnosti na skupno invalidnost. Seštevek tako dobljenih zneskov ne more presegati zneska pokojnine, odmerjene za 40 let pokojninske dobe (moški) oziroma 38 let pokojninske dobe (ženska).

79. člen

(Izbira vrste pokojnine)

Zavarovanec, ki ob nastanku invalidnosti izpolnjuje pogoje za invalidsko pokojnino in pogoje za starostno pokojnino, lahko uveljavi po svoji izbiri pravico do invalidske pokojnine ali pravico do starostne pokojnine.

3. Poklicna rehabilitacija

80. člen

(Namen in obveznost poklicne rehabilitacije)

(1) Poklicna rehabilitacija je celostni proces, v katerem se zavarovanca strokovno, fizično in psihosocialno usposobi za drug poklic ali delo tako, da se lahko ustrezno razporedi oziroma zaposli in ponovno vključi v delovno okolje, oziroma se

usposobi za opravljanje istega poklica ali dela, tako da se mu ustrezno prilagodi delovno mesto z ustreznimi tehničnimi pripomočki.

(2) Zavarovanec, ki je pridobil pravico do poklicne rehabilitacije, se je dolžan usposabljanje za ustrezno delo ob pogojih in na način, določen s tem zakonom, ter v skladu z obveznostmi, ki so določene v pogodbi iz 86. člena tega zakona.

81. člen **(Pogoji za pridobitev pravice do poklicne rehabilitacije)**

Pravico do poklicne rehabilitacije pridobi zavarovanec:

- pri katerem je nastala II. kategorija invalidnosti ter
- na dan nastanka invalidnosti še ni dopolnil 50 let starosti in
- ki se glede na preostalo delovno zmožnost lahko usposobi za drugo delo, ki ga bo opravljal poln delovni čas.

82. člen **(Prilagoditev prostorov in delovnih sredstev ter pospeševanje zaposlovanja)**

(1) Če je za poklicno rehabilitacijo zavarovanca, pri katerem je nastala invalidnost, na ustreznem delovnem mestu potrebno, da se prilagodijo prostori in delovna sredstva, zavod prevzame stroške prilagoditve.

(2) Če je za zaposlitev oziroma razporeditev zavarovanca, pri katerem je nastala invalidnost, na drugo delovno mesto potrebno, da se prilagodijo prostori in delovna sredstva, lahko zavod delno ali v celoti prevzame stroške prilagoditve.

(3) Zavod lahko nameni del sredstev za invalidsko zavarovanje za pospeševanje zaposlovanja nezaposlenih delovnih invalidov.

(4) Kriterije, merila in postopek za določanje višine sredstev iz prejšnjih odstavkov določi zavod.

83. člen **(Poklicna rehabilitacija v posebnih primerih zavarovanja)**

Zavarovanec iz prve, druge, tretje in šeste alineje 26. člena, iz 27. člena in druge alineje 28. člena tega zakona se s poklicno rehabilitacijo praviloma usposobi za delo, za katero se zahteva strokovna izobrazba, kakršno daje šola, ki jo je obiskoval pred nastankom invalidnosti.

84. člen **(Način poklicne rehabilitacije)**

Poklicna rehabilitacija se v skladu s preostalo delovno zmožnostjo zavarovanca opravi:

- z izobraževanjem na ustreznih šolah in z drugimi oblikami izobraževanja;
- s praktičnim delom na ustreznem delovnem mestu pri delodajalcu oziroma v drugih oblikah delovnega usposabljanja;
- z izobraževanjem ob delu, s soglasjem zavarovanca.

85. člen **(Privajanje na delo)**

Za poklicno rehabilitacijo se šteje tudi čas privajanja na delo, za katerega se je zavarovanec s poklicno rehabilitacijo usposobil, če je to potrebno, da bi mogel z normalnim delovnim učinkom opravljati drugo ustrezno delo.

86. člen **(Pogodba o poklicni rehabilitaciji)**

(1) Oblika oziroma način poklicne rehabilitacije, roki za nastop in trajanje poklicne rehabilitacije, natančnejši pogoji za usposabljanje zavarovanca za delo, pogoji ter roki za sklenitev pogodbe o zaposlitvi po končani poklicni rehabilitaciji se določijo v pogodbi, ki jo sklenejo zavod, delodajalec ali zavod za zaposlovanje in zavarovanec.

(2) Pogodba iz prejšnjega odstavka se sklone, ko postane odločba o priznanju pravice do poklicne rehabilitacije dokončna.

(3) S pogodbo iz prvega odstavka tega člena se določijo tudi medsebojne pravice in obveznosti pogodbenih strank.

(4) Pri poklicni rehabilitaciji, usposabljanju in zaposlitvi zavarovancev sodelujejo organizacije za usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb ter zavod za zaposlovanje.

(5) Zavarovanec in izvajalec poklicne rehabilitacije sta zavodu dolžna poročati o izvajanju in poteku poklicne rehabilitacije najmanj **vsakih šest mesecev**.

87. člen (Pravica do nastanitve)

Če je glede na oddaljenost invalidovega bivališča od šole, podjetja za usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb oziroma od delodajalca, kjer je na poklicni rehabilitaciji, nujno potrebna vožnja s prevoznimi sredstvi, zavarovanec pa se glede na stanje invalidnosti ne more voziti z javnimi prevoznimi sredstvi in mu tudi ni preskrbljen poseben prevoz ima pravico do nastanitve na stroške zavoda.

88. člen (Dolžnost zagotavljanja poklicne rehabilitacije)

- (1) Zavarovancu, ki ima sklenjeno delovno razmerje v Republiki Sloveniji, je dolžan zagotoviti poklicno rehabilitacijo delodajalec, pri katerem je bil zaposlen v času nastanka invalidnosti, ostalim zavarovancem pa zavod.
- (2) Pri poklicni rehabilitaciji zavarovancev lahko sodeluje z zavodom in delodajalci tudi zavod za zaposlovanje.
- (3) Stroške poklicne rehabilitacije pokriva zavod.

89. člen (Nadomestilo za čas poklicne rehabilitacije)

- (1) Zavarovancu pripada v obdobju od pridobitve pravice do poklicne rehabilitacije pa do končane poklicne rehabilitacije denarno nadomestilo, odmerjeno v višini 100% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti.
- (2) Zavarovanec, ki se usposablja ob delu, ima od nastopa pa do končane poklicne rehabilitacije pravico do nadomestila v višini 40% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti.

90. člen (Začasno nadomestilo)

- (1) Zavarovanec ima od zaključka poklicne rehabilitacije do pričetka dela na novem delovnem mestu pravico do nadomestila v višini 100% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti, po pričetku dela na novem delovnem mestu pa nadomestilo v višini 20% te pokojnine.
- (2) Če je zavarovancu iz prejšnjega odstavka delovno razmerje prenehalo na podlagi odločitve komisije iz 103. člena tega zakona, oziroma v primeru, če je zavarovanec vključen v obvezno zavarovanje kot samozaposleni, kmet ali vrhunski športnik oziroma šahist ali brezposelni, ima po končani poklicni rehabilitaciji oziroma po prenehanju delovnega razmerja pravico do nadomestila v višini 80% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti.
- (3) Če je zavarovanec vključen v obvezno zavarovanje kot vajenec ali če je zavarovan na podlagi 23., 24.a, 26., 27., 28., 29. in 34. člena tega zakona, ima po končani poklicni rehabilitaciji pravico do nadomestila v višini 60% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti.
- (4) Nadomestilo iz drugega odstavka tega člena se zavarovancu izplačuje do dneva ponovne zaposlitve, po ponovni zaposlitvi pa ima pravico do nadomestila v višini 20% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti.
- (5) Nadomestilo iz tretjega odstavka tega člena se zavarovancu izplačuje do dneva ponovne zaposlitve, vendar največ pet let. Po preteku petih let oziroma po ponovni zaposlitvi se zavarovancu izplačuje nadomestilo v višini 20% invalidske pokojnine, ki bi mu pripadala na dan nastanka invalidnosti.
- (6) Zavarovanec iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena izgubi pravico do nadomestila, če v 15 dneh po vročitvi pogodbe iz 86. člena tega zakona pogodbe ne podpiše, če v določenem roku iz neopravičenih razlogov ne nastopi ali ne konča poklicne rehabilitacije oziroma ne izpolnjuje obveznosti iz pogodbe iz 86. člena tega zakona ali ne nastopi dela, ki mu je bilo preskrbljeno v skladu s 101. členom tega zakona.
- (7) V primeru iz prejšnjega odstavka zavarovanec na podlagi iste invalidnosti ne more pridobiti nobenih pravic po tem zakonu.

4. Pravica do premestitve in nadomestila

91. člen (Pravica do premestitve)

- (1) Pravico do premestitve pridobi zavarovanec:
 - po končani poklicni rehabilitaciji,
 - s preostalo delovno zmožnostjo, pri katerem je nastala II. kategorija invalidnosti po dopolnjenem 50. letu starosti,
 - s III. kategorijo invalidnosti, če je zavarovančeva delovna zmožnost za svoj poklic zmanjšana za manj kot 50% ali, če zavarovanec še lahko dela v svojem poklicu s polnim delovnim časom, vendar pa ni zmožen za delo na delovnem mestu, na katerega je razporejen.
- (2) Pravico do premestitve zagotovi zavarovancu, ki ima sklenjeno delovno razmerje v Republiki Sloveniji, delodajalec.

92. člen **(Nadomestilo v času dela na drugem delovnem mestu)**

Zavarovanec iz druge in tretje alineje prvega odstavka prejšnjega člena, ki dela na novem delovnem mestu, ima pravico do nadomestila za invalidnost v skladu s 94. členom tega zakona.

5. Pravica do dela s krajšim delovnim časom od polnega in delna invalidska pokojnina

93. člen **(Pravica do dela s krajšim delovnim časom od polnega in odmera delne invalidske pokojnine)**

(1) Zavarovanec, pri katerem je podana III. kategorija invalidnosti, če ni več zmožen za delo s polnim delovnim časom z ali brez predhodne poklicne rehabilitacije, in zavarovanec, pri katerem je nastala II. kategorija invalidnosti po dopolnjenem 50. letu starosti in ima preostalo delovno zmožnost za opravljanje določenega dela vsaj s polovico polnega delovnega časa, imata:

- pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega in
- pravico do delne invalidske pokojnine.

(2) Delna invalidska pokojnina se odmeri v odstotku, ki ustreza skrajšanju polnega delovnega časa, od invalidske pokojnine, ki bi zavarovancu pripadala na dan nastanka invalidnosti, in sicer v višini:

- **50%**, ko zavarovanec dela s polovico polnega delovnega časa,
- **37,5%**, ko zavarovanec dela s krajšim delovnim časom **5 ur dnevno**,
- **25%**, ko zavarovanec dela s krajšim delovnim časom **6 ur dnevno** in
- **12,5%**, ko zavarovanec dela s krajšim delovnim časom **7 ur dnevno**.

(3) Delna invalidska pokojnina odmerjena po prejšnjem odstavku, se poveča, če zavarovanec:

- ni več zmožen za delo na delovnem mestu, na katero je razporejen, in je zato premeščen na drugo delovno mesto, **za 30%** ali
- izgubi delo brez lastne volje ali krivde, **za 40%**.

(4) V primerih iz prejšnjega odstavka, povečana delna invalidska pokojnina ne sme presegati 80% invalidske pokojnine, ki bi zavarovancu pripadala na dan nastanka invalidnosti.

(5) Delna invalidska pokojnina, odmerjena po drugem odstavku tega člena, se zmanjša za 30%, če zavarovanec po lastni volji ali krivdi prekine delovno razmerje.

(6) Zavarovancu iz 22. in 29. člena tega zakona se delna invalidska pokojnina odmeri v višini, določeni v drugem odstavku tega člena.

(7) Zavarovancu, ki ima sklenjeno delovno razmerje v Republiki Sloveniji, zagotavlja pravico do dela s krajšim delovnim časom od polnega delodajalec.

6. Pravica do nadomestila za invalidnost

94. člen **(Pravica do nadomestila za invalidnost in odmera nadomestila)**

(1) Pravico do nadomestila za invalidnost ima zavarovanec, pri katerem je nastala invalidnost II. kategorije po dopolnjenem 50. letu starosti ali invalidnost III. kategorije, če je zavarovančeva delovna zmožnost za svoj poklic zmanjšana za manj kot 50% ali če zavarovanec še lahko dela v svojem poklicu s polnim delovnim časom, vendar pa ni zmožen za delo na delovnem mestu, na katero je razporejen, če:

- ob nastanku invalidnosti ni bil zaposlen oziroma ni bil obvezno zavarovan, ali
- mu je delovno razmerje prenehalo neodvisno od njegove volje oziroma krivde, ali
- je delovno razmerje prekinil po lastni volji ali krivdi ali
- se je zaposlil na drugem delovnem mestu.

(2) Zavarovancu, pri katerem je nastala invalidnost II. kategorije **po dopolnjenem 50. letu starosti**, se nadomestilo odmeri:

- v primerih iz prve alineje prejšnjega odstavka, **v višini 60% invalidske pokojnine**, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti;
- v primerih iz druge alineje prejšnjega odstavka, **v višini 80% invalidske pokojnine**, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti;

- v primerih iz tretje alinee prejšnjega odstavka **v višini 40% invalidske pokojnine**, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti, če je prekinil delovno razmerje po dopolnitvi 53 let starosti;
- v primerih iz tretje alinee prejšnjega odstavka, če zavarovanec še ni dopolnil 53 let starosti, in v primerih iz četrte alinee prejšnjega odstavka, **v višini 20% invalidske pokojnine**, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti.

(3) Zavarovancu, pri katerem je nastala invalidnost III. kategorije, v primeru, ko je zavarovančeva delovna zmožnost za svoj poklic zmanjšana **za manj kot 50%** ali, če zavarovanec še lahko dela v svojem poklicu s polnim delovnim časom, vendar pa ni zmožen za delo na delovnem mestu, na katerega je razporejen, se nadomestilo odmeri:

- v primerih iz prve alinee prvega odstavka tega člena, v **višini 40% invalidske pokojnine**, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti;
- v primerih iz druge alinee prvega odstavka tega člena, **v višini 60% invalidske pokojnine**, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti;
- v primerih iz tretje in četrte alinee prvega odstavka tega člena, **v višini 25% invalidske pokojnine**, ki bi mu pripadala ob nastanku invalidnosti.

95. člen **(Izbira pravice do poklicne rehabilitacije)**

(1) Delovnemu invalidu se namesto pravice do premestitve in nadomestila, pravice do dela s krajšim delovnim časom od polnega in delne invalidske pokojnine ter pravice do nadomestila za invalidnost, prizna pravica do poklicne rehabilitacije, če to zahteva.

(2) Delovni invalid, ki mu je bila priznana pravica do poklicne rehabilitacije po prejšnjem odstavku, ima vse pravice na podlagi in v zvezi s poklicno rehabilitacijo.

96. člen **(Odmera nadomestil iz invalidskega zavarovanja od osnove iz 57. člena)**

(1) Nadomestila iz 89., 90., 93. in 94. člena tega zakona se v primerih, ko invalidska pokojnina, ki bi zavarovancu pripadala ob nastanku invalidnosti, ne dosega zneska pokojnine, ki bi bila odmerjena od najnižje pokojninske osnove zavarovancu s pokojninsko dobo 40 let (moški) oziroma 38 let (ženska), odmerijo od osnove iz 57. člena tega zakona.

(2) Nadomestila iz prejšnjega odstavka se osebam, ki niso vključene v obvezno zavarovanje, odmerijo najmanj v višini najnižje pokojnine iz 56. člena tega zakona.

97. člen **(Zaposlovanje brezposelnih delovnih invalidov)**

Zavarovanec, ki ob nastanku invalidnosti ni bil obvezno zavarovan in zavarovanec, ki je izgubil delo ali po lastni krivdi prekinil delovno razmerje oziroma obvezno zavarovanje ob ali po nastanku invalidnosti, pridobi pravico do delne invalidske pokojnine ali ustreznega denarnega nadomestila po tem zakonu, če se v roku 30 dni po dokončnosti odločbe o priznani pravici iz invalidskega zavarovanja oziroma po prenehanju delovnega razmerja ali zavarovanja prijavi pri zavodu za zaposlovanje.

98. člen **(Zagotavljanje nadomestil)**

(1) Zavod zagotavlja, odmerja, usklajuje in izplačuje:

- delno invalidsko pokojnino in
- denarna nadomestila iz 89., 90. in 94. člena tega zakona.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka nadomestilo, ki gre zavarovancu, ki ima sklenjeno delovno razmerje v Republiki Sloveniji, za čas od končane poklicne rehabilitacije do pričetka del na novem delovnem mestu izplačuje in usklajuje po določbah tega zakona delodajalec v svoje breme, odmeri pa ga zavod.

99. člen **(Usklajevanje delne invalidske pokojnine in denarnih nadomestil)**

Delna invalidska pokojnina in denarna nadomestila v zvezi s pravicami na podlagi II. in III. kategorije invalidnosti se usklajujejo enako kot pokojnine.

100. člen **(Izplačevanje delne invalidske pokojnine in denarnih nadomestil)**

- (1) Za izplačilo delne invalidske pokojnine in denarnih nadomestil iz prvega odstavka 98. člena tega zakona se smiselno uporabljata določbi 171. in 172. člena tega zakona.
- (2) Delna invalidska pokojnina in denarna nadomestila iz prejšnjega odstavka, ki se po 41. členu tega zakona štejejo v pokojninsko osnovo, zavod pred izplačilom obračuna enako kot velja za obračun plač pri delodajalcu vendar tako, da jih poveča s povprečno stopnjo davkov in prispevkov.
- (3) Delna invalidska pokojnina in denarna nadomestila iz prvega odstavka tega člena, ki se po 41. členu tega zakona ne všteva v pokojninsko osnovo, zavod pred izplačilom obračuna na način, kot velja za pokojnine.
- (4) Denarna nadomestila iz drugega odstavka 98. člena tega zakona delodajalec izplačuje enako kot to velja za izplačilo plač.

101. člen

(Dolžnosti in postopki delodajalca v zvezi z zagotovitvijo pravic delovnega invalida)

- (1) Zavarovancu, kateremu so z dokončno odločbo priznane pravice na podlagi invalidnosti II. ali III. kategorije in ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas na območju Republike Slovenije, mora delodajalec ponuditi opravljanje drugega dela na delovnem mestu v skladu z njegovo preostalo delovno zmožnostjo in strokovno izobrazbo oziroma usposobljenostjo oziroma mu zagotoviti poklicno rehabilitacijo ali delo s krajšim delovnim časom od polnega, razen v primerih, ko mu lahko skladno s 102. členom tega zakona in predpisi o delovnih razmerjih odpove pogodbo o zaposlitvi.
- (2) Zavarovancu, kateremu je z dokončno odločbo priznana pravica do poklicne rehabilitacije na podlagi invalidnosti II. kategorije, delodajalec redno odpove pogodbo o zaposlitvi iz razloga invalidnosti šele po uspešno končani poklicni rehabilitaciji, sočasno z odpovedjo pogodbe o zaposlitvi pa mu mora ponuditi sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi za delo na drugem delovnem mestu skladno s pogodbo o poklicni rehabilitaciji iz 86. člena tega zakona in predpisi o delovnih razmerjih. Določbe sicer veljavne pogodbe o zaposlitvi se v času poklicne rehabilitacije zavarovanca ne izvajajo v tistem delu, ki je urejen v pogodbi o poklicni rehabilitaciji.
- (3) Zavarovancu, kateremu je z dokončno odločbo priznana pravica do dela s krajšim delovnim časom od polnega ali pravica do premestitve na drugo delovno mesto na podlagi invalidnosti III. kategorije ali invalidnosti II. kategorije po dopolnjenem 50. letu starosti, delodajalec iz razloga invalidnosti redno odpove pogodbo o zaposlitvi, sočasno z odpovedjo pogodbe o zaposlitvi pa mu mora ponuditi sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi za delovni čas krajši od polnega delovnega časa ali za delo na drugem delovnem mestu skladno s predpisi o delovnih razmerjih
- (4) Pri zagotovitvi pravic in zaposlovanju zavarovancev, pri katerih je nastala invalidnost oziroma pri izbiri drugega delovnega mesta, mora delodajalec upoštevati:
 - mnenje invalidske komisije o zavarovančevi preostali delovni zmožnosti,
 - usposobljenost zavarovanca po uspešno končani poklicni rehabilitaciji ter
 - določbe zakona, ki ureja delovna razmerja in kolektivnih pogodb.
- (5) Zavarovanec in delodajalec lahko zahtevata dopolnilno izvedensko mnenje invalidske komisije o ustreznosti ponujenega delovnega mesta ali poklicne rehabilitacije.
- (6) Če zavarovanec ne sprejme ponudbe delodajalca za sklenitev nove pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas, skladno z drugim ali tretjim odstavkom tega člena, v roku 30 dni od prejema ponudbe ter mu preneha delovno razmerje, nima pravice do odpravnine kot delavec, ki mu je odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnega razloga ali iz razloga nesposobnosti, ima pa pravico do minimalnega odpovednega roka kot delavec, ki mu je odpovedana pogodba o zaposlitvi iz poslovnega razloga, v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja.
- (7) Če delodajalec v skladu s prvimi petimi odstavki tega člena zavarovancu ne ponudi sklenitve nove pogodbe o zaposlitvi pod pogoji, ki so mu priznani kot pravice na podlagi invalidnosti, je to skladno s predpisi o delovnih razmerjih razlog za izredno odpoved pogodbe o zaposlitvi s strani zavarovanca, delodajalec pa mu je dolžan izplačati odpravnino, določeno za primer redne odpovedi pogodbe o zaposlitvi iz poslovnega razloga, in odškodnino najmanj v višini izgubljenega plačila za čas odpovednega roka.

7. Prenehanje delovnega razmerja delovnemu invalidu

102. člen

(Odpoved pogodbe o zaposlitvi zaradi ugotovljene invalidnosti II. ali III. kategorije ali iz poslovnega razloga brez ponudbe nove pogodbe o zaposlitvi)

- (1) Zavarovancu, kateremu so z dokončno odločbo priznane pravice na podlagi invalidnosti II. ali III. kategorije in ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas na območju Republike Slovenije, lahko delodajalec odpove pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas brez ponudbe nove pogodbe o zaposlitvi v skladu s predpisi o delovnih razmerjih le v primeru, če mu zaradi ugotovljene invalidnosti II. ali III. kategorije ali iz poslovnega razloga utemeljeno ne more skladno s prejšnjim členom tega zakona zagotoviti pravice do premestitve na drugo delovno mesto brez ali po končani poklicni rehabilitaciji oziroma pravice do dela s krajšim delovnim časom od polnega.

(2) Delodajalec lahko skladno s predpisi o delovnih razmerjih odpove pogodbo o zaposlitvi zavarovancu iz prejšnjega člena oziroma prvega odstavka tega člena, če delovni invalid brez opravičljivih razlogov:

- v zakonsko določenem roku ne podpiše pogodbe o poklicni rehabilitaciji iz 86. člena tega zakona ali ne nastopi oziroma ne konča rehabilitacije v roku, določenem s to pogodbo,
- ne izpolnjuje obveznosti, ki so določene v pogodbi o poklicni rehabilitaciji,
- ne nastopi dela na drugem delovnem mestu v skladu s prejšnjim členom tega zakona, ali
- ne prične z delom s krajšim delovnim časom od polnega v skladu s prejšnjim členom tega zakona.

103. člen

(Komisija za ugotovitev podlage za odpoved pogodbe o zaposlitvi)

(1) Pri delodajalcu, ki ima najmanj pet zaposlenih delavcev, ugotovi razloge za odpoved pogodbe o zaposlitvi na podlagi prvega odstavka prejšnjega člena komisija v sestavi:

- predstavnik zavoda,
- predstavnik Inšpektorata Republike Slovenije za delo,
- predstavnik zavoda za zaposlovanje,
- predstavnik delodajalcev in predstavnik sindikatov.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko pri delodajalcu, ki ima zaposlenih manj kot pet delavcev ugotavlja razloge za odpoved pogodbe o zaposlitvi na podlagi prvega odstavka prejšnjega člena komisija iz prejšnjega odstavka, če tako predlaga zavod, zavod za zaposlovanje, zavarovanec ali delodajalec.

(3) Komisijo iz prvega odstavka tega člena ter način njenega dela določi minister, pristojen za delo.

(4) Komisija veljavno odloča, če je prisotna večina članov. Odločitev komisije je dokončna.

(5) Stroške dela komisije nosi zavod.

104. člen

(Pravice delovnega invalida v primeru prenehanja delovnega razmerja)

(1) Zavarovanec, ki mu je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi po prvem odstavku 102. člena tega zakona, uveljavi pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti, po izteku teh pravic, pa pravice po tem zakonu.

(2) Zavarovanec, ki mu je bila pogodba o zaposlitvi odpovedana po drugem odstavku 102. člena tega zakona, ne more po prenehanju delovnega razmerja na podlagi iste invalidnosti uveljaviti nobenih pravic po tem zakonu.

105. člen

(Poslabšanje invalidnosti)

Zavarovanec iz drugega odstavka 102. člena tega zakona, ki se mu že ugotovljena invalidnost poslabša ali pri njemu nastane nov primer invalidnosti tako, da izpolnjuje pogoje za pridobitev nove pravice, pridobi to pravico, če na dan nastanka spremembe ali nove invalidnosti izpolnjuje pogoje starosti in pokojninske oziroma zavarovalne dobe, določene s tem zakonom za pridobitev nove pravice, in sicer ne glede na vzrok nastanka prve invalidnosti.

106. člen

(Kontrolni pregledi)

(1) Zavarovancu, ki je pridobil pravico na podlagi invalidnosti, ki je nastala pred dopolnjenim 45. letom starosti, se z obveznimi kontrolnimi pregledi, ki se opravijo praviloma vsakih pet let, ponovno ugotavlja invalidnost.

(2) Zavarovancu se lahko določi kontrolni pregled tudi po dopolnitvi starosti iz prejšnjega odstavka oziroma pred ali po preteku petletnega roka.

(3) V postopku ugotavljanja invalidnosti se lahko ugotovi, da kontrolni pregled ni potreben.

8. Povračilo potnih stroškov

107. člen

(Upravičenci)

(1) Zavarovanec ima pravico do povračila potnih stroškov v zvezi z uveljavljanjem oziroma uživanjem pravic, kadar ga zavod:

- napoti ali pokliče v drug kraj zaradi opravljanja zdravstvenih preiskav in podaje mnenja izvedencev;
- napoti v drug kraj zaradi poklicne rehabilitacije.

(2) Pravico do povračila potnih stroškov ima tudi oseba, ki je določena za spremljanje zavarovanca iz prejšnjega odstavka.

(3) Povračilo potnih stroškov se določi v znesku stroškov prevoza in stroškov prehrane in namestitve v času potovanja in bivanja v drugem kraju.

108. člen (Določitev potnih stroškov)

Zavod s splošnim aktom določi vrsto in način uporabe prevoznega sredstva, upošteva zdravstveno stanje zavarovanca in dolžino poti, potovalne pogoje in način uveljavljanja povračila potnih stroškov in znesek povračila stroškov prehrane in namestitve v času potovanja in bivanja v drugem kraju.

V. poglavje Pravice za primer zavarovančeve smrti

1. Pogoji na strani umrlega zavarovanca

109. člen (Pogoji na strani umrlega zavarovanca)

(1) Vdova, vdovec oziroma drugi zavarovančevi družinski člani pridobijo pravico do pokojnine po umrlem zavarovancu, če je umrl zavarovanec:

- dopolnil najmanj pet let zavarovalne dobe ali najmanj deset let pokojninske dobe ali
- izpolnil pogoje za pridobitev pravice do starostne oziroma invalidske pokojnine ali
- bil uživalec starostne ali invalidske pokojnine ali užival pravico na podlagi invalidnosti.

(2) Če je zavarovanec umrl zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, pridobijo upravičenci pravico do pokojnine po umrlem zavarovancu ne glede na dopolnjeno pokojninsko dobo zavarovanca.

(3) Pri ugotavljanju pogojev za pridobitev pravice vdove, vdovca in drugih družinskih članov do pokojnine po umrlem zavarovancu, ima enake posledice kot smrt tudi pravnomočna odločba o razglasitvi zavarovanca za pogrešanega.

2. Vdovska pokojnina

110. člen (Pogoji za pridobitev pravice do vdovske pokojnine)

(1) Vdovsko pokojnino lahko uveljavi vdova oziroma vdovec umrlega zavarovanca:

- če je do smrti zavarovanca, po katerem ji(mu) gre pravica, dopolnil(a) starost 53 let;
- če je bil(a) do zavarovančeve smrti popolnoma nezmožen(a) za delo ali je to postal(a) v enem letu po zavarovančevi smrti, ali
- če ji(mu) je po zavarovančevi smrti ostal otrok ali več otrok, ki imajo pravico do družinske pokojnine po umrlem zavarovancu, vdova oziroma vdovec pa ima do njih dolžnost preživljanja.

(2) Vdova oziroma vdovec, ki postane med trajanjem pravice do vdovske pokojnine po tretji alineji prejšnjega odstavka tega člena popolnoma nezmožen(a) za delo, obdrži pravico do vdovske pokojnine, dokler je takšna nezmožnost podana.

(3) Vdova oziroma vdovec, ki do zavarovančeve smrti ni dopolnil(a) 53 let starosti, dopolnil(a) pa je 48 let starosti, pridobi pravico do vdovske pokojnine, ko dopolni 53 let starosti.

(4) Če je umrl zavarovanec v času sklenitve zakonske zveze že dopolnil starost iz prvega odstavka 36. člena tega zakona, pridobi vdova oziroma vdovec pravico do vdovske pokojnine le v primeru, če je imel(a) z umrlim zakoncem skupnega otroka ali pa, če je zakonska zveza trajala nepretrgoma eno leto.

(5) Določbe prejšnjega odstavka se ne uporabljajo v primeru, če je bila zakonska zveza razvezana pred dopolnitvijo starosti iz prvega odstavka 36. člena tega zakona in je bila znova sklenjena po tem, ko je zavarovanec že dopolnil starost iz prvega odstavka 36. člena tega zakona.

(6) Vdova oziroma vdovec, ki med trajanjem pravice do vdovske pokojnine, pridobljene ob pogojih iz druge ali tretje alineje prvega odstavka tega člena, dopolni 53 let starosti, obdrži pravico do vdovske pokojnine trajno. Če ji(mu) ta pravica preneha pred dopolnjenim 53. letom, toda po dopolnjenem 48. letu, jo lahko znova uveljavi, ko dopolni 53 let starosti.

(7) Ne glede na pogoje, določene v prvi alineji prvega odstavka in v tretjem odstavku tega člena, pridobi pravico do vdovske pokojnine tudi vdova oziroma vdovec, ki ob zavarovančevi smrti nima lastnosti zavarovanca:

- če **je** do zavarovančeve smrti dopolnil(a) **starost 48 let**;
- če do zavarovančeve smrti **ni** dopolnil(a) starost **48 let**, dopolnil(a) pa je **45 let**, ko dopolni **48 let starosti**.

111. člen (Rojstvo otroka po očetovi smrti)

Pravico do vdovske pokojnine ima tudi vdova, ki se ji je zavarovančev otrok rodil najkasneje 300 dni po smrti zavarovanca oziroma upokojenca. Pravica ji gre od zavarovančeve smrti dalje.

112. člen (Uživanje vdovske pokojnine v času, ko otrok služi vojaški rok, opravlja nadomestno civilno službo ali se usposablja za rezervni sestav policije)

Vdova oziroma vdovec ima pravico do vdovske pokojnine ob pogojih iz tretje alineje prvega odstavka 110. člena tega zakona tudi v času, ko se otroku, ki je upravičen do družinske pokojnine, zaradi služenja vojaškega roka, opravljanja nadomestne civilne službe ali usposabljanja za rezervni sestav policije, družinska pokojnina ne izplačuje.

113. člen (Razveza zakonske zveze)

(1) Pravico do vdovske pokojnine ima ob pogojih iz 110. člena tega zakona tudi zakonec, čigar zakon je bil razvezan, če ima po sodni odločbi oziroma po sporazumu, pravico do preživnine in jo je užival do smrti zavarovanca.

(2) Če ima zakonec iz poznejše zakonske zveze pravico do vdovske pokojnine, pridobi razvezani zakonec iz prejšnjega odstavka pravico do vdovske pokojnine kot souživalec.

114. člen (Zunajzakonska skupnost)

Ob pogojih iz 110. člena tega zakona pridobi ob zavarovančevi smrti pravico do vdovske pokojnine tudi oseba, ki je zadnja tri leta pred smrtjo zavarovanca živela z zavarovancem v življenjski skupnosti, ki je po predpisih o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo, ali je v takšni skupnosti živela z umrlim zadnje leto pred njegovo smrtjo in je z njim kadarkoli imela skupnega otroka.

3. Družinska pokojnina

115. člen (Pogoji za pridobitev pravice do družinske pokojnine)

(1) Po smrti zavarovanca iz 109. člena tega zakona pridobijo pravico do družinske pokojnine:

- otroci (zakonski ali nezakonski ter posvojenci),
- pastorki, vnuki in drugi otroci brez staršev, ki jih je zavarovanec preživljal,
- starši (oče in mati, očim in mačeha) in posvojitelji, ki jih je zavarovanec preživljal,
- bratje in sestre, ki jih je zavarovanec preživljal do svoje smrti in nimajo lastnih sredstev za preživljanje.

(2) V primerih iz druge alineje prejšnjega odstavka se šteje, da so brez staršev tudi vnuki oziroma drugi otroci, katerih starši so živi, a so popolnoma nezmožni za delo v smislu 121. člena tega zakona.

(3) Zavod določi, kdaj se šteje, da je zavarovanec preživljal družinskega člana.

116. člen (Otroci)

(1) Otrok ima pravico do družinske pokojnine do dopolnjenega 15. leta starosti oziroma do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti.

(2) Ne glede na določbo 20. člena tega zakona ima pravico do družinske pokojnine otrok, ki je po tem členu obvezno zavarovan.

(3) Otrok, ki je po dopolnjenem 15. letu starosti prijavljen pri zavodu za zaposlovanje, ima pravico do družinske pokojnine najdlje do dopolnjenega 18. leta starosti pod pogojem, da je prijavljen pri zavodu za zaposlovanje in izpolnjuje obveznosti po predpisih o zaposlovanju.

(4) Otrok, ki postane popolnoma nezmožen za delo do starosti, do katere mu je zagotovljena pravica do družinske pokojnine oziroma do konca šolanja, ima pravico do družinske pokojnine, dokler traja takšna nezmožnost.

(5) Otrok, ki postane popolnoma nezmožen za delo po starosti, do katere mu je zagotovljena pravica do družinske

pokojnine oziroma po končanem šolanju, pridobi pravico do družinske pokojnine, če ga je zavarovanec oziroma uživalec pravice do svoje smrti preživeljal.

117. člen (Potrdilo o šolanju)

(1) Otrok dokazuje šolanje vsako leto s potrdilom šole.

(2) Otrok, ki v letu izgube starša ne izpolni pogojev za vpis v višji letnik šolanja ima pravico do družinske pokojnine do konca naslednjega šolskega leta.

118. člen (Prekinitev šolanja)

(1) Če je otrok prekinil šolanje zaradi bolezni, nosečnosti ali poroda, pridobi oziroma obdrži pravico do družinske pokojnine tudi med boleznijo ter prekinitvijo zaradi nosečnosti ali poroda do dopolnjenega 26. leta starosti, pa tudi dlje, vendar največ toliko časa, kolikor ga je zaradi bolezni, nosečnosti ali poroda izgubil pri šolanju, če je šolanje nadaljeval pred dopolnjenim 26. letom starosti.

(2) Če je otrok prekinil šolanje zaradi služenja vojaškega roka, nadomestne civilne službe ali osnovnega usposabljanja za rezervni sestav policije, ima v primeru, da se šola, pravico do družinske pokojnine tudi po dopolnjenem 26. letu starosti, vendar največ toliko časa, za kolikor je prekinil šolanje zaradi služenja vojaškega roka, nadomestne civilne službe ali osnovnega usposabljanja za rezervni sestav policije.

119. člen (Starši)

(1) Starši, ki jih je zavarovanec preživeljal do svoje smrti, pridobijo pravico do družinske pokojnine, če so:

- do smrti zavarovanca dopolnili starost 58 let, ali
- so bili ob smrti zavarovanca popolnoma nezmožni za delo.

(2) Če med trajanjem pravice do družinske pokojnine po drugi alineji prejšnjega odstavka upravičenec dopolni 58 let starosti, trajno obdrži družinsko pokojnino.

120. člen (Pogoji, ki jih morajo izpolnjevati bratje in sestre)

Bratje in sestre umrlega zavarovanca, ki jih je zavarovanec preživeljal do svoje smrti, pridobijo pravico do družinske pokojnine, če izpolnjujejo pogoje, ki so določeni za otroke ali pogoje, ki so določeni za starše umrlega zavarovanca.

121. člen (Popolna nezmožnost za delo)

Za popolno nezmožnost za delo oziroma pridobivanje, ki je pogoj za pridobitev pravice do družinske oziroma vdovske pokojnine, velja pri otrocih nezmožnost za samostojno življenje in delo, pri drugih osebah pa I. kategorija invalidnosti.

4. Odmera vdovske oziroma družinske pokojnine

122. člen (Osnova za odmero)

(1) Vdovska oziroma družinska pokojnina se odmeri od starostne ali invalidske pokojnine, ki bi jo zavarovanec pridobil ob smrti, oziroma od pokojnine, ki je uživalcu pokojnine pripadala ob smrti, in sicer:

- po smrti zavarovanca – od starostne pokojnine, ki bi jo imel zavarovanec glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, če je za upravičenca ugodnejše, pa od invalidske pokojnine, ki bi jo imel zavarovanec glede na vzrok smrti. Če je zavarovanec umrl zaradi posledic poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, se osnova za odmero vdovske oziroma družinske pokojnine določi v višini invalidske pokojnine, ki bi bila zavarovancu odmerjena za 40 let pokojninske dobe (moški) oziroma 38 let pokojninske dobe (ženska), ne glede na starost. Če je zavarovanec umrl zaradi posledic bolezni ali poškodbe zunaj dela, se osnova za odmero vdovske oziroma družinske pokojnine določi v višini invalidske pokojnine, ki bi bila zavarovancu odmerjena glede na dopolnjeno pokojninsko dobo z upoštevanjem prištete dobe in brez zmanjšanja;
- po smrti uživalca starostne pokojnine – od pokojnine, do katere je imel uživalec pokojnine pravico ob smrti, če je za upravičenca ugodnejše, pa od invalidske pokojnine, ki bi jo dobil uživalec pokojnine, če bi namesto starostne pokojnine uveljavil invalidsko pokojnino;
- po smrti uživalca invalidske pokojnine – od pokojnine, do katere je imel ta pravico ob smrti;

- po smrti zavarovanca, ki je užival pravico na podlagi invalidnosti po tem zakonu – od invalidske pokojnine, do katere bi imel pravico, če bi ob smrti izpolnil pogoje za priznanje pravice do invalidske pokojnine.

(2) Določbe tega zakona o najnižji in najvišji pokojninski osnovi se upoštevajo tudi za izračun osnove za odmero vdovske in družinske pokojnine.

(3) Najnižja osnova za odmero vdovske oziroma družinske pokojnine je pokojnina, odmerjena najmanj v višini 45% pokojninske osnove umrlega zavarovanca, ne glede na njegovo starost.

123. člen (Odmera vdovske pokojnine)

(1) Vdovska pokojnina se odmeri v višini 70% od osnove za odmero družinske pokojnine.

(2) Vdova oziroma vdovec, ki ima poleg pravice do vdovske pokojnine tudi pravico do starostne ali invalidske pokojnine, lahko uživa pokojnino, ki si jo sam izbere.

(3) V primerih iz prejšnjega odstavka se vdovska pokojnina odmeri najmanj v višini osnove iz 57. člena tega zakona.

(4) Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena, se lahko vdovi oziroma vdovcu, če je to zanj ugodneje, poleg starostne ali invalidske pokojnine izplačuje tudi 15% zneska vdovske pokojnine, ki mu gre po pokojnem zavarovancu ali uživalcu pravic po tem zakonu, vendar največ do zneska v višini 15% povprečne mesečne pokojnine, izplačane v državi v predhodnem koledarskem letu.

(5) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka pa se vdovi oziroma vdovcu ne izplača dela vdovske pokojnine oziroma se del vdovske pokojnine zmanjša tako, da skupno izplačilo lastne in dela vdovske pokojnine ne presega starostne pokojnine možkega, odmerjene od najvišje pokojninske osnove za 40 let pokojninske dobe.

(6) Zgornja meja za izplačilo dela vdovske pokojnine, določena v četrtem odstavku tega člena, se usklajuje po 150.a in 150.b členu tega zakona.«.

124. člen (Odmera družinske pokojnine)

(1) Družinska pokojnina se odmeri od osnove, določene za odmero družinske pokojnine v odstotku, katerega višina je odvisna od števila družinskih članov.

(2) Če imajo pravico do družinske pokojnine samo ožji družinski člani (otroci, posvojenci) ali samo širši družinski člani (pastorki, vnuki in drugi otroci brez staršev, bratje in sestre, starši in posvojitelji), se družinska pokojnina odmeri v naslednji višini:

Za enega člana	Za dva člana	Za tri člane	Za štiri člane
70 %	80 %	90 %	100 %

(3) Če imajo pravico do družinske pokojnine člani ožje in člani širše družine, se odmeri družinska pokojnina članom ožje družine v višini, določeni v prejšnjem odstavku, članom širše družine pa pripada ostanek osnove za odmero družinske pokojnine.

125. člen (Obojestranska sirota)

(1) Otrokom, ki izgubijo oba roditelja – zavarovanca, pripada poleg družinske pokojnine po enem roditelju tudi 30% od osnove za odmero družinske pokojnine po drugem roditelju, za vsakega otroka, vendar skupno največ 100% osnove za odmero družinske pokojnine po drugem roditelju.

(2) Skupen znesek družinske pokojnine in dela družinske pokojnine, določenega po prejšnjem odstavku tega člena, ne more presežati zneska družinske pokojnine, odmerjene od starostne pokojnine možkega za 40 let pokojninske dobe, odmerjene od najvišje pokojninske osnove, uveljavljene pri polni starosti.

126. člen (Odmera vdovske in družinske pokojnine)

Če družinski člani izpolnjujejo pogoje za priznanje vdovske in družinske pokojnine, se vdovska pokojnina odmeri:

- v sorazmernem delu družinske pokojnine, odmerjene od osnove v odstotku, določenem glede na število družinskih članov v drugem odstavku 124. člena tega zakona, med katere se šteje tudi vdova oziroma vdovec, če so do pokojnin upravičeni vdova oziroma vdovec in ožji družinski člani, ali
- v višini določeni v prvem odstavku 123. člena tega zakona, če so do pokojnine upravičeni vdova oziroma vdovec in širši družinski člani – širšim družinskim članom pripada ostanek osnove za odmero družinske pokojnine – ali

- v sorazmernem delu družinske pokojnine, odmerjene od osnove v odstotku, določenem glede na število družinskih članov v drugem odstavku 124. člena tega zakona, med katere se šteje tudi vdova oziroma vdovec, če so do pokojnine upravičeni vdova oziroma vdovec in ožji družinski člani – širšim družinskim članom pripada ostanek osnove za odmero družinske pokojnine.

5. Odpravnina in oskrbnina

127. člen (Upravičenci)

Vdova ali vdovec, ki po zakončevi smrti ni pridobil pravice do vdovske pokojnine, ker ni izpolnjeval posebnih pogojev iz 110. člena tega zakona, pridobi pravico do odpravnine oziroma oskrbnine.

128. člen (Odpravnina)

(1) Pravico do odpravnine ima vdova ali vdovec, ki ni zavarovan po tem zakonu.

(2) Odpravnina gre vdovi oziroma vdovcu v **višini šestmesečnega zneska vdovske pokojnine**, ki bi mu šla, če bi imel pravico do vdovske pokojnine.

(3) Odpravnina se prične izplačevati od prvega dne naslednjega meseca po zakončevi smrti, izplača pa se v šestih mesečnih obrokih.

(4) Vdovi oziroma vdovcu se ustavi izplačevanje odpravnine z dnem, ko izpolni pogoje za starostno, invalidsko ali vdovsko oziroma družinsko pokojnino, oziroma z dnem, ko vstopi v zavarovanje po tem zakonu, ali če sklene novo zakonsko zvezo oziroma živi v zunajzakonski skupnosti.

129. člen (Oskrbnina)

(1) Vdova oziroma vdovec ima pravico do oskrbnine po prenehanju izplačevanja odpravnine, če se je **v 30 dneh** od dneva izgube pravice do odpravnine prijavil pri zavodu za zaposlovanje in če izpolnjuje premoženjske pogoje za pridobitev pravice do varstvenega dodatka.

(2) Pravico do oskrbnine ima tudi vdova oziroma vdovec, ki je izgubil pravico do vdovske pokojnine, ker še ni dopolnil 53 let starosti, če se je **v 30 dneh** od dneva izgube pravice do vdovske pokojnine, prijavil pri zavodu za zaposlovanje.

130. člen (Odmera oskrbnine)

(1) Oskrbnina znaša toliko, kolikor bi znašala vdovska pokojnina vendar največ toliko kot znaša osnova iz 57. člena tega zakona.

(2) Vdova oziroma vdovec ima pravico do oskrbnine **najdlje 24 mesecev** po prenehanju izplačevanja odpravnine oziroma vdovske pokojnine.

(3) Vdova oziroma vdovec izgubi pravico do oskrbnine v primerih iz četrtega odstavka 128. člena tega zakona, v primeru, če ne izpolnjuje več premoženjskih pogojev za pridobitev pravice do varstvenega dodatka in v primeru, če neupravičeno ne izpolnjuje več obveznosti, določenih s predpisi o zaposlovanju.

131. člen (Izplačevanje in usklajevanje)

Odpravnina in oskrbnina se usklajujeta in izplačujeta na enak način kot pokojnine.

VI. poglavje Varstveni dodatek

132. člen (Pojem varstvenega dodatka)

- (1) Zaradi zagotovitve socialne varnosti imajo uživalci starostne, invalidske, vdovske in družinske pokojnine s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, katerih pokojnina ne dosega zneska osnove iz 57. člena tega zakona, pravico do varstvenega dodatka, če skupaj z družinskimi člani nimajo drugih dohodkov, ki bi zadoščali za preživljanje.
- (2) Višina varstvenega dodatka k starostni in invalidski pokojnini je odvisna od dopolnjene pokojninske dobe, višina varstvenega dodatka k vdovski oziroma družinski pokojnini pa je odvisna tudi od števila uživalcev.

133. člen (Premoženjski cenzus)

- (1) Med skupne dohodke uživalca pokojnine in družinskih članov se v smislu prejšnjega člena všttevajo vsi dohodki, ki jih ima uživalec pokojnine in družinski člani iz delovnega razmerja, dohodek iz samostojne dejavnosti, dohodek od kmetijskih in gozdnih zemljišč, dohodek od premoženja in drugi dohodki, od katerih se plačuje davek, pokojnine in dodatki k pokojnini ter vojaška invalidnina iz tujine, invalidnine in druge dajatve po predpisih o vojaških invalidih in civilnih invalidih vojne, prejemki iz prostovoljnega zavarovanja, prejemki iz starostnega zavarovanja kmetov, preživnine ter drugi prejemki, razen tistih, za katere je s posebnimi predpisi določeno, da se pri ugotavljanju premoženjskega stanja ne upoštevajo.
- (2) Dohodek od kmetijskih in gozdnih zemljišč se všteta med skupne dohodke uživalca pokojnine in družinskih članov tako, da se katastrski dohodek pomnoži s količnikom za preračun katastrskega dohodka, ki ga določi minister, pristojen za delo.
- (3) Med skupne dohodke uživalca pokojnine in družinskih članov se ne všttevata dodatek za pomoč in postrežbo ter invalidnina, priznana po določbah tega zakona.
- (4) Ne glede na določbo prvega odstavka prejšnjega člena uživalec pokojnine ne more pridobiti pravice do varstvenega dodatka, če kljub izkazanemu nizkemu dohodku ni ogrožena socialna varnost uživalca pokojnine in njegovih družinskih članov, s katerimi živi v skupnem gospodinjstvu, ker premoženje uživalca pokojnine in premoženje njegovih družinskih članov presega **4,194.828 SIT**.
- (5) V premoženje iz prejšnjega odstavka se ne šteje lastništvo delnic oziroma kapitalskih deležev gospodarskih družb ali zadrug do višine 2 milijona tolarjev, stanovanje ali stanovanjska hiša, ki služi kot prebivališče zavarovanca in njegovih družinskih članov, in kmetijska ter gozdna zemljišča s katastrskim dohodkom do višine, ki je določena kot podlaga za vključitev v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.
- (6) Zavod lahko kadarkoli zahteva, da zavarovanec predloži dokazila ter podatke, ki izkazujejo premoženjsko stanje oseb iz prvega odstavka tega člena. Če uživalec pokojnine zahtevanih dokazil ali podatkov v postavljenem roku, ki ne sme biti krajši kot osem dni, ne predloži, se varstveni dodatek ne dodeli ali se ukine.
- (7) Minister, pristojen za delo, določi, katero premoženje se upošteva po tretjem odstavku tega člena, način ugotavljanja vrednosti in valorizacije vrednosti premoženja iz tretjega odstavka ter enkrat letno uskladi z rastjo inflacije znesek delnic oziroma kapitalskih deležev gospodarskih družb ali zadrug iz četrtega odstavka tega člena.
- (8) Natančnejše pogoje za pridobitev in uživanje pravice do varstvenega dodatka določi zavod.

134. člen (Družinski člani, ki se upoštevajo pri ugotavljanju premoženjskega cenzusa)

- (1) Družinski člani, katerih dohodki sestavljajo skupni dohodek družine, so ob pogoju skupnega stalnega bivališča uživalec pokojnine, njegov zakonec ali oseba, ki živi z zavarovancem v zunajzakonski skupnosti, prevzemnik kmetije, na kateri ima upokojenec stalno bivališče in otroci ter drugi družinski člani, pri katerih obstaja dolžnost preživljanja.
- (2) V primeru pokojnine za primer zavarovanceve smrti, se ob pogoju skupnega stalnega bivališča med družinske člane poleg oseb iz prejšnjega odstavka štejejo tudi vsi souživalci družinske pokojnine in starši otroka – uživalca družinske pokojnine.

135. člen (Odmera varstvenega dodatka k starostni pokojnini)

Varstveni dodatek k starostni pokojnini se odmeri od razlike med pokojnino in zneskom osnove iz 57. člena tega zakona (v nadaljevanju: osnova za odmero varstvenega dodatka) in znaša **60% osnove** pri uživalcu pokojnine s pokojninsko dobo 15 ali manj let. Za vsako nadaljnje dopolnjeno leto pokojninske dobe, se višina varstvenega dodatka poveča **za 2%** s tem, da ne presega **100%** navedene razlike.

Pokojninska doba	Delež osnove (%)
15 let	60
15 let	62
17 let	64
18 let	66
19 let	68
20 let	70
21 let	72
22 let	74
23 let	76
24 let	78
25 let	80
26 let	82
27 let	84
28 let	86
29 let	88
30 let	90
31 let	92
32 let	94
33 let	96
34 let	98
35 let	100

136. člen (Odmera varstvenega dodatka k invalidski, vdovski ali družinski pokojnini)

- (1) Varstveni dodatek k invalidski pokojnini, priznani zaradi bolezni ali poškodbe izven dela, znaša za uživalca pokojnine s pokojninsko dobo **20 let** ali manj, **najmanj 70% osnove** za odmero varstvenega dodatka.
- (2) Za vsako nadaljnje dopolnjeno leto pokojninske dobe se poveča višina varstvenega dodatka **za 2%** s tem, da ne presega 100% osnove.
- (3) Varstveni dodatek k invalidski pokojnini, odmerjeni v sorazmernih delih glede na vzrok za nastanek invalidnosti, se odmeri v sorazmernih delih.
- (4) Osnova za odmero varstvenega dodatka iz prejšnjega odstavka je razlika med skupnim zneskom odmerjene pokojnine in zneskom osnove iz 57. člena tega zakona. Skupen znesek varstvenega dodatka ne sme presegati zneska razlike med odmerjeno pokojnino in osnovo iz 57. člena tega zakona.
- (5) Varstveni dodatek k pokojnini po umrlem zavarovancu se odmeri od razlike med pokojnino, odmerjeno po umrlem zavarovancu in zneskom osnove iz 57. člena tega zakona in znaša **70% za enega, 80% za dva, 90% za tri in 100% razlike za štiri ali več** udeležencev pokojnine.
- (6) Otroku, ki uživa poleg družinske pokojnine po enem roditelju tudi del družinske pokojnine po drugem roditelju, se odmeri varstveni dodatek po prejšnjem odstavku. Del družinske pokojnine po drugem roditelju pa se upošteva med skupnimi dohodki uživalca pokojnine in družinskih članov, ki vplivajo na pravico do varstvenega dodatka.
- (7) Če nekateri od soudeležencev pokojnine po umrlem zavarovancu, izpolnjujejo pogoje za varstveni dodatek, drugi pa ne, se varstveni dodatek določi in razdeli, kot da bi vsi izpolnjevali pogoje, nato pa se tako določeni deli varstvenega dodatka izplačujejo samo tistim, ki izpolnjujejo pogoje zanj.
- (8) Če uživajo pokojnino po umrlem zavarovancu člani ožje in širše družine, pa vsi izpolnjujejo pogoje za pridobitev pravice do varstvenega dodatka, se odmeri tisti del varstvenega dodatka, ki pripada članom ožje družine po petem odstavku tega člena, članom širše družine pa gre ostanek do polnega zneska osnove iz 57. člena tega zakona.

136.a člen

(Odmera varstvenega dodatka uživalcu pokojnine, ki uživa tudi pokojnino iz tujine)

Uživalcu pokojnine, ki uživa tudi pokojnino, uveljavljeno v tujini, se pri ugotavljanju upravičenosti do varstvenega dodatka ter pri njegovi odmeri upošteva seštevke vseh pokojnin.

VI.a poglavje **Letni dodatek**

136.b člen **(Določitev zneska letnega dodatka)**

(1) Letni dodatek se določi v dveh različnih višinah tako, da prejmejo:

- višji znesek uživalci pokojnin, katerih pokojnina je v mesecu izplačila letnega dodatka enaka ali nižja od zneska osnove iz 57. člena tega zakona;
- nižji znesek uživalci pokojnin, katerih pokojnina v mesecu izplačila letnega dodatka presega znesek osnove iz 57. člena tega zakona;
- nižji znesek uživalci nadomestil iz invalidskega zavarovanja, po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 5/94, 7/96 in 54/98; ZPIZ), veljavnem do vključno 31. 12. 1999 ter uživalci delne invalidske pokojnine, nadomestila za čas poklicne rehabilitacije, začasnega nadomestila in nadomestila za invalidnost.

(2) Uživalcem denarnih prejemkov iz tretje alineje prejšnjega odstavka se letni dodatek izplača, če ne prejemajo plače oziroma niso vključeni v obvezno zavarovanje, ali pa so vključeni v obvezno zavarovanje in so zdravstveno zavarovani kot uživalci pravice iz invalidskega zavarovanja.

(3) Letni dodatek se ne izplača uživalcem delne invalidske pokojnine iz 58. člena in pokojnine iz drugega odstavka 178. člena tega zakona.

136.c člen **(Določitev sorazmernega dela letnega dodatka)**

Uživalcem pokojnin, katerim se pokojnina po določbah mednarodnih sporazumov o socialni varnosti izplačuje v sorazmernem delu, uživalcem družinskih oziroma vdovskih pokojnin, katerim se družinska oziroma vdovska pokojnina izplačuje ločeno, se znesek letnega dodatka, določen v prejšnjem členu, izplača v sorazmernem delu.

136.č člen **(Odmera letnega dodatka v letu uveljavitve ali prenehanja prejemkov)**

(1) Uživalcem pokojnine oziroma nadomestila iz prvega odstavka 136.b člena tega zakona, ki pravico do prejemkov pridobijo v tekočem letu, se letni dodatek izplača v sorazmernem delu (po dvanajstinah), izračunanem glede na čas trajanja pravice do pokojnine oziroma nadomestila v tem letu, pod pogojem, da v tem letu niso prejeli regresa za letni dopust ali so ga prejeli le v sorazmernem delu.

(2) Na enak način se izplača letni dodatek tudi upravičencem, ki jim pravica do pokojnine oziroma nadomestila preneha do konca meseca, v katerem se izplača letni dodatek. Kot mesec uživanja prejemka se šteje mesec, v katerem jo je upravičenec prejemal **najmanj 15 dni**.

136.d člen **(Rok za izplačilo)**

(1) Letni dodatek se izplača skupaj z izplačilom rednih pokojnin za mesec maj. Zavod lahko s soglasjem ministra, pristojnega za finance, v izjemnih primerih izplača letni dodatek v dveh obrokih oziroma kasneje.

(2) V primeru, da je pravica do pokojnine oziroma nadomestila priznana po roku iz prejšnjega odstavka, se letni dodatek upravičencem izplača skupaj z izplačilom prve pokojnine oziroma prvega nadomestila.

(3) Razlika med zneski iz prvega odstavka tega člena in zneski dodatka za rekreacijo, ki so bili v letu 2005 že izplačani pred uveljavitvijo tega zakona, se izplača najkasneje ob koncu prvega meseca po mesecu, v katerem začne veljati ta zakon.«.

VII. poglavje Dodatek za pomoč in postrežbo

137. člen (Upravičenci)

Pravico do dodatka za pomoč in postrežbo imajo uživalci starostne, invalidske, vdovske ali družinske pokojnine s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki jim je za osnovne življenjske potrebe neogibna stalna pomoč in postrežba drugega.

138. člen (Upravičenci – aktivni zavarovanci)

(1) Pravico do dodatka za pomoč in postrežbo imajo tudi zavarovanci, ki so sklenili delovno razmerje ali začeli opravljati samostojno poklicno dejavnost kot slepi ali slabovidni opredeljeni v 2. skupini definicije slepote (v nadaljevanju: slabovidni), zavarovanci, ki postanejo med delovnim razmerjem ali opravljanjem samostojne poklicne dejavnosti slepi ali slabovidni, ter nepokretni zavarovanci, ki so zaposleni primerno svojim delovnim zmožnostim, vendar najmanj s polovico polnega delovnega časa, če nimajo pravice do dodatka za pomoč in postrežbo po kakšni drugi podlagi.

(2) Osebe iz prejšnjega odstavka obdržijo pravico do dodatka za pomoč in postrežbo tudi po prenehanju delovnega razmerja, če jim je delovno razmerje prenehalo brez lastne volje ali krivde oziroma če pridobijo pravico do pokojnine

(3) Za nepokretnega se šteje zavarovanec, pri katerem je zmožnost premikanja zmanjšana **najmanj za 70%**.

(4) Pravico do dodatka za pomoč in postrežbo imajo tudi osebe, ki so kot uživalci pokojnine oslepele.

(5) Pravico do dodatka za pomoč in postrežbo imajo tudi slepe osebe, ki so zdravstveno zavarovane po drugem zavarovancu zavoda oziroma po upokojujencu.

(6) Zavarovanci, pri katerih je zmožnost premikanja zmanjšana **najmanj za 70%** in niso v delovnem razmerju, pridobijo pravico do dodatka za pomoč in postrežbo tudi, če so pridobili pravico do poklicne rehabilitacije. Dodatek za pomoč in postrežbo gre tem zavarovancem od dneva nastopa poklicne rehabilitacije.

139. člen (Opravljanje osnovnih življenjskih potreb)

(1) Pomoč in postrežba je uživalcu pokojnine neogibno potrebna za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb, kadar zaradi trajnih sprememb v zdravstvenem stanju ne more zadovoljevati osnovnih življenjskih potreb, ker se niti ob osebnih prizadevanjih in ob pomoči ortopedskih pripomočkov ne more samostojno gibati v stanovanju in izven njega, samostojno hraniti, oblačiti in slačiti, se obuvati in sezuvati, skrbeti za osebno higieno, kakor tudi ne opravljati drugih življenjskih opravil, neogibno potrebnih za ohranjanje življenja.

(2) Pomoč in postrežba je uživalcu pokojnine neogibno potrebna za opravljanje večine osnovnih življenjskih potreb, kadar zaradi trajnih sprememb v zdravstvenem stanju ne more zadovoljevati večine osnovnih življenjskih potreb iz prejšnjega odstavka ali kadar kot težji psihiatrični bolnik v domači negi potrebuje stalno nadzorstvo.

140. člen (Ugotavljanje in določanje pogojev)

(1) Mnenje o tem, ali je upravičencu potrebna stalna pomoč in postrežba za opravljanje vseh ali pa le večine življenjskih potreb, da je slep ali slaboviden, oziroma, da mu je potrebno stalno nadzorstvo, ali da je zmožnost premikanja zmanjšana **za 70%**, da invalidska komisija ali drug izvedenec zavoda.

(2) Kriterije in merila, kdaj se šteje, da je zmožnost premikanja zavarovanca znižana **najmanj za 70%**, ali kdaj je zavarovancu potrebno stalno nadzorstvo, določi zavod.

141. člen (Odmera dodatka za pomoč in postrežbo)

(1) Dodatek za pomoč in postrežbo se upravičencu, ki mu je stalna pomoč in postrežba neogibno potrebna za opravljanje vseh osnovnih življenjskih potreb, ter slepim in nepokretnim osebam iz 138. člena tega zakona odmeri v višini **najmanj 70%** zneska osnove iz 57. člena tega zakona.

(2) Dodatek za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb ter za slabovidne se odmeri v višini polovice zneska iz prejšnjega odstavka.

(3) Za nekatere najtežje prizadete kategorije upravičencev iz prvega odstavka tega člena lahko zavod s sklepom določi tudi višji znesek dodatka za pomoč in postrežbo od tistega, ki je določen v prvem odstavku tega člena. Kriterije za določitev upravičencev do višjega zneska dodatka za pomoč in postrežbo določi minister, pristojen za zdravstvo.

142. člen (Izbira)

Če pridobi upravičenec pravico do dodatka za pomoč in postrežbo po tem zakonu in pravico do tega dodatka po drugih predpisih, lahko uživa le tisto od obeh pravic, ki si jo sam izbere.

VIII. poglavje Invalidnina

143. člen (Telesna okvara)

(1) Telesna okvara je podana, če nastane pri zavarovancu izguba, bistvenejša poškodovanost ali znatnejša onesposobljenost posameznih organov ali delov telesa, kar otežuje aktivnost organizma in zahteva večje napore pri zadovoljevanju življenjskih potreb, ne glede na to, ali ta okvara povzroča invalidnost ali ne.

(2) Zavarovanec, pri katerem nastane telesna okvara med zavarovanjem, pridobi pravico do denarnega nadomestila za to okvaro (v nadaljnjem besedilu: invalidnina) ob enakih pogojih glede pokojninske dobe, ki veljajo za pridobitev pravice do invalidske pokojnine.

(3) Vrste telesnih okvar, na podlagi katerih se pridobi pravica do invalidnine, in odstotke teh okvar določi minister, pristojen za delo, po predhodnem mnenju ministra, pristojnega za zdravstvo.

144. člen (Pridobitev pravice do invalidnine)

(1) Pravico do invalidnine pridobi zavarovanec za telesno okvaro, ki je posledica:

- poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, če znaša telesna okvara **najmanj 30%**, ne glede na dopolnjeno pokojninsko dobo;
- bolezni ali poškodbe izven dela, če znaša telesna okvara **najmanj 50%**, in če ima zavarovanec ob nastanku telesne okvare dopolnjeno pokojninsko dobo, ki je določena za pridobitev pravice do invalidske pokojnine, ne glede na to ali telesna okvara povzroča invalidnost ali ne.

(2) Pravico do invalidnine pridobi zavarovanec ne glede na to, ali uživa tudi kakšno drugo pravico po tem zakonu.

(3) Zavarovanec ne pridobi pravice do invalidnine za telesno okvaro, ki jo je imel pred vključitvijo v zavarovanje, če pa se takšna telesna okvara poslabša med trajanjem zavarovanja, se odmeri invalidnina samo za telesno okvaro, ki jo predstavlja poslabšanje.

(4) Izjemoma pridobi zavarovanec, ki je imel pred vključitvijo v zavarovanje poškodovano oko, uho, roko, nogo ali drug parni organ, pa si pozneje poškoduje še drug enak organ, pravico do invalidnine za telesno okvaro obeh organov.

145. člen (Stopnje telesnih okvar)

(1) Telesne okvare se glede na težo razvrščajo v naslednjih **osem stopenj**:

Stopnja	Telesna okvara (%)
1. stopnja	100
2. stopnja	90
3. stopnja	80
4. stopnja	70
5. stopnja	60
6. stopnja	50
7. stopnja	40
8. stopnja	30

(2) Invalidnina se odmeri glede na stopnjo in vzrok nastanka telesne okvare v času njenega nastanka.

146. člen
(Odmera invalidnine)

(1) Invalidnina, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, se odmeri od zneska osnove iz 57. člena tega zakona in znaša:

Za telesno okvaro	% od zneska Osnove iz 57. člena
1. stopnja	24
2. stopnja	22
3. stopnja	20
4. stopnja	18
5. stopnja	16
6. stopnja	14
7. stopnja	12
8. stopnja	10

(2) Invalidnina, ki je posledica bolezni ali poškodbe izven dela, znaša **70% zneska**, določenega za telesno okvaro iste stopnje, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni.

147. člen
(Odmera invalidnine pri mešanih vzrokih telesne okvare)

Če je telesna okvara, na podlagi katere pridobi zavarovanec pravico do invalidnine, deloma posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, deloma pa posledica bolezni ali poškodbe izven dela, se invalidnina odmeri v skupnem znesku glede na ugotovljeno skupno stopnjo telesne okvare. Znesek invalidnine se določi sorazmerno glede na vpliv posameznega vzroka na skupen odstotek telesne okvare.

148. člen
(Poslabšanje telesne okvare)

- (1) Uživalcu invalidnine se upošteva poznejše poslabšanje telesne okvare za priznavanje višje stopnje telesne okvare.
- (2) Če se pri zavarovancu, ki je imel prej telesno okvaro pod 30% oziroma pod 50%, ta okvara toliko poslabša, da znaša 30% oziroma 50% ali več, pridobi zavarovanec pravico do invalidnine, če ob poslabšanju telesne okvare izpolnjuje pogoje za priznanje te pravice.
- (3) Nova stopnja telesne okvare se v primerih iz prejšnjih dveh odstavkov določi na podlagi skupne telesne okvare.

149. člen
(Izbira med invalidninami po različnih predpisih)

Če ima zavarovanec za isti primer telesne okvare pravico do invalidnine po tem zakonu in pravico do invalidnine po drugih predpisih, lahko uživa le tisto od obeh pravic, ki si jo izbere.

IX. poglavje
Usklajevanje pokojnin

150. člen
(Usklajevanje pokojnin)

- (1) Pokojnine se usklajujejo glede na rast zneska povprečne mesečne plače, izplačane zaposlenim pri pravnih osebah, ki ga Statistični urad RS objavlja v Uradnem listu RS (v nadaljnjem besedilu: povprečna plača).
- (2) Osnova za uskladitev pokojnin je pokojnina, ki upravičencu pripada za mesec pred mesecem, v katerem se izvede uskladitev oziroma ob odmeri, če je odmerjena v mesecu izvedbe uskladitve.
- (3) Uskladitev pokojnin iz prvega odstavka tega člena velja od 1. januarja leta, v katerem se opravi uskladitev.«

150.a člen
(Redna letna uskladitev pokojnin)

- (1) Pri izplačilu pokojnin za februar se pokojnine uskladijo največ za toliko odstotkov, za kolikor je povprečna plača za preteklo koledarsko leto porasla v primerjavi s povprečno plačo za koledarsko leto pred tem.
- (2) Pri izračunu odstotka uskladitve pokojnin v februarju se upošteva odstotek uskladitve pokojnin, ki je bila v skladu s 150.b člena tega zakona opravljena v novembru preteklega leta. Izračun odstotka uskladitve se opravi tako, da se povprečno plačo za obdobje januar–december preteklega leta deli s povprečno plačo za obdobje januar–september tega leta.
- (3) Odstotki uskladitve pokojnin v obdobjih, določenih s tem členom, se izračunavajo na podlagi sprememb najnižje pokojninske osnove, veljavne v teh obdobjih.

150.b člen
(Uskladitev pokojnin glede na rast plač v tekočem letu)

- (1) Pri izplačilu pokojnin za november se pokojnine uskladijo za toliko odstotkov, za kolikor je povprečna plača za obdobje januar–september tekočega leta porasla v primerjavi s povprečno plačo za obdobje januar–december predhodnega leta.
- (2) Pokojnine se po prejšnjem odstavku uskladijo največ za toliko odstotkov, da povprečen mesečni porast najnižje pokojninske osnove, veljavne v tekočem letu, po opravljeni februarjski in novembrski uskladitvi, v primerjavi z mesečnim povprečjem te osnove, veljavne v preteklem letu, ne preseže z jesensko napovedjo ocenjenega porasta povprečne plače, za obdobje januar–december tekočega leta v primerjavi z njenim povprečjem za obdobje januar–december preteklega leta.

151. člen
(Preračun pokojnin, uveljavljenih v različnih obdobjih)

- (1) Pri izvedbi prve uskladitve iz prejšnjega člena v vsakem tekočem letu se za zagotovitev enakopravnega položaja med upokojenci, ki so se upokojili v različnih obdobjih, opravi uskladitev med pokojninami, uveljavljenimi v tekočem letu in pred tem uveljavljenimi pokojninami.
- (2) Odstotek uskladitve se določi tako, da se primerjata odmerni stopnji **za 40 let** pokojninske dobe moškemu v tekočem koledarskem letu in predhodnem letu.
- (3) Uskladitev po prvem odstavku tega člena se nanaša na vse uveljavljene pokojnine, ki bi glede na dopolnjeno pokojninsko dobo presegle novo uveljavljene pokojnine z enako pokojninsko dobo.
- (4) Način uskladitve pokojnin po prejšnjih odstavkih določi zavod.
- (5) Uskladitve pokojnin po določbah tega člena in prejšnjega člena, opravi zavod.

152. člen
(Omejitev preračuna pokojnin)

Kadar se v posameznem koledarskem letu plače povečajo manj od porasta življenjskih stroškov, se pokojnine ne glede na določbo prejšnjega člena povečajo za porast povprečne plače.

153. člen
(Usklajevanje letnega dodatka)

Znesek letnega dodatka se v vsakem koledarskem letu uskladi najmanj za toliko odstotkov, kot je za uskladitev regresa za letni dopust določeno za zaposlene v javnem sektorju.

ČETRTI DEL
PRAVICA DO POKOJNINE POD UGODNEJŠIMI POGOJI

154. člen
(Omejitev znižanja upokojitvenih pogojev po posebnih predpisih)

- (1) Posamezne kategorije zavarovancev lahko v primerih in na način, določen v posebnih zakonih, izjemoma pridobivajo in uveljavljajo pravico do pokojnine pod ugodnejšimi pogoji.

(2) Ne glede na določbe zakonov iz prejšnjega odstavka, zavarovanec ne more uveljaviti starostne pokojnine pred dopolnitvijo **55 let starosti** in **35 let pokojninske dobe (moški)** oziroma **53 let starosti** in **33 let pokojninske dobe (ženske)**.

155. člen **(Zagotavljanje sredstev za pokojnine, uveljavljene pod ugodnejšimi pogoji)**

(1) Sredstva za povečane obveznosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki nastajajo zaradi pridobivanja in uveljavljanja pravic do starostne pokojnine pod ugodnejšimi pogoji, zagotavlja Republika Slovenija iz proračuna.

(2) Sredstva iz prejšnjega odstavka se določijo v višini razlike med dajatvijo, priznana in odmerjena po splošnih predpisih, ter dajatvijo, priznana in odmerjena po ugodnejših pogojih; v to razliko se všttevajo tudi vsi prispevki od teh dajatev in sorazmerni del stroškov odmere in izplačevanja dajatev.

(3) Če zavarovanec ne izpolnjuje pogojev za pridobitev pravice do pokojnine po splošnih predpisih, celotna sredstva za to pokojnino, vključno s prispevki, stroški odmere in izplačevanja te dajatve, zagotavlja Republika Slovenija iz proračuna.

PETI DEL **PRIDOBITEV, UŽIVANJE IN IZGUBA PRAVIC**

156. člen **(Pridobitev pravic)**

(1) Zavarovanec pridobi pravico iz obveznega zavarovanja z dnem, ko so izpolnjeni pogoji za pridobitev pravice.

(2) Pogoj za pridobitev pravice do pokojnine je prenehanje obveznega zavarovanja, razen za vajence in osebe iz drugega odstavka 34. člena tega zakona.

(3) Kmet pridobi pravico do pokojnine po tem zakonu, ko odda kmetijo prevzemniku, jo proda ali odda v dolgoročni najem. V primeru, ko kmet na podlagi javno objavljene ponudbe za prodajo ali zakup kmetijskih zemljišč ali gozdov ne more predati kmetije prevzemniku, proti plačilu cene oziroma zakupnine, ki ustreza ugotovljeni vrednosti po predpisih o prednostni pravici do nakupa oziroma zakupa kmetijskih zemljišč, se šteje pogoj predaje kmetije za izpolnjenega.

(4) Podrobnejše pogoje za predajo kmetije skladno s prejšnjim odstavkom določi minister, pristojen za kmetijstvo.

(5) Pravice na podlagi invalidnosti, telesne okvare ali potrebe po stalni pomoči in postrežbi pridobi zavarovanec z dnem nastanka invalidnosti ali telesne okvare oziroma z dnem nastanka potrebe po stalni pomoči in postrežbi.

157. člen **(Začetek izplačevanja)**

(1) Pokojnina pripada uživalcu od prvega naslednjega dne po prenehanju zavarovanja.

(2) Osebi, ki ob uveljavitvi pravice ni zavarovana, se pokojnina izplačuje od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve in največ za šest mesecev nazaj.

158. člen **(Izplačevanje delne invalidske pokojnine in denarnih nadomestil)**

Delna invalidska pokojnina, denarna nadomestila v zvezi s pravico do poklicne rehabilitacije in pravico do premestitve ter nadomestilo za invalidnost se zavarovancem v delovnem razmerju oziroma zavarovancem, ki so vključeni v obvezno zavarovanje, izplačujejo za dneve dela in za druge dneve, za katere imajo po posebnih predpisih pravico do nadomestila za čas odsotnosti z dela.

159. člen **(Izplačevanje delne invalidske pokojnine)**

(1) Delna invalidska pokojnina se izplačuje od dneva pričetka dela s krajšim delovnim časom od polnega vse dokler zavarovanec opravlja delo z delovnim časom, ki ustreza njegovi delovni zmožnosti.

(2) Delna invalidska pokojnina odmerjena po prvi alineji tretjega odstavka 93. člena tega zakona, se izplačuje od dneva pričetka dela s krajšim delovnim časom od polnega na drugem delovnem mestu vse dokler zavarovanec opravlja delo z delovnim časom, ki ustreza njegovi delovni zmožnosti.

(3) Delna invalidska pokojnina, odmerjena po drugi alineji tretjega odstavka in po petem odstavku 93. člena tega zakona se izplačuje od prvega naslednjega dne po prenehanju delovnega razmerja oziroma zavarovanja, dokler se zavarovanec ponovno ne vključi v obvezno zavarovanje.

160. člen

(Izplačevanje delne invalidske pokojnine in nadomestila za invalidnost brezposelnim zavarovancem)

(1) Delna invalidska pokojnina, odmerjena po šestem odstavku 93. člena tega zakona in nadomestilo za invalidnost v primeru prve alineje prvega odstavka 94. člena tega zakona, se izplačujeta:

- zavarovancu iz 22. člena tega zakona od prvega naslednjega dne po prenehanju prejemanja nadomestila za primer brezposelnosti,
- zavarovancu iz 29. člena tega zakona od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve za priznanje pravic iz invalidskega zavarovanja in še za šest mesecev nazaj, vendar največ od nastanka invalidnosti.

(2) Določba prvega odstavka tega člena se smiselno uporablja tudi v primeru prvega odstavka 104. člena tega zakona.

161. člen

(Izplačevanje nadomestila za invalidnost)

Nadomestilo za invalidnost se izplačuje v primerih iz druge in tretje alineje prvega odstavka 94. člena tega zakona od dneva prenehanja delovnega razmerja oziroma obveznega zavarovanja – dokler se zavarovanec ponovno ne zaposli oziroma vključi v obvezno zavarovanje, oziroma od pričetka dela na drugem delovnem mestu, dokler ima zavarovanec sklenjeno delovno razmerje oziroma je obvezno zavarovan.

162. člen

(Izplačevanje delne invalidske pokojnine in nadomestil zavarovancem, ki jim je prenehalo delovno razmerje zaradi invalidnosti)

Delna invalidska pokojnina in nadomestilo za invalidnost se v primeru iz tretjega odstavka 159. člena, 160. člena in 161. člena tega zakona izplačujeta za čas, ko je zavarovanec prijavljen zavodu za zaposlovanje in izpolnjuje obveznosti po predpisih o zaposlovanju.

163. člen

(Trajanje pravic na podlagi invalidnosti)

(1) Na podlagi invalidnosti in telesne okvare pridobljene pravice trajajo, dokler traja stanje invalidnosti oziroma telesne okvare, na podlagi katere je bila pridobljena pravica, razen v primerih izgube ali omejitve uživanja pravic, določenih s tem zakonom.

(2) Če nastanejo v stanju invalidnosti ali telesne okvare spremembe, zaradi katerih določena pravica preneha ali se spremeni, ta pravica preneha ali se spremeni s prvim dnem naslednjega meseca po nastanku spremembe.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se užitcu invalidske pokojnine in užitcu denarnih nadomestil iz invalidskega zavarovanja, ki se izplačujejo za čas brezposelnosti, ki se mu je zdravstveno stanje toliko izboljšalo, da je po mnenju invalidske komisije postal znova zmožen za delo, invalidska pokojnina in denarna nadomestila izplačujejo, vse dokler mu ni zagotovljena ustrezna zaposlitev, če se v **30 dneh** po prejemu odločbe o prenehanju pravice do denarnih dajatev prijavi pri zavodu za zaposlovanje.

(4) Uživalec denarnega nadomestila iz invalidskega zavarovanja, ki se zaposli za krajši delovni čas od delovnega časa, ki ustreza njegovi preostali delovni zmožnosti, ne glede na to, da je vključen v obvezno zavarovanje, obdrži nadomestilo tudi po zaposlitvi, in sicer v sorazmernem delu. Sorazmerni del nadomestila se izračuna tako, da se pripadajoče nadomestilo v času, ko je uživalec zaposlen s krajšim delovnim časom od polnega, zmanjša za:

- **12,5%**, ko dela uživalec 1 uro na dan,
- **25%**, ko dela uživalec 2 uri na dan,
- **37,5%**, ko dela uživalec 3 ure na dan,
- **50%**, ko dela uživalec 4 ure na dan,
- **62,5%**, ko dela uživalec 5 ur na dan,
- **75%**, ko dela uživalec 6 ur na dan,
- **87,5%**, ko dela uživalec 7 ur na dan.

163.a člen

(Izplačevanje prejemkov iz invalidskega zavarovanja užitcem, ki ne pridejo na kontrolni pregled)

(1) Zapadli mesečni zneski prejemkov, pridobljeni iz invalidskega zavarovanja, se ne izplačajo užitcu, ki brez upravičenega razloga ne pride v določenem roku na pregled, na katerem naj bi se znova ugotovilo stanje invalidnosti ali stopnja telesne okvare.

(2) Po prejšnjem odstavku zadržani mesečni zneski se izplačajo užitcu, ki pride na pregled, v enem mesecu od dneva, ki je bil določen za pregled.

(3) Užitcu, ki pride na pregled po preteku enomesečnega roka, se zadržani mesečni zneski prejemkov ne izplačajo, novi prejemki pa se mu izplačujejo od prvega dne naslednjega meseca po tem, ko se je zglasil na pregledu.

164. člen
(Pridobitev pravice do vdovske oziroma družinske pokojnine po upokojujencu)

Vdovi, vdovcu ali drugemu družinskemu članu, ki je uveljavil pravico do vdovske oziroma družinske pokojnine po uživalcu starostne ali invalidske pokojnine, se izplačuje pokojnina pod pogoji iz 157. člena tega zakona od prvega dne naslednjega meseca po prenehanju izplačevanja starostne ali invalidske pokojnine umrlemu.

165. člen
(Delitev družinske pokojnine)

(1) Če imajo pravico do družinske pokojnine samo člani ožje družine ali samo člani širše družine, pa nekateri od njih živijo ločeno, se na zahtevo upravičencev družinska pokojnina deli na enake dele.

(2) Če imajo pravico do družinske pokojnine tako člani ožje družine kot tudi člani širše družine, nekateri od njih pa živijo ločeno, se družinska pokojnina najprej razdeli na del, ki gre članom ožje družine, in na del, ki gre članom širše družine, nato pa se vsak del razdeli naprej na enake dele, glede na število upravičencev.

(3) Če imajo družinski člani pravico do družinske in vdovske pokojnine, se družinska pokojnina razdeli na enake dele, glede na število družinskih članov.

166. člen
(Sprememba števila souživalcev družinske pokojnine)

(1) Če uživa družinsko pokojnino dvoje ali več družinskih članov, pa kateremu od njih ta pravica preneha oziroma se mu izplačilo družinske pokojnine ustavi, se ostalim članom ponovno odmeri pokojnina.

(2) Če imajo družinski člani pravico do družinske in vdovske pokojnine, pa kateremu od njih ta pravica preneha oziroma se mu izplačilo pokojnine ustavi, se ostalim družinskim članom ponovno odmeri.

(3) Pokojnina odmerjena po prejšnjih dveh odstavkih gre upravičencu od dneva, od katerega nekomu od njih preneha pravica do pokojnine.

167. člen
(Sorazmerni del pokojnine)

(1) Uživalcem pokojnin po mednarodnih sporazumih o socialni varnosti, ki prejemajo pokojnino v sorazmernem delu, in ki uživajo tudi pravice do drugih denarnih prejemkov iz obveznega zavarovanja, gredo ti prejemki v delu, ki ustreza sorazmernemu delu pokojnine.

(2) Določba prejšnjega odstavka ne velja za invalidnino.

168. člen
(Pridobitev oziroma izguba pravice do varstvenega dodatka)

(1) Pravica do varstvenega dodatka gre uživalcu pokojnine od dneva pridobitve pravice do pokojnine, če vloži zahtevo za njegovo priznanje v šestih mesecih od dneva vročitve odločbe o pravici do pokojnine.

(2) Če vloži uživalec pokojnine zahtevo po preteku roka iz prejšnjega odstavka ali pa šele med uživanjem pokojnine izpolni pogoje za pridobitev pravice do varstvenega dodatka, mu gre pravica do varstvenega dodatka od dneva izpolnitve pogojev, vendar največ za šest mesecev nazaj od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve.

(3) Uživalec varstvenega dodatka mora zavodu v vsakem drugem koledarskem letu do 31. marca predložiti dokazila o dohodkih in o premoženju, ki vplivajo na pravico do tega dodatka.

(4) V primeru, da upravičenec ne predloži zahtevanih dokazil v roku iz prejšnjega odstavka, izgubi pravico do varstvenega dodatka. Izplačilo varstvenega dodatka se mu v tem primeru ustavi z veljavnostjo od 1. maja dalje.

(5) Uživalec pokojnine, ki v primeru iz prejšnjega odstavka izgubi pravico do varstvenega dodatka, jo znova pridobi, če naknadno predloži zahtevana dokazila. V tem primeru se mu varstveni dodatek izplačuje od prvega dne naslednjega meseca po predložitvi dokazil.

(6) V drugih primerih preneha pravica do varstvenega dodatka s prvim dnevom naslednjega meseca po prenehanju pogojev za njeno uživanje.

169. člen
(Pridobitev pravice in pričetek izplačevanja dodatka za pomoč in postrežbo)

(1) Pravica do dodatka za pomoč in postrežbo gre zavarovancu od dne, ko je nastala potreba po pomoči in postrežbi in traja, dokler je takšna potreba podana. Dodatek za pomoč in postrežbo se izplačuje največ od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve in še za šest mesecev nazaj.

(2) Zavarovancu, ki je sklenil delovno razmerje kot slep ali je oslepel v času zavarovanja, gre dodatek za pomoč in postrežbo od vstopa v delovno razmerje oziroma od takrat, ko je oslepel, vendar se izplača največ od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve in še za šest mesecev nazaj.

(3) Določbe prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo tudi za nepokretne zavarovance, ki jim je po tem zakonu zagotovljen dodatek za pomoč in postrežbo.

(4) Osebam iz petega odstavka 138. člena tega zakona gre dodatek za pomoč in postrežbo od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve.

(5) Vse spremembe, ki vplivajo na višino oziroma obseg pravice do dodatka za pomoč in postrežbo, učinkujejo od prvega dne naslednjega meseca po nastanku spremembe, vendar se novi znesek izplača največ od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve in še za šest mesecev nazaj.

(6) Dodatek za pomoč in postrežbo se ne izplačuje upravičencu za obdobje, ki ga je preživel v bolnišnici ali v kakšnem drugem stacionarnem zavodu, in sicer za čas nad šest mesecev takšne oskrbe.

170. člen **(Izplačevanje invalidnine)**

Invalidnina se izplačuje od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve in največ za šest mesecev nazaj.

171. člen **(Izplačevanje v mesečnih zneskih za nazaj)**

Pokojnine, invalidnine in dodatki za pomoč in postrežbo se odmerjajo v mesečnih zneskih in se izplačujejo za nazaj.

172. člen **(Izplačilo zapadlih mesečnih zneskov)**

(1) Zapadli mesečni zneski dajatev iz prejšnjega člena, ki niso mogli biti izplačani zaradi okoliščin, ki jih je povzročil upravičenec, se izplačajo največ za tri leta nazaj, računano od dneva vložitve zahteve za izplačilo.

(2) Zapadli denarni prejemki, ki ob smrti upravičenca še niso bili izplačani, se lahko podedujejo in izplačajo dedičem na podlagi ustreznih dokazil.

173. člen **(Samopoškodba)**

Zavarovanec ne more pridobiti pravice, delovni invalid pa izgubi pridobljeno pravico, če si je sam povzročil invalidnost ali telesno okvaro z namenom, da bi uveljavil pravice po tem zakonu.

174. člen **(Razlogi za prenehanje pravice do vdovske ali družinske pokojnine)**

(1) Vdova oziroma vdovec izgubi pravico do vdovske pokojnine, če sklene novo zakonsko zvezo pred dopolnitvijo starosti iz prvega odstavka 36. člena tega zakona, razen če je pravico pridobil ali obdržal zaradi popolne nezmožnosti za delo.

(2) Ob pogojih iz prejšnjega odstavka izgubi pravico do vdovske pokojnine tudi upravičenec, ki vstopi v življenjsko skupnost, ki je po zakonu v pravnih posledicah izenačena z zakonsko zvezo.

(3) Otrok izgubi pravico do družinske pokojnine po umrlem zavarovancu oziroma je ne pridobi, če je sklenil zakonsko zvezo, ne glede na to, ali jo je sklenil pred smrtjo zavarovanca oziroma upravičenca ali po smrti, razen otrok, ki so to pravico pridobili ali obdržali zaradi popolne ali trajne nezmožnosti za delo, ali če se oba zakonca šolata in nista zavarovanca po tem zakonu.

(4) Otroku, ki v času šolanja odide na služenje vojaškega roka, nadomestne civilne službe ali osnovnega usposabljanja za rezervni sestav policije, se družinska pokojnina v tem času ne izplačuje.

175. člen **(Ponovna pridobitev pravice do vdovske pokojnine)**

Vdovi oziroma vdovcu, ki je v skladu s prejšnjim členom izgubil pravico do vdovske pokojnine in ni pridobil pravice do vdovske pokojnine po zakonu iz nove zakonske zveze, oživi pravica do prejšnje vdovske pokojnine:

- če ima po prenehanju nove zakonske zveze še otroka ali več otrok iz prve zakonske zveze, ki imajo pravico do družinske pokojnine, in do njih izvršuje dolžnost preživljanja ali
- če so izpolnjeni pogoji, ob katerih ima glede na svojo starost pravico do vdovske pokojnine.

176. člen **(Omejitev pridobitve vdovske ali družinske pokojnine)**

Družinski član ne more pridobiti pravice do vdovske oziroma družinske pokojnine oziroma jo izgubi, če je s pravnomočno sodno odločbo obsojen za naklepno kaznivo dejanje uboja zavarovanca.

177. člen
(Izbira med pokojninami iz obveznega zavarovanja)

(1) Zavarovanec, ki izpolni pogoje za pridobitev pravice do dveh ali več pokojnin iz obveznega zavarovanja v Republiki Sloveniji, lahko uživa le eno od njih po lastni izbiri.

(2) Prejšnji odstavek se uporablja tudi v primeru, ko zavarovanec izpolni pogoje za pridobitev pokojnin tudi v drugih državah, če pridobi pravice na podlagi istih pokojninskih obdobj.

Vpliv dohodkov po pridobitvi pravice do pokojnine na uživanje pokojnine

178. člen
(Ponoven vstop v zavarovanje)

(1) Uživalec pokojnine, ki na območju Republike Slovenije oziroma v tujini ponovno sklene delovno razmerje, je izvoljen ali imenovan za nosilca javne ali druge funkcije, za katero prejema plačo oziroma nadomestilo plače za opravljanje te funkcije, ali začne opravljati dejavnost, na podlagi katere je zavarovan, pridobi lastnost zavarovanca in se mu pokojnina v tem času ne izplačuje.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se upravičencu izplačuje polovica pokojnine, če je zaposlen z največ polovico polnega delovnega časa.

179. člen
(Opravljanje dejavnosti, ki ne vpliva na uživanje pokojnine)

Uživalcu pokojnine, ki prične ali nadaljuje s samostojno umetniško ali drugo kulturno dejavnostjo, dejavnostjo ustvarjalca izumov, novih oblik teles, slik in risb ali v primerih iz 18. in 19. člena tega zakona, se na njegovo željo pokojnina izplačuje, ta čas pa se mu ne upošteva za odstotno povečanje že uveljavljene pokojnine oziroma za novo odmero pokojnine.

180. člen
(Ponovna odmera pokojnine)

(1) Zavarovancu se pokojninska doba in plača iz ponovnega zavarovanja upoštevata pri ponovni odmeri pokojnine.

(2) Upravičenec lahko zahteva, da se mu namesto ponovne odmere že uveljavljena pokojnina odstotno poveča glede na obdobje zavarovalne dobe, dosežene v času ponovnega zavarovanja.

(3) Pri ponovni odmeri oziroma odstotnem povečanju pokojnine, ki je bila zmanjšana po prvem odstavku 53. člena tega zakona, se upošteva starost ob prenehanju zavarovanja, od katere se odšteje čas uživanja pokojnine pred ponovno vključitvijo v zavarovanje.

(4) Pravica do pokojnine, odmerjena po prejšnjih odstavkih, gre zavarovancu od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve in največ za šest mesecev nazaj.

181. člen
(Odstotno povečanje pokojnine)

(1) V primeru naknadnega priznanja določenega obdobja pokojninske dobe, dopolnjene pred uveljavitvijo pravice do pokojnine, se takšna doba upošteva samo za odstotno povečanje že uveljavljene pokojnine.

(2) Pravica do odstotno povečane pokojnine gre zavarovancu od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve in največ za šest mesecev nazaj.

182. člen
(črtan)

183. člen
(črtan)

184. člen
(črtan)

185. člen
(Obveščanje o spremembah)

(1) Uživalec pravice mora naznaniti zavodu vsako osebno ali dejansko okoliščino oziroma njeno spremembo, ki vpliva na pravico po tem zakonu, njen obseg ali izplačevanje.

- (2) Prijavo po prejšnjem odstavku mora uživalec pravice vložiti v osmih dneh od dneva, ko nastane sprememba.
- (3) Delodajalec je dolžan v osmih dneh prijaviti zavodu zaposlitev ali prekinitvev zaposlitve za vsakega delavca.
- (4) Matični urad mora zavodu v osmih dneh posredovati obvestilo o smrti zavarovanca. Zavod lahko od matičnega urada zahteva tudi podatek o sklenitvi zakonske zveze užitvalcev družinskih oziroma vdovskih pokojnin.

186. člen **(Izplačevanje v tujino)**

- (1) Uživalcu pravic, ki se kot tuj državljan za stalno izseli v tujino, se pokojnina izplačuje v tujino, če je s to državo sklenjen sporazum ali če ta država priznava takšno pravico državljanom Republike Slovenije.
- (2) Uživalcu pravic – državljanu Republike Slovenije, ki se za stalno izseli, se pokojnina izplačuje v tujino.
- (3) Državna pokojnina, varstveni dodatek, dodatek za pomoč in postrežbo, oskrbnina in invalidnina se ne izplačujejo v času, ko upravičenec stalno prebiva v tujini, ne glede na to, ali ima v Republiki Sloveniji dovoljenje za stalno ali začasno prebivanje. (Opomba: glej odločbo Ustavnega sodišča RS, št. U-I-57/00-51, Uradni list RS, št. 63/03)
- (4) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se invalidnina za telesno okvaro, ki je posledica poškodbe pri delu ali poklicne bolezni, izplačuje tudi v času, ko upravičenec stalno prebiva v tujini.
- (5) V primerih iz prejšnjih odstavkov mora uživalec zavodu v vsakem koledarskem letu posredovati uradno potrdilo o živetju.

ŠESTI DEL **POKOJNINSKA DOBA**

I. poglavje **Splošne določbe**

187. člen **(Pokojninska doba)**

- (1) Pokojninska doba, ki je določena kot pogoj za pridobitev in uveljavitev pravice iz obveznega zavarovanja, obsega čas:
 - prebit v obveznem zavarovanju, ki se všteva v zavarovalno dobo po določbah tega zakona;
 - ki se zavarovancu skladno z zakonom šteje v pokojninsko dobo brez plačila prispevkov;
 - dopolnjen do uveljavitve tega zakona, ki se državljanu Republike Slovenije všteva v pokojninsko dobo po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, razen če ni s tem zakonom ali mednarodnim sporazumom drugače določeno.
- (2) Osebi, ki nima državljanstva Republike Slovenije, se šteje v zavarovalno dobo čas, dopolnjen v zavarovanju pri zavodu do uveljavitve tega zakona, razen če ni s tem zakonom ali mednarodnim sporazumom drugače določeno.

188. člen **(Zavarovalna doba)**

- (1) V zavarovalno dobo se šteje čas, prebit v obveznem zavarovanju s polnim delovnim časom.
- (2) Kot polni delovni čas se šteje tudi čas, ki ga prebije v obveznem zavarovanju s krajšim delovnim časom od polnega zavarovanec zaradi nege svojega otroka starega do treh let oziroma zaradi nege in varstva težje telesno ali zmerno, težje ali težko duševno prizadete osebe, v skladu s predpisi, ki urejajo pravice v zvezi s starševstvom, in čas, ki ga prebije v delovnem razmerju s krajšim delovnim časom od polnega delovni invalid s pravico do delne invalidske pokojnine.
- (3) V zavarovalno dobo se šteje tudi obdobje, prebito v delovnem razmerju s krajšim delovnim časom od polnega, v trajanju, ki ustreza skupnemu številu ur takšnega dela v posameznem letu, preračunanem na polni delovni čas.
- (4) Določbe prvega in drugega odstavka tega člena se uporabljajo tudi, kadar je delovni čas dosežen z delom v dveh ali več delovnih razmerjih.
- (5) Vajencem se učna doba upošteva v zavarovalno dobo tako, da se 12 mesecev učnega razmerja šteje za šest mesecev zavarovalne dobe.

189. člen **(Čas zunaj delovnega razmerja, ki se šteje v zavarovalno dobo)**

V zavarovalno dobo se šteje tudi čas:

- skrbi za otroka v prvem letu otrokove starosti, do uveljavitve tega zakona, če v tem času mati ali oče ni bil zavarovan(a) na drugi podlagi, če je bil otrok v navedenem času državljan Republike Slovenije in če je bilo njegovo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji;
- poklicne rehabilitacije zavarovanca s preostalo delovno zmožnostjo;
- poklicne rehabilitacije vojaškega invalida, slepega, gluhega in naglušnega, obolelega za distrofijo in sorodnimi mišičnimi in nevromišičnimi boleznimi, paraplegijo, cerebralno in otroško paralizo ter multiplo sklerozo, ekstrapiramidnimi obolenji ali civilnega invalida vojne, ne glede na to, ali je bil pred tem zavarovan;
- zadržanosti od dela zaradi začasne nezmožnosti za delo ali starševskega dopusta po prenehanju delovnega razmerja ali drugega razmerja, ki je bilo podlaga za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, če je zavarovanec v tem času prejemal nadomestilo plače;
- ko je duhovnik, redovnik, redovnica ali oseba v drugi verski skupnosti poklicno opravljala versko službo na območju Republike Slovenije in ji ni bilo omogočeno plačevati prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje pred 1. 1. 1983, pri čemer njeno delo tudi na drugi podlagi ni bilo šteto v pokojninsko dobo.

190. člen **(Podaljšano zavarovanje)**

V zavarovalno dobo se ob pogoju, da je plačan prispevek za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, šteje tudi čas, ko je zavarovanec med trajanjem delovnega razmerja:

- na strokovnem izpopolnjevanju ali specializaciji,
- na neplačanem izrednem dopustu,
- na prestajanju zaporne kazni, ki **ni daljša od 30 dni**, če ni obvezno zavarovan kot zapornik (po 24. členu tega zakona),
- v priporu, če ta ni všteta v kazen, ter
- čas, ko delodajalec zavarovancu prepove opravljati delo v primeru izredne odpovedi.

191. člen **(Pogoj plačila prispevkov)**

(1) V zavarovalno dobo se štejejo obdobja zavarovanja, če so bili za ta obdobja plačani predpisani prispevki.

(2) Če je bil za določeno obdobje zavarovanja plačan le del prispevkov, se v pokojninsko dobo upošteva le sorazmeren del zavarovalne dobe.

192. člen **(Upoštevanje obdobj, za katera so bili obračunani prispevki, v zavarovalno dobo)**

(1) Ne glede na določbo prejšnjega člena, se v pokojninsko dobo štejejo obdobja, v katerih je, glede na podatke nosilca obveznega zavarovanja, delodajalec obračunal prispevke za obvezno zavarovanje od zavarovančeve plače, vendar jih ni vplačal v pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ne glede na uspeh ukrepov za izterjavo plačila prispevkov.

(2) Če je obstoj zavarovanja ali obstoj podatkov, ki se nanašajo na zavarovalno obdobje, mogoče ugotoviti na podlagi evidenc nosilca obveznega zavarovanja se, ne glede na možnost ugotovitve plačila prispevkov za obvezno zavarovanje ali, če tega ni moč dokazati zaradi stečaja ali druge oblike prenehanja delodajalca, pri katerem je bil zavarovanec v delovnem razmerju, šteje, da so bili prispevki za obvezno zavarovanje plačani.

193. člen **(Dodana doba)**

(1) Za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, se poleg pokojninske dobe upoštevajo tudi leta zaključenega študija na dodiplomskem in podiplomskem šolanju in dejanski čas obveznega vojaškega roka, nadomestne civilne službe ali čas osnovnega usposabljanja za rezervni sestav policije, razen če niso ta obdobja že všteta v pokojninsko dobo.

(2) Za izpolnitev pogojev pokojninske dobe za pridobitev pravice do starostne pokojnine se poleg pokojninske dobe upošteva tudi čas, v katerem je bil zavarovanec prijavljen pri zavodu za zaposlovanje kot iskalec zaposlitve ali brezposelna oseba, razen če niso ta obdobja že všteta v pokojninsko dobo.

(3) Čas zaključenega študija iz prvega odstavka tega člena se upošteva v dejanskem trajanju, vendar se šteje največ toliko let, kolikor jih je potrebnih za pridobitev diplome po aktu akademije, fakultete, višje oziroma visoke šole. Pri štetju časa šolanja se upoštevajo obdobja od prvega dne v mesecu, v katerem se študijsko obdobje prične (akademsko leto, semester) do zadnjega dne v zadnjem mesecu študijskega obdobja, razen če niso ta obdobja že upoštevana v pokojninsko dobo. Obdobje študija na tujih akademijah, fakultetah, višjih ali visokih šolah se upošteva pri ugotavljanju pogojev za pridobitev pravice, če je bila v tujini pridobljena diploma nostrificirana, ali če je obdobje študija v tujini

priznано kot del študija na katerikoli od višjih ali visokih šol ali na univerzi v Republiki Sloveniji.

(4) Zavarovancu, ki je bil vključen v obvezno dodatno zavarovanje po tem zakonu, se za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, k dejanski zavarovalni dobi doda četrtna obdobja, v katerem je bil vključen v obvezno dodatno zavarovanje.

194. člen **(Računanje zavarovalne in pokojninske dobe)**

(1) Zavarovalna doba se šteje v koledarskih letih, mesecih in dnevih, pri tem se 30 dni šteje kot en mesec, 12 mesecev pa kot eno leto.

(2) sta obdobja se po tem zakonu štejejo v zavarovalno dobo le enkrat, razen v primerih, določenih s tem zakonom.

(3) Pokojninska doba se upošteva na podlagi podatkov nosilca obveznega zavarovanja.

(4) Vštevnost zavarovalnih obdobj, ki pri nosilcu niso evidentirana kot takšna se, če zakon ne določa drugače, ugotovi pri zavodu z odločbo po postopku, ki velja za uveljavljanje pravic iz obveznega zavarovanja po tem zakonu.

II. poglavje **Dokup pokojninske dobe**

195. člen **(Dokup za presežne delavce)**

Zavarovancu, katerega delo ni več potrebno zaradi nujnih operativnih razlogov ali mu je prenehalo delovno razmerje po predpisih o prisilni poravnavi, stečaju ali likvidaciji, se lahko dokupi največ pet let zavarovalne dobe za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do pokojnine, če:

- je dopolnil **35 let** pokojninske dobe (**moški**) ali **33 let** pokojninske dobe (**ženske**) in **58 let** starosti ali
- je dopolnil **63 let** starosti (**moški**) ali **61 let** starosti (**ženska**) in 15 let pokojninske dobe ali
- je dopolnil **65 let** starosti (**moški**) ali **63 let** starosti (**ženske**) in 10 let zavarovalne dobe ali
- je zavarovanec, pri katerem je podana invalidnost po tem zakonu, in nima zavarovalne dobe, potrebne za pridobitev pravice do invalidske pokojnine.

196. člen **(Dokup za ugodnejšo odmero)**

Do pet let zavarovalne dobe lahko dokupi tudi zavarovanec, ki je že izpolnil pogoje za priznanje pravice do starostne pokojnine, oziroma uživalec pokojnine.

197. člen **(Dokup za odmero pokojnine brez znižanja zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti)**

(1) Zavarovanec lahko ob upokojitvi pred dopolnitvijo polne starosti vplača denarni znesek v višini kapitaliziranih odbitkov zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti in s tem pridobi pravico, da se mu pokojnina izplačuje brez navedenih odbitkov.

(2) V kolektivni pogodbi med delodajalci in sindikati, se lahko določi, da v primerih, ko obstoja skupni interes delavca in delodajalca za upokojitev delavcev na določenih delovnih mestih (zlasti kjer je pri delavcu v obdobju najmanj 20 let zavarovanja tempo dela narekoval stroj, kjer je bilo uvedeno stalno nočno delo ali kjer je veljalo stalno triizmensko delo in v podobnih primerih trajnega dela v posebnih pogojih) delodajalec plača prispevke za dokup iz prejšnjega odstavka.

198. člen **(Dokup za izpolnitev pogojev in odmero pokojnine)**

(1) Zavarovancu oziroma uživalcu pokojnine se ob pogoju, da plača prispevke za obvezno zavarovanje, upošteva v zavarovalno dobo za izpolnitev pogojev in odmero pokojnine:

- čas, ko je bil prijavljen pri zavodu za zaposlovanje kot iskalec zaposlitve ali brezposelna oseba, in
- čas, ki ga je prebil zunaj zavarovanja zaradi nege in varstva svojega otroka, mlajšega od treh let, če v tem času ni bil vključen v obvezno zavarovanje.

(2) Zavarovancu oziroma uživalcu pokojnine se ob pogoju plačila prispevkov za obvezno zavarovanje, upošteva v zavarovalno dobo za izpolnitev pogojev in odmero pokojnine:

- čas zaključenega dodiplomskega in podiplomskega študija, in
- čas služenja vojaškega roka, nadomestne civilne službe ali osnovnega usposabljanja za rezervni sestav policije, če v tem času ni bil vključen v obvezno zavarovanje.

(3) Državljanu Republike Slovenije se, ob pogoju plačila prispevkov za obvezno zavarovanje, upošteva v zavarovalno dobo čas, v katerem je bil po prenehanju zavarovanja pri zavodu zaposlen v državi, s katero ni sklenjen sporazum o socialnem zavarovanju.

199. člen (Določitev koeficientov)

Koeficiente za določanje prispevkov za izračun prispevkov za dokup zavarovalne dobe in za odmero pokojnine brez znižanja zaradi upokojitve pred dopolnjeno polno starostjo določi zavod.

III. poglavje Prištevanje pokojninske dobe

200. člen (Prišteta pokojninska doba za odmero pravic na podlagi invalidnosti)

(1) Prišteta doba je fiktivna pokojninska doba, ki se upošteva zavarovancu pri odmeri pravic, če na dan nastanka invalidnosti še ni dopolnil starosti **63 let** (moški) oziroma **61 let** (ženska).

(2) Če je invalidnost nastopila pred dopolnjenim 58. letom starosti, predstavlja prišteto dobo:

- dve tretjini obdobja med datumom nastanka invalidnosti in datumom, pri katerem bi zavarovanec dopolnil **58 let** starosti in
- ena polovica obdobja med datumom, pri katerem bi dopolnil starost **63 let** (moški) oziroma **61 let** (ženska) in datumom, pri katerem bi dopolnil(a) **58 let** starosti.

(3) Če je invalidnost nastopila po dopolnjenem 58. letu starosti, predstavlja prišteta doba eno polovico obdobja med datumom, pri katerem bi dopolnil starost 63 let (moški) oziroma 61 let (ženska) in datumom nastanka invalidnosti.

(4) Dolžina obdobja, ki služi za določitev prištete dobe, se računa v letih in mesecih. Obdobje, daljše od 15 dni, se šteje kot en mesec.

201. člen (Prišteta doba za pridobitev in odmero pravic na podlagi osebnih okoliščin)

(1) Zavarovalni dobi zavarovancev, ki so jo prebili v delovnem razmerju ali drugem delu, na podlagi katerega so bili obvezno zavarovani, kot zavarovanci s telesno okvaro **najmanj 70%**, vojaški invalidi od I. do VI. skupine, civilni invalidi vojne od I. do VI. skupine, slepi, gluhi, oboleli za distrofijo in sorodnimi mišičnimi in nevro-mišičnimi boleznimi in za paraplegijo, cerebralno in otroško paralizo, multiplo sklerozo ter ekstrapiramidnimi obolenji, se za pridobitev in odmero pravic prišteje ena četrtina dobe dejanskega zavarovanja.

(2) Zavarovancem iz prejšnjega odstavka se ne glede na določbo tretjega odstavka 37. člena in 38. člena tega zakona zniža starost iz 36. člena tega zakona in ne glede na četrti odstavek 52. člena tega zakona zniža starost iz prvega odstavka 52. člena tega zakona za eno leto za vsaka štiri leta, prebita v zavarovanju.

SEDMI DEL **MATIČNA EVIDENCA IN DOLŽNOST OBVEŠČANJA**

202. člen **(Nosilec informacijske službe)**

- (1) Nosilec informacijske službe za področje pokojninskega in invalidskega zavarovanja je zavod.
- (2) Zavod se vključuje v informacijski sistem v Republiki Sloveniji.

203. člen **(Podatki matične evidence)**

- (1) Pokojninska doba, plača, vplačila prispevkov ter druga dejstva, ki vplivajo na pridobitev in odmero pravic, se upoštevajo pri uveljavljanju pravic iz obveznega zavarovanja po podatkih iz matične evidence o zavarovancih in uživalcih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.
- (2) Podatke v smislu prejšnjega odstavka tega zakona zagotavljajo v skladu z zakonom, delodajalci, samozaposleni, kmetje, vrhunski športniki in šahisti, ter osebe, ki so prostovoljno vključene v zavarovanje, zavod za zaposlovanje, ministrstvo, pristojno za pravosodje, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Davčna uprava Republike Slovenije.
- (3) Zavezanci iz prejšnjega odstavka so dolžni zavodu enkrat letno posredovati potrdilo o obračunanih in vplačanih prispevkih. Delodajalec je dolžan posredovati kopijo tega potrdila tudi zavarovancem, za katere plačuje prispevek delodajalca.
- (4) Prijavno-odjavno službo za pokojninsko in invalidsko zavarovanje opravlja Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Povračilo stroškov za vodenje prijavno-odjavne službe se uredi s pogodbo, ki jo skleneta zavod in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.
- (5) Matična evidenca se uredi s posebnim zakonom.

OSMI DEL **ZAGOTAVLJANJE SREDSTEV**

I. poglavje **Tekoče financiranje**

204. člen **(Vrste prihodkov)**

- (1) Prihodki obveznega zavarovanja so prispevki:
 - zavarovancev za pokojninsko zavarovanje,
 - delodajalcev za pokojninsko zavarovanje,
 - zavarovancev za invalidsko zavarovanje,
 - delodajalcev za invalidsko zavarovanje,
 - delodajalcev za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni,
 - delodajalcev za zavarovalno dobo s povečanjem za zavarovance iz četrtega odstavka 430. člena tega zakona,
 - za posebne primere zavarovanja,
 - za dokup pokojninske dobe.
- (2) Med prihodke obveznega zavarovanja se štejejo tudi:
 - kupnine za zemljo na podlagi Zakona o preživninskem varstvu kmetov,
 - prihodki od dividend, obresti in ostali prihodki.
- (3) Obvezno zavarovanje se financira tudi iz državnega proračuna.

205. člen (Vrste odhodkov)

Odhodki iz obveznega zavarovanja so:

- pokojnine, denarna nadomestila in drugi denarni prejemki na podlagi pridobljenih pravic;
- stroški poklicne rehabilitacije;
- stroški v zvezi z ocenjevanjem invalidnosti in telesne okvare;
- stroški v zvezi z izplačevanjem pokojnin in drugih pokojninskih prejemkov;
- stroški izvajanja zavarovanja;
- stroški delovanja organov upravljanja zavoda;
- prispevki za obvezno zdravstveno zavarovanje uživalcev pokojnin in uživalcev nadomestil iz invalidskega zavarovanja;
- stroški službe zavoda;
- drugi odhodki.

II. poglavje Prispevki

206. člen (Določitev in obračun prispevkov)

(1) Prispevki se obračunajo od osnove za plačilo prispevkov.

(2) Prispevne stopnje za obvezno zavarovanje se določijo tako, da se s pričakovanimi prihodki od prispevkov, ob upoštevanju drugih prihodkov po drugem in tretjem odstavku 204. člena tega zakona, pokrijejo pričakovani odhodki.

(3) Prispevna stopnja za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni se določi v različnih višinah ob upoštevanju ravni varnega in zdravega dela, števila poklicnih bolezni in poškodb pri delu ter stopnje invalidizacije v dejavnosti ali pri delodajalcu. Podrobnejše kriterije za določitev različnih prispevnih stopenj določi zavod.

(4) Stopnje oziroma višine prispevkov iz prejšnjih odstavkov se določajo z zakonom. Za primere iz prejšnjega odstavka tega člena zakon določi minimalno in maksimalno prispevno stopnjo.

207. člen (Osnove za plačilo prispevkov)

(1) Osnove za plačilo prispevkov za obvezno zavarovanje so:

- za zaposlene v Republiki Sloveniji in državljane Republike Slovenije, zaposlene pri tujcih – plača oziroma nadomestilo plače,
- za samozaposlene, državljane Republike Slovenije, zaposlene v tujini, kmete, vrhunške športnike in šahiste, ter osebe, ki so prostovoljno vključene v zavarovanje – zavarovalne osnove,
- za vajence, brezposelne, ki prejemajo denarno nadomestilo za primer brezposelnosti, starše, družinske pomočnike, vojake nabornike in državljane med prostovoljnim usposabljanjem za zaščito in reševanje – prejemek, ki ga prejemajo skladno s posebnimi predpisi,
- za brezposelne, ki jim zavod za zaposlovanje plačuje prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje do izpolnitve pogojev za priznanje pravice do pokojnine – zadnje denarno nadomestilo, ki ga je prejel zavarovanec.

(2) Prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje se ne plačujejo od nadomestil iz invalidskega zavarovanja.

208. člen (Najnižja in najvišja osnova za plačilo prispevkov)

(1) Za zaposlene v Republiki Sloveniji in državljane Republike Slovenije, zaposlene pri tujcih, se prispevki za obvezno zavarovanje plačujejo iz plače in iz nadomestil plače za čas odsotnosti z dela v skladu s predpisi o delovnih razmerjih in predpisih o zdravstvenem zavarovanju, če ni z zakonom drugače določeno.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se za zaposlene v Republiki Sloveniji in državljane Republike Slovenije, zaposlene pri tujcih, prispevki za obvezno zavarovanje obračunajo in plačajo tudi od vseh drugih prejemkov iz delovnega razmerja, vključno s stimulacijami in bonitetami, če poseben zakon ne določa drugače.

- (3) Najnižja osnova za obračun prispevkov za zavarovance iz 13. in iz 14. člena tega zakona je znesek minimalne plače.
- (4) Ne glede na določbo prve alineje prvega odstavka 209. člena tega zakona, je najnižja osnova za obračun prispevkov, za zavarovance iz drugega odstavka 15. člena tega zakona, najnižja pokojninska osnova.
- (5) Osnova za plačilo prispevkov za delavce, ki so v delovnem razmerju pri domačem izplačevalcu plače in so razporejeni na delo v tujino, je plača, od katere se po posebnem zakonu plačuje davek od osebnih prejemkov.

209. člen

(Določitev zavarovalnih osnov za samozaposlene zavarovance in za druge zavarovance, ki ne prejemajo plače)

(1) Osnova iz druge alineje prvega odstavka 207. člena tega zakona (v nadaljevanju: zavarovalna osnova) se za samozaposlene in kmete določi glede na doseženi dobiček zavarovanca, v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, razen razlike v obrestih, skladno z zakonom, ki ureja dohodnino, in sicer:

- če dosežena davčna osnova ne preseže minimalne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, najmanj v višini **minimalne plače**;
- če je davčna osnova med zneskom minimalne letne plače in povprečno letno plačo, najmanj v višini **60%** povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova;
- če je davčna osnova med eno in enoinpolkratno povprečno letno plačo, najmanj v višini **90%** povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova;
- če je davčna osnova med enoinpolkratno in dvakratno povprečno letno plačo, najmanj v višini **1,2** povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova;
- če je davčna osnova med dvakratno in dvainpolkratno povprečno letno plačo, najmanj v višini **1,5** povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova;
- če je davčna osnova med dvainpolkratno in trikratno povprečno letno plačo, najmanj v višini **1,8** povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova;
- če je davčna osnova med trikratno in triinpolkratno povprečno letno plačo, najmanj v višini **2,1** povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova;
- če je davčna osnova nad triinpolkratno povprečno letno plačo, najmanj v višini **2,4** povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova.

(2) Uvrstitev v zavarovalno osnovo se določi na podlagi zadnje odmerne odločbe o davku iz dejavnosti oziroma zadnjega obračuna akontacije dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti oziroma zadnje odločbe o odmeri dohodnine in glede na podatke o povprečni plači oziroma minimalni plači za leto, na katero se nanaša akontacija dohodnine od dohodka, doseženega z opravljanjem dejavnosti. Kot povprečna plača iz tega člena se šteje zadnji objavljeni podatek Statističnega urada Republike Slovenije.

(3) Prispevki se plačujejo od osnov, ki veljajo v tekočem obdobju.

(4) Zavarovanec se lahko zavaruje tudi od zavarovalne osnove, ki presega znesek zavarovalne osnove, v katero je uvrščen skladno s prvim odstavkom tega člena, vendar največ od zneska v višini **2,4** povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določi zavarovalna osnova.

(5) Zavarovanec se ob vstopu v zavarovanje zavaruje najmanj od zneska osnove iz prve alineje prvega odstavka tega člena.

(6) Če zavarovanec oceni, da zavarovalna osnova ne ustreza pričakovanemu poslovnemu izidu v tekočem letu, in bi plačevanje prispevkov od osnove iz drugega odstavka tega člena ogrozilo njegovo nadaljnje poslovanje, lahko zahteva znižanje zavarovalne osnove, vendar največ do zneska iz druge alineje prvega odstavka tega člena. O zahtevi odloči zavod.

(7) Zavarovanci iz pete, šeste, sedme, devete in enajste alineje prvega odstavka 34. člena tega zakona plačujejo prispevke od polovice zavarovalne osnove iz druge alineje prvega odstavka tega člena.

(8) Podrobnejše določbe o postopku za razvrščanje v zavarovalne osnove in drugih postopkih določi minister, pristojen za finance, v soglasju z ministrom, pristojnim za delo.

210. člen

(Osnove za zavarovanje vrhunskih športnikov in šahistov ter oseb, ki so prostovoljno vključene v obvezno zavarovanje)

(1) Vrhunski športniki in šahisti plačujejo prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od osnove, ki jo prosto izberejo, vendar najmanj od zneska minimalne plače.

(2) Osebe, ki so prostovoljno vključene v zavarovanje, plačujejo prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje od osnove, ki jo prosto izberejo, vendar najmanj od zneska **v višini 60% povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova.**

211. člen
(Osnova za zavarovanje vajencev)

- (1) Osnova za plačevanje prispevkov za vajence je mesečna nagrada vajenca.
- (2) Osnova iz prejšnjega odstavka ne more biti nižja od polovice zneska minimalne plače.

212. člen
(Osnova za zavarovanje po drugih podlagah)

Za osebe iz 23., 23.a in 24.a člena tega zakona se prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje plačajo najmanj od zneska minimalne plače.

213. člen
(Osnova za prispevek za posebne primere zavarovanja)

Za osebe, zavarovane za posebne primere zavarovanja iz 26., 27. in 28. člena tega zakona se prispevek plača od osnov ali v pavšalnih zneskih, ki jih določi zavod.

214. člen
(Zmanjšanje ali odpis prispevkov)

- (1) Z zakonom se lahko določijo primeri, kriteriji in pogoji, pod katerimi se določenim zavarovancem zmanjšani ali odpisani prispevki iz 204. člena tega zakona, štejejo za plačane.
- (2) Za zavarovance, ki so na podlagi tega zakona ali posebnega zakona oproščeni plačila prispevka delodajalca, plača ta prispevek Republika Slovenija iz državnega proračuna.

215. člen
(Prispevek delodajalcev, ki ga plačujejo zavarovanci)

Državljeni Republike Slovenije, zaposleni v tujini, samozaposleni, kmetje, vrhunski športniki in šahisti, ter osebe, ki so prostovoljno vključene v zavarovanje plačujejo poleg prispevka zavarovanca tudi prispevek delodajalca, razen v primerih, določenih s posebnim zakonom.

216. člen
(Osnova za zavarovanje brezposelnih)

- (1) Osnova za obračun prispevkov za brezposelne je znesek nadomestila za primer brezposelnosti oziroma zavarovalna osnova, od katere zavod za zaposlovanje plačuje prispevek.
- (2) Osnova za brezposelne, ki jim zavod za zaposlovanje plačuje prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje do izpolnitve pogojev za priznanje pravice do pokojnine, je zadnje denarno nadomestilo, ki ga je prejel zavarovanec, in se usklajuje po predpisih o zaposlovanju.

217. člen
(Osnova za plačilo prispevkov za podaljšano zavarovanje)

V primerih iz 190. člena tega zakona se prispevek plača od plače zavarovanca, ki jo je imel v zadnjem mesecu pred nastopom teh primerov, valorizirane glede na gibanje povprečnih mesečnih plač na zaposlenega v Republiki Sloveniji na raven meseca pred mesecem, za katerega se plača prispevek.

218. člen
(Osnova za dokup dobe za presežne delavce)

- (1) Prispevek za dokup zavarovalne dobe iz 195. člena tega zakona se izračuna tako, da se izračunana pokojnina, ki bi šla zavarovancu z upoštevanjem dokupljene zavarovalne dobe na dan izdaje odločbe o dokupu, pomnoži s koeficientom, ki izraža pričakovano število obrokov pokojnine, ki jih bo zavarovanec prejel do roka, s katerim bi pridobil pravico do pokojnine s tekočim zavarovanjem.
- (2) Znesku prispevka iz prejšnjega odstavka se prišteje razlika med pokojnino, ki bi jo zavarovanec prejemal z upoštevanjem dejanske pokojninske dobe in pokojnino, ki bi jo prejemal na osnovi dokupa, pomnožena s koeficientom, ki izraža pričakovano dobo uživanja pokojnine.

219. člen
(Prispevek za dokup dobe za ugodnejšo odmero pokojnine)

Prispevek za dokup zavarovalne dobe iz 196. člena tega zakona se izračuna tako, da se izračuna pokojnina, ki bi šla zavarovancu z dokupljeno dobo, ter pokojnina brez dokupljene dobe, njuna razlika pa se pomnoži s koeficientom, ki

izraža pričakovano število mesecev uživanja pokojnine.

220. člen

(Osnova za dokup za odmero brez znižanja pokojnine zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti)

Prispevek za odmero pokojnine brez znižanja pokojnine zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti se izračuna ob upoštevanju načel aktuarske matematike tako, da se izračuna pokojnina, ki bi šla zavarovancu brez zmanjšanja in z zmanjšanjem, njuna razlika pa se pomnoži s koeficientom, ki izraža pričakovano število mesecev uživanja pokojnine.

221. člen

(Naknadno plačilo prispevkov za vštevanje določenih obdobj v pokojninsko dobo)

(1) Osnova za plačilo prispevka za vštevanje obdobj iz 198. in 420. člena tega zakona v pokojninsko dobo je enaka znesku povprečne plače zavarovanca iz koledarskega leta pred vložitvijo zahteve, povečane za odstotek porasta pokojnin do zadnjega dne v mesecu, v katerem je vložena zahteva za vštetje navedenih obdobj v zavarovalno dobo.

(2) Osnova iz prejšnjega odstavka ne more biti nižja od zneska **v višini 60% povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem je vložena zahteva za vštetje navedenih obdobj v zavarovalno dobo.**

(3) Če zavarovanec v zadnjem koledarskem letu pred vložitvijo zahteve ni prejel plače najmanj za šest mesecev, se osnova iz prvega odstavka tega člena določi v znesku **v višini 60% povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem je vložena zahteva za vštetje navedenih obdobj v zavarovalno dobo.**

(4) Osnova za plačilo prispevka za vštevanje obdobj iz prvega odstavka 198. člena tega zakona, za katera prispevek še ni bil plačan, je znesek **v višini 60% povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem je vložena zahteva za vštetje navedenih obdobj v zavarovalno dobo.**

222. člen

(Zavezanci za plačilo prispevkov zavarovanca)

(1) Zavezanci za plačilo prispevkov zavarovancev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje so:

- zavarovanci iz 13., 14., 15., 16. in 21. člena tega zakona ter zavarovanci iz 22. člena tega zakona, ki prejemajo denarno nadomestilo za primer brezposelnosti, zavarovanci iz drugega, tretjega in četrtega odstavka 23. člena in zavarovanci iz 23.a člena tega zakona,
- osebe, ki so prostovoljno vključene v zavarovanje,
- Republika Slovenija za zavarovance iz 20., prvega odstavka 23. in 24.a člena tega zakona,
- zavod za zaposlovanje za osebe, ki jim plačuje prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje do izpolnitve pogojev za priznanje pravice do pokojnine,
- delodajalci za zavarovance iz 190. člena tega zakona.

(2) Če se prispevki plačujejo od najnižje osnove, določene v tretjem odstavku 208. člena tega zakona, je ne glede na prvo alineo prejšnjega odstavka, zavezanec za plačilo prispevka zavarovanca za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zavarovanec za del prispevka, ki odpade na plačo oziroma nadomestilo plače, in delodajalec za del prispevka, ki odpade na razliko med najnižjo osnovo, določeno v tretjem odstavku 208. člena tega zakona in plačo oziroma nadomestilom plače.

223. člen

(Zavezanci za plačilo prispevkov delodajalcev)

Zavezanci za plačilo prispevkov delodajalcev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni so:

- delodajalci – za zavarovance iz 13. člena in prve alinee 14. člena tega zakona;
- zavarovanci iz druge in tretje alinee 14. člena, 15., 21. in 34. člena tega zakona, ki so sami zavezanci za plačilo prispevkov;
- izplačevalec nagrade – za vajence, v skladu z zakonom o poklicnem in strokovnem izobraževanju;
- zavod za zaposlovanje – za osebe iz 22. člena tega zakona;
- zavod za zaposlovanje za zavarovanje po enajsti alineji 34. člena tega zakona v primeru, ko so se zaposlili na podlagi posebnega programa po predpisih o zaposlovanju;
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije – za zavarovance, ki jim ta zavod izplačuje nadomestilo plače za čas bolezni;
- Republika Slovenija – za zavarovance iz 23. in 24.a člena tega zakona, za zavarovance, ki so na starševskem dopustu ter za kmete, ki so oproščeni obvezne vključitve v zavarovanje (zavarovane osebe iz 16. člena in šeste alineje 34. člena tega zakona);

- pristojna občina za zavarovance iz 23.a člena tega zakona.

224. člen **(Zavezanci za plačilo prispevka za dokup zavarovalne oziroma pokojninske dobe)**

Zavezanci za plačilo prispevkov so:

- delodajalci za prispevke za dokup zavarovalne dobe iz 195. člena tega zakona,
- zavarovanci za prispevke za dokup zavarovalne dobe iz 196., 197., 198. in 420. člena tega zakona.

225. člen **(Zavezanci za plačilo prispevkov za posebne primere zavarovanja)**

Zavezanci za plačilo prispevkov za posebne primere zavarovanja iz šeste alineje prvega odstavka 204. člena tega zakona so pravne in fizične osebe, pri katerih so te osebe na usposabljanju oziroma delu, pooblaščen študentski servisi in agencije za posredovanje dela dijakov in študentov, oziroma organizatorji del in akcij, v katerih te osebe sodelujejo.

226. člen **(Odstop prispevkov invalidskim podjetjem)**

(1) Podjetjem, zavodom in drugim organizacijam za zaposlovanje invalidov, ki so zavezanci za plačilo prispevkov iz prvega odstavka 204. člena tega zakona, se prispevki zavarovanca in delodajalca za obvezno zavarovanje po tem zakonu, ki se obračunajo za pokojninsko in invalidsko zavarovanje zaposlenih, vplačajo na poseben račun pri delodajalcu in kot odstopljena sredstva uporabljajo za materialni razvoj teh podjetij oziroma v skladu z zakonom.

(2) Za zavarovance, ki so na podlagi prejšnjega odstavka oproščeni plačila prispevkov, plača te prispevke Republika Slovenija iz državnega proračuna.

227. člen **(Plačevanje prispevkov)**

(1) Prispevki za obvezno zavarovanje, ki so določeni z zakonom, se plačujejo zavodu.

(2) Prispevki za obvezno zavarovanje se plačajo v skladu s predpisi, ki veljajo v času dospelosti prispevkov.

(3) Z namenom kontrole pravilnosti plačila prispevkov ima zavod pravico nadzora nad poslovnimi knjigami zavezancev za plačilo prispevkov.

228. člen **(Pobiranje, izterjava in nadzor nad plačevanjem prispevkov)**

(1) Davčna uprava Republike Slovenije opravlja nadzor nad obračunavanjem in plačevanjem prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter pobira, izterjuje, odpisuje, delno odpisuje oziroma dovoljuje odlog ali obročno odplačevanje prispevkov za obvezno zavarovanje skladno s kriteriji, ki jih določi svet zavoda ter v roku treh let od uveljavitve tega zakona vzpostavi in vodi evidence o prispevkih, ki so jih izplačevalci plač ali nadomestil plačali za vsakega zavarovanca.

(2) Za način izterjave zapadlih prispevkov, nadzor nad plačevanjem in obračunavanjem prispevkov, zastaranje in zamudne obresti se smiselno uporablja zakon, ki ureja davčni postopek.

229. člen **(Zapadlost plačila prispevkov)**

Izplačevalci plač oziroma nadomestil morajo plačati prispevke po tem zakonu ob izplačilu plače oziroma nadomestila za vsakega posameznega zavarovanca.

230. člen **(Naknadno plačilo prispevkov)**

(1) V primerih, ko je obveznost plačila prispevkov ugotovljena za nazaj, se prispevki obračunajo po prispevnih stopnjah, veljavnih na dan plačila obveznosti.

(2) Kadar se prispevki za nazaj plačujejo od plače ali nadomestila, je osnova za obračun prispevkov iz prejšnjega odstavka mesečna plača iz obdobja, na katero se nanaša. Od te osnove obračunani prispevki se valorizirajo na dan plačila prispevkov tako, da se povečajo za porast povprečnih plač od meseca v koledarskem letu, na katerega se osnova nanaša, do predpreteklega meseca pred mesecem plačila prispevkov. Če se plača nanaša na koledarsko leto, se od nje obračunani prispevki valorizirajo na dan plačila tako, da se povečajo od vključno naslednjega januarja po tem letu do predpreteklega meseca pred mesecem plačila prispevkov.

(3) V primerih iz prejšnjega odstavka, ko ni podatkov o plači iz obdobja, na katero se nanaša, se prispevki obračunajo od 60% zneska povprečne plače iz tega obdobja in se povečajo na način iz prejšnjega odstavka.

(4) V primerih iz drugega in tretjega odstavka tega člena so zavarovanci zavezanci za plačilo prispevka zavarovanca, obračunanega brez povečanja iz drugega odstavka tega člena od določenih osnov, zavezanci za plačilo zneska povečanja prispevka zavarovanca pa izplačevalci plač ali nadomestil. Zavezanci za plačilo prispevka delodajalca so izplačevalci plač ali nadomestil.

(5) Kadar se prispevki za nazaj obračunajo od zavarovalne osnove, se obračunajo od najnižje mesečne osnove za posamezno vrsto zavarovanja, veljavne v obdobju, na katero se prispevek nanaša. Od te osnove obračunani prispevki se povečajo na način iz drugega odstavka tega člena.

(6) Zavezanec je dolžan plačati prispevke iz drugega odstavka tega člena **v roku 30 dni od dokončnosti odločbe**, s katero je ugotovljeno obdobje zavarovanja, oziroma od datuma vložitve prijave v zavarovanje, če takšna odločba ni bila izdana.

(7) Zavezanec je dolžan plačati prispevek za dokup zavarovalne dobe po določbah 195., 196., 197., 198. in 420. člena tega zakona v enkratnem znesku **v roku 15 dni od prejema odločbe o odmeri prispevka**.

230.a člen

(Upoštevanje osnov pri plačilu prispevkov za nazaj za izračun pokojninske osnove)

(1) Če so bili v primerih iz prvega odstavka prejšnjega člena prispevki plačani, kljub določbam tega zakona, od osnov, veljavnih na dan plačila, se te osnove pri določitvi pokojninske osnove preračunajo na raven leta, na katero se nanašajo.

(2) Če se je plačilo prispevkov nanašalo na mesečni znesek, se osnove iz prejšnjega odstavka preračunajo glede na gibanje povprečnih plač od predpreteklega meseca pred mesecem plačila prispevkov do meseca v koledarskem letu, na katerega se nanašajo. Če se plačilo prispevkov nanaša na koledarsko leto, pa se osnove iz prejšnjega odstavka preračunajo glede na gibanje povprečnih plač od predpreteklega meseca pred mesecem plačila prispevkov do vključno januarja pred letom, na katerega se nanašajo.

230.b člen

(Vračilo prispevkov)

Vračilo prispevkov se izvaja po predpisih, ki veljajo za vračilo preveč ali neupravičeno plačanih davkov.

231. člen

(Zamudne obresti)

Zavezanec za plačilo prispevkov za obvezno zavarovanje, ki ne vplača prispevka v predpisanem roku, je dolžan na dospelih zneskih plačati obresti za vse dni zamude v skladu s posebnimi predpisi.

III. poglavje

Prihodki iz državnega proračuna

232. člen

(Obveznosti državnega proračuna)

(1) Republika Slovenija zagotavlja sredstva iz državnega proračuna za pokrivanje obveznosti obveznega zavarovanja, ki nastanejo zaradi priznavanja ali odmere pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja pod posebnimi pogoji oziroma zaradi izpada prispevkov, in sicer za:

- udeležence NOB in druge vojne veterane, udeležence španske vojne, narodne heroje in nosilce Partizanske spomenice 41, družinske člane padlih oziroma umrlih borcev NOB, žrtve vojnega nasilja;
- osebe, ki jim je v pokojninsko dobo všteti čas neupravičenega kaznovanja zaradi političnih razlogov oziroma neupravičenega odvzema prostosti;
- uživalce izjemnih pokojnin;
- uživalce državne pokojnine;
- uživalce varstvenega dodatka;
- uživalce oskrbnine;
- delavce Ministrstva za notranje zadeve in zavodov za izvrševanje kazenskih sankcij;

- užitvalce administrativnih pokojnin po zakonih o notranjih zadevah, poslancih, o vladi, o obrambi, o prekrških, o sodniški službi;
- užitvalce vojaških pokojnin;
- užitvalce akontacij pokojnin, ki bi jih bil dolžan izplačati nosilec zavarovanja iz katere od drugih držav, nastalih na območju nekdanje SFRJ;
- užitvalce dodatkov k pokojninam, ki jih izplačuje nosilec zavarovanja iz katere od drugih držav, nastalih na območju nekdanje SFRJ;
- žrtve dachauskih procesov;
- upravičence do višjega zneska pokojnine na podlagi zakona o popravi krivic;
- izjemne pokojnine delavcev v premogovnikih in pri proizvodnji ter predelavi azbesta;
- upokojene člane sklada obrtnikov, ki so pridobili pravice do skladove pokojnine na podlagi obdobja zavarovanja od uvedbe skladovega zavarovanja, pa do 1. 1. 1983 – do zneska minimalne pokojnine;
- preživnine bivšim zasebnim dimnikarskim obrtnikom;
- prispevek zavarovanca in delodajalca za delavce v invalidskih podjetjih;
- prispevek delodajalca za zavarovance, za katere ta prispevek plačuje Republika Slovenija;
- kmete in člane kmečkih gospodinjstev, ki jim je bil prispevek zmanjššan ali odpisan po Zakonu o pogojih, pod katerimi se kmetom zmanjššani ali odpisani prispevki štejejo za plačane;
- del pokojnine, ki je bila priznana ob upoštevanju obdobj iz 189. člena tega zakona;
- del pokojnine, ki je bila priznana ob upoštevanju obdobj, prebitih v invalidskih podjetjih, za katere po 226. členu tega zakona niso bili plačani prispevki;
- del pokojnine, ki je priznana ob upoštevanju pokojninske dobe iz četrtega odstavka iz 193. člena in 201. člena tega zakona;
- del pokojnine, ki je priznana ob upoštevanju 55. člena tega zakona;
- del pokojnine iz 54. ter iz 56. člena tega zakona ter
- v drugih primerih, če tako določa zakon.
- Poračunavanje finančnih obveznosti med Republiko Slovenijo in zavodom ureja poseben zakon.

233. člen (Sofinanciranje iz državnega proračuna)

Republika Slovenija iz državnega proračuna oziroma iz drugih virov zagotavlja sredstva za pokrivanje razlike med prihodki zavoda iz prispevkov in iz drugih virov, ter odhodki zavoda.

234. člen (Zagotavljanje likvidnosti zavoda)

Če zavodu primanjkuje likvidnih sredstev za izpolnitev obveznosti za izplačilo pokojnin in drugih obveznosti ter za kritje morebitnega primanjkljaja med prihodki in odhodki v posameznem koledarskem letu, mu Republika Slovenija iz državnega proračuna zagotovi potrebna sredstva.

IV. poglavje Finančno poslovanje

235. člen (Vodenje sredstev zavoda)

Zavod ima žiro račun, v okviru katerega se vodijo sredstva za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

236. člen (Finančni načrt zavoda)

(1) Zavod opredeljuje svoje finančno poslovanje s finančnim načrtom. Finančni načrt se sestavlja in sprejema za vsako koledarsko leto oziroma za časovno obdobje, za katero se sprejema državni proračun.

(2) V finančnem načrtu se opredelijo sredstva iz prispevkov in drugih virov ter sredstva za zagotavljanje pravic in za izvajanje zavarovanja ter drugih obveznosti.

(3) V finančnem načrtu se opredelijo sredstva, ki jih zagotavlja državni proračun.

(4) Finančni načrt sprejme **svet zavoda**. Vlada Republike Slovenije da soglasje k finančnemu načrtu.

(5) Državni zbor Republike Slovenije obravnava finančni načrt zavoda ob obravnavi in sprejemanju državnega proračuna. V skladu s proračunskimi izhodišči se finančni načrt zavoda lahko sprejme za več let, skladno s predpisi, ki urejajo sprejemanje državnega proračuna.

237. člen **(Poročilo o poslovanju)**

(1) Zavod pripravi letno poročilo o poslovanju v prejšnjem koledarskem letu in ga do 31. maja tekočega leta predloži v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije.

(2) V poročilu iz prejšnjega odstavka morajo biti specificirani prihodki iz prispevkov zavarovancev in delodajalcev, ki jih je zavod prejel v prejšnjem koledarskem letu, in sicer kot:

- prispevki zaposlenih pri pravnih in fizičnih osebah;
- prispevki delodajalcev za zaposlene pri pravnih osebah, pri fizičnih osebah, pri lastnikih kmetijskih zemljišč, za učence, ki so v učnem razmerju, za zavarovalno dobo s povečanjem za zaposlene pri pravnih osebah, pavšalni prispevki za posebne primere zavarovanja ter prispevki za posebne primere iz drugih pravnih razmerij;
- prispevki samozaposlenih od in iz zavarovalne osnove, lastnikov kmetijskih zemljišč ter za zavarovalno dobo s povečanjem;
- ostali prispevki, kot so zamudne obresti iz naslova prispevkov, pozneje vplačani odloženi prispevki in prispevki iz preteklih let, prispevek zavarovanca od nadomestil za porodniški dopust, zaradi bolezenske odsotnosti nad 30 dni in za čas brezposelnosti.

(3) V poročilu iz prvega odstavka tega člena morajo biti navedeni tudi drugi prihodki zavoda, kot so:

- povračila iz državnega proračuna za pokojnine in druge pravice, ki jih na podlagi posebnih predpisov določene skupine oseb pridobivajo pod ugodnejšimi pogoji in v višjih zneskih kot zavarovanci po splošnih predpisih,
- sofinanciranje iz državnega proračuna,
- prejeta sredstva iz drugih skladov socialnega zavarovanja in javnih skladov,
- drugi prihodki.

(4) V poročilu iz prvega odstavka tega člena morajo biti specificirani tudi odhodki, ki jih je zavod v prejšnjem koledarskem letu izplačal za naslednje namene:

- starostne, invalidske, vdovske in družinske pokojnine, kmečke starostne pokojnine in vojaške pokojnine,
- varstveni dodatki k starostnim, invalidskim, vdovskim in družinskim pokojninam,
- transferji zavodovih pokojnin v tujino ter akontacije in dodatki k pokojninam nosilcev zavarovanja iz drugih držav na območju nekdanje SFRJ,
- dodatki za pomoč in postrežbo, invalidnine in preživnine,
- dodatek za rekreacijo upokojencev ali enkratni letni dodatek,
- delna invalidska pokojnina, nadomestila za čas dela na drugem ustreznem delovnem mestu, nadomestilo za invalidnost, nadomestilo za čas poklicne rehabilitacije in začasno nadomestilo,
- nadomestilo za sofinanciranje zaposlovanja invalidov,
- obvezno zdravstveno zavarovanje uživalcev pravic,
- stroški službe zavoda, dostave pokojnin po pošti, prijavno-odjavne službe, stroški Davčne uprave Republike Slovenije in ostali stroški izvajanja zavarovanja.

(5) Poročilo iz prvega odstavka tega člena mora vsebovati tudi bilanco stanja na dan 31. 12. preteklega koledarskega leta.

V. poglavje **Premoženje zavoda**

238. člen **(Premoženje zavoda)**

V premoženje zavoda se štejejo nepremičnine, stvarnopravne in obligacijskopravne pravice, delnice ali lastniški deleži, denar in ostala sredstva, na katerih ima zavod lastninsko pravico.

239. člen **(Nastopanje zavoda v pravnem prometu)**

(1) Zavod ima pravico sklepati pogodbe v pravnem prometu in opravljati druge posle z namenom povečanja svojega

premoženja v skladu z zakonom in splošnim aktom zavoda.

(2) Zavod ima v pravnem prometu neomejeno pravno in poslovno sposobnost ter lahko v pravnem prometu pridobiva pravice in prevzema obveznosti.

(3) Za obveznosti, prevzete v pravnem prometu, zavod odgovarja s svojim celotnim premoženjem.

(4) Zavod ima pravico ustanavljati gospodarske družbe, sklade in varstvene delavnice (gospodarski subjekti za poklicno rehabilitacijo in preprečevanje invalidnosti).

VI. poglavje **Nepremičninski sklad**

240. člen **(Status nepremičninskega sklada)**

(1) Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja je pravna oseba, ki je ustanovljena z namenom upravljanja nepremičnin in zagotavljanja neprofitnih in varovanih stanovanj za upokojene in druge starejše osebe.

(2) Osnovni kapital nepremičninskega sklada so:

- stanovanja, stanovanjske hiše in drugi objekti, zgrajeni s sredstvi nosilcev pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Republiki Sloveniji,
- stanovanja, zgrajena namensko za upokojene, in stanovanja, zgrajena namensko za potrebe borcev NOV,
- druge nepremičnine,
- kupnine iz prodaje stanovanj in stanovanjskih hiš na podlagi stanovanjskega zakona.

(3) Nepremičninski sklad je pravna oseba, ki posluje kot družba z omejeno odgovornostjo s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, določenimi s tem zakonom in Zakonom o gospodarskih družbah.

(4) Edini ustanovitelj in družbenik nepremičninskega sklada je zavod.

(5) Firma nepremičninskega sklada je "Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.o.o."

(6) Sedež nepremičninskega sklada je v Ljubljani.

(7) Nepremičninski sklad pokriva stroške poslovanja s prihodki od svojih naložb in z drugimi sredstvi.

(8) Nepremičninski sklad ima statut, ki ga sprejme skupščina nepremičninskega sklada.

241. člen **(Nadzor)**

(1) Vlada Republike Slovenije daje soglasje k:

- statutu nepremičninskega sklada;
- naložbeni politiki nepremičninskega sklada in finančnem načrtu;
- zaključnemu računu nepremičninskega sklada in poročilu o poslovanju in
- rezultatih dela nepremičninskega sklada;
- imenovanju in razrešitvi direktorja nepremičninskega sklada.

(2) Ministrstvo, pristojno za delo, je vabljeno na vse seje skupščine in nadzornega sveta nepremičninskega sklada.

(3) Minister, pristojen za delo, zadrži izvršitev odločitve, ki jo sprejme skupščina ali nadzorni svet nepremičninskega sklada, če oceni, da ni zakonita oziroma ni skladna s finančnim načrtom ali naložbeno politiko nepremičninskega sklada in o tem obvesti Vlado Republike Slovenije.

242. člen **(Organi nepremičninskega sklada)**

(1) Organi nepremičninskega sklada so skupščina, nadzorni svet in direktor.

(2) Skupščina nepremičninskega sklada ima predsednika in štirinajst članov.

(3) Nadzorni svet ima pet članov.

(4) Nepremičninski sklad zastopa in njegovo poslovanje vodi direktor, ki ga na podlagi javnega razpisa imenuje skupščina nepremičninskega sklada.

(5) Skupščino nepremičninskega sklada imenuje Vlada Republike Slovenije za mandatno obdobje štirih let. Polovica članov skupščine nepremičninskega sklada se imenuje izmed predstavnikov upokojenskih organizacij. Skupščina nepremičninskega sklada imenuje nadzorni svet.

VII. poglavje

Kapitalski sklad

243. člen

(Status kapitalskega sklada)

- (1) Kapitalski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja je pravna oseba, ki je ustanovljena za opravljanje dejavnosti po tem zakonu (v nadaljnjem besedilu: kapitalski sklad).
- (2) Kapitalski sklad je delniška družba.
- (3) Za kapitalski sklad se uporabljajo določbe Zakona o gospodarskih družbah o delniški družbi, če ni s tem ali drugim zakonom drugače določeno.
- (4) Edini ustanovitelj kapitalskega sklada je Republika Slovenija.
- (5) Firma kapitalskega sklada je "Kapitalski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d."
- (6) Sedež kapitalskega sklada je v Ljubljani.
- (7) Kapitalski sklad pokriva stroške poslovanja s prihodki od svojih naložb ter z drugimi prihodki.

244. člen

(Dejavnost kapitalskega sklada)

Kapitalski sklad opravlja naslednje dejavnosti:

- upravljanje in razpolaganje z vrednostnimi papirji in drugimi sredstvi, pridobljenimi v postopku lastninskega preoblikovanja podjetij,
- upravljanje Prvega pokojninskega sklada v skladu z zakonom, ki ureja Prvi pokojninski sklad,
- upravljanje sklada obveznega dodatnega zavarovanja v skladu s tem zakonom,
- upravljanje vzajemnih pokojninskih skladov po tem zakonu.

245. člen

(Sredstva kapitalskega sklada)

- (1) Prihodki kapitalskega sklada so obresti, dividende in drugi prihodki, ki izvirajo iz naložb ter poslovanja kapitalskega sklada.
- (2) Pri opravljanju dejavnosti iz prve alineje prejšnjega člena kapitalski sklad nalaga sredstva v skladu s predpisi o naložbah investicijskih skladov, ki se nanašajo na pooblaščenice investicijske družbe, pri čemer ima lahko do 10% vseh naložb v obliki nepremičnin.

246. člen

(Organi kapitalskega sklada)

- (1) Organi kapitalskega sklada so skupščina, nadzorni svet in uprava.
- (2) Skupščina kapitalskega sklada ima petnajst članov.
- (3) Nadzorni svet ima devet članov.
- (4) Skupščino kapitalskega sklada in nadzorni svet kapitalskega sklada imenuje Vlada Republike Slovenije.

247. člen

(Uprava kapitalskega sklada)

- (1) Uprava kapitalskega sklada šteje tri člane.
- (2) Najmanj en član uprave mora imeti ustrezna strokovna znanja in izkušnje, potrebne za opravljanje nalog upravljanja pokojninskih skladov.
- (3) Predsednika in člane uprave imenuje skupščina kapitalskega sklada.

248. člen

(Statut kapitalskega sklada)

- (1) Statut kapitalskega sklada mora poleg obveznih sestavin, določenih z Zakonom o gospodarskih družbah, določati še:

- pogoje, ki jih mora izpolnjevati oseba, ki kandidira za opravljanje funkcije predsednika oziroma člana uprave,
- pristojnosti predsednika in članov uprave ter način zastopanja kapitalskega sklada,
- delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi,
- način določanja naložbene politike sklada.

(2) K statutu kapitalskega sklada mora dati soglasje Vlada Republike Slovenije.

DEVETI DEL

POSTOPEK ZA UVELJAVLJANJE IN VARSTVO PRAVIC

I. poglavje

Splošne določbe

249. člen

(Subsidiarna uporaba splošnih določb o upravnem postopku)

Za odločanje o pravicah iz obveznega zavarovanja se uporabljajo določbe Zakona o splošnem upravnem postopku, če s tem zakonom ni drugače določeno.

250. člen

(Uveljavljanje pravic)

(1) Pravice iz obveznega zavarovanja lahko uveljavi pri zavodu oseba, ki je bila zavarovana pri zavodu, in to tudi tedaj, ko gre za pravice na podlagi mednarodnih sporazumov.

(2) Pravice za primer invalidnosti in smrti zaradi poškodbe pri delu se uveljavljajo pri zavodu, če je bil zavarovanec v času poškodbe zavarovan pri tem zavodu.

(3) Pravice za primer invalidnosti ali smrti zaradi poklicne bolezni se uveljavljajo pri zavodu, če je bil zavarovanec zavarovan pri zavodu v času obolenja, oziroma če v tem času ni bil zavarovan, vendar je bil nazadnje zavarovan pri zavodu.

(4) Pokojninska doba in plača ter druga dejstva, ki vplivajo na pridobitev in odmero pravice, se ugotavljajo po določbah tega zakona.

251. člen

(Varstvo pravic)

(1) Zoper odločbo, izdano na prvi stopnji, ima zavarovanec pravico do pritožbe.

(2) V postopku za uveljavljanje pravic na podlagi invalidnosti ima pravico do pritožbe tudi delodajalec.

252. člen

(Sodno varstvo)

(1) Sodno varstvo pravic se zagotavlja pred pristojnim sodiščem, ki ga določa zakon.

(2) O pravicah iz obveznega zavarovanja, ki se uveljavljajo z uporabo mednarodnih sporazumov in o transferju pokojnin odloča:

- na prvi stopnji – območna enota zavoda;
- na drugi stopnji – enota na sedežu zavoda.

(3) Odločbe iz prvega in drugega odstavka tega člena izdaja predstojnik pristojne enote zavoda.

(4) V postopkih pred socialnimi sodišči v zadevah s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja, se ne uporabljajo določbe Zakona o pravnem postopku glede zastopanja strank po odvetnikih oziroma osebah z opravljenim pravniškim državnim izpitom.

253. člen (Pristojnost za odločanje o pravicah iz zavarovanja)

(1) O pravicah iz zavarovanja odločajo:

- na prvi stopnji – enota zavoda, na območju katere je bila oseba, ki uveljavlja pravico oziroma, od katere se izvaja pravica, nazadnje zavarovana (v nadaljevanju: območna enota zavoda);
- na drugi stopnji – posebna enota na sedežu zavoda (v nadaljevanju: enota na sedežu zavoda).

(2) O pravicah iz obveznega zavarovanja, ki se uveljavljajo z uporabo mednarodnih sporazumov, in o transferju pokojnin, odloča:

- na prvi stopnji – enota na sedežu zavoda;
- na drugi stopnji – predstojnik zavoda.

(3) Odločbe iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena ter iz prve alineje prejšnjega odstavka izdaja predstojnik pristojne enote zavoda.

254. člen (Revizija)

(1) Odločba prve stopnje, s katero je osebi priznana pravica po tem zakonu, se predloži v revizijo organu druge stopnje.

(2) Revizija se opravi po uradni dolžnosti.

(3) Revizija ne odloži izvršitve odločbe.

(4) Če je zoper odločbo območne enote zavoda vložena pritožba, se odloči o reviziji in pritožbi z isto odločbo.

(5) Odločbe, s katero je bila priznana pravica do pokojnine po mednarodnem sporazumu, ni potrebno predložiti v revizijo.

255. člen (Učinek revizije)

(1) Če revizija odločbe, ki je postala dokončna, ker zoper njo ni bila vložena pritožba, ni opravljena v treh mesecih od dneva, ko preteče rok za pritožbo, se šteje, da je revizija opravljena in da je odločba potrjena.

(2) V reviziji se lahko odločba prve stopnje potrdi, spremeni, odpravi ali razveljavi.

(3) Odločba o pravici iz obveznega zavarovanja, izdana v revizijskem postopku, učinkuje s prvim dnevom naslednjega meseca po izdaji revizijske odločbe.

(4) Območna enota zavoda, katere odločba je bila v reviziji odpravljena ali razveljavljena, izda novo odločbo prve stopnje čimprej, najpozneje pa v 30 dneh od prejema odločbe o reviziji.

(5) Novo odločbo prve stopnje je potrebno predložiti v revizijo; v njej se preizkusi, ali je nova odločba popravljena v skladu z razlogi, zaradi katerih je bila prejšnja odločba odpravljena ali razveljavljena.

256. člen (Revizija v postopkih iz invalidskega zavarovanja)

(1) Ne glede na določbo prejšnjega člena se v postopkih uveljavljanja pravic iz invalidskega zavarovanja v revizijo predloži pozitivno mnenje invalidske komisije prve stopnje. Revizijo opravi invalidska komisija druge stopnje.

(2) V reviziji lahko invalidska komisija izvedensko mnenje potrdi, spremeni ali vrne v ponovno obravnavo invalidski komisiji prve stopnje.

257. člen (Sodno varstvo v postopku revizije)

(1) Zoper odločbo izdano v reviziji, s katero je spremenjena odločba prve stopnje, je zagotovljeno sodno varstvo.

(2) Sodno varstvo ni mogoče zoper odločbo, s katero je bila v reviziji odločba prve stopnje odpravljena ali razveljavljena.

(3) Sodno varstvo ni mogoče zoper odločbo, izdano na drugi stopnji, če je bila z njo hkrati v reviziji odpravljena ali razveljavljena odločba, izdana na prvi stopnji.

258. člen (Ugotavljanje lastnosti zavarovanca)

(1) Lastnost zavarovanca iz obveznega zavarovanja se ugotavlja na podlagi predpisov o matični evidenci o zavarovancih in uživalcih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

(2) Za zavarovance za posebne primere zavarovanja iz 26., 27., 28. in 29. člena tega zakona se lastnost zavarovanca ugotavlja takrat, ko nastane zavarovalni primer, na podlagi katerega pridobijo pravice iz obveznega zavarovanja.

II. poglavje

Uveljavljanje pravic iz zavarovanja

259. člen **(Pričetek postopka za uveljavljanje pravic)**

- (1) Postopek za uveljavljanje pravic iz obveznega zavarovanja se začne na zahtevo zavarovanca, postopek za uveljavljanje pravice do vdovske ali družinske pokojnine pa na zahtevo vdove ali vdovca oziroma družinskega člana ali zakonitega zastopnika.
- (2) Postopek za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja se začne tudi na predlog zavarovančevega osebnega zdravnika ali imenovanega zdravnika. Če je uveden postopek za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja na predlog zdravnika ali imenovanega zdravnika, pa umakneta predlog, ni mogoče ustaviti postopka, če se zavarovanec z ustavitvijo ne strinja in zahteva, da se postopek nadaljuje. Če je bil postopek uveden na predlog zdravnika ali imenovanega zdravnika, zavarovanec ali njegov zakoniti zastopnik ne moreta predlagati umika predloga.
- (3) Postopek je uveden, ko zavod prejme zahtevo za uveljavljanje pravice.
- (4) Postopek za uveljavljanje pravic iz invalidskega zavarovanja je uveden, ko zavod prejme zahtevo s popolno delovno dokumentacijo zavarovanca ter medicinsko dokumentacijo o zavarovančevem zdravstvenem stanju in o njegovi delovni zmožnosti.
- (5) Zahteva za uvedbo postopka za uveljavljanje ali varstvo pravic se poda s pisno vlogo ali ustno na zapisnik pri katerikoli enoti zavoda. Če je za odločitev o zahtevku pristojna enota v drugem kraju, se zahtevek oziroma vloga takoj odstopi krajevno pristojni enoti.

259.a člen **(Trajanje postopka)**

- (1) Če je za ugotovitev pravic iz invalidskega zavarovanja potrebno izvedensko mnenje, mora pristojni organ zavoda izdati odločbo najpozneje v šestih mesecih od dneva uvedbe postopka.
- (2) V roku, določenem v prejšnjem odstavku, se izda tudi odločbo o pravicah iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja z uporabo mednarodnih sporazumov.

260. člen **(Akontacija)**

- (1) Kadar se v postopku ugotovi, da ima zavarovanec pravico do pokojnine, ni pa mogoče določiti njene višine ali ni mogoče takoj končati postopka zaradi kakšnega predhodnega vprašanja, se začasno izplačuje akontacija, ki se določi po zbranih podatkih. Akontacija se izplačuje na podlagi naloga, ki ga izda pooblaščen delavec zavoda. Kopija naloga se izroči zavarovancu.
- (2) Akontacije iz prejšnjega odstavka se usklajujejo pod enakimi pogoji kot pokojnine.

261. člen **(Izvedenski organi)**

- (1) Kadar je za ugotovitev pravic iz zavarovanja, ki jih uveljavljajo zavarovanci in njihovi družinski člani, potrebno izvedensko mnenje, dajejo izvedenska mnenja o invalidnosti, telesni okvari, potrebi po stalni pomoči in postrežbi ter o nezmožnosti za delo oziroma nezmožnosti za delo vdove ali vdovca oziroma drugih zavarovančevih družinskih članov, izvedenski organi zavoda.
- (2) Izvedenski organi zavoda dajejo izvedenska mnenja tudi na zahtevo tujih nosilcev zavarovanja in drugih organov, skupnosti in oseb, če tako določajo mednarodni sporazumi.
- (3) Izvedenski organi zavoda so invalidske komisije, zdravniki posamezniki in druge strokovne institucije, ki jih imenuje pristojni organ zavoda.
- (4) V primerih, ko se ugotavlja invalidnost, poda izvedensko mnenje invalidska komisija v sestavi dveh članov – zdravnikov in enega člana – strokovnjaka s področja pokojninskega in invalidskega zavarovanja, varstva pri delu, organizacije dela, industrijske psihologije ali tehnologije oziroma drugega ustreznega področja. V postopku in pred izdajo izvedenskega mnenja ima v teh primerih pravico in dolžnost sodelovati tudi predstavnik delodajalca.
- (5) Če se v postopku ugotavljanja invalidnosti ugotovi, da je pri zavarovancu podana invalidnost II. kategorije, poda invalidska komisija izvedensko mnenje o obliki poklicne rehabilitacije na podlagi mnenja strokovne institucije s področja medicine dela oziroma poklicne rehabilitacije.
- (6) V postopku pred izdajo izvedenskega mnenja sodelujejo izvedenski organi zavoda z zavarovančevim osebnim zdravnikom, službo medicine dela, specialistično službo oziroma z zavodi za usposabljanje invalidnih oseb in z delodajalci.
- (7) Zavod določi organizacijo in način delovanja invalidskih komisij ter drugih izvedenskih organov s splošnim aktom. S

tem aktom se določi tudi seznam obvezne medicinske in delovne dokumentacije, ki je potrebna za podajo izvedenskega mnenja ter kriterije za ocenjevanje invalidnosti.

262. člen (Izvršljivost odločb)

- (1) Pritožba ne zadrži izvršitve odločbe, s katero je odločeno o pravicah iz obveznega zavarovanja, razen če ni z zakonom drugače določeno.
- (2) Odločba, s katero so priznane pravice na podlagi invalidnosti II. ali III. kategorije, se izvrši, ko postane dokončna v upravnem postopku.
- (3) Odločba o pravici do invalidske pokojnine postane izvršljiva z dnem, ko postane pravnomočna.
- (4) Odločbe o pravicah iz obveznega zavarovanja izvrši zavod, razen v primerih, ko je z zakonom določeno, da jih v določenem delu izvrši delodajalec ali zavod za zaposlovanje.

263. člen (Učinek obnove postopka)

Odločba, izdana v obnovi postopka, učinkuje od prvega dne naslednjega meseca po dani zahtevi oziroma od prvega dne naslednjega meseca po izdaji odločbe, če je bil postopek uveden po uradni dolžnosti.

264. člen (Stroški postopka)

- (1) Stroške postopka uveljavljanja in varstva pravic iz obveznega zavarovanja, kot so potni stroški in nadomestilo izgubljenega zaslužka izvedencev, ki jih imenuje pristojni organ zavoda, krije zavod.
- (2) Za zahtevke, odločbe, pritožbe in druge vloge v postopku za uveljavljanje in varstvo pravic iz obveznega zavarovanja se ne plačujejo takse.

DESETI DEL ORGANIZIRANOST POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

I. poglavje Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije

265. člen (Organizacija zavoda)

Zavod je organiziran tako, da zagotavlja učinkovito upravljanje s sredstvi in izvajanje:

- zavarovanja za primer starosti, smrti in drugih pravic iz obveznega pokojninskega zavarovanja,
- zavarovanja za primer invalidnosti, telesne okvare, potrebe po stalni pomoči in postrežbi in drugih pravic iz invalidskega zavarovanja ter,
- zavarovanja za odpravnino, oskrbnino in pravico do dodatka za rekreacijo ali enkratnega letnega dodatka.

266. člen (Svet zavoda)

- (1) Zavod upravlja svet zavoda, ki ga sestavlja 27 članov, od tega:
 - 10 članov imenuje Vlada Republike Slovenije;
 - 6 članov imenujejo sindikati, reprezentativni za območje države, od tega lahko imenujejo zveze ali konfederacije, ki so po registru reprezentativnih sindikatov reprezentativne za območje države, najmanj enega predstavnika;
 - 4 člane imenujejo delodajalska združenja na ravni države;
 - 5 članov imenujejo zveze oziroma organizacije upokojencev na ravni države;

- 1 člana imenuje organizacije delovnih invalidov na ravni države;
- 1 člana izvolijo delavci zavoda.

(2) Svet zavoda izmed svojih članov izvoli predsednika in namestnika predsednika.

(3) Mandat članov sveta zavoda, predsednika in namestnika predsednika traja štiri leta.

(4) Svet zavoda opravlja naslednje naloge:

- sprejema kriterije za določitev različnih prispevnih stopenj prispevka za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni;
- sprejema kriterije za odpis, delni odpis ter obročno plačevanje prispevkov;
- spremlja gmotni položaj upokojenev in delovnih invalidov;
- odloča o uskladitvah pokojnin in drugih pravic iz tega zakona;
- odloča o višini letnega dodatka;
- sprejema programe dejavnosti, finančni načrt, zaključni račun ter poslovna poročila zavoda;
- določa način uporabe sredstev za pokojninsko zavarovanje;
- določa način uporabe sredstev za invalidsko zavarovanje;
- odloča o ukrepih, s katerimi se zagotavlja materialna podlaga ter možnosti za poklicno rehabilitacijo in zaposlovanje delovnih invalidov;
- imenuje in razrešuje generalnega direktorja zavoda;
- sprejema statut zavoda, splošne akte za izvajanje zavarovanja in druge splošne akte zavoda.

(5) Svet zavoda sprejema izvršilne akte, s katerimi ureja vprašanja obveznega zavarovanja iz tega zakona, za katera ni izrecno določena pristojnost državnih organov.

(6) Izvršilni akti iz prejšnjega odstavka se začnejo uporabljati, ko k njim da soglasje minister, pristojen za delo.«.

267. člen (črtan)

268. člen (Generalni direktor)

(1) Poslovodni organ zavoda je generalni direktor zavoda.

(2) Generalni direktor organizira in vodi delo in poslovanje zavoda, predstavlja in zastopa zavod in je odgovoren za zakonitost dela zavoda.

(3) Generalnega direktorja zavoda imenuje **svet** zavoda. K imenovanju direktorja zavoda daje soglasje Vlada Republike Slovenije.

269. člen (Statut)

(1) Zavod ima statut.

(2) Statut zavoda določa način imenovanja in izvolitve članov sveta zavoda, njegovega predsednika in namestnika, konstituiranje, pristojnosti, organizacijo in način njegovega delovanja, organizacijo službe zavoda in položaj delavcev zavoda, njihova delovna razmerja in materialni položaj ter druga vprašanja.

(3) K statutu zavoda daje soglasje Vlada Republike Slovenije.

(4) Statut in splošni akti zavoda za izvajanje zavarovanja se objavljajo v Uradnem listu Republike Slovenije.

II. poglavje Nadzor

270. člen (Nadzor)

(1) Nadzor nad zakonitostjo delovanja zavoda ter namembnostjo rabe sredstev izvaja minister, pristojen za delo. Če se pri nadzoru ugotovijo nepravilnosti, izda minister, pristojen za delo, odločbo, s katero določi ukrepe in roke za odpravo nepravilnosti.

(2) Ministrstvo, pristojno za delo, je vabljeno na vse seje **sveta**.

(3) Minister, pristojen za delo, zadrži izvršitev odločitve, ki jo sprejme **svet** zavoda, če oceni, da ni zakonita oziroma ni

skladna s finančnim načrtom zavoda, državnim proračunom in o tem obvesti Vlado Republike Slovenije.

(4) Zavod izvaja interni strokovni nadzor.

ENAJSTI DEL

POVRNITEV POVZROČENE ŠKODE IN NEUPRAVIČENO PRIDOBLENIH SREDSTEV

271. člen **(Odgovornost posameznika za škodo zavodu)**

- (1) Zavod zahteva povrnitev povzročene škode od tistega, ki je namenoma ali iz velike malomarnosti povzročil invalidnost, telesno okvaro, potrebo po tuji pomoči in postrežbi ali smrt zavarovanca.
- (2) Za škodo, ki jo povzroči v primerih iz prejšnjega odstavka delavec pri delu ali v zvezi z delom, je odgovoren delodajalec.
- (3) Zavod zahteva povrnitev povzročene škode iz prejšnjega odstavka tudi neposredno od osebe, ki je povzročila invalidnost, telesno okvaro, potrebo po tuji pomoči in postrežbi ali smrt zavarovanca s kaznivim dejanjem.
- (4) Zavod določi najnižji in najvišji znesek odškodnine, ki jo lahko zahteva od fizične osebe iz prejšnjih odstavkov.

272. člen **(Odgovornost delodajalca za škodo zavodu)**

- (1) Zavod zahteva povrnitev povzročene škode od delodajalca, če je zavarovančeva invalidnost, telesna okvara, potreba po tuji pomoči in postrežbi ali smrt posledica tega, ker niso bili izvedeni ukrepi za varnost in zdravje pri delu ali drugi ukrepi, predpisani ali odrejeni za varnost ljudi.
- (2) Zavod ima pravico zahtevati povrnitev povzročene škode od delodajalca tudi, če nastane škoda zaradi tega, ker je bilo delovno razmerje sklenjeno brez predpisanega zdravstvenega pregleda z osebo, ki zdravstveno ni bila zmožna za opravljanje določenih del oziroma nalog, kar se je pozneje ugotovilo.
- (3) Zavod ima pravico zahtevati povrnitev povzročene škode od delodajalca, če je škoda nastala zato, ker mu delodajalec ni dal podatkov oziroma je dal neresnične podatke o dejstvih, od katerih je odvisna pridobitev, odmera ali izguba pravice.

273. člen **(Izključitev kritja zavarovanega primera)**

- (1) V primerih iz prejšnjih dveh členov se šteje, da je imel zavod škodo, ne glede na to, da je zavarovani primer pokrit z zavarovanjem po tem zakonu.
- (2) Zavod zahteva povrnitev povzročene škode od zavarovanca, ki je sam dolžan dajati podatke v zvezi z zavarovanjem, če je škoda nastala zato, ker ni dal podatkov ali je dal neresnične podatke.
- (3) Za povrnitev povzročene škode je solidarno odgovorna tudi oseba, ki je kot priča s pravnomočno sodbo obsojena za kaznivo dejanje krive izpovedbe, če je bilo na podlagi takšne izpovedbe komu priznано neko obdobje v pokojninsko dobo in je bila na podlagi tako priznanega obdobja uveljavljena pokojnina, do katere tisti, ki jo je dobil, ni imel pravice, ali je bila uveljavljena večja pokojnina od tiste, do katere je imel pravico.

274. člen **(Ugotavljanje odškodnine)**

- (1) Pri ugotavljanju pravice do povrnitve škode, povzročene zavodu, se uporabljajo določbe Zakona o obligacijskih razmerjih, če ni s tem zakonom drugače določeno.
- (2) Odškodnina, ki jo ima zavod pravico zahtevati v primerih iz 271. do 273. člena tega zakona, obsega nastale stroške in celotne zneske pokojnine oziroma drugih dajatev, ki jih izplačuje zavod.

(3) Če pomeni povzročena škoda obveznost zavoda za izplačevanje pokojnine ali drugih dolgoročnih dajatev, lahko zavod zahteva odškodnino v skupnem znesku. Ta znesek se odmeri tako, da ustreza priznani pokojnini oziroma drugi dajatvi in povprečnemu trajanju uživanja pokojnine oziroma druge dajatve, ne glede na starost uživalca.

(4) Pri ugotavljanju višine odškodnine po prejšnjih dveh odstavkih se upošteva dopolnjena pokojninska doba zavarovanca.

(5) Če zavod ugotovi, da je nastala škoda, zahteva od zavarovanca ali delodajalca, da jo povrne v določenem roku. Če škoda ni povrnjena v določenem roku, uveljavlja zavod odškodninski zahtevek pred pristojnim sodiščem.

275. člen **(Povrnitev preplačil)**

(1) Oseba, ki ji je bil na račun zavoda izplačan denarni znesek, do katerega ni imela pravice, mora vrniti prejeti znesek v skladu z določbami Zakona o obligacijskih razmerjih.

(2) Zavod preveč izplačani znesek iz prejšnjega odstavka pobota s pokojninskimi prejemki upravičenca.

(3) Zavod izda odločbo o ugotovitvi preplačila, v kateri je določen znesek preplačila in način, po katerem mu bo preplačilo povrnjeno.

(4) Pritožba zoper odločbo iz prejšnjega odstavka ne zadrži izvršitve.

(5) V primeru, ko oseba uživa pokojnino ali kakšno drugo pravico iz obveznega zavarovanja, lahko zavod odloči, da se preplačilo povrne v obrokih, ki se odtegujejo od navedenih prejemkov.

276. člen **(Odškodninska odgovornost zavoda)**

(1) Zavod odgovarja za škodo, ki jo povzroči zavarovancu pri opravljanju ali v zvezi z opravljanjem svoje dejavnosti, v skladu z določbami zakona o obligacijskih razmerjih.

(2) Če je zavod dolžan denarno dajatev ali dajatev v višjem znesku izplačati za nazaj na podlagi odločbe druge stopnje o priznanju pravice ali po odločbi sodišča, pa do izdaje ustrezne odločbe na prvi stopnji ni prišlo zaradi ravnanja zavarovanca oziroma vlagatelja, delodajalca oziroma druge osebe, se upravičencu izplača v breme zavoda odškodnina v višini obračunanih zamudnih obresti od dneva, ko bi posamezni znesek bil izplačan, pa do izvršitve odločbe.

(3) Če je vzrok za izdajo neustrezne oziroma nepravočasne odločbe sporen, ima zavod pravico terjati izplačano odškodnino zaradi plačila zamudnih obresti od odgovornih oseb.

(4) Zavod je dolžan odškodnino iz drugega odstavka tega člena izplačati v 60 dneh po plačilu denarnih dajatev.

277. člen **(Zamudne obresti)**

(1) Če zavod ne izplača priznanih pokojninskih prejemkov **v roku 60 dni** od dneva, ko je postala odločba o priznanju pravice izvršljiva, je dolžan izplačati prejemniku zamudne obresti na zapadle prejemke ali ga v istem roku pozvati, da sporoči potrebne podatke oziroma da prejemke dvigne na blagajni zavoda.

(2) Zamudne obresti se odmerijo po zakonu od naslednjega dne po izteku roka iz prejšnjega odstavka.

DVANAJSTI DEL **DODATNO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE**

I. poglavje **Splošna določba**

278. člen **(Pojem dodatnega pokojninskega zavarovanja)**

(1) S tem zakonom se urejajo tiste oblike obveznega in prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki sodijo skladno z določbo druge alineje 1. člena tega zakona v sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

(2) Ta zakon ne ureja tistih pokojninskih zavarovanj, ki so jih do uveljavitve tega zakona pod nazivom "pokojninska

zavarovanja" izvajale zavarovalnice in sodijo skladno z določbami odredbe o uvrščanju posameznih zavarovalnih vrst v zavarovalne skupine in zavarovalne razrede (Uradni list RS, št. 5/95) med življenjska zavarovanja.

II. poglavje

Obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje

1. Splošne določbe

279. člen

(Pojem obveznega dodatnega zavarovanja)

Obvezno dodatno zavarovanje po tem zakonu je zbiranje prispevkov delodajalcev zato, da bi se iz zbranih sredstev zagotavljale pravice do poklicne pokojnine oziroma druge pravice, ki bi jih poleg pravic iz obveznega zavarovanja uživali zavarovanci, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela, in zavarovanci, ki opravljajo dela, ki jih po določeni starosti ni moč uspešno poklicno opravljati.

280. člen

(Krog zavarovancev obveznega dodatnega zavarovanja)

(1) V obvezno dodatno zavarovanje se pod pogoji, določenimi s tem zakonom, vključijo zavarovanci, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela, in zavarovanci, ki opravljajo dela, ki jih po določeni starosti ni moč uspešno poklicno opravljati.

(2) Delovna mesta, na katerih se zavarovanci vključijo v obvezno dodatno zavarovanje zaradi težavnosti ali škodljivosti dela, je možno določiti v primerih, ko so izpolnjeni naslednji pogoji:

- da obstajajo v zvezi z opravljanjem del znatnejši škodljivi vplivi na zdravstveno stanje in delovno zmožnost delavcev, kljub temu, da so bili uporabljeni vsi splošni in posebni varstveni ukrepi, določeni s predpisi, in drugi ukrepi, s katerimi jih je mogoče odpraviti ali zmanjšati;
- da opravljajo delavci dela v težkih in zdravju škodljivih razmerah neposredno ob virih škodljivih vplivov v nepretrganem delovnem procesu;
- da se opravlja delo v okoliščinah iz prejšnjih dveh alinej polni delovni čas, pri tem pa se za polni delovni čas šteje tudi delovni čas, krajši kot polni delovni čas, določen z zakonom in kolektivnimi pogodbami, če je tako določeno zaradi posebnih delovnih pogojev.

(3) Seznam delovnih mest iz prejšnjega odstavka določi minister, pristojen za delo, s soglasjem reprezentativnih sindikatov in združenj delodajalcev.

281. člen

(Prispevki za obvezno dodatno zavarovanje)

(1) Zavezanci za plačilo prispevkov za obvezno dodatno zavarovanje so delodajalci.

(2) Prispevki za obvezno dodatno zavarovanje imajo enak davčni status kot prispevki za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

282. člen

(Postopek za vključitev v obvezno dodatno zavarovanje)

(1) Delovna mesta, za katera so delodajalci dolžni plačevati prispevke za obvezno dodatno zavarovanje, so vsa tista, za katera se je ob uveljavitvi tega zakona štela zavarovalna doba s povečanjem.

(2) Posebna komisija lahko na podlagi meril in kriterijev, ki jih določi Vlada Republike Slovenije, poleg delovnih mest iz prejšnjega odstavka, določi tudi druga delovna mesta, za katera je obvezna vključitev v dodatno pokojninsko zavarovanje, oziroma ugotovi, da niso več izpolnjeni pogoji iz 280. člena tega zakona.

(3) Z zakonom se lahko poleg delovnih mest iz prejšnjega odstavka tega člena določijo nova delovna mesta, na katerih se zavarovanci vključijo v obvezno dodatno zavarovanje v primerih, ko je uspešno opravljanje dejavnosti omejeno z določeno starostjo, ker gre za dela v tistih poklicih, v katerih fiziološke funkcije organizma zaradi narave in teže dela v tolikšni meri pešajo, da delavcu onemogočajo nadaljnje uspešno opravljanje iste poklicne dejavnosti po dopolnitvi določene starosti.

(4) Posebno komisijo za ugotavljanje obveznosti dodatnega pokojninskega zavarovanja iz drugega odstavka tega člena imenuje minister, pristojen za delo.

283. člen (Pravice iz obveznega dodatnega zavarovanja)

(1) Na podlagi obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja pripada zavarovancem pravica do poklicne pokojnine. Zavarovancem se čas obveznega dodatnega zavarovanja upošteva kot dodana doba za pridobitev pravic iz obveznega zavarovanja skladno s četrtem odstavkom 193. člena tega zakona.

(2) Kriteriji za določanje višine in oblike poklicne pokojnine se določijo s pokojninskim načrtom.

(3) Pravice iz obveznega dodatnega zavarovanja se izplačujejo v obliki:

- poklicne pokojnine, ki se izplačuje uživalcu poklicne pokojnine v mesečnih zneskih od pridobitve poklicne pokojnine do izpolnitve pogojev za pridobitev pokojnine v obveznem zavarovanju;
- znižane poklicne pokojnine, ki se izplačuje v mesečnih zneskih od upokojitve v obveznem zavarovanju do zavarovančeve smrti.

(4) Uživalec poklicne pokojnine se lahko ob pridobitvi pravice do poklicne pokojnine v skladu s pokojninskim načrtom odloči tudi za drugačno obliko izplačila poklicne pokojnine. V primeru, da bo odložil začetek uživanja poklicne pokojnine, mu delodajalec ni več dolžan plačevati prispevkov za obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje.

(5) Uživalec poklicne pokojnine je v času od poklicne upokojitve do upokojitve v obveznem zavarovanju zdravstveno zavarovan in se mu od mesečnega zneska poklicne pokojnine obračunavajo prispevki v skladu z zakonom, ki ureja plačilo prispevkov za socialno varnost.

(6) Zavarovanec, ki se invalidsko upokoji, ima pravico do izplačila odkupne vrednosti enot premoženja na osebem računu, izračunane na način, določen v tretjem odstavku 320. člena tega zakona.

(7) V primeru smrti zavarovanca v času do poklicne upokojitve, se izplača dedičem odkupna vrednost enot premoženja na osebem računu umrlega zavarovanca, izračunana na način, določen v tretjem odstavku 320. člena tega zakona.

284. člen (Pokojninski načrt obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja)

(1) Pokojninski načrt obveznega dodatnega zavarovanja mora vsebovati poleg postavk iz prejšnjega člena tega zakona tudi:

- način izračuna poklicne pokojnine,
- minimalni zajamčeni donos na vplačane prispevke,
- pogoje za pridobitev poklicne pokojnine,
- oblike izplačila poklicne pokojnine,
- investicijsko strategijo obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja,
- višino prispevkov za posamezna delovna mesta.

(2) Pogoji za pridobitev poklicne pokojnine ne smejo biti določeni različno glede na spol zavarovanca.

(3) Pokojninski načrt obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja aktuarsko potrdi Urad za zavarovalni nadzor pri Ministrstvu za finance, sprejme pa ga minister, pristojen za delo.

(4) Za pravice, določene v pokojninskem načrtu obveznega pokojninskega zavarovanja, jamči država.

2. Upravljanje sklada

285. člen (Sklad obveznega dodatnega zavarovanja)

(1) Obvezno dodatno zavarovanje izvaja sklad obveznega dodatnega zavarovanja (v nadaljevanju: sklad), ki se oblikuje z dnem uveljavitve tega zakona kot vzajemni pokojninski sklad.

(2) Sklad je premoženje, ki je financirano s sredstvi, zbranimi z vplačilom premij obveznega dodatnega zavarovanja oziroma ustvarjenimi z upravljanjem s temi sredstvi, in je namenjeno izključno kritju obveznosti do zavarovancev obveznega dodatnega zavarovanja.

(3) Sklad je v lasti zavarovancev obveznega dodatnega zavarovanja, članov sklada.

(4) Za potrebe izvajanja dodatnega obveznega zavarovanja sklad vzpostavi in obdeluje naslednje evidence:

- evidenco zavarovancev,
- evidenco zavezancev za plačilo prispevkov.

(5) Evidenca zavarovancev vsebuje:

- osebne podatke: ime in priimek, rojstne podatke, enotno matično številko občana oziroma enotno matično številko tujca, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, državljanstvo;
- davčno številko;

- podatke o zaposlitvi: podjetje, delovno mesto, plača;
- podatke o pokojninski dobi;
- številko dokumenta o sklenitvi zavarovanja.

(6) Evidenca zavezancev za plačilo prispevkov vsebuje:

- ime in sedež;
- registrsko številko;
- davčno številko.

(7) Osebni podatki se zbirajo praviloma neposredno od posameznika, na katerega se nanašajo, podatki, ki se nanašajo na delovno razmerje, se zbirajo na podlagi podatkov delodajalcev, podatki o pokojninski dobi se črpajo iz matične evidence pri zavodu, podatki o pravilnosti obračunanih prispevkov se pridobijo iz davčne evidence.

(8) Podatki se hranijo 10 let po zadnjem izplačilu poklicne pokojnine oziroma odkupne vrednosti enot premoženja.

286. člen (Upravljavec sklada)

(1) Sklad obveznega dodatnega zavarovanja v svojem imenu in za račun zavarovancev in drugih upravičencev upravlja kapitalski sklad ločeno od drugega premoženja kapitalskega sklada.

(2) Posli upravljanja sklada obsegajo:

- zbiranje premij obveznega dodatnega zavarovanja in vodenje osebnih računov zavarovancev – članov sklada,
- upravljanje s premoženjem sklada,
- izplačevanje poklicnih pokojnin oziroma odkup pokojninske rente.

(3) Kapitalski sklad lahko posle iz druge alineje prejšnjega odstavka s pogodbo prenese na družbo za upravljanje, ki ima dovoljenje za upravljanje investicijskih skladov v skladu z zakonom, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje.

287. člen (Stroški upravljanja sklada)

(1) Kapitalski sklad je upravičen do povračila vstopnih in izstopnih stroškov kakor tudi do letne provizije za upravljanje sklada.

(2) Za obračunavanje stroškov in provizije iz prejšnjega odstavka se smiselno uporablja določba 318. člena tega zakona.

288. člen (Obveščanje in poslovanje sklada)

(1) Delodajalec je dolžan obveščati sklad o vsaki novi zaposlitvi in prerazporeditvi delavca na delovno mesto, za katero je dolžan skleniti obvezno dodatno pokojninsko zavarovanje po tem zakonu. V primeru, da je bil sklad o tem obveščen z zamudo, je delodajalec dolžan poravnati zaostale premije skupaj z zamudnimi obrestmi od dneva razporeditve delavca.

(2) Za namen določitve poklicne pokojnine in znižane poklicne pokojnine je zavod dolžan skladu pravočasno posredovati podatke o datumu pridobitve pravice do starostne upokojitve ter druge podatke, ki vplivajo na pridobitev in uživanje poklicne pokojnine.

(3) Za poslovanje sklada se smiselno uporabljajo določbe 319. člena in členov od 321 do 327 tega zakona.

289. člen (Nadzor nad poslovanjem sklada)

(1) Nadzor nad poslovanjem sklada izvaja minister, pristojen za delo.

(2) Pravilnost izvajanja naložb in pravilnost vrednotenja naložb nadzoruje in preverja agencija za trg vrednostnih papirjev.

(3) Pravilnost poslovanja sklada z vidika davčnih predpisov na področju dodatnega pokojninskega zavarovanja nadzoruje Davčna uprava Republike Slovenije.

290. člen (Poslovna poročila sklada)

Za poslovna poročila sklada se uporabljajo določbe tega zakona o poslovnem poročilu in računovodskih izkazih vzajemnega pokojninskega sklada prostovoljnega dodatnega zavarovanja.

291. člen (Drugi nosilci obveznega dodatnega zavarovanja)

(1) Obvezno dodatno zavarovanje po tem zakonu lahko izvaja tudi pokojninska družba, ustanovljena v skladu s tem zakonom, ki pridobi soglasje Vlade Republike Slovenije.

(2) Soglasje iz prejšnjega odstavka omogoča uveljavitev davčnih olajšav za obvezna dodatna pokojninska zavarovanja po tem zakonu.

(3) Prošnji za izdajo soglasja je potrebno priložiti:

- statut pokojninske družbe;
- potrjen pokojninski načrt obveznega dodatnega zavarovanja iz 284. člena tega zakona;
- pisna soglasja delodajalcev, ki bodo plačevali prispevke za obvezno dodatno zavarovanje za najmanj 5000 zavarovancev;
- pisno soglasje reprezentativnih sindikatov v dejavnostih, v katerih so delovna mesta zavarovancev iz prejšnje alineje;
- poslovni načrt sklada vključno s projekcijo poslovanja sklada za triletno obdobje;
- imena članov uprave in nadzornega sveta pokojninske družbe;
- imena fizičnih oseb, ki bodo poleg uprave vodile pokojninske družbe;
- dokumentacijo, iz katere je razvidno, da bo pokojninska družba kadrovska, tehnično in organizacijsko sposobna opravljati posle obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja;
- pogodbo z družbo za upravljanje v primerih, ko pokojninska družba ne bo sama upravljala s sredstvi za obvezno dodatno zavarovanje.

III. poglavje Prostovoljno dodatno zavarovanje

1. Splošne določbe

292. člen (Področje urejanja)

(1) V tem poglavju se urejajo tiste oblike prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, pri katerih zavarovanci, vključeni v to obliko zavarovanja, in delodajalci, ki v korist zavarovancev, vključenih v prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje, plačujejo premijo prostovoljnega dodatnega zavarovanja, pridobijo davčne olajšave po tem zakonu.

(2) V tem poglavju se določajo tudi pogoji za ustanovitev pokojninskih skladov, ureja način njihovega poslovanja ter upravljanje s temi skladi.

(3) Členi od 295 do 301 ter določbe prvega, tretjega in četrtega odstavka 377. člena tega poglavja se smiselno uporabljajo tudi za sklad obrtnikov.

293. člen (Pojem)

(1) Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje predstavlja po tem zakonu zbiranje denarnih sredstev na osebnih računih zavarovancev, vključenih v to obliko zavarovanja, z namenom, da se jim ob dopolnitvi določene starosti ali v drugih primerih, določenih v pokojninskem načrtu, zagotovijo dodatne pokojnine ali druge v tem zakonu določene pravice (v nadaljevanju: prostovoljno dodatno zavarovanje).

(2) Individualno prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje je zavarovanje, v katerega se lahko vključi samostojno vsak posameznik iz 294. člena tega zakona (v nadaljevanju: individualno zavarovanje).

(3) Kolektivno prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje je zavarovanje, v katerega se vključijo posamezniki iz 294. člena tega zakona preko delodajalca, ki v celoti ali delno financira pokojninski načrt (v nadaljevanju: kolektivno zavarovanje). V kolektivno zavarovanje se ne more vključiti posameznik, samozaposlena oseba in posameznik, ki je pretežni lastnik podjetja, zavoda ali zadruga, v kateri je zaposlen. Za pretežnega lastnika podjetja, zavoda ali zadruga se šteje oseba, če je imetnik poslovnega deleža, delnic ali drugih pravic, na podlagi katerih ima 25% glasovalnih pravic ali 25% delež v kapitalu določene pravne osebe.

294. člen (Zavarovanci prostovoljnega dodatnega zavarovanja)

(1) V prostovoljno dodatno zavarovanje po tem zakonu se lahko vključi le zavarovanec ali uživalec pravic iz obveznega pokojninskega zavarovanja.

(2) Pogoji za pridobitev pravic iz prostovoljnega dodatnega zavarovanja ne smejo biti določeni različno glede na spol zavarovanca.

2. Pokojninski načrt

2.1. Skupne določbe

295. člen (Pokojninski načrt)

Pokojninski načrt določa pogoje za pridobitev pravic iz prostovoljnega dodatnega zavarovanja, vrsto in obseg teh pravic ter postopek za njihovo uveljavitev.

296. člen (Predmet in vsebina pokojninskega načrta)

(1) Prostovoljno dodatno zavarovanje po pokojninskem načrtu mora kriti izplačilo dodatne starostne pokojnine iz 362. člena tega zakona. Prostovoljno dodatno zavarovanje po pokojninskem načrtu lahko poleg izplačila dodatne starostne pokojnine krije tudi izplačilo predčasne starostne pokojnine iz 363. člena tega zakona za čas od pridobitve pravice do predčasne starostne pokojnine do pridobitve pravice do pokojnine po predpisih o obveznem pokojninskem zavarovanju.

(2) Prostovoljno dodatno zavarovanje po pokojninskem načrtu lahko poleg izplačil iz prejšnjega odstavka krije tudi izplačilo dodatne invalidske pokojnine iz 364. člena tega zakona oziroma dodatne družinske pokojnine iz 365. člena tega zakona.

(3) Pokojninski načrt mora vsebovati:

- opredelitev, ali je pokojninski načrt namenjen individualnemu ali kolektivnemu zavarovanju,
- pogoje za vključitev v pokojninski načrt,
- razčlenitev zavarovalne premije za posamezne nevarnosti
- višino premije oziroma način izračuna višine premije; v primeru iz prejšnjega odstavka mora biti premija razčlenjena na zavarovalno premijo za posamezne nevarnosti,
- način in roke za plačevanje premije ter pravne posledice, če premija ni plačana,
- določbo, da so pravice iz prostovoljnega dodatnega zavarovanja po pokojninskem načrtu neprenosljive razen v primerih določenih s tem zakonom,
- prepoved zastave police prostovoljnega dodatnega zavarovanja, ki jo zavarovanec pridobi z vključitvijo v prostovoljno dodatno zavarovanje po pokojninskem načrtu oziroma prepoved zastave pravic iz enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada, vpisanih na osebnem računu zavarovanca,
- druge določbe, ki jih morajo vsebovati splošni zavarovalni pogoji po zakonu, ki ureja zavarovalništvo.

(4) Pokojninski načrt mora v zvezi z zavarovanjem iz prvega odstavka tega člena obsegati:

- opredelitev zavarovanja kot zavarovanja, pri katerem zavarovanec prevzema naložbeno tveganje,
- določila, ki sestavljajo izjavo o naložbeni politiki iz 298.a člena tega zakona,
- zjamčeni donos,
- najvišjo višino stroškov, ki jih zaračunava izvajalec pokojninskega načrta,
- pogoje za pridobitev pravice do dodatne starostne pokojnine oziroma predčasne dodatne starostne pokojnine,
- način izračuna odkupne vrednosti,
- način izračunavanja pokojninske rente,
- določbo ali bo pokojninsko rento izplačeval izvajalec pokojninskega načrta ali pa bo izvajalec pokojninskega načrta v imenu in za račun zavarovanca z zavarovalnico sklenil ustrezno zavarovalno pogodbo,
- pogoje za prenehanje zavarovanja pred pridobitvijo pravice do dodatne starostne pokojnine oziroma predčasne starostne pokojnine, in pravice zavarovanca oziroma upravičencev v takšnih primerih.

(5) Pokojninski načrt mora v zvezi z zavarovanjem iz drugega odstavka tega člena obsegati:

- pogoje za pridobitev pravice do dodatne invalidske pokojnine oziroma dodatne družinske pokojnine,
- pogoje za prenehanje zavarovanja pred pridobitvijo pravice do dodatne invalidske pokojnine oziroma dodatne družinske pokojnine, in pravice zavarovanca oziroma upravičencev v takšnih primerih,
- sestavine iz četrte, šeste, sedme in osme alineje prejšnjega odstavka.

297. člen (Odobritev pokojninskega načrta)

- (1) Pokojninski načrt, na podlagi katerega se lahko uveljavljajo davčne olajšave, mora odobriti minister, pristojen za delo.
- (2) Zahtevo za odobritev pokojninskega načrta vložijo izvajalec tega načrta.
- (3) Če izvajalec pokojninskega načrta še ni vpisan v sodni register, vložijo zahtevo iz prejšnjega odstavka njegov ustanovitelj.
- (4) Minister, pristojen za delo, odobri pokojninski načrt, če ugotovi, da je pokojninski načrt v skladu s tem zakonom.
- (5) Minister, pristojen za delo, mora izdati odločbo o odobritvi pokojninskega načrta najkasneje v roku 60 dni od dneva prejema popolne zahteve za odobritev.
- (6) Pokojninski načrt iz četrtega odstavka tega člena se vpiše v register, ki ga vodi ministrstvo, prisojno za delo.
- (7) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za vse kasnejše spremembe pokojninskega načrta iz prvega odstavka tega člena.

298. člen (Naložbeno tveganje in zajamčeni donos)

- (1) Prostovoljno dodatno zavarovanje po pokojninskem načrtu iz prvega odstavka prejšnjega člena, je oblika prostovoljnega pokojninskega zavarovanja, pri kateri zavarovanec prevzema naložbeno tveganje z zajamčenim donosom na vplačano čisto premijo prostovoljnega dodatnega zavarovanja in pridobi pravico do dodatne starostne pokojnine iz 362. člena tega zakona.
- (2) Čista premija prostovoljnega dodatnega zavarovanja iz prejšnjega odstavka (v nadaljnjem besedilu: čista premija) je vplačana premija prostovoljnega dodatnega zavarovanja, zmanjšana za vstopne stroške, ki pripadajo izvajalcu pokojninskega načrta v skladu s tem zakonom.
- (3) Zajamčeni donos iz prvega odstavka tega člena mora biti izražen z letno stopnjo donosnosti, za katero jamči upravljavec pokojninskega sklada.
- (4) Letna stopnja donosnosti iz prejšnjega odstavka ne sme biti nižja **od 40%** povprečne letne obrestne mere na državne vrednostne papirje z dospelostjo nad enim letom (minimalna zajamčena donosnost).
- (5) Minister, pristojen za finance, predpiše pravila, ki se nanašajo na izračun povprečnega donosa na državne vrednostne papirje iz prejšnjega odstavka v roku šestih mesecev po uveljavitvi tega zakona.
- (6) Minister, pristojen za finance, objavi najkasneje do 15. v mesecu minimalno zajamčeno donosnost iz četrtega odstavka tega člena za pretekli mesec.
- (7) Če prostovoljno dodatno zavarovanje po pokojninskem načrtu krije tudi izplačilo dodatne invalidske pokojnine oziroma dodatne družinske pokojnine, se za ta zavarovanja ne uporabljajo določbe prejšnjih odstavkov tega člena, določbe 307. do 336. člena ter določbe 352., 353. in 356. člena tega zakona.
- (8) Če je v primeru iz prejšnjega odstavka izvajalec pokojninskega načrta vzajemni pokojninski sklad, mora upravljavec tega sklada:
 - v imenu in za račun zavarovanca skleniti polico življenjskega zavarovanja, po kateri zavarovanec oziroma upravičenec pridobi pravico do dodatne invalidske pokojnine oziroma dodatne družinske pokojnine ter
 - v imenu in za račun zavarovalca vplačevati premijo za to zavarovanje.
- (9) Če prostovoljno dodatno zavarovanje po pokojninskem načrtu krije tudi izplačilo predčasne starostne pokojnine, se za ta zavarovanja smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za zavarovanje iz prvega odstavka tega člena.

298.a člen (Izjava o naložbeni politiki)

- (1) Izvajalec pokojninskega načrta iz 297. člena tega zakona (v nadaljevanju: izvajalec pokojninskega načrta) mora sprejeti izjavo o naložbeni politiki in jo posredovati nadzornemu organu iz prvega ali drugega odstavka 377. člena tega zakona.
- (2) Izjava iz prejšnjega odstavka mora vsebovati zlasti:
 - največje dopustne izpostavljenosti iz prvega odstavka 306.č člena tega zakona,
 - razporeditev naložb glede na vrsto in trajanje obveznosti,
 - načela in obseg odstopanja od razporeditve (taktična razporeditev),
 - določitev posameznih vrst tveganj,
 - opis postopkov za obvladovanje posameznih vrst tveganj,
 - metode ocenjevanja tveganj,
 - predvideno izpostavljenost članov oziroma zavarovancev vrstam tveganj iz četrte alineje tega odstavka.
- (3) Izvajalec pokojninskega načrta mora izjavo o naložbeni politiki preveriti in po potrebi spremeniti vsaj vsaka tri

leta. O tem mora obvestiti pristojni organ iz prvega ali drugega odstavka 377. člena tega zakona.

(4) Izvajalec pokojninskega načrta lahko kadarkoli ob predhodnem soglasju nadzornega organa iz prvega ali drugega odstavka 377. člena tega zakona izjavo o naložbeni politiki spremeni.

(5) V primeru spremembe izjave o naložbeni politiki glede prve in druge alinee drugega odstavka tega člena, mora izvajalec pokojninskega načrta najmanj 30 dni pred začetkom uporabe spremenjene naložbene politike o tem predhodno obvestiti zavarovance pokojninskega načrta, na katere se izjava nanaša.

(6) Podrobnejšo vsebino izjave o naložbeni politiki predpiše Agencija.

298.b člen (Redno obveščanje članov in zavarovancev)

(1) Izvajalec pokojninskega načrta mora članu oziroma zavarovancu enkrat letno po stanju na dan 31. decembra posameznega leta izdati:

- potrdilo o številu enot premoženja, vpisanih na posameznih osebnih računih individualnega in kolektivnega zavarovanja člana oziroma zavarovanca, in obračun vplačanih premij v tem letu tega pokojninskega načrta;
- obračun vplačanih premij kolektivnega zavarovanja v posameznem letu in vrednost sredstev na računu člana oziroma zavarovanca, ki so posledica delodajalčevega financiranja, tudi delodajalcu;
- informacije o ciljni višini pričakovane dodatne starostne pokojnine na podlagi enotnih pravil in predpostavk, ki jih določi minister, pristojen za delo;
- obvestilo o vseh spremembah pokojninskega načrta v preteklem letu.

(2) Posamezno potrdilo iz prejšnjega odstavka je legitimacijski papir za uveljavljanje pravic iz prostovoljnega dodatnega zavarovanja ter za uveljavljanje davčnih olajšav.

(3) Izvajalec pokojninskega načrta mora enkrat letno izdati:

- povzetek letnega poslovnega poročila izvajalca pokojninskega načrta članom oziroma
- revidirano letno poročilo delodajalcu, ki financira pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja

(4) Izvajalec pokojninskega načrta iz 297. člena tega zakona mora ob rednem prenehanju zavarovanja članu oziroma zavarovancu posredovati informacijo o pravicah iz naslova zavarovanja in možnostih izplačila.

298.c člen (Obveščanje članov in zavarovancev na zahtevo)

Na zahtevo člana oziroma zavarovanca mu mora izvajalec pokojninskega načrta omogočiti dostop do:

- izjave o naložbeni politiki iz 298.a člena tega zakona,
- revidiranega letnega poročila izvajalca pokojninskega načrta, katerega član je
- informacije o dejanski izpostavljenosti tveganju pokojninskega načrta,
- informacije o ciljni višini pričakovane dodatne starostne pokojnine na podlagi enotnih pravil in predpostavk, ki jih določi minister, pristojen za delo,
- informacije o pravicah v primeru prenehanja zaposlitve in možnostih prenosa sredstev v drug pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja.

2.2. Financiranje pokojninskega načrta

299. člen (Premija prostovoljnega dodatnega zavarovanja)

(1) Premija prostovoljnega dodatnega zavarovanja je denarni znesek, ki ga plačuje zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja, na podlagi katerega pridobi pravice iz prostovoljnega dodatnega zavarovanja po tem zakonu.

(2) Premijo ali del premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja lahko v korist zavarovanca prostovoljnega dodatnega zavarovanja plačuje tudi delodajalec, pri katerem je zavarovanec zaposlen oziroma pravna oseba ali državni organ, pri katerem zavarovanec poklicno opravlja določeno funkcijo (v nadaljevanju: delodajalec), na način in pod pogoji določenimi v tem zakonu.

300. člen (Plačevanje premije)

(1) Premija prostovoljnega dodatnega zavarovanja se določi in plačuje za koledarski mesec.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, se lahko premija prostovoljnega dodatnega zavarovanja plača tudi v

enkratnem znesku v višini polletne ali letošnje premije, če je tako določeno s pokojninskim načrtom.

301. člen **(Višina premije in davčne olajšave)**

(1) Znesek mesečne premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja, ki se plačuje po pokojninskem načrtu iz prvega odstavka 297. člena tega zakona, v koledarskem letu ne sme biti nižji od 3.683 tolarjev.

(2) Znesek davčne olajšave za premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja, vplačane v koledarskem letu, lahko znaša največ 24% obveznih prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za zavarovanca, oziroma 5,844% pokojnine zavarovanca, vendar ne več kot 441.958 tolarjev letno.

(3) Znesek premije iz prvega odstavka tega člena in znesek davčne olajšave iz prejšnjega odstavka se valorizirata s koeficientom rasti povprečne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji v obdobju od januarja do oktobra leta pred letom, za katero se opravi valorizacija, glede na enako obdobje predhodnega leta, po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije. Valorizirane zneske ugotovi minister, pristojen za finance in jih objavi v Uradnem listu Republike Slovenije v decembru tekočega leta za naslednje leto.

(4) Če je v koledarskem letu znesek vplačane premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja višji od zneska davčne olajšave, določene v drugem odstavku tega člena, se lahko olajšava uveljavi le za tisti del premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja, ki ne presega zneska olajšave, določene v drugem odstavku tega člena.

(5) Če plačujeta premijo prostovoljnega dodatnega zavarovanja tako delodajalec kot zaposleni, se pri določitvi maksimalne višine premije, za katero se prizna davčna olajšava po tem zakonu, upošteva kumulativni znesek vplačanih premij.

(6) Če v primeru iz prejšnjega odstavka skupni znesek vplačanih premij presega najvišjo premijo iz drugega odstavka tega člena, lahko zavarovanec uveljavlja davčne olajšave samo od tistega dela vplačane premije, ki je enaka razliki med najvišjo premijo in premijo, ki jo je zanj vplačal delodajalec.

(7) Določbe prejšnjih odstavkov se uporabljajo tudi v primeru, ko je zavarovanec istočasno vključen v pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja in v pokojninski načrt individualnega zavarovanja.

2.3. Pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja

302. člen **(Pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja)**

(1) Delodajalec oblikuje pokojninski načrt za svoje zaposlene, s tem da se na način, določen v drugem odstavku 303. člena tega zakona, zaveže, da bo financiral ta pokojninski načrt tako, da bo delno ali v celoti plačeval premijo prostovoljnega dodatnega zavarovanja, določeno v tem pokojninskem načrtu, v korist svojih zaposlenih, ki so se vključili v pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja.

(2) Delodajalec, ki izpolnjuje pogoje iz drugega odstavka 310. člena tega zakona ali več delodajalcev skupaj, lahko samostojno oblikuje pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja, ki ga izvaja zaprt vzajemni pokojninski sklad.

(3) Delodajalec lahko oblikuje pokojninski načrt tudi tako, da pristopi k odobrenemu pokojninskemu načrtu kolektivnega zavarovanja, ki ga izvaja zavarovalnica, pokojninska družba ali odprt vzajemni pokojninski sklad. Za sklenitev pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta iz prejšnjega stavka se ne uporablja določba šestega odstavka 304. člena tega zakona.

(4) Pravico do vključitve v pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja morajo pod enakimi pogoji imeti vsi zaposleni pri tem delodajalcu.

(5) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka se lahko kot pogoj za uveljavitev pravice do vključitve v pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja določi, da mora biti zaposleni v delovnem razmerju pri delodajalcu iz prvega odstavka tega člena določeno časovno obdobje, ki pa ne sme biti daljše od enega leta.

(6) Vključitev v pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja ne sme biti pogoj za sklenitev delovnega razmerja pri delodajalcu.

(7) Za pridobitev davčnih olajšav po tem zakonu mora delodajalec ob uveljavljanju davčnih olajšav dokazati, da je bilo v obdobju koledarskega leta, za katerega uveljavlja davčne olajšave, v pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja vključenih povprečno najmanj 51% vseh zaposlenih, ki so pri njem v delovnem razmerju.

303. člen **(Oblikovanje pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja)**

(1) Če je s pokojninskim načrtom kolektivnega zavarovanja, določeno, da morajo del premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja plačevati tudi zavarovanci prostovoljnega dodatnega zavarovanja, zaposleni pri delodajalcu, ki pokojninski načrt financira, se ta pokojninski načrt oblikuje v skladu s kolektivno pogodbo, sklenjeno med delodajalcem in reprezentativnim sindikatom, organiziranim pri delodajalcu.

(2) Če kolektivna pogodba iz prejšnjega odstavka ni sklenjena, se pokojninski načrt iz prejšnjega odstavka oblikuje v skladu s pogodbo o oblikovanju pokojninskega načrta, ki jo kot pogodbeni stranki skleneta delodajalec in zaposleni.

304. člen

(Sklenitev pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja, s strani zaposlenih)

- (1) V imenu zaposlenih odloča o sklenitvi pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja, pristojni organ reprezentativnega sindikata, organiziranega pri delodajalcu.
- (2) Če je v družbi organiziranih več reprezentativnih sindikatov, odločajo o sklenitvi pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja, ti sindikati skupaj.
- (3) Če v družbi ni organiziranega reprezentativnega sindikata, odloča o sklenitvi pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja, svet delavcev, organiziran v skladu z zakonom, ki ureja sodelovanje delavcev pri upravljanju.
- (4) Če v družbi ni organiziranega reprezentativnega sindikata in ne sveta delavcev, odločajo o sklenitvi pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja, zaposleni neposredno na zboru delavcev.
- (5) Sklep o sklenitvi pogodbe mora biti sprejet z večino glasov vseh zaposlenih. Pogodba o oblikovanju pokojninskega načrta, kolektivnega zavarovanja, je s strani zaposlenih sklenjena, ko je sprejet sklep o sklenitvi pogodbe s predpisano večino.
- (6) Sklep iz prejšnjega odstavka potrdi notar v notarskem zapisniku. V zapisniku se navede kraj in datum zbora delavcev, notarjevo ime, izid glasovanja in ugotovitev predsedujočega zbora o sprejetju sklepa ter ime osebe, pooblaščen za podpis pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja.

305. člen

(Sklenitev pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja, s strani delodajalca)

- (1) Na strani delodajalca odloča o sklenitvi pogodbe o oblikovanju pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja, uprava družbe.
- (2) Če je s pogodbo o oblikovanju pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja, določeno, da se premija prostovoljnega dodatnega zavarovanja, ki jo plačuje delodajalec, plačuje iz dobička družbe, mora uprava pred sklenitvijo te pogodbe pridobiti soglasje skupščine družbe.
- (3) Skupščina lahko da soglasje iz prejšnjega odstavka, če je v statutu družbe oziroma v družbeni pogodbi določeno, da se del dobička nameni prostovoljnemu dodatnemu zavarovanju.
- (4) Določbe prejšnjih dveh odstavkov tega člena veljajo za delodajalce, ki so organizirani kot kapitalske družbe po Zakonu o gospodarskih družbah.

2.4. Izvajalci pokojninskega načrta

306. člen

(Izvajalci pokojninskega načrta)

- (1) Pokojninski načrt iz prvega odstavka 297. člena tega zakona izvajajo pokojninski skladi, ustanovljeni po tem zakonu.
- (2) Pokojninski sklad se lahko oblikuje kot vzajemni pokojninski sklad ali ustanovi kot pokojninska družba.
- (3) Pokojninski načrt iz prvega odstavka 297. člena tega zakona lahko izvajajo tudi zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja po zakonu, ki ureja zavarovalništvo.
- (4) Pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja iz prvega odstavka 297. člena tega zakona lahko izvajajo tudi izvajalci pokojninskega načrta, ustanovljene po predpisih ene od držav članic EU (v nadaljevanju: držav članic) in v državi, v kateri ima institucija svoj uradni sedež in svojo glavno upravo ali, če nima sedeža, svojo glavno upravo (v nadaljevanju: matična država članica) opravljajo posle dodatnega pokojninskega zavarovanja.

306.a člen

(Izvajanje pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja v eni od držav članic)

- (1) Izvajalec pokojninskega načrta, ki že izvaja vsaj en pokojninski načrt, vpisan v poseben register po 370. členu tega zakona, sme svojo dejavnost razširiti na ozemlje vseh držav članic. V drugi državi članici sme izvajati samo pokojninski načrt kolektivnega
- (2) Preden izvajalec pokojninskega načrta začne izvajati pokojninski načrt v drugi državi članici, mora pri ministru, pristojnem za delo, pridobiti predhodno dovoljenje za opravljanje te dejavnosti v državi, katere socialno in delovno pravo, ki je merodajno za področje poklicnega pokojninskega zavarovanja, se uporablja za odnos med ustanoviteljskim podjetjem in člani (v nadaljevanju: gostiteljska država članica). V svoji prošnji za izdajo dovoljenja po prejšnjem stavku mora izvajalec pokojninskega načrta posredovati naslednje informacije:
 - ime države članice oziroma držav članic, v katerih namerava opravljati dejavnosti dodatnega pokojninskega zavarovanja,

- ime podjetja ali drugega subjekta, ki plačuje prispevke v institucijo za poklicno pokojninsko zavarovanje, ne glede na to, ali to podjetje ali ta subjekt vključuje eno ali več pravnih ali fizičnih oseb, ki delujejo kot delodajalci ali samozaposleni, ali pa se sestoji iz poljubne kombinacije teh možnosti (v nadaljevanju: ustanoviteljsko podjetje), in
- glavne značilnosti pokojninskega načrta, ki ga izvaja za ustanoviteljsko podjetje.

(3) Po prejemu prošnje iz prejšnjega odstavka minister, pristojen za delo, v treh mesecih posreduje informacije iz prejšnjega odstavka pristojnemu nadzornemu organu gostiteljske države članice in o tem obvesti izvajalca pokojninskega načrta. To stori, če ni nikakršnega dvoma o upravljavskih in organizacijskih vidikih ali finančnem stanju izvajalca pokojninskega načrta in ugledu ter poklicnih kvalifikacijah ali izkušnjah vodstvenega osebja glede na združljivost z dejavnostmi, načrtovanimi v gostiteljski državi članici.

(4) Izvajalec pokojninskega načrta lahko začne opravljati posle iz dodatnega pokojninskega zavarovanja v drugi državi članici šele, ko pristojni organi gostiteljske države članice ministra, pristojnega za delo, seznanijo s predpisi, ki urejajo delovna razmerja in socialno varnost, ki jih je treba upoštevati pri upravljanju pokojninskega načrta v navedeni državi. Ne glede na prvi stavek tega odstavka lahko izvajalec pokojninskega načrta začne opravljati dejavnosti po preteku petih mesecev, potem ko je izvajalec pokojninskega načrta naslovil prošnjo iz drugega odstavka tega člena, vendar mora upoštevati predpise, ki urejajo delovna razmerja in socialno varnost v gostiteljski državi članici.

(5) Izvajalec pokojninskega načrta se ob začetku izvajanja pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja v drugi državi članici vpiše v posebno evidenco, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za delo (v nadaljnjem besedilu: evidenca izvajalcev pokojninskega načrta). V evidenco se za vsakega izvajalca pokojninskega načrta in za vsak pokojninski

načrt vpišejo podatki o državi članici, v kateri se kolektivno zavarovanje izvaja, podatki o ustanoviteljskem podjetju, za katerega izvajalec pokojninskega načrta izvaja pokojninski načrt, in glavne značilnosti pokojninskega načrta, ki ga izvaja.

(6) Če pristojni organ gostiteljske države članice pri opravljanju dejavnosti slovenskega izvajalca pokojninskega načrta odkrije nepravilnosti, kot je to določeno v prvem odstavku tega člena, in o tem obvesti ministra, pristojnega za delo, ta ob sodelovanju z ostalimi nadzornimi organi iz 377. člena tega zakona in v sodelovanju s pristojnim organom

gostiteljske države članice sprejme vse potrebne ukrepe, s katerimi se zagotovi odprava kršitev.

306.b člen

(Izvajanje pokojninskega načrta kolektivnega zavarovanja, s strani izvajalca pokojninskega načrta druge države članice)

(1) Po prejemu prošnje iz tretjega odstavka prejšnjega člena s strani pristojnega organa v eni od držav članic, minister, pristojen za delo, v roku dveh mesecev ta organ seznaniti z določbami tega zakona, ki urejajo kolektivno dodatno pokojninsko zavarovanje, razen določb, ki se nanašajo na naložbeno politiko.

(2) Izvajalec pokojninskega načrta iz druge države članice sme začeti opravljati posle na ozemlju Republike Slovenije, ko ga pristojni organ matične države članice seznaniti z določbami iz prejšnjega odstavka. V kolikor ga pristojni organ matične države članice ne seznaniti v petih mesecih od prejema prošnje, lahko izvajalec prične z opravljanjem dejavnosti brez odobritve.

(3) Nadzor nad izvajanjem dejavnosti izvajalca pokojninskega načrta iz druge države članice na ozemlju Republike Slovenije opravljajo pristojni organi iz 377. člena tega zakona. Ob odkritju nepravilnosti pri poslovanju tujega izvajalca pokojninskega načrta na območju Republike Slovenije, pristojni nadzorni organi iz 377. člena tega zakona o tem nemudoma obvestijo pristojni organ matične države članice.

(4) Če pristojni organ matične države članice ne zagotovi odprave kršitev ali sprejme nezadostne ukrepe za njihovo odpravo, lahko pristojni nadzorni organ iz 377. člena tega zakona po predhodni obvestitvi pristojnega organa matične države članice sprejme ustrezne ukrepe za odpravo kršitev.

306.c člen

(Načela naložbene politike)

Izvajalec pokojninskega načrta mora skrbeti, da je upravljanje s premoženjem skladno z načeli preudarnosti, predvsem da:

- se sredstva nalagajo v največjo in izključno korist zavarovancev,
- se sredstva upravljajo v skladu s pričakovanimi ekonomskimi gibanji in dovoljenim odstopanjem od razporeditve naložb, opredeljene v izjavi iz 298.a člena tega zakona,
- so naložbe, glede na opredeljeno naložbeno politiko, primerno razpršene, in sicer tako znotraj posameznih naložbenih razredov kot med njimi,
- se z vrstami in strukturo naložb zagotavlja najbolj ugodno možno razmerje med donosnostjo in tveganjem, ob upoštevanju likvidnosti,
- se posamezne naložbe presojujejo glede na doprinos k tveganju v dobro razpršenem premoženju, in ne samostojno,

- so sredstva v upravljanju po vrstah in strukturi skladna z dospelostmi pričakovanih bodočih obveznosti,
- so je valutna sestava sredstev v upravljanju skladna z valutno sestavo pričakovanih bodočih obveznosti,
- se pri razporeditvi sredstev s pomočjo metod obvladovanja tveganja iz 306.i člena tega zakona oceni in pretehta vpliv novih naložb na celotno premoženje pokojninskega načrta, predvsem z vidika razmerja med donosnostjo in tveganjem,
- se preudarno omejuje pretirano izpostavljenost celotnih naložb do posamezne vrste naložb, posameznega izdajatelja in posamezne skupine izdajateljev.

306.č člen (Največje dopustne izpostavljenosti po vrstah naložb)

Celotno premoženje je dovoljeno skupaj naložiti:

- do **70%** v delnice in podjetniške obveznice, s katerimi se trguje na organiziranih trgih,
- do **30%** v naložbe, s katerimi se ne trguje na organiziranih trgih,
- do **30%** v sredstva, nominirana v drugih valutah kot v tolarju (euro).

306.d člen (Največje dopustne izpostavljenosti do posameznih in določenih oseb)

(1) Glede največjih dopustnih izpostavljenosti do posameznih in določenih oseb, vključno z delodajalcem, izvajalcem in upravljavcem, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje.

(2) V primeru povezanih oseb, opredeljenih v zakonu, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje, se uporabljajo dvakratne največje dopustne izpostavljenosti iz prejšnjega odstavka.

(3) Pri ugotavljanju izpostavljenosti do posameznih in določenih oseb, s katerimi vrednostnimi papirji se ne trguje na organiziranem trgu, znaša največja dopustna izpostavljenost polovico izpostavljenosti iz prvega in drugega odstavka tega člena.

(4) V primeru, da je delodajalcev več, je potrebno naložbe v njihove vrednostne papirje preudarno razpršiti.

306.e člen (Skrbniške storitve)

Izvajalec pokojninskega načrta mora za račun sklada, ki ga upravlja, skleniti pogodbo o opravljanju skrbniških storitev, v skladu z zakonom, ki ureja investicijske sklade in družbe

306.f člen (Ločitev premoženja pokojninskega sklada)

(1) Premoženje pokojninskega sklada mora biti ločeno od premoženja ustanovitelja in upravljavca pokojninskega sklada na način, določen v členih od 306.g do 306.k tega zakona.

(2) Na premoženje pokojninskega sklada je dovoljena izvršba samo za zavarovanje oziroma poplačilo terjatev zavarovanca prostovoljnega dodatnega zavarovanja na podlagi sklenjene pogodbe o prostovoljnem dodatnem zavarovanju.

306.g člen (Ločitev naložb v vrednostne papirje)

(1) Upravljavec pokojninskega sklada mora s Klirinško depotno družbo skleniti pogodbo, na podlagi katere postane član Klirinško depotne družbe in ima v zvezi z vrednostnimi papirji, s katerimi se trguje na organiziranem trgu, in vrednostnimi papirji, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu, če so bili slednji izdani v nematerialni obliki, naslednje pravice:

- neposredni vpogled v stanje vrednostnih papirjev na računu pokojninskega sklada, ki ga upravlja;
- neposredno izpolnjevanje obveznosti prenosa vrednostnih papirjev, nastalih na podlagi poslov, ki jih je za račun pokojninskega sklada sklenil upravljavec pokojninskega sklada oziroma po njegovem pooblastilu borzno posredniška družba.

(2) Če upravljavec pokojninskega sklada upravlja več pokojninskih skladov, mora zagotoviti, da Klirinško depotna družba za vsakega od teh pokojninskih skladov odpre poseben račun, na katerem se ločeno vodijo stanja vrednostnih papirjev iz prvega odstavka tega člena za vsak pokojninski sklad.

(3) V zvezi z vrednostnimi papirji, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev in so bili izdani kot pisne listine, mora upravljavec pokojninskega sklada s pogodbo, ki jo sklene z banko, ki je pridobila dovoljenje za opravljanje poslov hrambe vrednostnih papirjev, ki niso bili javno ponujeni, pooblastiti le-to za opravljanje vseh poslov v zvezi s hrambo teh vrednostnih papirjev za račun posameznega pokojninskega sklada, ki ga upravlja.

(4) Klirinško depotna družba mora ustanovitelju pokojninskega sklada in nadzornemu organu po tem zakonu, na njihovo zahtevo, posredovati podatke o stanju vrednostnih papirjev na računu pokojninskega sklada ter jim omogočiti pregled tega stanja.

306.h člen **(Poseben denarni račun pokojninskega sklada)**

Upravljavec pokojninskega sklada mora pri banki oziroma organizaciji, ki opravlja plačilni promet, za vsak pokojninski sklad, ki ga upravlja, odpreti poseben denarni račun pokojninskega sklada, preko katerega sprejema vplačila in opravlja izplačila iz poslov v zvezi s premoženjem pokojninskega sklada, in vodi denarna sredstva pokojninskega sklada.

306.i člen **(Obvladovanje tveganja pokojninskega sklada)**

(1) Za ugotavljanje, merjenje in obvladovanje tveganj iz naložb, se smiselno uporabljajo določbe o obvladovanju tveganj iz naložb, opredeljene v predpisih o investicijskih skladih in družbah za upravljanje.
(2) Agencija s sklepom določi način za uskladitev s prvim odstavkom tega člena.

306.j člen **(Lastni kapital)**

Za določanje lastnega kapitala izvajalca pokojninskega načrta se smiselno uporabljajo določbe o lastnem kapitalu zakona, ki ureja bančništvo oziroma zavarovalništvo.

306.k člen **(Dodatni lastni kapital)**

(1) Izvajalec pokojninskega načrta mora glede na velikost sredstev v upravljanju razpolagati z ustreznim dodatnim kapitalom.
(2) Za določanje dodatnega lastnega kapitala izvajalca pokojninskega načrta, se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja investicijske sklade.
(3) Agencija s sklepom predpiše način izračuna in postavke dodatnega lastnega kapitala, ki izhaja iz obveznosti zajamčene donosnosti iz 298. člena tega zakona v višini, kot jo prevzema izvajalec pokojninskega načrta po pokojninskem načrtu.
(4) Če izvajalec pokojninskega načrta po pokojninskem načrtu prevzema obveznosti iz 364. ali 365. člena tega zakona oziroma izplačuje pokojninske rente, mora v ta namen stalno razpolagati z dodatnim lastnim kapitalom, ki presega tehnične rezervacije in po vsoti odgovarja vrstam tveganja.
(5) Agencija za zavarovalni nadzor s sklepom predpiše način izračuna in postavke dodatnega lastnega kapitala iz prejšnjega odstavka.

306.l člen **(Uporaba določb)**

(1) Če je izvajalec pokojninskega načrta pokojninska družba ali zavarovalnica iz 306. člena, se uporablja določba 318. člena tega zakona.
(2) Če izvajalec pokojninskega načrta iz prejšnjega odstavka izračunava odkupno vrednost iz 320. člena tega zakona z uporabo enot premoženja kritnega sklada, se uporabljajo določbe 319., 320. in 322. člena tega zakona.
(3) Če izvajalec pokojninskega načrta iz prvega odstavka tega člena izračunava odkupno vrednost iz 320. člena tega zakona na podlagi sorazmernega deleža zavarovanca v donosu kritnega sklada, se smiselno uporabljajo določbe 319., 320. in 322. člena tega zakona.
(4) Pokojninska družba ali zavarovalnica v pokojninskem načrtu določi, ali bo upravljala kritni sklad v skladu z drugim ali tretjim odstavkom tega člena.

3. Vzajemni pokojninski sklad

3.1. Splošno

307. člen (Vzajemni pokojninski sklad)

- (1) Vzajemni pokojninski sklad je premoženje, ki je financirano s sredstvi, zbranimi z vplačilom premij prostovoljnega dodatnega zavarovanja oziroma ustvarjenimi z upravljanjem s temi sredstvi, in je namenjeno kritju obveznosti do zavarovancev prostovoljnega dodatnega zavarovanja.
- (2) Vzajemni pokojninski sklad je v lasti zavarovancev prostovoljnega dodatnega zavarovanja. Zavarovanec postane lastnik sorazmernega dela vzajemnega pokojninskega sklada z vplačilom premij prostovoljnega dodatnega zavarovanja.
- (3) Vzajemni pokojninski sklad ni pravna oseba.
- (4) Vzajemni pokojninski sklad mora imeti najmanj 1000 članov.
- (5) Vzajemni pokojninski sklad se oblikuje in upravlja izključno v korist zavarovancev prostovoljnega dodatnega zavarovanja.
- (6) Določba četrtega odstavka tega člena se ne uporablja prvo leto po ustanovitvi vzajemnega pokojninskega sklada.

308. člen (Ime oziroma firma vzajemnega pokojninskega sklada)

- (1) Ime oziroma firma vzajemnega pokojninskega sklada mora vsebovati označbo, da gre za vzajemni pokojninski sklad.
- (2) Ime oziroma firma drugih pravnih subjektov ne sme vsebovati besed "vzajemni pokojninski sklad" ali besednih zvez, ki bi zavajale v zmotu, da gre za vzajemni pokojninski sklad.

309. člen (Vrste vzajemnih pokojninskih skladov)

- (1) Vzajemni pokojninski sklad je lahko odprti vzajemni pokojninski sklad ali zaprti vzajemni pokojninski sklad.
- (2) Zaprti vzajemni pokojninski sklad je tisti vzajemni pokojninski sklad, katerega člani lahko postanejo le zavarovanci prostovoljnega dodatnega zavarovanja, ki so v delovnem razmerju pri delodajalcu, ki je ustanovitelj sklada.
- (3) Odprti vzajemni pokojninski sklad je tisti vzajemni pokojninski sklad, ki članstva v skladu ne pogojuje z delovnim razmerjem pri določenem delodajalcu.

3.2. Oblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada

310. člen (Ustanovitelji)

- (1) Zaprt vzajemni pokojninski sklad lahko ustanovi delodajalec (vsak zase ali skupno), ki izpolnjuje pogoje iz drugega odstavka tega člena, in ki je oblikoval pokojninski načrt iz prvega odstavka 302. člena tega zakona.
- (2) Za delodajalca iz prejšnjega odstavka se šteje:
 - gospodarska družba, ki je organizirana kot kapitalska družba po zakonu, ki ureja gospodarske družbe, in ki se v skladu z njim šteje za veliko družbo;
 - več gospodarskih družb iz prejšnjega odstavka, ki skupno izpolnjujejo pogoje za razvrstitev v veliko družbo po Zakonu o gospodarskih družbah;
 - Republika Slovenija;
 - zadruga, ki se po predpisih o vodenju poslovnih knjig in sestavi letnih poročil šteje za veliko gospodarsko družbo oziroma več zadrug, ki skupaj izpolnjujejo pogoje za veliko gospodarsko družbo;
 - javni zavodi, ki imajo (posamično ali skupaj) **več kot 1000 zaposlenih**.
- (3) Odprt vzajemni sklad lahko ustanovi zavarovalnica ali banka, ki izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka 315. člena tega zakona.
- (4) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko Republika Slovenija oblikuje posamezne pokojninske načrte za posamezne skupine zaposlenih in oblikuje zaprte vzajemne pokojninske sklade za izvajanje teh pokojninskih načrtov.
- (5) Pokojninski načrti iz prejšnjega odstavka se določijo s predpisi oziroma kolektivnimi pogodbami, ki urejajo plače in druge prejemke za posamezne skupine zaposlenih.

311. člen **(Oblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada)**

(1) Če je ustanovitelj delodajalec, oblikuje vzajemni pokojninski sklad tako, da sprejme pravila vzajemnega pokojninskega sklada ter sklene pogodbo o upravljanju vzajemnega pokojninskega sklada z upravljavcem iz 315. člena tega zakona.

(2) Če je ustanovitelj upravljavec iz 315. člena tega zakona oblikuje vzajemni pokojninski sklad tako, da sprejme pravila vzajemnega pokojninskega sklada.

(3) Za oblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada mora ustanovitelj pridobiti dovoljenje agencije za trg vrednostnih papirjev, ustanovljene v skladu z zakonom, ki ureja trg vrednostnih papirjev (v nadaljevanju: agencija).

312. člen **(Zahteva za izdajo dovoljenja za oblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada)**

(1) Agencija izda dovoljenje za oblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada na zahtevo ustanovitelja, ki mora vsebovati:

- ime vzajemnega pokojninskega sklada,
- firmo in sedež ustanovitelja,
- pričakovano število zavarovancev prostovoljnega dodatnega zavarovanja, v prvem letu obstoja sklada ter način pridobitve članov,
- zavezanca za plačevanje premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja,
- višino, način in roke plačevanja premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja,
- številko in datum izdaje odločbe o odobritvi pokojninskega načrta, ki ga bo izvajal vzajemni pokojninski sklad.

(2) Zahtevi iz prejšnjega odstavka mora ustanovitelj priložiti:

- izpisek iz sodnega registra,
- listine, iz katerih je razvidno, da izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka 310. člena tega zakona, če je ustanovitelj delodajalec,
- dovoljenje pristojnega organa, iz katerega je razvidno, da izpolnjuje pogoje za opravljanje poslov upravljanja pokojninskih skladov, če je ustanovitelj upravljavec iz 315. člena tega zakona,
- zadnje revidirane računovodske izkaze,
- pokojninski načrt, odobren s strani pristojnega organa po tem zakonu,
- pravila vzajemnega pokojninskega sklada,
- pogodbo o upravljanju vzajemnega pokojninskega sklada, če je ustanovitelj delodajalec,
- pogodbo o upravljanju premoženja vzajemnega pokojninskega sklada, v skladu z določbo drugega odstavka 317. člena tega zakona,
- pogodbo, sklenjeno z Klirinško depotno družbo v skladu z določbo 325. člena tega zakona,
- pogodbo sklenjeno z banko v skladu z določbo 327. člena tega zakona,
- druge listine, ki dokazujejo, da ustanovitelj izpolnjuje pogoje za ustanovitev vzajemnega pokojninskega sklada.

313. člen **(Dovoljenje za oblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada)**

Agencija izda dovoljenje za oblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada, če iz priloženih listin izhaja:

- da ustanovitelj izpolnjuje pogoje za ustanovitev vzajemnega pokojninskega sklada,
- da so določbe pravil vzajemnega pokojninskega sklada v skladu z določbami tega zakona,
- da je pogodba o upravljanju pokojninskega sklada v skladu z določbami tega zakona,
- da sta pogodbi, sklenjeni z Klirinško depotno družbo in banko v skladu z določbami tega zakona.

314. člen **(Pravila vzajemnega pokojninskega sklada)**

(1) Pravila vzajemnega pokojninskega sklada morajo določati:

- ime vzajemnega pokojninskega sklada,
- firmo in sedež ustanovitelja,

- pogoje za članstvo v skladu,
- predvideni dokument o pristopu k skladu,
- višino oziroma način pokrivanja stroškov upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada,
- naložbeno politiko vzajemnega pokojninskega sklada,
- izdelavo računovodskih izkazov sklada,
- način obveščanja ustanovitelja oziroma članov sklada ter nadzornega organa o poslovanju vzajemnega pokojninskega sklada,
- postopek likvidacije vzajemnega pokojninskega sklada,
- postopek za spremembo pravil vzajemnega pokojninskega sklada.

(2) Sestavni del pravil vzajemnega pokojninskega sklada je tudi pokojninski načrt.

3.3. Upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada

315. člen (Upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada)

(1) Vzajemni pokojninski sklad lahko upravlja le:

- zavarovalnica, ki ima dovoljenje za opravljanje poslov upravljanja pokojninskih skladov po zakonu, ki ureja zavarovalništvo,
- banka, ki ima dovoljenje za opravljanje poslov upravljanja pokojninskih skladov, po zakonu, ki ureja bančništvo,
- pokojninska družba, ki ima dovoljenje za opravljanje poslov upravljanja pokojninskih skladov po zakonu, ki ureja zavarovalništvo.

(2) Upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada lahko upravlja:

- odprt vzajemni pokojninski sklad, ki ga je ustanovil sam,
- zaprt vzajemni pokojninski sklad, če ga je za upravljanje tega s pogodbo o upravljanju vzajemnega pokojninskega sklada pooblastil delodajalec, ki je ustanovitelj tega sklada,
- zaprt vzajemni pokojninski sklad, ki ga ustanovi kot delodajalec.

316. člen (Obseg poslov, ki jih opravlja upravljavec)

Posli upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada obsegajo:

- zbiranje premij prostovoljnega dodatnega zavarovanja in vodenje osebnih računov zavarovancev – članov sklada,
- upravljanje s premoženjem vzajemnega pokojninskega sklada,
- vnovčenje oziroma izplačevanje odkupnih vrednosti.

317. člen (Prenos premoženja v upravljanje)

(1) Upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada lahko posle iz druge alineje prejšnjega člena s pogodbo prenese na družbo za upravljanje, ki ima dovoljenje za upravljanje investicijskih skladov v skladu z zakonom, ki ureja investicijske sklade in družbe za upravljanje.

(2) Če banka oziroma zavarovalnica upravlja zaprt vzajemni pokojninski sklad, ki ga je ustanovila kot delodajalec, mora premoženje tega sklada prenesti v upravljanje družbi za upravljanje iz prejšnjega odstavka.

318. člen (Provizija in vstopni ter izstopni stroški)

(1) Upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada je upravičen do povračila vstopnih in izstopnih stroškov, kakor tudi do letne provizije za upravljanje z vzajemnim pokojninskim skladom.

(2) Vstopni stroški se obračunajo v odstotku od vplačane premije ob njenem vplačilu.

(3) Izstopni stroški se obračunajo v odstotku od odkupne vrednosti iz tretjega odstavka 320. člena tega zakona ob njenem unovčenju oziroma izplačilu.

(4) Provizija za upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada se določi v odstotku od povprečne čiste letne vrednosti sredstev vzajemnega pokojninskega sklada.

(5) Minister za finance predpiše najvišji dovoljeni odstotek vstopnih in izstopnih stroškov ter najvišjo provizijo za upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada, do katere je upravičen upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada.

319. člen **(Vodenje osebnih računov in vrednost enote premoženja)**

(1) Premoženje vzajemnega pokojninskega sklada je razdeljeno na enake enote. Vrednost enote premoženja vzajemnega pokojninskega sklada je enaka skupni čisti vrednosti premoženja vzajemnega pokojninskega sklada, deljeni s številom enot v obtoku.

(2) Vplačana čista premija se preračuna v ustrezno število enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada na določeni datum (datum konverzije) glede na vrednost enote premoženja na ta datum. Način določitve datuma konverzije predpiše agencija.

(3) Enote premoženja vzajemnega pokojninskega sklada knjiži upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada v korist osebnih računov na ime člana vzajemnega pokojninskega sklada.

(4) Upravljavec mora voditi register članov in njihovih osebnih računov, na katere se vpisujejo enote premoženja vzajemnega pokojninskega sklada, izračunane po drugem odstavku tega člena.

(5) Upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada mora članom tega sklada enkrat letno po stanju na dan 31. 12. posameznega leta izdati potrdilo o številu enot premoženja, vpisanih na njegovem osebnem računu, in obračun vplačanih premij v tem letu. Če premijo prostovoljnega dodatnega zavarovanja vplačuje delno ali v celoti delodajalec, mora upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada izdati potrdilo o številu enot premoženja, vpisanih na osebnem računu člana, ki jih je financiral delodajalec, in obračun vplačanih premij v tem letu tudi delodajalcu.

320. člen **(Izplačilo odkupne vrednosti)**

(1) Član vzajemnega sklada lahko od upravljavca vzajemnega pokojninskega sklada v primerih, določenih s tem zakonom, pisno zahteva, da mu izplača odkupno vrednost enot premoženja, vpisanih na njegovem osebnem računu.

(2) Zahteva iz prejšnjega odstavka mora biti vložena na posebnem obrazcu, če tako določajo pravila vzajemnega pokojninskega sklada.

(3) Odkupna vrednost enot premoženja, vpisanih na osebnem računu člana, se izračuna glede na vrednost enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada, ki velja na dan obračuna in se zmanjša za znesek izstopnih stroškov, do katerih je upravičen upravljavec.

(4) Izplačilo odkupne vrednosti enot premoženja, vpisanih na osebnem računu člana, opravi upravljavec v denarju, na način in v roku, določenem v pokojninskem načrtu.

(5) Z dnem izplačila odkupne vrednosti enot premoženja, vpisanih na osebnem računu člana, preneha lastninska pravica člana na sorazmernem delu premoženja vzajemnega pokojninskega sklada.

(6) Ne glede na določbo tretjega odstavka tega člena se, v primeru izrednega prenehanja zavarovanja zaradi smrti člana sklada odkupna vrednost enot premoženja, vpisanih na osebnem računu člana, izračuna glede na vrednost enote premoženja, ki je veljala na zadnji dan meseca pred izplačilom odkupne vrednosti.

3.4. Naložbe vzajemnega pokojninskega sklada

321. člen **(Naložbe vzajemnega pokojninskega sklada)**

Za naložbe vzajemnega pokojninskega sklada se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo, o naložbah kritnega sklada.

322. člen **(Določitev čiste vrednosti sredstev sklada)**

(1) Upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada mora na koncu vsakega meseca (v nadaljnjem besedilu: obračunsko obdobje) izračunati dejansko čisto vrednost sredstev sklada in zajamčeno vrednost sredstev sklada na način, določen v drugem odstavku tega člena.

(2) Dejanska čista vrednost sredstev vzajemnega pokojninskega sklada se izračunava tako, da se od sredstev vzajemnega pokojninskega sklada odštejejo obveznosti vzajemnega pokojninskega sklada. Zajamčena vrednost sredstev je enaka vsoti vplačanih čistih premij, povečanih za zajamčeno donosnost iz tretjega odstavka 298. člena tega zakona, od dneva konverzije posamezne čiste premije do dneva, na katerega se izračunava zajamčena vrednost sredstev.

(3) Če je dejanska čista vrednost sredstev vzajemnega pokojninskega sklada v obračunskem obdobju nižja od zajamčene vrednosti sredstev sklada, mora upravljavec v breme kapitala oblikovati rezervacije za nedoseganje zajamčene donosnosti v znesku, ki je enak razliki med zajamčeno in dejansko čisto vrednostjo sredstev.

(4) V primeru izplačila odkupne vrednosti enot premoženja, katerih odkupna vrednost je nižja od zajamčene vrednosti, upravljavec razliko med obema izplača v breme oblikovanih rezervacij za nedoseganje zajamčene donosnosti.

323. člen **(Predpisi o vrednotenju vzajemnega pokojninskega sklada)**

(1) Agencija predpiše:

- pravila, ki se nanašajo na izračunavanje donosa vzajemnega pokojninskega sklada,
- metodologijo za ugotavljanje čiste vrednosti sredstev vzajemnega pokojninskega sklada, povprečne letne čiste vrednosti teh sredstev, vrednosti enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada ter odkupne vrednosti enot premoženja, vpisanih na osebni račun zavarovanca,
- roke, v katerih mora upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada obveščati agencijo o čisti vrednosti sredstev vzajemnega pokojninskega sklada, vrednosti enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada, odkupni vrednosti le-teh, donosu vzajemnega pokojninskega sklada ter o načinu tega obveščanja,
- podrobnejši način vodenja registra osebnih računov članov vzajemnega pokojninskega sklada,
- podrobnejšo vsebino potrdila iz petega odstavka 319. člena tega zakona,
- vrste in sheme računovodskih izkazov vzajemnih pokojninskih skladov,
- podrobnejšo vsebino letnega poslovnega poročila vzajemnega pokojninskega sklada in dodatkov k temu poročilu,
- podrobnejši način vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanja računovodskih izkazov.

(2) Agencija mora predpise iz prejšnjega odstavka izdati v roku šestih mesecev od uveljavitve tega zakona.

3.5. Ločitev premoženja vzajemnega pokojninskega sklada

324. člen **(Ločitev premoženja vzajemnega pokojninskega sklada)**

(1) Premoženje vzajemnega pokojninskega sklada mora biti ločeno od premoženja ustanovitelja in upravjavca vzajemnega pokojninskega sklada na način, določen v naslednjih členih tega zakona.

(2) Na premoženju vzajemnega pokojninskega sklada je dovoljena izvršba samo za zavarovanje oziroma poplačilo terjatev zavarovanca prostovoljnega dodatnega zavarovanja na podlagi sklenjene pogodbe o prostovoljnem dodatnem zavarovanju.

325. člen **(Ločitev naložb v vrednostne papirje)**

(1) Upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada mora s Klirinško depotno družbo skleniti pogodbo, na podlagi katere postane član Klirinško depotne družbe in ima v zvezi z vrednostnimi papirji, s katerimi se trguje na organiziranem trgu, in vrednostnimi papirji, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu, če so bili slednji izdani v nematerialni obliki, naslednje pravice:

- neposredni vpogled v stanje vrednostnih papirjev na računu vzajemnega pokojninskega sklada, ki ga upravlja;
- neposredno izpolnjevanje obveznosti prenosa vrednostnih papirjev, nastalih na podlagi poslov, ki jih je za račun vzajemnega pokojninskega sklada sklenil upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada oziroma po njegovem pooblastilu borzno posredniška družba.

(2) Če upravljavec upravlja več vzajemnih pokojninskih skladov mora zagotoviti, da Klirinško depotna družba za vsakega od teh pokojninskih skladov odpre poseben račun, na katerem se ločeno vodijo stanja vrednostnih papirjev iz prvega odstavka tega člena za vsak vzajemni pokojninski sklad.

(3) V zvezi z vrednostnimi papirji, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev in so bili izdani kot pisne listine, mora upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada s pogodbo, ki jo sklene z banko, ki je pridobila dovoljenje za opravljanje poslov hrambe vrednostnih papirjev, ki niso bili javno ponujeni, pooblastiti le-to za opravljanje vseh poslov v zvezi s hrambo teh vrednostnih papirjev za račun posameznega vzajemnega pokojninskega sklada, ki ga upravlja.

(4) Za hrambo iz prejšnjega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe prvega in drugega odstavka tega člena.

(5) Klirinško depotna družba mora ustanovitelju vzajemnega pokojninskega sklada in nadzornemu organu po tem zakonu, na njihovo zahtevo, posredovati podatke o stanju vrednostnih papirjev na računu vzajemnega pokojninskega sklada ter jim omogočiti pregled tega stanja.

326. člen
(Naložbe v denarne depozite oziroma posojila)

(1) Upravljaec vzajemnega pokojninskega sklada mora v zvezi z naložbami vzajemnega pokojninskega sklada v bančne denarne depozite oziroma posojila skleniti pogodbo z banko oziroma posojilojemalcem v svojem imenu in za račun vzajemnega pokojninskega sklada. Iz pogodbe mora biti jasno razvidno, da je sklenjena za račun vzajemnega pokojninskega sklada.

(2) Kadar je posojilo iz prejšnjega odstavka zavarovano z zastavno pravico na nepremičnini, mora upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada zagotoviti, da se zastavna pravica v zemljiški knjigi vknjiži v korist vzajemnega pokojninskega sklada kot zastavnega upnika.

(3) Kadar je posojilo iz prvega odstavka tega člena zavarovano z zastavno pravico na vrednostnih papirjih, ki so bili izdani v nematerializirani obliki, mora upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada zagotoviti, da se zastavna pravica v centralnem registru nematerializiranih vrednostnih papirjev vknjiži v korist vzajemnega pokojninskega sklada kot zastavnega upnika.

(4) V vseh drugih primerih zavarovanja posojila iz prvega odstavka tega člena, ki jih ne urejata drugi in tretji odstavek tega člena, mora biti zastavna pravica ustanovljena v korist vzajemnega pokojninskega sklada kot zastavnega upnika v skladu s predpisi, ki urejajo ustanovitev zastavne pravice na premoženju, ki je predmet zastave.

327. člen
(Poseben denarni račun vzajemnega pokojninskega sklada)

Upravljaec vzajemnega pokojninskega sklada mora pri banki oziroma organizaciji, ki opravlja plačilni promet, za vsak vzajemni pokojninski sklad, ki ga upravlja, odpreti poseben denarni račun vzajemnega pokojninskega sklada, preko katerega sprejema vplačila in opravlja izplačila iz poslov v zvezi s premoženjem vzajemnega pokojninskega sklada, in vodi denarna sredstva vzajemnega pokojninskega sklada.

3.6. Prenos upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada na drugega upravljavca

328. člen
(Pogodba o prenosu upravljanja)

(1) Upravljaec zaprtega vzajemnega pokojninskega sklada lahko s pogodbo prenese upravljanje tega sklada na drugega upravljavca vzajemnega pokojninskega sklada, ki izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka 315. člena tega zakona, če s tem soglašata delodajalec – ustanovitelj vzajemnega pokojninskega sklada.

(2) Za prenos upravljanja odprtega vzajemnega sklada na način iz prejšnjega odstavka je potrebno soglasje zavarovancev prostovoljnega dodatnega zavarovanja, članov tega sklada, ki so lastniki 70% enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada, vpisanih na njihovih osebnih računih.

(3) Upravljaec odprtega vzajemnega sklada mora o pogodbi o prenosu upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada pisno obvestiti vse zavarovance prostovoljnega dodatnega zavarovanja, člane sklada. Šteje se, da zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja, član sklada, soglašata s prenosom upravljanja, če v roku 15 dni od prejema obvestila s pisno vlogo ne obvesti upravljavca, da prenosu nasprotuje. Na pravico do ugovora mora biti zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja jasno in razumljivo opozorjen v obvestilu o prenosu.

329. člen
(Soglasje agencije k prenosu upravljanja)

(1) Za prenos upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada iz prejšnjega člena mora upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada pridobiti soglasje agencije.

(2) Zahtevi za izdajo soglasja mora upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada predložiti:

- listine, iz katerih je razvidno da prevzemnik upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka 315. člena tega zakona,
- pogodbo o prenosu upravljanja,
- soglasje delodajalca, ustanovitelja zaprtega vzajemnega sklada, da soglašata s prenosom, oziroma dokazilo o tem, da s prenosom soglašajo zavarovanci prostovoljnega dodatnega zavarovanja, člani tega sklada, ki so lastniki 70% enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada, vpisanih na njihovih osebnih računih.

(3) Agencija izda soglasje k prenosu upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada, če iz priloženih listin izhaja:

- da prevzemnik upravljanja izpolnjuje pogoje za upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada,
- da so izpolnjeni pogoji za prenos upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada po tem zakonu.

330. člen
(Prenos upravljanja na zahtevo delodajalca oziroma članov sklada)

(1) Upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada je dolžan prenesti upravljanje tega sklada na drugega upravljavca, če to zahteva delodajalec, ustanovitelj zaprtega vzajemnega pokojninskega sklada ali če to zahtevajo zavarovanci prostovoljnega dodatnega zavarovanja, člani odprtega vzajemnega pokojninskega sklada, ki so lastniki 70% enot premoženja tega sklada, vpisanih na njihovih osebnih računih.

(2) Upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada, na katerega se prenaša upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada, mora izpolnjevati pogoje za upravljanje tega sklada po tem zakonu.

(3) Za prenos upravljanja po tem členu se smiselno uporablja določba prejšnjega člena.

3.7. Likvidacija vzajemnega pokojninskega sklada

331. člen
(Razlogi za začetek likvidacije vzajemnega pokojninskega sklada)

(1) Likvidacija vzajemnega pokojninskega sklada se začne v naslednjih primerih:

- če je s pravnomočno odločbo agencije upravljavcu vzajemnega pokojninskega sklada odvzeto dovoljenje za upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada ali, če je bil nad upravljavcem začet stečajni postopek ali postopek likvidacije,
- če je število članov vzajemnega pokojninskega sklada ob izteku enega leta od ustanovitve vzajemnega pokojninskega sklada manjše od 1000,
- če se število članov vzajemnega pokojninskega sklada zmanjša pod 1000 in v naslednjih treh mesecih ne doseže tega števila,
- če se čista vrednost sredstev vzajemnega pokojninskega sklada zmanjša **pod 50,000.000 tolarjev** in v nadaljnjih treh mesecih ne doseže **50,000.000 tolarjev**,
- v drugih primerih, določenih s pravili vzajemnega pokojninskega sklada.

(2) Niti član vzajemnega pokojninskega sklada niti njegov upnik ne moreta zahtevati razdelitve premoženja oziroma likvidacije vzajemnega pokojninskega sklada.

332. člen
(Sklep o začetku likvidacije)

(1) V primerih iz druge do pete alineje prvega odstavka prejšnjega člena sprejme sklep o začetku likvidacije upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada.

(2) Sklep o začetku likvidacije objavi upravljavec v Uradnem listu Republike Slovenije in o njem pisno obvesti vse člane vzajemnega pokojninskega sklada.

333. člen
(Pravne posledice začetka likvidacijskega postopka)

Od dneva objave sklepa o začetku likvidacijskega postopka člani vzajemnega pokojninskega sklada od upravljavca ne morejo več zahtevati izplačila odkupne vrednosti enot premoženja, knjiženih v korist njihovih osebnih računov.

334. člen
(Unovčenje in razdelitev likvidacijske mase)

(1) Po sprejemu sklepa o začetku likvidacije upravljavec unovči vse naložbe vzajemnega pokojninskega sklada.

(2) Iz denarne likvidne mase, ki nastane z unovčenjem naložb vzajemnega pokojninskega sklada, si upravljavec izplača provizijo za upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada v sorazmerju s časom upravljanja tega sklada v letu likvidacije, in stroške likvidacije, do katerih je upravičen po pravilih vzajemnega pokojninskega sklada, ostanek likvidacijske mase pa se razdeli članom vzajemnega pokojninskega sklada v sorazmerju s številom enot premoženja, knjiženih v korist njihovega osebnega računa.

(3) Če je prišlo do likvidacije vzajemnega pokojninskega sklada iz razloga navedenega v prvi alineji prvega odstavka 331. člena tega zakona, upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada ni upravičen do provizije iz prejšnjega odstavka.

(4) Od izplačila sredstev članom vzajemnega pokojninskega sklada iz likvidacijske mase, upravljavec ni upravičen do provizije.

335. člen (Likvidacija po sklepu agencije)

- (1) V primeru iz prve alinee prvega odstavka 331. člena tega zakona izda sklep o likvidaciji agencija.
- (2) Za likvidacijo vzajemnega pokojninskega sklada po sklepu agencije se smiselno uporabljajo določbe 332. do 334. člena tega zakona.
- (3) Prenehal veljati.
- (4) Prenehal veljati.

336. člen (Prenos upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada namesto likvidacije)

- (1) V primeru iz prve alinee prvega odstavka 331. člena tega zakona lahko agencija sklene, da se namesto likvidacije prenese upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada na drugega upravljavca iz 315. člena tega zakona, če ta na tak prevzem pristane.
- (2) V primeru iz prejšnjega odstavka agencija s sklepom o prenosu upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada namesto likvidacije pooblasti banko, pri kateri je odprt denarni račun iz 327. člena tega zakona, da izvede vsa opravila, potrebna za prenos upravljanja vzajemnega pokojninskega sklada. Stroške prenosa izplača upravljavec-prevzemnik banki iz sredstev vzajemnega pokojninskega sklada, in za račun vzajemnega pokojninskega sklada uveljavi povrnitev le-teh od upravljavca vzajemnega pokojninskega sklada iz prve alinee prvega odstavka 331. člena tega zakona.

4. Pokojninska družba

4.1. Splošno

337. člen (Pojem)

- (1) Pokojninska družba je pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki ima dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja po tem zakonu.
- (2) Pokojninska družba mora imeti najmanj 15.000 zavarovancev prostovoljnega dodatnega zavarovanja.
- (3) Določba prejšnjega odstavka se ne uporablja v prvem letu po ustanovitvi pokojninske družbe.

338. člen (Pravno organizacijska oblika)

- (1) Pokojninska družba je lahko organizirana le kot delniška družba.
- (2) Za pokojninsko družbo se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo, o zavarovalni delniški družbi, če ni s tem zakonom drugače določeno.

339. člen (Dejavnost pokojninske družbe)

- (1) Pokojninska družba ne sme opravljati nobene druge dejavnosti razen dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja.
- (2) Za dejavnost prostovoljnega dodatnega zavarovanja po tem zakonu se šteje opravljanje poslov:
 - zbiranja premij prostovoljnega pokojninskega zavarovanja in vodenja osebnih računov zavarovancev,
 - upravljanja s premoženjem pokojninske družbe,
 - izplačevanja pokojninske rente,
 - upravljanja z zaprtimi in odprtimi vzajemnimi pokojninskimi skladi.
- (3) Pokojninska družba lahko opravljanje poslov iz druge in tretje alinee prejšnjega odstavka s pogodbo prenese na drugo pravno osebo v skladu s tem zakonom.

340. člen (Osnovni kapital in delnice pokojninske družbe)

- (1) Osnovni kapital pokojninske družbe mora biti vedno enak eni tretjini minimalnega kapitala, ki ga za zavarovalnico, ki opravlja zavarovalne posle v skupini življenjskih zavarovanj, predpisuje Zakon o zavarovalništvu, in ne sme biti nikoli nižji od višine zajamčenega kapitala, ki ga za to zavarovalnico določa zakon, ki ureja zavarovalništvo.
- (2) Delnice pokojninske družbe so lahko le imenske.

341. člen (Kvalificirani deleži)

- (1) Za pridobitev delnic pokojninske družbe, na podlagi katerih oseba postane posredno ali neposredno imetnik 10%, 20%, 33% ali 50% vseh delnic pokojninske družbe (v nadaljevanju: kvalificirani delež), je potrebno dovoljenje nadzornega organa po Zakonu o zavarovalništvu.
- (2) Za izdajo in odvzem dovoljenja za pridobitev kvalificiranega deleža se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo o dovoljenju za pridobitev kvalificiranega deleža zavarovalne delniške družbe.

4.2. Dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja

342. člen (Dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja)

- (1) Dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja izda nadzorni organ po zakonu, ki ureja zavarovalništvo, na podlagi pozitivnega mnenja ministra, pristojnega za delo.
- (2) Za dovoljenje iz prejšnjega odstavka se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo, o dovoljenju za opravljanje zavarovalnih poslov.

343. člen (Kadrovske zahteve)

- (1) Pokojninska družba, ki je pridobila dovoljenje za opravljanje poslov prostovoljnega dodatnega zavarovanja iz prve in tretje alineje drugega odstavka 339. člena tega zakona mora imeti pooblaščenega aktuarja, ki ga imenuje skupščina pokojninske družbe.
- (2) Glede pogojev, ki jih mora izpolnjevati oseba za pridobitev naziva pooblaščenega aktuar, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo.
- (3) Pokojninska družba, ki je pridobila dovoljenje za opravljanje poslov prostovoljnega dodatnega zavarovanja iz druge alineje drugega odstavka 339. člena tega zakona mora zaposlovati delavce, ki imajo ustrezna strokovna znanja in izkušnje s področja financ.
- (4) Minister, pristojen za delo, predpiše najmanjše število delavcev, ki jih mora zaposlovati pokojninski sklad v skladu s prejšnjim odstavkom, pogoje, ki jih morajo izpolnjevati ter način preverjanja teh pogojev.

4.3. Organi pokojninske družbe

344. člen (Uprava pokojninske družbe)

- (1) Za člana uprave pokojninske družbe je lahko imenovana le oseba, ki izpolnjuje pogoje iz drugega odstavka tega člena, in ki pridobi dovoljenje za opravljanje funkcije člana pokojninske družbe.
- (2) Za člana uprave pokojninske družbe je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje za člana uprave zavarovalne delniške družbe, določene z zakonom, ki ureja zavarovalništvo.
- (3) Uprava pokojninske družbe, ki opravlja posle iz dveh oziroma vseh alinej drugega odstavka 339. člena tega zakona mora imeti najmanj dva člana, ki pokojninsko družbo zastopata in predstavljata v pravnem prometu. Nobeden izmed članov uprave te pokojninske družbe oziroma prokurist ne sme biti pooblaščen za samostojno zastopanje pokojninske družbe za celoten obseg poslov iz drugega odstavka 339. člena tega zakona.
- (4) Član uprave mora biti v pokojninski družbi v delovnem razmerju s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

345. člen (Dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave)

- (1) Za člana uprave pokojninske družbe je lahko imenovana le oseba, ki pridobi dovoljenje nadzornega organa po zakonu, ki ureja zavarovalništvo, za opravljanje funkcije člana uprave pokojninske družbe.
- (2) Zahtevi za izdajo dovoljenja iz prvega odstavka tega člena mora kandidat za člana uprave priložiti dokaze o izpolnjevanju pogojev iz prejšnjega člena.
- (3) Nadzorni organ izda dovoljenje iz prvega odstavka tega člena, če na podlagi listin iz drugega odstavka tega člena zaključí, da kandidat izpolnjuje pogoje za člana uprave pokojninske družbe.

(4) Nadzorni organ zavrne zahtevo za izdajo dovoljenja, če iz podatkov, s katerimi razpolaga izhaja, da bi bilo zaradi dejavnosti ali poslov, ki jih je oseba storila, lahko ogroženo poslovanje pokojninske družbe v skladu s pravili o obvladovanju tveganj.

(5) Oseba, ki je pridobila dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave, mora pred imenovanjem za opravljanje te funkcije v drugi pokojninski družbi ponovno pridobiti dovoljenje nadzornega organa za imenovanje za člana uprave.

346. člen **(Nadzorni svet pokojninske družbe)**

(1) Pokojninska družba mora imeti nadzorni svet.

(2) Glede sestave nadzornega sveta se ne uporabljajo določbe zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju.

(3) Član nadzornega sveta ne more biti oseba, ki je povezana s pravnimi osebami, v katerih je pokojninska družba udeležena **z več kot 5%** kapitalskim deležem.

(4) Najmanj ena tretjina članov nadzornega sveta pokojninske družbe mora biti imenovana na predlog zavarovancev pokojninske družbe.

(5) Način imenovanja članov nadzornega sveta iz prejšnjega odstavka se določi v statutu pokojninske družbe.

347. člen **(Statut pokojninske družbe)**

Poleg določb, ki jih mora imeti statut delniške družbe po Zakonu o gospodarskih družbah, mora statut pokojninske družbe obvezno vsebovati:

- temeljna načela in omejitve vlaganj,
- znesek in osnovo za izračunavanje stroškov družbe, depozitne banke oziroma pravne osebe, na katero se prenaša opravljanje določenih poslov,
- način ugotavljanja udeležbe na dobičku,
- način informiranja članov o stanju na njihovih osebnih računih.

348. člen **(Poslovanje pokojninske družbe)**

Če ni s tem zakonom drugače določeno, se za poslovanje pokojninske družbe smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo, o opravljanju zavarovalnih poslov, o obvladovanju tveganj, o varovanju zaupnih podatkov, o poslovnih knjigah in poslovnih poročilih, o revidiranju ter o nadzoru nad zavarovalnicami.

349. člen **(Prenehanje pokojninske družbe)**

Za prenehanje pokojninske družbe se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo o likvidaciji in stečaju zavarovalne delniške družbe.

5. Vključitev v prostovoljno dodatno zavarovanje ter prenehanje tega zavarovanja

350. člen **(Vključitev v prostovoljno dodatno zavarovanje)**

(1) Oseba se vključi v prostovoljno dodatno zavarovanje po pokojninskem načrtu, ki ga izvaja zavarovalnica iz tretjega odstavka 306. člena tega zakona tako, da sklene pogodbo o prostovoljnem dodatnem zavarovanju z zavarovalnico (zavarovalna pogodba prostovoljnega dodatnega zavarovanja) oziroma da k taki pogodbi pristopi.

(2) Oseba se vključi v prostovoljno dodatno zavarovanje po pokojninskem načrtu, ki ga izvaja vzajemni pokojninski sklad tako, da pristopi k pravilom sklada s pravicami in obveznostmi člana vzajemnega pokojninskega sklada.

(3) Oseba se vključi v prostovoljno dodatno zavarovanje po pokojninskem načrtu, ki ga izvaja pokojninska družba tako, da sklene pogodbo o prostovoljnem dodatnem zavarovanju s to družbo.

(4) Oseba se lahko istočasno vključi v prostovoljno dodatno zavarovanje po enem pokojninskem načrtu kolektivnega zavarovanja in po enem pokojninskem načrtu individualnega zavarovanja, ki izpolnjujeta pogoje iz prvega odstavka 297. člena tega zakona.

351. člen **(Razlogi za prenehanje prostovoljnega dodatnega zavarovanja)**

(1) Prostovoljno dodatno zavarovanje preneha, ko zavarovanec, vključen v to zavarovanje, pridobi pravice iz 362.

oziroma 363. člena tega zakona (redno prenehanje).

(2) Prostovoljno dodatno zavarovanje preneha tudi v naslednjih primerih (izredno prenehanje):

- z izstopom iz prostovoljnega dodatnega zavarovanja,
- z odpovedjo pogodbe o prostovoljnem dodatnem zavarovanju,
- s smrtjo zavarovanca prostovoljnega dodatnega zavarovanja pred pridobitvijo pravice iz 361. člena tega zakona,
- s prenehanjem izvajalca prostovoljnega dodatnega zavarovanja.

352. člen

(Obveznosti upravljavca vzajemnega pokojninskega sklada ob rednem prenehanju)

(1) Ko zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja, član vzajemnega pokojninskega sklada, pridobi pravico do dodatne pokojnine po tem zakonu, unovči upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada odkupno vrednost enot premoženja tega sklada, vpisanih na osebem računu zavarovanca, v skladu z določbo 320. člena tega zakona.

(2) Upravljavec mora v imenu in za račun zavarovanca iz prejšnjega odstavka skleniti življenjsko zavarovanje, po katerem zavarovanec pridobi pravico do doživljenjske mesečne pokojninske rente v višini, ki se po aktuarskih načelih izračuna tako, kot če bi bila v enkratnem znesku vplačana čista premija v višini odkupne vrednosti iz prejšnjega odstavka.

(3) Zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja, član sklada, samostojno izbere zavarovalnico, pri kateri upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada življenjsko zavarovanje iz prejšnjega odstavka, če pokojninski načrt daje možnost izbire med več zavarovalnicami.

353. člen

(Obveznosti zavarovalnice oziroma pokojninske družbe ob rednem prenehanju)

(1) Ko zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja, na podlagi police prostovoljnega dodatnega zavarovanja, sklenjene z zavarovalnico iz tretjega odstavka 306. člena tega zakona, pridobi pravico do dodatne pokojnine po tem zakonu, mora zavarovalnica denarna sredstva v višini odkupne vrednosti police prenesti z računa kritnega sklada, oblikovanega v zvezi z zavarovanjem, pri katerih zavarovanec prevzema naložbeno tveganje, na račun kritnega sklada, oblikovanega v zvezi z zavarovanjem, ki krijejo izplačilo doživljenjske mesečne pokojninske rente.

(2) Ko zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja, na podlagi pokojninskega načrta, ki ga izvaja pokojninska družba, pridobi pravico do dodatne pokojnine po tem zakonu, mora pokojninska družba ravnati po prejšnjem odstavku, če je v pokojninskem načrtu določeno, da bo doživljenjsko mesečno pokojninsko rento izplačevala sama.

(3) Če je s pokojninskim načrtom določeno, da pokojninska družba zagotavlja izplačilo pokojninske rente pri zavarovalnici, mora pokojninska družba v imenu in za račun zavarovanca skleniti življenjsko zavarovanje, po katerem zavarovanec pridobi pravico do doživljenjske mesečne pokojninske rente v višini, ki se po aktuarskih načelih izračuna tako, kot če bi bila v enkratnem znesku vplačana čista premija v višini odkupne vrednosti police prostovoljnega dodatnega zavarovanja, sklenjene s pokojninsko družbo.

(4) Če pokojninski načrt daje možnost izbire med več zavarovalnicami, lahko zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja tudi sam izbere zavarovalnico, pri kateri bo pokojninska družba sklenila življenjsko zavarovanje iz prejšnjega odstavka.

354. člen

(Prenemanje prostovoljnega dodatnega zavarovanja zaradi izstopa)

(1) Prostovoljno dodatno zavarovanje preneha z izstopom zavarovanca prostovoljnega dodatnega zavarovanja iz članstva v vzajemnem pokojninskem skladu oziroma z odpovedjo pogodbe o prostovoljnem dodatnem zavarovanju, sklenjene med zavarovalnico ali pokojninsko družbo in zavarovancem prostovoljnega dodatnega zavarovanja, s strani zavarovanca.

(2) Izstop iz prejšnjega odstavka je možen na podlagi pisne izjave o izstopu.

(3) Izstopni rok mora biti določen v pokojninskem načrtu in ne sme biti daljši od treh mesecev. Izstopni rok začne teči s prvim dnevom naslednjega meseca po vročitvi izstopne izjave.

(4) Prostovoljno dodatno zavarovanje preneha z iztekom izstopnega roka iz prejšnjega odstavka.

355. člen

(Prenemanje prostovoljnega dodatnega zavarovanja zaradi odpovedi izvajalca pokojninskega načrta)

(1) Izvajalec pokojninskega načrta odpove prostovoljno dodatno zavarovanje:

- če zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja ni plačal premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja 12 zaporednih mesecev oziroma daljše časovno obdobje določeno s pokojninskim načrtom, razen v primeru mirovanja pravic;

- če je zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja ob sklenitvi pogodbe o prostovoljnem dodatnem zavarovanju oziroma ob pristopu k pravilom vzajemnega pokojninskega sklada dal neresnične podatke oziroma navajal neresnična dejstva, pomembne za sklenitev zavarovanja;
- če je zavarovancu prostovoljnega dodatnega zavarovanja prenehalo delovno razmerje pri delodajalcu, ki financira pokojninski načrt, delovno razmerje pa je bilo pogoj za vključitev v pokojninski načrt.

(2) Pred odpovedjo prostovoljnega dodatnega zavarovanja iz razlogov navedenih v prvi alineji prejšnjega odstavka mora izvajalec pokojninskega načrta posredovati zavarovancu prostovoljnega dodatnega zavarovanja pisni opomin.

356. člen

(Prenehanje prostovoljnega dodatnega zavarovanja zaradi smrti zavarovanca)

(1) Prostovoljno dodatno zavarovanje preneha, če zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja umre pred pridobitvijo pravice do dodatne starostne pokojnine iz 362. člena tega zakona oziroma predčasne dodatne starostne pokojnine iz 363. člena tega zakona.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka pridobi oseba, ki jo je zavarovanec imenoval za upravičenca v primeru smrti, pravico zahtevati od izvajalca prostovoljnega dodatnega zavarovanja izpolnitev obveznosti iz 357. člena tega zakona.

(3) Če zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja ni navedel upravičenca za primer smrti, preide pravica zahtevati od izvajalca prostovoljnega dodatnega zavarovanja izpolnitev obveznosti iz 357. člena tega zakona na dediče zavarovanca.

357. člen

(Obveznost izvajalca prostovoljnega dodatnega zavarovanja ob izrednem prenehanju zavarovanja)

(1) Ob izrednem prenehanju prostovoljnega dodatnega zavarovanja mora upravljavec vzajemnega pokojninskega sklada izplačati zavarovancu ali upravičencu za primer smrti enkratno denarno izplačilo v višini odkupne vrednosti enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada, vpisanih na osebni račun zavarovanca.

(2) Izračun odkupne vrednosti se opravi na način določen v 320. členu tega zakona.

(3) Če je izvajalec prostovoljnega dodatnega zavarovanja zavarovalnica ali pokojninska družba, mora le-ta izplačati zavarovancu ali upravičencu za primer smrti enkratno denarno izplačilo v višini odkupne vrednosti police prostovoljnega dodatnega zavarovanja, na podlagi katere je bil vključen v pokojninski načrt, ki ga izvaja ta zavarovalnica ali pokojninska družba.

(4) Izvajalec prostovoljnega dodatnega zavarovanja mora opraviti denarno izplačilo po tem členu najkasneje v roku 60 dni po izrednem prenehanju prostovoljnega dodatnega zavarovanja, če v naslednjih odstavkih ni drugače določeno.

(5) Če je prostovoljno dodatno zavarovanje prenehalo zaradi izstopa ali zaradi odpovedi izvajalca pokojninskega načrta, ima zavarovanec možnost, da se v 30. dneh, šteto od dne, ko ga je upravljavec obvestil o tej pravici, odloči za izplačilo odkupne vrednosti po prvem odstavku tega člena ali za zadržanje pravic iz vplačanih enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada, vpisanih na njegovem osebni račun. V kolikor zavarovanec ne pošlje pisnega obvestila upravljavcu vzajemnega pokojninskega sklada v zakonsko določenem roku, se šteje, da se je odločil za zadržanje pravic iz vplačanih enot premoženja vzajemnega pokojninskega sklada, vpisanih na njegovem osebni račun.

(6) Upravljavec mora zavarovanca obvestiti o pravici iz prejšnjega odstavka v roku 8 dni od prejema izjave o izstopu iz drugega odstavka 354. člena tega zakona oziroma hkrati z obvestilom o odpovedi dodatnega zavarovanja po 355. členu tega zakona.

(7) Če prostovoljno dodatno zavarovanje krije tudi izplačilo dodatne invalidske pokojnine, in po pokojninskem načrtu s pridobitvijo pravice do dodatne invalidske pokojnine preneha tudi zavarovanje, ki krije izplačilo dodatne starostne oziroma predčasne starostne pokojnine, mora izvajalec pokojninskega načrta v imenu in za račun zavarovanca, v enkratnem znesku vplačati dodatno čisto premijo v višini odkupne vrednosti za zavarovanje, ki krije izplačilo dodatne invalidske pokojnine.

(8) Določba prejšnjega odstavka se smiselno uporablja tudi v primeru, če prostovoljno dodatno zavarovanje krije izplačilo dodatne družinske pokojnine.

(9) Če zavarovanec zadrži pravice iz petega odstavka tega člena oziroma v primeru iz sedmega in osmega odstavka tega člena, se ne uporablja določba četrtega odstavka 350. člena in določba 359. člena tega zakona.

(10) Določbe petega do devetega odstavka tega člena se uporabljajo tudi v primeru, če je izvajalec prostovoljnega dodatnega zavarovanja zavarovalnica oziroma pokojninska družba.

358. člen

(Odkupna vrednost, če je načrt financiral delodajalec)

(1) Določbe prejšnjega člena se uporabljajo tudi za pravico zavarovanca oziroma upravičenca do denarnega izplačila v višini odkupne vrednosti enot premoženja, ki jih je financiral delodajalec, če ni v naslednjih odstavkih tega člena drugače določeno.

(2) V primeru izrednega prenehanja zavarovanja zaradi izstopa oziroma zaradi odpovedi izvajalca pokojninskega načrta pridobi zavarovanec že ob prenehanju zavarovanja pravico do denarnega izplačila v višini odkupne vrednosti enot premoženja, ki jih je financiral delodajalec, če je bil v pokojninski načrt vključen najmanj 120 mesecev.

(3) Če je zavarovanje zaradi izstopa oziroma zaradi odpovedi izvajalca pokojninskega načrta prenehalo pred iztekom 120

mesecev, zavarovanec zadrži pravice iz petega odstavka prejšnjega člena, pravico do denarnega izplačila v višini odkupne vrednosti enot premoženja, ki jih je financiral delodajalec pa pridobi, ko preteče 120 mesecev šteto od vključitve v pokojninski načrt.

(4) Določbe prejšnjih odstavkov se uporabljajo tudi v primeru iz tretjega odstavka prejšnjega člena.

359. člen **(Obdavčitev izplačila odkupne vrednosti)**

(1) Če je v primeru izrednega prenehanja prostovoljnega dodatnega zavarovanja zavarovanec oziroma upravičenec pridobil pravico do izplačila odkupne vrednosti, nastane obveznost zavarovanca plačati davek od osebnih prejemkov in dohodnino od odkupne vrednosti v skladu z Zakonom o dohodnini.

(2) Ne glede na Zakon o dohodnini se davek od osebnih prejemkov od odkupne vrednosti plača tudi, če je zavarovanje prenehalo zaradi smrti zavarovanca.

(3) Izvajalec pokojninskega načrta mora v roku 30 dni od dneva izrednega prenehanja zavarovanja o prenehanju obvestiti pristojni davčni organ. Obvestilu mora priložiti izračun odkupne vrednosti.

(4) Izvajalec pokojninskega načrta mora v imenu in za račun zavarovanca od odkupne vrednosti plačati davek od osebnih prejemkov po stopnji, določeni za druge prejemke po Zakonu o dohodnini, razliko med odkupno vrednostjo in davkom od osebnih prejemkov (v nadaljevanju: čista odkupna vrednost) pa izplačati zavarovancu oziroma upravičencu za primer smrti oziroma dedičem.

(5) Čista odkupna vrednost, ki se izplača upravičencu za primer smrti oziroma dediču, je osnova za odmero davka na dediščine in darila.

360. člen **(Prenos sredstev iz enega pokojninskega načrta v drugi)**

(1) Prenos sredstev iz enega pokojninskega načrta k drugemu pokojninskemu načrtu je dovoljen po tem zakonu le, če gre v obeh primerih za pokojninska načrta iz prvega odstavka 297. člena tega zakona in če je premija prostovoljnega dodatnega zavarovanja plačana za obdobje, ki ni krajše od 36 mesecev.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka je v primeru spremembe delodajalca prenos sredstev med pokojninskima načrtoma kolektivnega zavarovanja iz prvega odstavka 297. člena tega zakona dovoljen tudi, če je premija kolektivnega prostovoljnega dodatnega zavarovanja plačana za obdobje, krajše od 36 mesecev.

(3) Prenos sredstev se opravi na podlagi pisne zahteve za prenos sredstev, kateri mora zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja priložiti soglasje izvajalca pokojninskega načrta, na katerega se prenašajo sredstva.

(4) V primeru prenosa sredstev po tem členu ne nastopijo posledice iz prejšnjega člena.

(5) Izvajalec pokojninskega načrta, iz katerega je izstopil zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja po tem členu, ima pravico do povračila stroškov zaradi prenosa sredstev v višini, določeni v pokojninskem načrtu.

(6) Izvajalec pokojninskega načrta mora opraviti prenos sredstev najkasneje v roku 30 dni po vložitvi zahteve iz drugega odstavka tega člena.

6. Pravice iz prostovoljnega dodatnega zavarovanja

361. člen **(Prejemki iz dodatnega pokojninskega zavarovanja)**

(1) S prostovoljnim dodatnim zavarovanjem se zavarovancu prostovoljnega pokojninskega zavarovanja zagotavlja pravica do dodatne starostne pokojnine v obliki mesečne pokojninske rente.

(2) Če je tako določeno s pokojninskim načrtom iz prvega odstavka 297. člena tega zakona se lahko zavarovancu prostovoljnega pokojninskega zavarovanja zagotavljata tudi pravica do dodatne invalidske pokojnine in pravica do dodatne družinske pokojnine.

362. člen **(Dodatna starostna pokojnina)**

(1) Zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja pridobi pravico do dodatne starostne pokojnine, če:

- je dopolnil starost 58 let,
- je uveljavil pravico do pokojnine po predpisih o obveznem pokojninskem zavarovanju,
- je od vključitve v prostovoljno dodatno zavarovanje preteklo najmanj 120 mesecev.

(2) Zavarovanec pridobi pravico do dodatne starostne pokojnine z dnem, ko je izpolnjen zadnji od pogojev iz prejšnjega odstavka.

(3) Če zavarovanec pridobi pravico do pokojnine po predpisih o obveznem pokojninskem zavarovanju pred izpolnitvijo pogojev za pridobitev dodatne starostne pokojnine, ima pravico zahtevati mirovanje prostovoljnega dodatnega

zavarovanja od dneva pridobitve pravice do pokojnine po predpisih o obveznem pokojninskem zavarovanju do izpolnitve pogojev za pridobitev dodatne starostne pokojnine, lahko pa nadaljujejo z vplačevanjem premij v prostovoljno dodatno zavarovanje do izpolnitve pogojev za starostno pokojnino iz prvega odstavka tega člena.

(4) Zavarovancu, ki je pridobil pravico do dodatne starostne pokojnine in se za stalno izseli v tujino, se ta pokojnina izplačuje tudi na ozemlje druge države.

363. člen **(Predčasna dodatna starostna pokojnina)**

Ne glede na določbo prejšnjega člena zavarovanec, ki ni več vključen v obvezno pokojninsko zavarovanje po tem zakonu, pridobi pravico do dodatne starostne pokojnine pred izpolnitvijo pogojev iz prvega oziroma drugega odstavka prejšnjega člena tega zakona (predčasna dodatna starostna pokojnina), če:

- je bil vključen v prostovoljno dodatno zavarovanje najmanj 180 mesecev,
- je dopolnil 53 let starosti,
- je vključen v prostovoljno dodatno zavarovanje po pokojninskem načrtu, ki zagotavlja pravico do predčasne dodatne starostne pokojnine.

364. člen **(Dodatna invalidska pokojnina)**

Če zavarovanje po pokojninskem načrtu krije izplačilo dodatne invalidske pokojnine, pridobi zavarovanec pravico do dodatne invalidske pokojnine v naslednjem mesecu po nastopu zavarovalnega primera.

365. člen **(Dodatna družinska pokojnina)**

(1) Če zavarovanje po pokojninskem načrtu krije izplačilo dodatne družinske pokojnine, je upravičenec do dodatne družinske pokojnine lahko samo oseba, ki je po predpisih o obveznem pokojninskem zavarovanju upravičena do družinske oziroma vdovske pokojnine.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka pridobi upravičenec pravico do dodatne družinske pokojnine v naslednjem mesecu po smrti zavarovanca.

366. člen **(Mirovanje prostovoljnega dodatnega zavarovanja)**

(1) Zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja in izvajalec pokojninskega načrta se lahko dogovorita, da se začasno preneha s plačevanjem premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja po pokojninskem načrtu (mirovanje prostovoljnega dodatnega zavarovanja).

(2) Pogoji za vzpostavitev mirovanja in dolžina trajanja navedenega obdobja se določijo v pokojninskem načrtu.

7. Pridobitev davčnih in drugih olajšav

367. člen **(Davčne olajšave za zavarovance in plačilo dohodnine)**

(1) Zavarovancu, ki v svojo korist plačuje premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja izvajalcu pokojninskega načrta s sedežem v Republiki Sloveniji po pokojninskem načrtu, ki izpolnjuje pogoje iz 369. člena tega zakona, se lahko zniža osnova za dohodnino za leto, v katerem je bila premija plačana, vendar največ do zneska olajšave, določene v drugem odstavku 301. člena tega zakona oziroma do višine razlike iz šestega odstavka 301. člena tega zakona. Plačane premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja ni mogoče uveljavljati kot zmanjšanje osnove za dohodnino v skladu s 4. točko prvega odstavka 9. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 71/93, 7/95 in 44/96).

(2) Znesek premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja, ki jo za račun zavarovanca plačuje delodajalec izvajalcu pokojninskega načrta s sedežem v Republiki Sloveniji po pokojninskem načrtu, ki izpolnjuje pogoje iz 369. člena tega zakona, se ne glede na določbe Zakona o dohodnini, zavarovancu ne všteva v osnovo za dohodnino v letu, v katerem je bila premija plačana, vendar največ do zneska olajšave, določene v drugem odstavku 301. člena tega zakona.

(3) V primeru izplačila dodatne starostne pokojnine iz 362. člena tega zakona oziroma predčasne dodatne starostne pokojnine iz 363. člena tega zakona, dodatne invalidske pokojnine iz 364. člena tega zakona ali dodatne družinske pokojnine iz 365. člena tega zakona je upravičenec do navedene pokojnine zavezan plačati davek od osebnih prejemkov in dohodnino od navedene pokojnine, ki se v skladu z zakonom o dohodnini obdavči kot drug prejemek po četrti alineji prvega odstavka 15. člena Zakona o dohodnini.

368. člen
(Davčna olajšava za delodajalca, ki financira pokojninski načrt)

(1) Delodajalcu, ki financira pokojninski načrt kolektivnega zavarovanja in izpolnjuje pogoje iz 302. do 305. člena tega zakona, se premije prostovoljnega dodatnega zavarovanja, ki jih v posameznem letu plača v korist zavarovancev po pokojninskem načrtu, ki izpolnjuje pogoje po 369. členu tega zakona, priznajo kot davčna olajšava pri davku od dobička pravnih oseb in pri davku od dohodkov iz dejavnosti za leto, v katerem so bile premije plačane, vendar največ do zneska olajšave, določene v drugem odstavku 301. člena tega zakona in največ do višine davčne osnove v tem letu.

(2) Od premije iz prejšnjega odstavka se ne plačujejo prispevki za socialno varnost.

(3) Premija iz prvega odstavka tega člena se ne upošteva pri izračunu pokojninske osnove zavarovanca in se ne šteje za izplačilo plače.

369. člen
(Pogoji za uveljavitev olajšav)

Zavarovancu iz 367. člena in delodajalcu iz 368. člena tega zakona se priznajo olajšave, določene s tem zakonom, pod pogojem, da je pokojninski načrt, na podlagi katerega se plačuje premija prostovoljnega dodatnega zavarovanja, odobren v skladu z 297. členom tega zakona in vpisan v poseben register v skladu s tem zakonom.

370. člen
(Registracija pokojninskega načrta)

(1) Pokojninski načrt se vpiše v poseben register, ki ga vodi pristojni davčni organ (v nadaljevanju: register).

(2) Register se sestoji iz glavne knjige in zbirke listin.

(3) Glavna knjiga je namenjena vpisu podatkov, za katere ta zakon ali na njegovi podlagi izdan predpis določa, da se vpišejo v register.

(4) Pokojninski načrt in listine, za katere ta zakon ali na njegovi podlagi izdan predpis določa, da se predložijo registru pogodb, se vložijo v zbirko listin.

371. člen
(Prijava za vpis v register)

Prijavo za vpis v register vložijo izvajalec pokojninskega načrta po tem zakonu.

372. člen
(Podzakonski akt)

Natančnejše predpise o vsebini in obliki prijave za vpis v register, prijavi sprememb, načinu dajanja podatkov ter dokumentaciji, ki jo je potrebno priložiti prijavi za vpis v register, izda minister, pristojen za finance.

373. člen
(Postopek vpisa v register)

(1) Postopek za vpis v register se začne z vložitvijo prijave iz 371. člena tega zakona.

(2) O vpisu v register odloča na prvi stopnji davčni urad, na območju katerega je vlagatelj prijave vpisan v davčni register.

(3) Davčni organ iz prejšnjega odstavka opravi vpis v register, če je prijavo v predpisani obliki in vsebini vložila pristojna oseba, če so prijavi priložene predpisane listine in če pokojninski načrt, ki se prijavlja za vpis v register, izpolnjuje pogoje za uveljavitev davčnih olajšav v skladu s tem zakonom.

(4) Davčni organ iz drugega odstavka tega člena mora oceniti ali so za vpis v register izpolnjeni predpisani pogoji ter izdati odločbo, s katero odloči o prijavi za vpis v register.

374. člen
(Pravna sredstva)

(1) Zoper odločbo iz četrtega odstavka prejšnjega člena je dovoljena pritožba.

(2) Pritožba se vložijo v roku 15 dni od vročitve odločbe na glavni urad Davčne uprave Republike Slovenije.

375. člen
(Učinek vpisa)

Z vpisom pokojninskega načrta v register delodajalec in zavarovanci prostovoljnega dodatnega zavarovanja pridobijo

pravico davčnih olajšav iz 367. in 368. člena tega zakona.

376. člen (Izbris iz registra)

- (1) Pristojni davčni urad izbriše pokojninski načrt iz registra pogodb, če ugotovi:
 - da pokojninski načrt ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev davčnih olajšav po tem zakonu,
 - da se je prostovoljno dodatno zavarovanje po vpisanem pokojninskem načrtu prenehalo izvajati.
- (2) Pristojni davčni urad izbriše pokojninski načrt iz registra tudi če ugotovi, da je bil pokojninski načrt vpisan v register na podlagi neresničnih dejstev oziroma listin.
- (3) Zoper odločbo o izbrisu pokojninskega načrta iz registra je dovoljena pritožba.
- (4) Za vložitev in odločanje o pritožbi iz prejšnjega odstavka se uporabljajo določbe tega zakona o vložitvi in odločanju o pritožbi zoper odločbo o vpisu pokojninskega načrta v register.
- (5) Izbris pokojninskega načrta iz registra ima za posledico izgubo pravice davčnih olajšav iz 367. in 368. člena tega zakona.

8. Nadzor

377. člen (Nadzor)

- (1) Nadzor nad upravljanjem vzajemnih pokojninskih skladov opravlja agencija v sodelovanju z nadzornim organom po zakonu o zavarovalništvu.
- (2) Nadzor nad poslovanjem pokojninskih družb opravlja nadzorni organ po zakonu o zavarovalništvu.
- (3) Nadzor nad izvajanjem določb tega zakona glede pokojninskega načrta in pravic, ki se zagotavljajo zavarovancu z vključitvijo v prostovoljno dodatno zavarovanje po posameznem pokojninskem načrtu, opravlja minister, pristojen za delo.
- (4) Nadzor nad izvajanjem določb tega zakona glede pridobitve davčnih in drugih olajšav opravlja pristojni davčni urad, v skladu s posebnim zakonom, ki ureja davčno službo in davčni postopek.

378. člen (Opravljanje nadzora)

- (1) Nadzorni organi iz prejšnjega člena opravljajo nadzor:
 - s spremljanjem, zbiranjem in preverjanjem poročil in obvestil pokojninskih skladov in upravljavcev vzajemnih pokojninskih skladov, ki so po določbah tega zakona oziroma drugih zakonov dolžni poročati pristojnemu nadzornemu organu oziroma ga obveščati o posameznih dejstvih in okoliščinah;
 - z opravljanjem pregledov poslovanja subjektov nadzora.
- (2) Nadzorni organi iz prejšnjega člena lahko pri izvajanju nadzora po tem zakonu brez omejitev pregledujejo poslovne knjige, spise in druge dokumente, ki se nanašajo na poslovanje pokojninskega sklada.
- (3) Pokojninska družba in upravljavec vzajemnih pokojninskih skladov mora nadzornemu organu iz prejšnjega člena omogočiti opravljanje pregleda po tem zakonu ter mu na njegovo zahtevo izročiti računalniške izpise oziroma kopije evidenc oziroma drugih poslovnih knjig in dokumentacije.

379. člen (prenehal veljati)

380. člen (prenehal veljati)

381. člen (Ukrepi nadzora nad poslovanjem pokojninske družbe)

Če ni s tem zakonom drugače določeno se glede nadzora nad poslovanjem pokojninske družbe in ukrepov, ki jih v postopku nadzora lahko izreče nadzorni organ po zakonu o zavarovalništvu, uporabljajo določbe Zakona o zavarovalništvu o ukrepih nadzora nad zavarovalno delniško družbo.

IV. poglavje

Sklad obrtnikov

382. člen **(Status in poslovanje sklada obrtnikov)**

- (1) Sklad obrtnikov je pravna oseba, ki je ustanovljena za opravljanje storitev prostovoljnega pokojninskega in invalidskega zavarovanja samostojnih podjetnikov, samozaposlenih, njihovih družinskih članov in pri njih zaposlenih delavcev.
- (2) Sklad obrtnikov se vpiše v sodni register.
- (3) Sedež sklada obrtnikov je v Ljubljani.

383. člen **(Organi upravljanja sklada obrtnikov)**

- (1) Organi sklada obrtnikov so skupščina, nadzorni svet in uprava.
- (2) Skupščina šteje 25 članov, nadzorni svet pa pet članov.
- (3) Sklad obrtnikov zastopa in vodi njegove posle uprava. Predsednika in člane uprave imenuje skupščina na podlagi javnega razpisa.
- (4) Sklad obrtnikov ima statut, ki ga sprejme skupščina.

384. člen **(Zavarovanci sklada obrtnikov)**

- (1) V dodatno pokojninsko zavarovanje, ki ga izvaja sklad obrtnikov, se lahko prostovoljno vključijo osebe, ki so že vključene v obvezno zavarovanje po tem zakonu.
- (2) Zavezanci za plačilo prispevkov za dodatno pokojninsko zavarovanje, ki ga izvaja sklad obrtnikov, so zavarovanci, oziroma njihovi delodajalci, če se tako dogovorijo z zavarovancem. Prispevki za dodatno pokojninsko zavarovanje imajo enak davčni status kot prispevki za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

385. člen **(Pravice iz dodatnega pokojninskega zavarovanja pri skladu obrtnikov in poslovanje sklada obrtnikov)**

- (1) Na podlagi dodatnega pokojninskega zavarovanja pripada zavarovancem pravica do dodatne pokojnine.
- (2) Kriterije za določanje višine dodatne pokojnine pri skladu obrtnikov se določi s pokojninskim načrtom.
- (3) Pokojninski načrt dodatnega pokojninskega zavarovanja pri skladu obrtnikov določa:
 - višino mesečnih prispevkov za posameznega zavarovanca,
 - način izračuna poklicne pokojnine,
 - minimalni donos na vplačane prispevke,
 - pogoje za pridobitev dodatne pokojnine in
 - investicijsko strategijo.
- (4) Pokojninski načrt dodatnega pokojninskega zavarovanja pri skladu obrtnikov aktuarsko potrdi Urad za zavarovalni nadzor pri Ministrstvu za finance, sprejme pa ga minister, pristojen za delo.

386. člen **(Nadzor nad poslovanjem sklada obrtnikov)**

- (1) Sklad obrtnikov mora voditi poslovne knjige in letna poslovna poročila v skladu z določbami Zakona o gospodarskih družbah in slovenskimi računovodskimi standardi, če ni s tem zakonom drugače določeno.
- (2) Sklad obrtnikov mora zagotavljati javnost podatkov iz letnih poročil tako, kot določa Zakon o gospodarskih družbah.
- (3) Nadzor nad poslovanjem sklada obrtnikov izvaja minister, pristojen za delo.
- (4) Pravilnost poslovanja sklada obrtnikov z vidika davčnih predpisov na področju dodatnega pokojninskega zavarovanja nadzoruje Davčna uprava Republike Slovenije.

TRINAJSTI DEL KAZENSKE DOLOČBE

387. člen

(1) Z denarno kaznijo **najmanj 500.000 tolarjev** se kaznuje za prekršek:

- delodajalec, če zavarovancu, pri katerem je podana invalidnost, ne zagotovi pravice do preместitve (91. in 101. člen) ali pravice do dela s krajšim delovnim časom od polnega (93. člen);
- delodajalec, če zavarovancu, pri katerem je podana invalidnost, ne omogoči poklicne rehabilitacije (88. člen);
- delodajalec, če ne vloži prijave v zavarovanje skladno s predpisi o matični evidenci o zavarovancih in uživalcih pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (tretji odstavek 7. člena in 203. člen);
- delodajalec ali drug dajalec podatkov iz tega zakona in zakona, ki ureja matično evidenco, ki zavodu ne sporoči podatkov, na podlagi katerih preneha pravica iz obveznega zavarovanja ali se ta pravica zmanjša (185. člen in drugi odstavek 203. člena);
- zavarovanec ali delodajalec, ki ne sporoči podatkov, ki so potrebni za odmero oziroma obračun in plačilo prispevkov ter za nadzor nad plačevanjem in izterjavo prispevkov (227. in 228. člen).

(2) Z denarno kaznijo **najmanj 50.000 tolarjev** se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pri delodajalcu, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

388. člen

Z denarno kaznijo **najmanj 200.000 tolarjev** se kaznuje za prekršek:

- delodajalec, upravičenec ali drug dajalec podatkov iz tega zakona ali zakona, ki ureja matično evidenco, ki zavodu ne sporoči podatkov oziroma sporoči napačne podatke, ki vplivajo na obseg in uživanje pravic (prvi in drugi odstavek 203. člena);
- delodajalec, ki zavodu in zavarovancu ne posreduje potrdila o obračunanih in vplačanih prispevkih (tretji odstavek 203. člena).

389. člen

Z denarno kaznijo **najmanj 100.000 tolarjev** se kaznuje za prekršek uživalec pravice, ki se mu na katerikoli podlagi izplačujejo prejemki iz obveznega zavarovanja, in ne sporoči podatkov, na podlagi katerih mu pravica preneha ali se mu zmanjša (prvi in drugi odstavek 185. člena).

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-1 (Uradni list RS, št. 106/99) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

ŠTIRINAJSTI DEL PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

390. člen

(Varstvo pravic, pridobljenih po prejšnjih predpisih)

(1) Uživalcem, ki so uveljavili pravice do uveljavitve tega zakona, se od uveljavitve tega zakona dalje zagotavljajo te pravice najmanj v obsegu, določenem s predpisi, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, in se usklajujejo po določbah tega zakona.

(2) Pri ponovni odmeri invalidskih ali družinskih pokojnin, uveljavljenih pred uveljavitvijo tega zakona, se dodatek na invalidnost odmeri po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

391. člen

(Nadaljevanje postopkov, začeti pred uveljavitvijo tega zakona)

(1) V postopku za uveljavljanje pravic iz obveznega zavarovanja oziroma za ugotavljanje pokojninske dobe, ki se je začel pred uveljavitvijo tega zakona, se uporabljajo predpisi, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka se pravice na podlagi invalidnosti določijo po predpisih, veljavnih na dan nastanka invalidnosti.

392. člen (Varstvo pričakovanih pravic)

(1) Osebe, ki so do uveljavitve tega zakona izpolnile pogoje za pridobitev pravice do pokojnine po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona, vendar še niso vložile zahtevka, lahko uveljavijo to pravico po navedenih predpisih, tudi po tem dnevu.

(2) V primerih iz prejšnjega odstavka se za odmero pokojnine upoštevata zavarovalna doba in plača do dneva prenehanja zavarovanja.

(3) Šteje se, da je zavarovanec izpolnil pogoje za priznanje pravice do starostne ali predčasne pokojnine do uveljavitve tega zakona, če je do uveljavitve tega zakona vložil zahtevo za dokup pokojninske dobe, četudi mu je bilo šele po uveljavitvi tega zakona priznано obdobje pokojninske dobe, s katerim je izpolnil pogoje za priznanje pravice do pokojnine.

393. člen (Pridobitev pravic oseb, ki nimajo lastnosti zavarovanca po tem zakonu)

(1) Osebe, ki po uveljavitvi tega zakona nimajo lastnosti zavarovanca po tem zakonu, imele pa so lastnost zavarovanca po prejšnjih predpisih, lahko uveljavijo pravice iz pokojninskega zavarovanja pod pogoji, ki jih določa ta zakon.

(2) Za osebe, ki so imele lastnost zavarovanca v skladu s prejšnjim odstavkom, se štejejo tudi osebe, ki so bile zavarovane pri tujem nosilcu obveznega zavarovanja v državi, s katero je sklenjen mednarodni sporazum o socialnem zavarovanju, če uveljavljajo pravice po tem sporazumu.

(3) Pravico do družinske oziroma vdovske pokojnine lahko pod pogoji, ki jih določa ta zakon, uveljavijo družinski člani osebe iz prejšnjih dveh odstavkov, prav tako pa tudi družinski člani uživalca pokojnine po prejšnjih predpisih, če izpolnjujejo pogoje, ki jih določa ta zakon za družinske člane.

394. člen (Varstvo pravic po prejšnjih predpisih za brezposelne zavarovance)

Zavarovanec, ki je na dan 31. 12. 1999 užival pravico do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti ali je bil na ta dan nezaposlen brez svoje krivde, ter mu je do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona, manjkalo pet let starosti in pokojninske dobe ali manj, lahko uveljavi pravico do starostne pokojnine po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona.

395. člen (Varstvo pravic za brezposelne zavarovance v prehodnem obdobju)

Zavarovanec, ki mu je na dan 1. 1. 2000 za pridobitev pravice do starostne pokojnine manjkalo do pet let starosti in pokojninske dobe, in mu je po uveljavitvi tega zakona prenehalo delovno razmerje ter je pridobil pravico do denarnega nadomestila po predpisih o zaposlovanju, lahko uveljavi pravico do starostne pokojnine pod pogoji, veljavnimi na dan prenehanja delovnega razmerja.

396. člen – upoštevana sprememba iz ZPIZ-1C (Uveljavitev pravice do starostne ali predčasne pokojnine po prejšnjih predpisih)

(1) Zavarovanec, ki mu je na dan 31. 12. 1999 do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne ali predčasne pokojnine po predpisih, veljavnih do tega dne, manjkalo pet let starosti in pokojninske dobe ali manj, lahko uveljavi pravico do starostne ali predčasne pokojnine po teh predpisih, če:

- je na dan 31. 12. 1999 užival pravico do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti oziroma mu je na ta dan pravica do denarnega nadomestila mirovala, po 1. 1. 2000 pa je uveljavil pravico do denarnega nadomestila za preostali čas ali
- mu je prenehalo delovno razmerje zaradi stečaja, likvidacije, prisilne poravnave ali drugih operativnih razlogov do vključno 31. 12. 1999 in je do navedenega dne ostal dejansko nezaposlen;
- ima na dan 31. 12. 1999 status delovnega invalida II. oziroma III. kategorije;
- mu je delovno razmerje za nedoločen čas prenehalo brez lastne krivde pred uvedbo stečaja podjetja, uvedenega do 31. 12. 1999 in je bil do 31. 12. 1999 prijavljen pri zavodu za zaposlovanje več kot 24 mesecev ter je do 31. 12. 1999 ostal dejansko nezaposlen.

(2) Zavarovanec, ki je bil na dan 31. 12. 1999 prijavljen pri zavodu za zaposlovanje in mu do izpolnitve pogojev starosti za pridobitev pravice do predčasne pokojnine po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona, manjka manj kot leto

dni, lahko uveljavi pravico do predčasne pokojnine po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona, ko izpolni pogoje iz tretje alineje prvega odstavka 40. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnega do uveljavitve tega zakona.

(3) Zavarovanec, ki je bil na dan 31. 12. 1999 prijavljen pri zavodu za zaposlovanje, in je na ta dan izpolnjeval pogoje starosti in pokojninske dobe za pridobitev pravice do predčasne pokojnine po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona, lahko uveljavi pravico do predčasne pokojnine po teh predpisih, ko izpolni pogoj iz tretje alineje prvega odstavka 40. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnega do uveljavitve tega zakona.

396.a člen – upoštevana dopolnitev iz ZPIZ-1C (Postopno dviganje starosti iz drugega odstavka 18. člena, pri kateri zavarovanje ni obvezno)

Ne glede na določbo drugega odstavka 18. člena tega zakona znaša v prehodnem obdobju starost, pri kateri zavarovanje ni obvezno za samozaposlene in kmete, ki izpolnjujejo pogoje iz drugega odstavka 18. člena tega zakona:

Leto	Ženske		Moški	
	Leta	Meseci	Leta	Meseci
2002	54	0	59	6
2003	54	4	60	0
2004	54	8	60	6
2005	55	0	61	0
2006	55	4	61	6
2007	55	8	62	0
2008	56	0	62	6
2009	56	4		
2010	56	8		
2011	57	0		
2012	57	4		
2013	57	8		
2014	58	0		
2015	58	4		
2016	58	8		
2017	59	0		
2018	59	4		
2019	59	8		
2020	60	0		
2021	60	4		
2022	60	8		

397. člen (Uživanje pravic iz invalidskega zavarovanja, pridobljenih po prejšnjih predpisih)

(1) Uživalci pravic na podlagi preostale delovne zmožnosti (II. in III. kategorija invalidnosti), uveljavljenih po predpisih, ki so se uporabljali do datuma, določenega v 446. členu tega zakona, obdržijo te pravice v nespremenjenem obsegu tudi po navedenem datumu.

(2) Denarna nadomestila se uživalcem iz prejšnjega odstavka usklajujejo enako, kot se usklajuje pokojnina po tem zakonu.

(3) Uživalci pravic iz prvega odstavka tega člena, lahko pridobijo pravice po tem zakonu le v primeru poslabšanja že ugotovljene invalidnosti ali nastanka nove invalidnosti.

398. člen
(Pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine za zavarovanko v prehodnem obdobju)

(1) Ne glede na določbe prvega odstavka 36. člena tega zakona, znaša v obdobju od uveljavitve tega zakona do 31. 12. 2013 minimalna starost in pokojninska doba za pridobitev pravice do starostne pokojnine za ženske:

Leto	Starostna meja		Pokojninska doba	
	Leta	Meseci	Leta	Meseci
2000	53	4	35	0
2001	53	8	35	0
2002	54	0	35	3
2003	54	4	35	6
2004	54	8	35	9
2005	55	0	36	0
2006	55	4	36	3
2007	55	8	36	6
2008	56	0	36	9
2009	56	4	37	0
2010	56	8	37	3
2011	57	0	37	6
2012	57	4	37	9
2013	57	8		

(3) Ne glede na določbe drugega odstavka 36. člena tega zakona, znaša v obdobju od uveljavitve tega zakona do 31. 12. 2007 minimalna starost za pridobitev pravice do starostne pokojnine za ženske:

Leto	Starostna meja	
	Starost (leta)	Starost (meseci)
2000	58	4
2001	58	8
2002	59	0
2003	59	4
2004	59	8
2005	60	0
2006	60	4
2007	60	8

(4) Ne glede na določbe tretjega odstavka 36. člena tega zakona, znaša v obdobju od uveljavitve tega zakona do 31. 12. 2007 minimalna starost za pridobitev pravice do starostne pokojnine za ženske:

Leto	Starostna meja	
	Starost (leta)	Starost (meseci)
2000	60	4
2001	60	8
2002	61	0
2003	61	4
2004	61	8
2005	62	0
2006	62	4
2007	62	8

399. člen
(Znižanje starosti zaradi otrok)

Ne glede na določbo 37. člena tega zakona se zavarovanki oziroma zavarovancu v prehodnem obdobju znižuje starostna meja iz 36. člena tega zakona, za vsakega rojenega ali posvojenega otroka, ki ima državljanstvo Republike Slovenije, za katerega je skrbel(a) in ga vzgajal(a) pet let, na sledeči način:

Leto	Znižanje starostne meje v mesecih			
	En otrok	Dva otroka	Trije otroci	Dodatek za četrtega In naslednje otroke
2000	0,5	1,25	2,25	1,25
2002	1	2,5	4,5	2,25
2003	1,5	3,75	6,67	3,75
2004	2,5	6,25	11,25	6,25
2005	3	7,5	13,5	7,5
2006	3,5	8,75	15,75	8,75
2007	4	10	18	10
2008	4,5	11,25	20,25	11,25
2009	5	12,5	22,5	12,5
2010	5,5	13,75	24,75	13,75
2011	6	15	27	15
2012	6,5	16,25	29,25	16,25
2013	7	17,5	31,5	17,5
2014	7,5	18,75	33,75	18,75

400. člen
(Znižanje starostne meje zaradi zavarovanja pred 18. letom starosti)

Ne glede na določbo 38. člena tega zakona se zavarovankam iz prvega odstavka 36. člena tega zakona, ki so se vključile v obvezno zavarovanje pred dopolnjenim 18. letom starosti, znižuje starostna meja v prehodnem obdobju za vsako leto zavarovanja pred dopolnitvijo 18. leta starosti, na naslednji način:

Leto	Znižanje starostne meje v mesecih
2000	0
2001	0
2002	1
2003	2
2004	3
2005	4
2006	5
2007	6
2008	7
2009	8
2010	9
2011	10
2012	11
2013	12

401. člen
(Omejitev znižanja upokojitvene starosti v prehodnem obdobju)

(1) Ne glede na določbo 37. in 38. člena tega zakona, zavarovanec v prehodnem obdobju ne more pridobiti pravice do starostne pokojnine pred dopolnitvijo 53 let starosti (ženska) oziroma 58 let (moški), razen v primerih 402. in 430. člena tega zakona.

(2) Ne glede na določbo 52. člena tega zakona, v prehodnem obdobju polna starost ne more biti nižja od 53 let (ženska) oziroma 58 let (moški), razen v primerih iz 402. in 430. člena tega zakona.

402. člen – upoštevane dopolnitve iz ZPIZ-1C
(Upoštevanje znižanja starostne meje po prejšnjih predpisih)

(1) Ne glede na določbe tega zakona se zavarovancem, ki se jim je do uveljavitve tega zakona zavarovalna doba štela s povečanjem, starostna meja, predpisana za pridobitev starostne pokojnine in polna starost, zniža za toliko mesecev, za kolikor je bila povečana zavarovalna doba.

(2) V prehodnem obdobju znašajo najnižje možne starosti **za pridobitev pravice do starostne pokojnine** iz prejšnjega odstavka, po stopnjah povečanja:

Leto	12/18		12/17		12/16		12/15		12/14	
	moški	ženska	moški	ženska	moški	ženska	moški	ženska	moški	ženska
2000	45	40	46,5	41,5	48,5	43,5	50,5	45,5	53	48
2001	45,5	40,5	47	42	49	44	51	46	53,5	48,5
2002	46	41	47,5	42,5	49,5	44,5	51,5	46,5	54	49
2003	46,5	41,5	48	43	50	45	52	47	54,5	49,5
2004	47	42	48,5	43,5	50,5	45,5	52,5	47,5	55	50
2005	47,5	42,5	49	44	51	46	53	48	55,5	50,5
2006	48	43	49,5	44,5	51,5	46,5	53,5	48,5	56	51
2007	48,5	43,5	50	45	52	47	54	49	56,5	51,5
2008	49	44	50,5	45,5	52,5	47,5	54,5	49,5	57	52
2009	49,5	44,5	51	46	53	48	55	50	57,5	52,5
2010	50	45	51,5	46,5	53,5	48,5	55,5	50,5	58	53

(4) V prehodnem obdobju znašajo najnižje možne polne starosti za zavarovance (**moški**) po stopnjah povečanja:

Leto	12/18	12/17	12/16	12/15	12/14
2000	45,5	47	49	51	53,5
2001	46,5	48	50	52	54,5
2002	47,5	49	51	53	55,5
2003	48,5	50	52	54	56,5
2004	49,5	51	53	55	57,5
2005	50,5	52	54	56	58,5
2006	51,5	53	55	57	59,5
2007	52,5	54	56	58	60,5
2008	53,5	55	57	59	61,5
2009	54,5	56	58	60	62,5
2010	55	56,5	58,5	60,5	63

(4) Če je zavarovanec delal na delovnih mestih, na katerih se je štela zavarovalna doba s povečanjem po različnih stopnjah povečanja, se minimalna starost iz prejšnjega odstavka določi v sorazmerju glede na trajanje zavarovanja na posameznih delih. Starostna meja se najprej zniža do omejitev, določenih za najvišjo stopnjo povečanja, znižanje za naslednjo stopnjo povečanja pa se izvede le, če znižanje po prejšnji višji stopnji povečanja ni doseglo minimalne starosti za naslednjo nižjo stopnjo povečanja.

(5) Določba drugega odstavka se ne uporablja za zavarovance, ki se jim je zavarovalna doba štela s povečanjem na podlagi osebnih okoliščin po predpisih, veljavnih do 31. 12. 1999 in za zavarovance iz 201. člena tega zakona.

403. člen **(Znižanje starosti po različnih podlagah)**

Če je zavarovanec upravičen do znižanja starosti po prejšnjem členu tega zakona ter do znižanja starosti po določbah 37. in 38. oziroma 399. ali 400. člena tega zakona, se mu starostna meja zniža najprej skladno s prejšnjim členom tega zakona, nato pa se tako znižana starostna meja zniža še po drugih podlagah, do minimalne starostne meje, določene v 37. in 38. oziroma 401. členu tega zakona.

404. člen – upošteevane spremembe iz ZPIZ-1C **(Postopno spreminjanje pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine po posebnih predpisih)**

(1) Ne glede na določbe 154. člena tega zakona in ne glede na določbe

- Zakona o policiji (Uradni list RS, št. 49/98) ali
- Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 22/2000) minimalna starost in minimalna pokojninska doba za pridobitev pravice do starostne pokojnine ne moreta biti nižji od:

Leto	Starost				Pokojninska doba			
	moški		ženska		moški		ženska	
	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci
2000	48	6	45	6	28	6	25	6
2001	49	0	46	0	29	0	26	0
2002	49	6	46	6	29	6	26	6
2003	50	0	47	0	30	0	27	0
2004	50	6	47	6	30	6	27	6
2005	51	0	48	0	31	0	28	0
2006	51	6	48	6	31	6	28	6
2007	52	0	49	0	32	0	29	0
2008	52	6	49	6	32	6	29	6
2009	53	0	50	0	33	0	30	0
2010	53	6	50	6	33	6	30	6
2011	54	0	51	0	34	0	31	0
2012	54	6	51	6	34	6	31	6
2013	55	0	52	0	35	0	32	0
2014	55	0	52	6	35	0	32	6
2015	55	0	53	0	35	0	33	0

(2) Določbe prejšnjega odstavka ter določbe 154. člena tega zakona se ne uporabljajo za zavarovance, ki uveljavijo pokojnino pod ugodnejšimi pogoji po Zakonu o prepovedi proizvodnje in prometa z azbestnimi izdelki ter o zagotovitvi sredstev za prestrukturiranje azbestne proizvodnje v neazbestno (Uradni list RS, št. 56/96, 35/98 in 86/2000) ali po Zakonu o žrtvah vojnega nasilja (Uradni list RS, št. 63/95, 8/96, 44/96, 70/97, 43/99, 28/2000 in 64/01).

(3) Zavarovancem, ki so delali na delovnih mestih, na katerih se je zavarovalna doba štela s povečanjem, se starostne meje iz prejšnjega odstavka znižajo za toliko mesecev, kolikor je znašalo povečanje zavarovalne dobe, vendar največ do omejitve iz 402. člena tega zakona, če je to za zavarovanca ugodneje.

405. člen – upoštevana dopolnitev iz ZPIZ-1E (Postopno uveljavljanje obdobja dodane dobe)

(1) Obdobja dodane dobe se uveljavljajo postopno, in sicer tako, da se zavarovancem, ki uveljavijo pravico do starostne pokojnine v prehodnem obdobju, za posamezno leto obdobja, ki se po 193. členu tega zakona šteje v dodano dobo, upošteva pri ugotavljanju pokojninske dobe po 36. členu tega zakona, naslednje število mesecev:

Leto	Dodana doba (meseči)
2000	0
2001	0
2002	1
2003	2
2004	3
2005	4
2006	5
2007	6
2008	7
2009	8
2010	9
2011	10
2012	11
2013	12

(2) Določbe tega člena se ne uporabljajo za obdobje dodane dobe, pridobljene na podlagi četrtega odstavka 193. člena tega zakona.

406. člen (Postopno daljšanje obdobja za izračun pokojninske osnove)

(1) Uveljavitev določb prvega odstavka 39. člena tega zakona se zagotovi postopoma.

(2) Zavarovancu, ki se upokoji v letu uveljavitve tega zakona, se pokojninsko osnovo določi na podlagi plač oziroma zavarovalnih osnov iz najugodnejših zaporednih desetih let zavarovanja pred uveljavitvijo tega zakona. V začetku vsakega naslednjega koledarskega leta se obračunsko obdobje podaljša za eno leto, vse dokler ne doseže 18 zaporednih let zavarovanja iz obdobja od 1. 1. 1970 do zadnjega koledarskega leta pred letom, v katerem zavarovanec uveljavlja pravico do pokojnine, ki so za zavarovanca najbolj ugodna.

407. člen (Upoštevanje plačila za delo preko polnega delovnega časa po prejšnjih predpisih)

Plača, izplačana za delo preko polnega delovnega časa do uveljavitve Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnega do 31. 3. 1992, se upošteva pri izračunu pokojninske osnove, če je bila izplačana za delo, ki se je po predpisih o delovnih razmerjih štelo kot poseben delovni pogoji.

408. člen (Upoštevanje plač oziroma zavarovalnih osnov iz obdobja do 31. 12. 1999)

(1) Pri izračunu pokojninske osnove se za čas do 31. 12. 1991 prejete plače in osnove, od katerih so bili plačani prispevki, upoštevajo v neto zneskih.

(2) Plače in osnove, od katerih so bili plačani prispevki v obdobju od 1. 1. 1992 do 31. 12. 1999, se pri izračunu pokojninske osnove preračunajo v neto zneske po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona.

409. člen (Odmera pokojnine v prehodnem obdobju)

(1) Zavarovancu, ki je del pokojninske dobe dopolnil do 31. 12. 1999, se pokojnina odmeri ob upoštevanju odstotkov za odmero pokojnine po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona in odstotkov za odmero pokojnine, določenih s tem zakonom.

(2) Odstotek za odmero pokojnine po prejšnjem odstavku se določi tako, da se odstotku za odmero pokojnine po prejšnjih predpisih, ki gre zavarovancu glede na pokojninsko dobo, dopolnjeno do uveljavitve tega zakona, prišteje 1,5% za eno leto pokojninske dobe oziroma delovne dobe, oziroma 0,75% za vsaj šest mesecev pokojninske ali delovne dobe po letu 2000.

(3) Pokojninska doba, dopolnjena po prejšnjih predpisih, ki je po teh predpisih ni mogoče vrednotiti, ker je krajša od šestih mesecev, se prišteje k pokojninski dobi, dopoljnjeni po uveljavitvi tega zakona.

(4) Ne glede na določbo 49. člena tega zakona znaša znesek najvišje pokojninske osnove v prehodnem obdobju najmanj toliko kot je bil določen za zadnji mesec pred uveljavitvijo tega zakona in se ne usklajuje po tem zakonu, dokler presega znesek v višini štirikratnika najnižje pokojninske osnove, povečan za odstotek uskladitve pokojnin od 1. 1. 2000 dalje.

410. člen (Odmera pokojnine zavarovancu s polno delovno dobo v prehodnem obdobju)

Zavarovancu, ki je kljub dopolnitvi polne delovne dobe 40 let (moški) oziroma 38 let (ženska) še naprej ostal v zavarovanju, se v prehodnem obdobju pri odmeri starostne pokojnine, uveljavljene pred dopolnitvijo starosti 63 let (moški) oziroma 61 let (ženska), vrednoti na način, določen v 51. členu tega zakona le daljša delovna doba, dopolnjena v zavarovanju po uveljavitvi tega zakona.

410.a člen – upoštevana dopolnitev iz ZPIZ-1C (Povečanje starostne pokojnine v prehodnem obdobju)

Za povečanje starostne pokojnine po drugem odstavku 53. člena tega zakona se upošteva le zavarovalna doba, dopolnjena v zavarovanju od 1. 1. 2000 dalje.

411. člen (Pravica do predčasne pokojnine po prejšnjih predpisih)

Uživalcem predčasne pokojnine, ki so pravico do te pokojnine uveljavili do 31. 12. 1999, se pokojnina odmeri brez zmanjšanja zaradi predčasne upokojitve, ko dopolnijo starost, do katere jim je bilo obračunano zmanjšanje zaradi predčasne upokojitve.

412. člen (Odmera invalidske pokojnine v primeru poškodbe pri delu ali poklicne bolezni v prehodnem obdobju)

Ne glede na določbo 74. člena tega zakona, se v prehodnem obdobju invalidska pokojnina v primeru invalidnosti, nastale zaradi poškodbe pri delu ali poklicne bolezni odmeri v višini, v kateri se odmeri starostna pokojnina moškemu za 40 let pokojninske dobe, brez zmanjšanja, v posameznem koledarskem letu.

413. člen (Postopno dviganje polne starosti za zavarovance)

Ne glede na določbe prvega odstavka 52. člena tega zakona znaša v prehodnem obdobju polna starost za zavarovanca v posameznem koledarskem letu:

Leto	Leta	Meseci
2000	58	6
2001	59	0
2002	59	6
2003	60	0
2004	60	6
2005	61	0
2006	61	6
2007	62	0
2008	62	6

414. člen
(Postopno dviganje polne starosti za zavarovanke)

Ne glede na določbe prvega odstavka 52. člena tega zakona znaša v prehodnem obdobju polna starost za zavarovanke:

Leto	Starostna meja po prejšnjih predpisih 53 let		Starostna meja po prejšnjih predpisih 58 let		Starostna meja po prejšnjih predpisih 60 let	
	Leta	Meseci	Leta	Meseci	Leta	Meseci
2000	53	4	58	4	60	4
2001	53	8	58	8	60	8
2002	54	0	59	0		
2003	54	4	59	4		
2004	54	8	59	8		
2005	55	0	60	0		
2006	55	4	60	4		
2007	55	8	60	8		
2008	56	0				
2009	56	4				
2010	56	8				
2011	57	0				
2012	57	4				
2013	57	8				
2014	58	0				
2015	58	4				
2016	58	8				
2017	59	0				
2018	59	4				
2019	59	8				
2020	60	0				
2021	60	4				
2022	60	8				

415. člen
(Zniževanje polne starosti v prehodnem obdobju)

Ne glede na določbo 52. člena tega zakona, se zavarovancem v prehodnem obdobju znižuje starostna meja iz 413. in 414. člena tega zakona, na način, ki je določen v 399. in 400. členu tega zakona.

416. člen
(Pravica do uveljavitve starostne pokojnine brez zmanjšanja po 55. členu v prehodnem obdobju)

Zavarovanka, ki izpolnjuje enega od pogojev, določenih v prvih petih alineah prvega odstavka 55. člena tega zakona, lahko v posameznem letu uveljavi starostno pokojnino brez zmanjšanja glede na starost, skladno z določbo 55. člena tega zakona, če je v prehodnem obdobju dopolnila starost in pokojninsko dobo, določeno v prvem odstavku 398. člena tega zakona.

417. člen
(Ponovna odmera oziroma odstotno povečanje pokojnine uživalcem pokojnine po prejšnjih predpisih)

(1) Uživalcu delne pokojnine, priznane po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona, se ob prenehanju zavarovanja pokojnina odmeri ob upoštevanju naknadno dopolnjene zavarovalne dobe, v primeru, da je to zanj ugodneje, pa tudi ob upoštevanju plače.

(2) Pri ponovni odmeri pokojnine se ne upošteva povečanje starostne pokojnine po 53. členu tega zakona.

(3) Na način, določen v prejšnjih dveh odstavkih, se ob prenehanju ponovnega zavarovanja odmeri pokojnina tudi uživalcu pokojnine, priznane po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona, ki se ponovno vključi v zavarovanje.

418. člen (Odmera pokojnine za ožji obseg pravic)

Zavarovancem, ki so pretežni del zavarovalne dobe prebili v zavarovanju za ožji obseg pravic po prej veljavnem zakonu, se pokojnina odmeri brez upoštevanja določbe 48. člena tega zakona, vendar najmanj v višini 35% najnižje pokojninske osnove.

419. člen (Postopno uveljavljanje državne pokojnine)

(1) V prehodnem obdobju od leta 2000 do leta 2005 uveljavijo pravico do državne pokojnine osebe, ki so dopolnile najmanj 65 let starosti, če izpolnjujejo tudi druge pogoje, določene za pridobitev denarne pomoči kot edinega vira preživljanja po predpisih o socialnem varstvu.

(2) Ne glede na prvo alineo prvega odstavka 59. člena tega zakona, je starostni pogoj za pridobitev pravice do državne pokojnine v prehodnem obdobju:

Leto	Starost
2001	70
2002	69
2003	68
2004	67
2005	66
2006	65

420. člen (Vštevaje časa opravljanja samostojne dejavnosti pred 1. 1. 1983 v zavarovalno dobo)

Obdobja iz 309. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 5/94, 7/96 in 54/98) se štejejo v zavarovalno dobo, če je plačan prispevek po 221. členu tega zakona.

421. člen – upoštevana dopolnitev iz ZPIZ-1C (Postopno spreminjanje starostne meje za pridobitev pravice do vdovske pokojnine)

(1) Ne glede na določbo 110. člena tega zakona se v prehodnem obdobju spreminja starostna meja za pridobitev pravice do vdovske pokojnine na naslednji način:

Leto	Starostna meja - VDOVE				Starostna meja - VDOVCI			
	Prvi odstavek 110. člena		Tretji in sedmi odstavek 110. člena		Prvi odstavek 110. člena		Tretji in sedmi odstavek 110. člena	
	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci
2000	50	6	45	6	54	6	49	6
2001	51	0	46	0	54	0	49	0
2002	51	6	46	6	53	6	48	6
2003	52	0	47	0	53	0	48	0
2004	52	6	47	6	53	0	48	0
2005	53	0	48	0	53	0	48	0

(3) Ne glede na določbo druge alinee sedmega odstavka 110. člena tega zakona se v prehodnem obdobju spreminja starostna meja za pridobitev pravice do vdovske pokojnine pri starosti 48 let za vdove, ki ob zavarovančevi smrti niso bile zavarovane, na naslednji način:

Leto	Starostna meja iz druge alineje sedmega oddstavka 110. člena	
	Leta	Meseci
2000	40	6
2001	41	0
2002	41	6
2003	42	0
2004	42	6
2005	43	0
2006	43	6
2007	44	0
2008	44	6

422. člen
(Odmera vdovske pokojnine v prehodnem obdobju)

- (1) Določba četrtega odstavka 123. člena tega zakona se prične uporabljati 1. 1. 2001.
- (2) Delež vdovske pokojnine, ki ga lahko uveljavi vdova oziroma vdovec poleg starostne ali invalidske pokojnine, se povečuje v prehodnem obdobju na naslednji način:

Leto	Delež vdovske pokojnine (%)
2001	2,5
2002	5
2003	7,5
2004	10
2005	12,5
2006	15

423. člen
(Sprememba družinske pokojnine v vdovsko pokojnino)

- (1) Vdova oziroma vdovec, ki je uveljavil pravico do družinske pokojnine po predpisih, veljavnih do 31. 12. 1999, lahko zahteva odmero vdovske pokojnine po določbi četrtega odstavka 123. člena tega zakona.
- (2) Pravica do vdovske pokojnine po prejšnjem odstavku gre od prvega dne naslednjega meseca po vložitvi zahteve.

424. člen
(Pravica do oskrbnine v prehodnem obdobju)

- (1) Vdova, ki je izgubila pravico do družinske pokojnine zato, ker v prehodnem obdobju še ni dopolnila starosti:

Leto	Dopolnjena starost			
	Vdova		Vdovec	
	let	mesecev	let	mesecev
2000	50	6	54	6
2001	51	0	54	0
2002	51	6	53	6
2003	52	0		
2004	52	6		

- pridobi pravico do oskrbnine, ne glede na starost, določeno v drugem odstavku 129. člena tega zakona.
- (2) Premoženjski pogoji za pridobitev pravice do oskrbnine, določeni v prvem odstavku 129. člena ter omejitve izplačila, določena v prvem odstavku 130. člena tega zakona, ne vplivajo na izplačevanje oskrbnin, pridobljenih po predpisih,

veljavnih do uveljavitve tega zakona.

425. člen
(Pravica do družinske pokojnine staršev, pridobljena do uveljavitve tega zakona)

Starši umrlega zavarovanca oziroma uživalca pravic, ki so do uveljavitve tega zakona pridobili pravico do družinske pokojnine zaradi popolne nezmožnosti za delo po prejšnjih predpisih, trajno obdržijo pokojnino, ne glede na določbe drugega odstavka 119. člena tega zakona, če med trajanjem pravice do družinske pokojnine dopolnita naslednjo starostno mejo:

Leto	Dopolnjena starost			
	Mati		Oče	
	let	mesecev	let	mesecev
2000	50	6	55	6
2001	51	0	56	0
2002	51	6	56	6
2003	52	0	57	0
2004	52	6	57	6
2005	53	0		
2006	53	6		
2007	54	0		
2008	54	6		
2009	55	0		
2010	55	6		
2011	56	0		
2012	56	6		
2013	57	0		
2014	57	6		

426. člen
(Pravica do družinske pokojnine staršev, ki jih je umrla zavarovanec do svoje smrti preživljal)

Ne glede na starost, določeno v 119. členu tega zakona, znaša starost, pri kateri pridobijo starši, ki jih je zavarovanec oziroma uživalec pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja do svoje smrti preživljal, pravico do družinske pokojnine, v posameznem koledarskem letu:

Leto	Starost staršev za pridobitev pravice do družinske pokojnine			
	Mati		Oče	
	let	mesecev	let	mesecev
2000	50	6	55	6
2001	51	0	56	0
2002	51	6	56	6
2003	52	0	57	0
2004	52	6	57	6
2005	53	0		
2006	53	6		
2007	54	0		
2008	54	6		
2009	55	0		
2010	55	6		
2011	56	0		
2012	56	6		
2013	57	0		
2014	57	6		

427. člen

(Ohranitev pravice do družinske pokojnine po prejšnjih predpisih)

(1) Širši družinski člani, ki jim je bila družinska pokojnina odmerjena po tretji alineji 86. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnega do uveljavitve tega zakona, obdržijo pravico do družinske pokojnine, dokler izpolnjujejo pogoje za pridobitev in odmero družinske pokojnine po citirani zakonski določbi.

(2) Družinskemu članu, ki je pridobil pravico do družinske pokojnine v višini, določeni v drugem odstavku 87. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnega do uveljavitve tega zakona, se pokojnina ne usklajuje po določbah tega zakona toliko časa, dokler presega znesek družinske pokojnine, odmerjene v višini, določeni v tretjem odstavku 123. člena tega zakona.

(3) Vdovam, ki so kot osebe zunaj zavarovanja, ki so bile ob smrti zakonca starejše od 40 let, do uveljavitve tega zakona dopolnile pogoje za pridobitev pravice do družinske pokojnine, skladno z določbo zadnjega odstavka 72. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnega do uveljavitve tega zakona, se prične družinska pokojnina izplačevati, ko dopolnijo starost 45 let.

(4) Vdovi, ki ji je pravica do družinske pokojnine, pridobljeni po drugi ali tretji alineji prvega odstavka 72. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnega do uveljavitve tega zakona, prenehala po dopolnitvi 45. leta starosti, vendar pred dopolnjenim 50. letom starosti lahko, ne glede na določbe 110. člena tega zakona, pridobi pravico do družinske pokojnine, ko dopolni 50 let starosti.

428. člen

(Razlogi za prenehanje pravice do družinske pokojnine uveljavljene po prejšnjih predpisih)

Določba prvega oziroma drugega odstavka 174. člena tega zakona se uporablja tudi za vdovo oziroma vdovca, ki mu je bila pravica do družinske pokojnine priznana po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona.

428.a člen – upoštevana dopolnitev iz ZPIZ-1C

(Odložitev začetka uporabe določb za pridobitev pravice do pokojnine za kmete)

Določbe tretjega in četrtega odstavka 156. člena tega zakona se uporabljajo od 1. 1. 2014 dalje. Opravljanje kmetijske dejavnosti v tem času ne vpliva na pridobitev oziroma uživanje pokojnine.

428.b člen - upoštevana dopolnitev iz ZPIZ-1F (črtan)

428.c člen – upoštevana dopolnitev iz ZPIZ-1C (Postopno spreminjanje pogojev za dokup zavarovalne dobe iz 195. člena za zavarovanke)

Ne glede na določbe 195. člena tega zakona, znaša za zavarovanke starostna meja iz prve, druge in tretje alinee ter pokojninska doba iz prve alinee 195. člena tega zakona, ki omogoča dokup zavarovalne dobe, v prehodnem obdobju:

Leto	Starostna meja				Pokojninska doba			
	Prva alineja 195. člena		Druga alineja 195. člena		Tretja alineja 195. člena		Prva alineja 195. člena	
	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci
2002	54	0	59	0	61	0	30	3
2003	54	4	59	4	61	4	30	6
2004	54	8	59	8	61	8	30	9
2005	55	0	60	0	62	0	31	0
2006	55	4	60	4	62	4	31	3
2007	55	8	60	8	62	8	31	6
2008	56	0					32	9
2009	56	4					32	0
2010	56	8					32	3
2011	57	0					33	6
2012	57	4					33	9
2013	57	8					33	0

429. člen

(Vzpostavitev enakega položaja med prejemniki najvišjih pokojnin)

(1) Z namenom, da se med prejemniki najvišjih pokojnin vzpostavi enakopraven položaj, se pokojnine, ki so bile do uveljavitve tega zakona odmerjene od najvišje pokojninske osnove, določene po prejšnjih predpisih, izjemne pokojnine, pokojnine nosilcev Partizanske spomenice 1941 in druge pokojnine, ki so presegale znesek najvišje pokojnine za polno pokojninsko dobo po predpisih, veljavnih do uveljavitve tega zakona, ne usklajujejo po določbah tega zakona toliko časa, dokler presegajo znesek pokojnine, do katerega bi bili prejemniki po tem zakonu upravičeni glede na dopolnjeno pokojninsko dobo, če bi bila njihova pokojnina odmerjena od najvišje pokojninske osnove, določene v tem zakonu.

(2) Na način, določen v prejšnjem odstavku, se ravna tudi s pokojninami, ki do uveljavitve tega zakona sicer niso bile odmerjene od najvišje pokojninske osnove, določene po prejšnjih predpisih, če presegajo znesek pokojnine, do katerega bi bili prejemniki glede na dopolnjeno pokojninsko dobo upravičeni, če bi bila njihova pokojnina odmerjena od najvišje pokojninske osnove, določene v tem zakonu.

430. člen

(Zavarovanje delavcev, ki se jim je po prejšnjih predpisih štela zavarovalna doba s povečanjem)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona se prenehajo uporabljati predpisi o štetju zavarovalne dobe s povečanjem, razen v primeru iz četrtega odstavka tega člena.

(2) Zavarovalna doba s povečanjem, dopolnjena do uveljavitve tega zakona, se šteje v pokojninsko dobo po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

(3) Zavarovanci, ki so do prenehanja uporabe predpisov o štetju zavarovalne dobe s povečanjem delali na delovnih mestih, na katerih se je zavarovalna doba štela s povečanjem, se obvezno vključijo v dodatno pokojninsko zavarovanje. Prispevke za dodatno pokojninsko zavarovanje takšnih delavcev, ki znašajo najmanj toliko, kot so znašali prispevki za štetje zavarovalne dobe s povečanjem, plačuje delodajalec iz svojega dohodka.

(4) Zavarovanci, ki na dan uveljavitve tega zakona delajo na delovnih mestih, kjer se zavarovalna doba šteje s povečanjem, in imajo najmanj **25 let (moški)** oziroma **23 let (ženske)** pokojninske dobe, imajo ne glede na določbo prejšnjega odstavka še naprej pravico do štetja zavarovalne dobe s povečanjem in do znižanja starostne meje po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

431. člen
(Izplačevanje kmečkih starostnih pokojnin)

(1) Uživalcem starostne ali družinske pokojnine po Zakonu o starostnem zavarovanju kmetov (Uradni list SRS, št. 30/79 in 1/82) se izplačuje pokojnina v znesku, kot je bil določen za zadnji mesec pred uveljavitvijo tega zakona in se usklajuje tako, kot pokojnine po tem zakonu.

(2) Uživalcem pokojnine iz prejšnjega odstavka – kmetom borcem NOV pred 9. 9. 1943 oziroma pred 13. 10. 1943 ali njihovim zakoncem se izplačuje pokojnina v znesku, kot je bil določen za zadnji mesec pred uveljavitvijo tega zakona in se usklajuje tako, kot pokojnine po tem zakonu.

(3) Pokojnine po prejšnjih dveh odstavkih se izplačujejo ob pogojih za uživanje pravic, ki jih določa ta zakon.

(4) Po smrti uživalca pokojnine iz prvega odstavka tega člena, ki je uveljavil pravico do pokojnine kot zavarovanec iz šestega odstavka 17. člena Zakona o starostnem zavarovanju kmetov, pridobi njegov zakonec pravico do družinske pokojnine ob pogojih iz 22. člena navedenega zakona.

(5) Po smrti uživalca starostne pokojnine iz drugega odstavka tega člena, ki je kot kmet – borec NOV pred 9. 9. 1943 oziroma pred 13. 10. 1943 uveljavil pravico do varstvenega dodatka k pokojnini, pridobi pravico do pokojnine njegov zakonec, ki je souživalec navedene starostne pokojnine, čeprav sam ni bil borec NOV.

432. člen
(Prenehanje sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha sklad dodatnega pokojninskega zavarovanja, ustanovljen na podlagi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 5/94, 7/96 in 54/98).

433. člen
(Prenos premoženja na kapitalski sklad)

(1) Z dnem prenehanja sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja se prenese na kapitalski sklad celotno premoženje sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja.

(2) Ne glede na določbo prve alineje prvega odstavka 511. člena Zakona o gospodarskih družbah se zavodu, kot edinemu ustanovitelju sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja, ne zagotovijo delnice kapitalskega sklada.

434. člen
(Prenos pravic in obveznosti na kapitalski sklad)

(1) Z dnem prenehanja sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja se prenesejo na kapitalski sklad vse pravice in obveznosti sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja.

(2) Kapitalski sklad mora najkasneje v roku šestih mesecev od uveljavitve tega zakona opraviti prenos zavarovalnega portfelja sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja na zavarovalnico, s sedežem v Republiki Sloveniji.

(3) Za prenos portfelja iz prejšnjega odstavka se uporablja določba Zakona o zavarovalnicah o prenosu zavarovalnih pogodb.

(4) Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena lahko kapitalski sklad, če oblikuje vzajemni pokojninski sklad po tem zakonu, zavarovancu dodatnega pokojninskega zavarovanja iz prvega odstavka tega člena ponudi, da sredstva v višini odkupne vrednosti zavarovalne police vplača kot premijo dodatnega pokojninskega zavarovanja po tem zakonu in pristopi k pokojninskemu načrtu, po katerem dodatno pokojninsko zavarovanje izvaja vzajemni pokojninski sklad.

(5) V primeru iz prejšnjega odstavka rok iz drugega odstavka tega člena ne teče od dneva, ko kapitalski sklad pri pristojnih organih vložil zahteve za izdajo dovoljenj, potrebnih za oblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada, do dneva vročitve odločb.

435. člen
(Prehod delavcev sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja)

(1) Delavci, ki so v delovnem razmerju pri skladu dodatnega pokojninskega zavarovanja, postanejo z dnem prenehanja sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja delavci kapitalskega sklada.

(2) Oseba, ki je do uveljavitve tega zakona opravljala funkcijo direktorja sklada dodatnega pokojninskega zavarovanja, nadaljuje delo kot tretji član uprave kapitalskega sklada do izteka mandata, za katerega je bila imenovana.

(3) Kapitalski sklad mora v roku 60 dni po uveljavitvi tega zakona uskladiti statut in splošne akte, ki urejajo organizacijo in sistematizacijo delovnih mest, z določbami tega zakona.

(4) Skupščina in nadzorni svet kapitalskega sklada, ki delujeta ob uveljavitvi tega zakona, opravljata delo še naprej v isti sestavi, do poteka mandata, za katerega sta bila imenovana.

436. člen
(Pojem pooblaščenega aktuarja v prehodnem obdobju)

Do uveljavitve zakona, ki ureja zavarovalništvo, se za pooblaščenega aktuarja iz petega odstavka 297. člena in drugega odstavka 343. člena tega zakona šteje oseba, ki je pridobila ta naziv v skladu z določbami Zakona o zavarovalnicah (Uradni list RS, št. 64/94 – v nadaljnjem besedilu: ZZAV).

437. člen
(Izvajalci pokojninskega načrta v prehodnem obdobju)

Do uveljavitve zakona, ki ureja zavarovalništvo, je izvajalec pokojninskega načrta iz tretjega odstavka 306. člena tega zakona zavarovalnica, ki izpolnjuje pogoje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja po določbah ZZAV.

438. člen
(Oblikovanje in upravljanje vzajemnega pokojninskega sklada v prehodnem obdobju)

(1) Do uveljavitve zakona, ki ureja zavarovalništvo, je upravljavec iz prve alineje prvega odstavka 315. člena tega zakona zavarovalnica, ki izpolnjuje pogoje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja po določbah ZZAV.

(2) Za naložbe vzajemnega pokojninskega sklada se do uveljavitve zakona, ki ureja zavarovalništvo, uporabljajo določbe Zakona o zavarovalnicah o nalaganju matematičnih rezervacij.

439. člen
(Osnovni kapital pokojninske družbe v prehodnem obdobju)

Do uveljavitve zakona, ki ureja zavarovalništvo, osnovni kapital pokojninske družbe ne sme biti nižji od 320.000.000 tolarjev.

440. člen
(Poslovanje pokojninske družbe v prehodnem obdobju)

Do uveljavitve zakona, ki ureja zavarovalništvo, se za pokojninsko družbo uporabljajo določbe ZZAV o oblikovanju matematičnih rezervacij, rezervacij v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, izračun solventne meje ter nalaganju matematičnih rezervacij.

441. člen
(Pristojnost za izdajo dovoljenj v prehodnem obdobju)

Do uveljavitve zakona, ki ureja zavarovalništvo, je za izdajo in odvzem:

- dovoljenja za pridobitev kvalificiranega deleža pokojninske družbe,
- dovoljenja za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja pokojninski družbi,
- dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave pokojninske družbe ter
- izdajo odločbe o ugotovitvi stečajnega postopka,

pristojen Urad Republike Slovenije za zavarovalni nadzor.

442. člen
(Nadzor nad poslovanjem pokojninske družbe v prehodnem obdobju)

Do uveljavitve zakona, ki ureja zavarovalništvo, je za izvajanje nadzora nad pokojninsko družbo pristojen Urad Republike Slovenije za zavarovalni nadzor.

443. člen – upoštevana sprememba in dopolnitev iz ZPIZ-1C
(Uporaba določb Zakona za pokojninske sklade, ki jih upravlja kapitalski sklad)

(1) Določbe tega zakona o vzajemnem pokojninskem skladu se uporabljajo tudi za Prvi pokojninski sklad, ustanovljen po Zakonu o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (Uradni list RS, št. 50/99 – v nadaljevanju: ZPSPID), če ni z ZPSPID drugače določeno.

(2) Za pravice in obveznosti kapitalskega sklada v zvezi z upravljanjem Prvega pokojninskega sklada se uporabljajo določbe tega zakona o pravicah in obveznostih upravljavca vzajemnega pokojninskega sklada, če ni z ZPSPID drugače določeno.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka 315. člena tega zakona lahko kapitalski sklad oblikuje in upravlja vzajemni

pokojninski sklad po tem zakonu.

444. člen

(Uskladitev zavarovalnih produktov pokojninskega zavarovanja z določbami tega zakona)

(1) Zavarovalnice, ki so do uveljavitve tega zakona na podlagi dovoljenja nadzornega organa izvajale prostovoljno pokojninsko zavarovanje, lahko nadaljujejo z izvajanjem tega zavarovanja po določbah tega zakona, če v roku enega leta od uveljavitve tega zakona uskladijo obstoječe programe pokojninskega zavarovanja z določbami tega zakona.

(2) Prestop in prenos sredstev posameznega zavarovanca na njegovem računu iz programa pokojninskega zavarovanja pred uveljavitvijo tega zakona k pokojninskemu načrtu po določbah tega zakona je možen le s soglasjem zavarovanca.

445. člen – upoštevana sprememba iz ZPIZ-1E

(Uporaba določb o posebnih prispevkih za invalidsko zavarovanje)

Prispevki zavarovancev in delodajalcev za invalidsko zavarovanje ter prispevki delodajalcev za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni iz tretje, četrte in pete alineje prvega odstavka 204. člena tega zakona se pričnejo obračunavati po posebnih prispevnih stopnjah s **1. 1. 2009**.

446. člen – upoštevana sprememba in dopolnitev iz ZPIZ-1C in ZPIZ-1E

(Uporaba določb o pravicah iz invalidskega zavarovanja)

(1) Določbe 60. do 71. člena, 80. do 101. člena, 106. člena, petega odstavka 138. člena, 158. do 163. člena in četrtega odstavka 169. člena tega zakona se začnejo uporabljati 1. 1. 2003.

(2) Določbe 102. do 105. člena tega zakona se začnejo uporabljati z dnem uveljavitve novega Zakona o usposabljanju in zaposlovanju invalidov, vendar najpozneje s 1. 1. 2005.

(3) Do dneva pričetka uporabe določb iz prejšnjega odstavka in prejšnjega člena se o pravicah iz invalidskega zavarovanja uporabljajo določbe Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, veljavnega do uveljavitve tega zakona.

447. člen

(Uporaba določb prejšnjega zakona v denacionalizacijskih postopkih)

(1) Določbe 247. in 248. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 5/94, 7/96 in 54/98) se uporabljajo do zaključka postopkov vračanja premoženja.

(2) Postopke vodi kot upravičenec kapitalski sklad, na katerega se prenesejo premoženje in druge pravice.

448. člen

(Vzpostavitev evidenc o vplačanih prispevkih)

Zaradi nadzora nad plačilom prispevkov vzpostavi zavod na podlagi podatkov Davčne Uprave Republike Slovenije in v sodelovanju z njo, evidenco o vplačanih prispevkih, ki so bili obračunani po tem zakonu, najpozneje v treh letih po uveljavitvi tega zakona.

449. člen

(Odložitev pričetka uporabe določb o obveznem dodatnem zavarovanju)

(1) Določbe II. poglavja dvanajstega dela tega zakona od 279. do 291. člena ter 430. člena tega zakona se uporabljajo od 1. 1. 2001 dalje.

(2) Podatke za vzpostavitev evidenc za izvajanje obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja so skladu dodatnega pokojninskega zavarovanja dolžni posredovati zavod, na podlagi podatkov matične evidence zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ter delodajalci, ki zaposlujejo osebe, ki se bodo po določbah tega zakona vključile v obvezno dodatno zavarovanje.

(3) Do uveljavitve novega zakona, ki bo urejal matično evidenco, je zavod dolžan posredovati skladu iz prejšnjega odstavka vse podatke v zvezi z novo zaposlenimi delavci, ki se morajo na podlagi določb tega zakona obvezno vključiti v dodatno pokojninsko zavarovanje.

450. člen

(Odložitev pričetka uporabe določb o varstvenem dodatku)

(1) Določbe tretjega in četrtega odstavka 133. člena in tretjega, četrtega in petega odstavka 168. člena se pričnejo uporabljati s 1. 1. 2001.

(2) Preverjanje upravičenosti do varstvenega dodatka po tretjem odstavku 168. člena se prvič izvede v letu 2001.

451. člen

(Preoblikovanje sklada prostovoljnega zavarovanja za dodaten obseg pravic in sklada za vzajemno pomoč obrtnikov)

(1) Sklad prostovoljnega zavarovanja za dodaten obseg pravic se preoblikuje v sklad dodatnega pokojninskega zavarovanja Republike Slovenije, sklad za vzajemno pomoč obrtnikov pa se preoblikuje v sklad obrtnikov, v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske družbe.

(2) Sklad prostovoljnega zavarovanja za dodaten obseg pravic in sklad za vzajemno pomoč obrtnikov, sta dolžna uskladiti svoje poslovanje z določbami tega zakona v dvanajstih mesecih od uveljavitve tega zakona.

452. člen

(Konstituiranje skupščine in upravnega odbora zavoda)

(1) Skupščina in upravni odbor zavoda se konstituirata v skladu z določbami 266. in 267. člena v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(2) Skupščina in upravni odbor zavoda, ki delujeta ob uveljavitvi tega zakona, opravljata dela še naprej v isti sestavi do konstituiranja novih organov iz prejšnjega odstavka.

453. člen

(Preoblikovanje stanovanjskega sklada v nepremičninski sklad)

(1) Stanovanjski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja se preoblikuje v nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

(2) Sklad iz prejšnjega odstavka je dolžan uskladiti svoje poslovanje z določbami tega zakona v 12 mesecih od uveljavitve tega zakona.

454. člen

(Uporaba prejšnjih podzakonskih aktov do izdaje novih)

Podzakonski akti, ki so se uporabljali do uveljavitve tega zakona, se uporabljajo še naprej, do sprejema novih.

455. člen

(Prenehanje veljavnosti)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 5/94, 7/96 in 54/98) in Zakon o uvedbi pravice do izjemne pridobitve pokojnine za delavce v premogovnikih (Uradni list SRS, št. 44/69) ter določbe 24. do 27. člena Zakona o Prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (Uradni list RS, št. 50/99).

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona se preneha uporabljati določba 7.a člena Zakona o prispevkih za socialno varnost (Uradni list RS, št. 5/96, 34/96 in 3/98).

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena se še naprej uporabljajo:

- šesti odstavek 219. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – do ureditve v posebnem zakonu; in
- prvi in drugi odstavek 254. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki se uporablja za državljane Republike Slovenije, ki so dopolnili pokojninsko dobo na območju drugih republik nekdanje SFRJ – do sklenitve mednarodnih sporazumov o socialnem zavarovanju z državami, nastalimi na območju nekdanje SFRJ.

456. člen

(Pričetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2000.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-1A (Uradni list RS, št. 72/2000) vsebuje naslednjo končno določbo:

2. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-1B (Uradni list RS, št. 124/2000) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

2. člen

Ne glede na določbe drugega in tretjega odstavka 150. člena zakona se v letu 2001 izjemoma opravi uskladitev pokojnin v februarju, in sicer za odstotek rasti povprečja plač, izplačanih v obdobju od junija 2000 do vključno decembra 2000, v primerjavi s povprečno plačo, izplačano za maj 2000. V mesecu septembru 2001 zavod preveri usklajenost gibanja plač in pokojnin v zadnjih sedmih mesecih v primerjavi z obdobjem prejšnjih 12 mesecev. Če se ugotovi, da je stopnja rasti plač večja od stopnje rasti pokojnin, se pokojnine uskladijo za ugotovljeno razliko v rasti. Usklajene pokojnine se izplačujejo od septembra dalje.

3. člen

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-1C (Uradni list RS, št. 109/01) vsebuje naslednji prehodni in končno določbo:

PREHODNI IN KONČNA DOLOČBA

75. člen

Izvajalci pokojninskih načrtov so dolžni svoje poslovanje prilagoditi določbam tega zakona v roku 6 mesecev po njegovi uveljavitvi.

Prenos sredstev zaradi prilagoditve iz prejšnjega odstavka se opravi na podlagi pisne zahteve za prenos sredstev, kateri mora zavarovanec prostovoljnega dodatnega zavarovanja priložiti soglasje izvajalca pokojninskega načrta, na katerega se prenašajo sredstva.

V primeru prenosa sredstev iz prejšnjega odstavka ne nastopijo posledice iz 359. člena zakona. Izvajalci pokojninskih načrtov oziroma upravljavci vzajemnih pokojninskih skladov za opravljene prenose sredstev ne smejo zaračunati nobenih stroškov.

Izvajalci pokojninskih načrtov oziroma upravljavci vzajemnih pokojninskih skladov morajo opraviti prenos sredstev najkasneje v roku 30 dni po vložitvi zahteve iz drugega odstavka tega člena.

76. člen

Določbi četrtega odstavka 307. člena in drugega odstavka 337. člena zakona se začneta uporabljati eno leto po uveljavitvi tega zakona.

77. člen

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2002.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-1D (Uradni list RS, št. 108/02) vsebuje naslednjo končno določbo:

5. člen

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2003.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-1E (Uradni list RS, št. 135/03) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

20. člen

(1) Zavarovanec, ki pred uveljavitvijo 69. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 109/01) ni mogel pridobiti pravice do pokojnine po določbah Zakona o žrtvah vojnega nasilja (Uradni list RS, št. 63/95, 8/96, 70/97, 43/99, 28/2000, 64/01 in 110/02) zaradi veljavnosti določbe 404. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 106/99), lahko vloži zahtevek za pridobitev pravice do pokojnine po Zakonu o žrtvah vojnega nasilja, če je zanj v obdobju od 1. 1. 2000 do 31. 12. 2001 izpolnil predpisane pogoje.

(2) Pokojnina, priznana po prejšnjem odstavku, pripada upravičencu od dneva izpolnitve pogojev, če ni bil zavarovan oziroma od prvega naslednjega dne po prenehanju zavarovanja.

21. člen

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2004.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

32. člen

(Določanje dela vdovske pokojnine v prehodnem obdobju)

(1) Ne glede na določbo novega petega odstavka 123. člena zakona se vdovi ali vdovcu v prehodnem obdobju ne izplača dela vdovske pokojnine oziroma se del vdovske pokojnine zmanjša tako, da skupno izplačilo starostne ali invalidske pokojnine in dela vdovske pokojnine ne presega:

- v letu 2005 zneska povprečne mesečne pokojnine, izplačane v državi v predhodnem koledarskem letu;
- v letu 2006 zneska 1,5 povprečne mesečne pokojnine, izplačane v državi v predhodnem koledarskem letu;
- v letu 2007 zneska 2 povprečnih mesečnih pokojnin, izplačanih v državi v predhodnem koledarskem letu;
- v letu 2008 zneska 3 povprečnih mesečnih pokojnin, izplačanih v državi v predhodnem koledarskem letu, vendar pa ne sme znašati več kot znesek starostne pokojnine moškega, odmerjene od najvišje pokojninske osnove za 40 let pokojninske dobe;
- od 1. 1. 2009 zneska starostne pokojnine moškega, odmerjene od najvišje pokojninske osnove za 40 let pokojninske dobe.

(2) Meja za skupno izplačilo lastne in dela vdovske pokojnine iz prejšnjega odstavka se usklajuje po 150.a in 150.b členu tega zakona.

33. člen

(Določitev zneska letnega dodatka v letu 2005)

(1) Ne glede na določbe VI.a poglavja se letni dodatek za leto 2005 določi:

- uživalcem pokojnin, katerih pokojnina je v mesecu izplačila letnega dodatka enaka ali nižja od zneska osnove iz 57. člena zakona, v znesku 79.401 tolarjev;
- uživalcem pokojnin, katerih pokojnina v mesecu izplačila letnega dodatka presega znesek osnove iz 57. člena zakona, v znesku 48.241 tolarjev;
- uživalcem nadomestil iz invalidskega zavarovanja, priznanih po Zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 5/94, 7/96 in 54/98; ZPIZ) ter uživalcem delne invalidske pokojnine, nadomestila za čas poklicne rehabilitacije, začasnega nadomestila in nadomestila za invalidnost, v znesku 48.241 tolarjev.

(2) Uživalcem denarnih prejemkov iz tretje alineje prejšnjega odstavka se letni dodatek izplača, če ne prejemajo plače oziroma niso vključeni v obvezno zavarovanje, ali pa so vključeni v obvezno zavarovanje in so zdravstveno zavarovani kot uživalci pravice iz invalidskega zavarovanja.

34. člen

(Prva uskladitev pokojnin)

Ne glede na prvi odstavek 150.b člena zakona se pri izplačilu pokojnin za november 2005 pokojnine izjemoma uskladijo za razliko med porastom povprečne plače za obdobje januar–september 2005, v primerjavi s povprečno plačo za obdobje januar–december 2004 in porastom pokojnin po uskladitvi od 1. marca 2005 dalje, ugotovljeno tako, da se indeks porasta plač deli z indeksom porasta pokojnin. Uskladitev pokojnin velja od 1. oktobra 2005.

35. člen

(Konstituiranje sveta zavoda)

(1) Svet zavoda se konstituira v skladu z določbo 24. člena tega zakona v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(2) Skupščina in upravni odbor zavoda, ki delujeta ob uveljavitvi tega zakona, delujeta še naprej v isti sestavi do konstituiranja prvega sveta zavoda po tem zakonu.

36. člen

(Uskladitev splošnih aktov zavoda)

(1) Zavod mora uskladiti statut in druge splošne akte zavoda najkasneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

(2) Statut in drugi splošni akti zavoda, ki so se uporabljali do uveljavitve tega zakona, se uporabljajo še naprej, do sprejema novih, kolikor niso v nasprotju z določbami tega zakona.

37. člen

(Uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu RS.